ENGİN ARDIÇ

TURKO BAROK

DEĞİNMELER

cep anlatı

2. BASKI

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

TURKOBAROK

{Değinmeler}

Engin Ardıç

Cep Kitapları - 1991

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

Engin Ardıç

Ünü günden güne büyüyen bir köşe yazarı ve 1990'lı yılların en popüler yazarlarından biri.

Galatasaray Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi Siyasi Bilimler mezunu olan Ardıç, Tiyatro, Yeni Dergi vb. dergilerde, Yeni Ortam, Politika, Cumhuriyet gibi gazetelerde tiyatro ve edebiyat eleştirileriyle yazarlık serüvenine atıldı. 1982'de Londra BBC Türkçe Yayınlar Servisi'nde program asistanlığı ve sunuculuk, yurda döndüğünde Dünya Gazetesi'nde dış haberler şefliği ve köşe yazarlığı yaptı.

Nokta'da yayın danışmanlığı ve köşe yazarlığı 1988'e dek sürdü; bu yıllara ait izlenimlerini yansıtan yazılarının bir derlemesi Doğru Söyleyeni Dokuz Köyden... adlı ilk kitabında yayınlandı (Cep Kitapları, 1988). Ardıç 1988'den itibaren bir süre Tempo, Elele ve Playmen dergilerinde yazdı, daha sonra Sabah gazetesinde Değinmeler sütununu açtı...

Okurların "Ardıç Kuşu" rumuzuyla tanıyıp sevdikleri yazar, Tempo'daki "İzlenimler"ini İslam Teksas'ta adlı ikinci kitabında yayınladı (Cep Kitapları, 1989). Elele'deki aylık yazıları, Kadın Suretleri adlı üçüncü (Cep Kitapları, 1989), Playmen'deki yazılarıysa Şengül Hamamı (Cep Kitapları, 1989) adlı kitabında derlendi.

"İzlenimler" dizisinin üçüncü ve son kitabıysa, Mustafa Kemal Sizin Gibi Kıro Değildi! başlığıyla 1990'da, yine yayınlarımız arasında çıktı.Yine aynı yıl yayınlanan Daktilo Konçertoları'dan sonra elinizdeki kitap yazarın yedinci kitabı oluyor. Turkobarok, Sabah gazetesindeki sütununda Ardıç'ın "Değinmeler" başlığı altmda yazdığı günlük yazıların bir seçkisi.

Önsöz

Evde oturmuş radyo mu dinliyoruz, kaset mi çalıyoruz ne, bizim "eski kayınbirader" Toma, (hani o kalın topuklu, kalın dudaklı kızın küçük kardeşi), pek çok güneşli bir İlisia öğleden sonrası (elbette, Allah'ın emri).... Artık tam çıkaramayacağım, Elli Paspala mıdır yoksa büsbütün bambaşka bir şarkıcı mı, kulak kabarttım, anaa, ikide bir, nakaratın ortasında dönüp dolaşıp Turkobarok diye bir laf ediyor.

Toma'ya sordum, "ne demek ulan bu Turkobarok?"... Ti simeni vre?

Anlamıştım bir orostopolluk çıkacağını altından.

Ikındı sıkındı, dedi ki:

"Türk Baroku anlamına geliyor işte..."

"Oğlum o kadarını biz de biliyoruz da, temelinde yatan ne?"

Büsbütün kıvranır oldu.

Meğerse bu Yunan milleti, kelek, dandik, kofti, paspal, boktan, ne varsa, hepsine toptan Turkobarok dermiş kısaca... "Türk Barok'u"... Bizimle "kafa buluyorlar"!

İşte bu kitabın adı da bu.

Açıklayayım da merak etmeyesiniz.

Elbette bu derleme, yani Sabah Gazetesi'nde yaklaşık yirmi ay boyunca yayınlamış olduğum aşağı yukarı altı yüz kadar yazıdan

seçmeler, olduğu gibi "Turkobarok"u yansıtmıyorlar... İçlerinde pislikler olduğu kadar güzellikler de var. Ama ben Turkobarok'u, bütünün bir "simgesi" niyetine seçtim.

Azıcık da çarpıcı olsun için tabii, okuyucu kitapçının vitrininde ya da tezgâhında görecek de ilgisini çekecek, (reklamcılık mesleğinde bu tür başlıklara "stopper" tabir edilir), aaa, bakalım neymiş bu, diyecek.

(Sonra birden durdum. Yahu ben bu "barok gırgırını" biryerlerden hatırlayacağım... Tabii ya, sevgili Ertuğrul Özkök de, "Sovyetler Birliği üzerine fevkalade şahsi gözlemlerini" yansıttığı o pek keyifli eserine Stalin Baroku adını vermemiş miydi? Hay Allah!)

Eh demek ki, her ülkenin bir "baroku" var kendine göre, Johann Sebastian Bach keferesinin kemiklerini mezarında sızlata sızlata, her geriden gelen memleket kendine göre bir "barok" yaratmakta usta...

İyi eğlenceler dostlarım. Artık şu barok dönemini de bir geride bıraksak iyi olacak, ne dersiniz? Bu yazılar o amacın gerçekleşmesine katkı olsun diye yazılmışlardı...

Osmanlı Canibinden

ŞİMDİKİ ASRIN ADAMLARI

Sabah sabah nasıl çarpıyor insanı...

İki yek kuruşluk ayna gayb oldu... Burada oturanı hırsız çağırdılar... Şimdiki asrın adamları...

Değeri o zamanın parasıyla bir kuruşluk, iki ayna çalınmış. Suçu o zavallı kızcağızın üzerine atmışlar. Kızı alıp zindana kapatmışlar. Acı acı yakmıyor. Asrının adamlarından!..

Adı belli değil. Kaç yıllarında yaşamış, belli değil. 1600'ler galiba. O zindanda mı ölmüş, oradan çıkabilmiş mi günün birinde, bilinmiyor. Padişah efendisinin 'iltifatına' hiç mazhar olmuş mudur?

Kaç yaşındaydı, iri kesme taş örülü duvarın kireç sıvasına, kömürle mi, rastık kalemiyle mi, sağdan sola kayıp giden o üç cümleyi çiziktirdiği gün? Esmer miydi, sarışın mı? Nereliydi? Hangi uzak köyün dere boyundan zorla koparılıp alınmış, getirilip İstanbul'da saraya satılmıştı? Hangi uzak ve anlamsız savaşın ganimetiydi? Kimbilir?

Sonra, az ötede, gene, hep sağdan sola, azıcık aşağı kaçan bir başka yazı... Biçare Dilcirit... Aman aman!..

Bu dâ bir başka kız, asıl adı Ayşe, Fatma'dır da, saray töresine göre uygun bir isim takmışlar, Dilcirit...

Sabah sabah nasıl çarpıyor insanı... Sabah sabah, insanın gırtlağına gelip yumruk gibi birşeyler tıkanıyor... Utanmasam gözlerim buğulanacak, durup zırlayacağım neredeyse, kimbilir kaç yüzyıl önce yaşamış, adını sanını bilmediğim zavallı bir kızcağız için...

Nice... diye başlayan bir başka yazı. Gerisi silinmiş. Okunmuyor.

Hemen altında, derdim arta, ta ki... Bunun da arkasını okumam mümkün değil...

Onun da altında, bir tek kelime, bir tek, kısa, kesik çığlık: Kurtar!

Ellerine sağlık kardeşim, ellerine sağlık Ercüment... Seni hiç tanımıyorum, yüzünü görmedim, aynı meslekteniz ama sokakta görsem çıkaramam, adım da, ne yalan söyleyeyim, ilk kez duyuyorum ama, ellerine, kalemine sağlık.

Ercüment İşleyen arkadaşımız, Milliyet gazetesinde, enfes, buruk, hüzünlü, bomba bir haber yakalamış. Topkapı Sarayı'nın harem dairesine girmiş, cariye zindanına inmiş.

Valide Sultan dairesinin alt katı orası, özel izinle inilip girilebiliyormuş, bugüne kadar akıl edip gidip bakmadığıma utandım, bunun için de bir kere daha eline sağlık Ercüment.

Kesme taş duvarları, petek pencereleri, Selçuklu kemerini andıran sivri tavanıyla, sessiz, dipsiz bir bölüm orası, haremin girişinde, İstanbul'un o yapış yapış yaz sıcağında terleye terleye kuyruğa girip bekleşen yetmiş iki milletin gezgininin hiç görmediği, bilmediği bir bodrum arası. Valide Sultan'm, o bir dudağı yerde bir dudağı gökte sanılan zavallı, yorgun, erkekliği zorla elinden alınmış zencilerin hışmına uğrayan kızlar, buraya kapatılırlarmış.

Önceleri 'eğitim bölümü'ymüş orası, hareme yeni getirilen cariyeler orada eğitilirlermiş, sonra zindana dönüştürülmüş, bir süre de gene eğitim amacıyla kullanılmış.

Oturmasını kalkmasını, hizmet etmesini, ud çalıp, tambur çalıp şarkı söylemesini öğretiyorlar, süslenmeyi, saray 'adab ve erkânını', disipline boyun eğmeyi, sesini çıkarmamayı, dört yüz küsur kız arasında, sultanın aklına esip onu çağıracağı geceyi beklemesini. Belki de hiç gelmeyecek olan o geceyi.

Sıkılanı, bunalanı, dedikodu yapanı, hırsızlık edeni, kavga çıkaranı, emirlere başkaldıranı da o zindana tıkıyorlar. Kimin oraya ne zaman girip ne zaman çıkacağı Valide'nin, ağaların keyfine kalmış.

Mahpeyker de Turhan'ı buraya attırmış mıdır sözgelimi?

Sabah sabah nasıl etkiliyor insanı, nasıl yüreğini buruyor şu birkaç cümlecik, iki yek kuruşluk ayna kayboldu, burada oturam hırsız çağırdılar şimdiki asrın adamları.

Adını, yüzünü, şeklini şemailini hiç bilmediğim, hiç bilemeyeceğim bacım, ya bizim şimdiki asrın adamları daha mı hırlıdır sanırsın? Ne ummuştun, senden birkaç yüzyıl sonra geleceklerin daha doğru düzgün olacaklarını, değil mi?

Çerkeş miydin, yoksa Rum mu, yoksa Boşnak, Arnavut, Hırvat falan mı ha? Yoksa Macar ovalarından, Ukrayna taraflarından mı getirilip buraya tıkıldın? Sarışın mıydın yoksa esmer mi, o çağların 'zevkine' göre tombul olmalısın, kimbilir yoksa kara derili miydin, Afrika içlerinden toparlanmış? Yoksa torunların bugün İstanbul'un biryerlerinde, çaycılık, kahvecilik, dolmuş değnekçiliği, araba sürücülüğü falan mı yapıyorlar kimbilir kaç yüzyıl önce bu dünyaya gelip gitmiş ninelerinden hiç mi hiç haberleri olmadan, mahalle arasında 'Arap Selahattin' diye çağırırlar hani, hafif bıçkın, pek cahil, son derece iyi yürekli insanlardır.

O asrın ve bu asrın adamları. Değişen ne bacım?

Sizden çok daha hızlı, gergin yaşıyoruz, sizin aklınıza hayalinize getiremeyeceğiniz birtakım araçlar kullanıyoruz, bambaşka türlü giyinip bambaşka, yepyeni şeyler biliyoruz. Bunun ötesinde değişen ne? Bugün de 'oralara oturttukları' nicelerini 'hırsız çağırmıyorlar' mı, senin deyiminle 'şimdiki asrın adamları'?

O zindandan gelip geçen zavallı kızcağızlardan, oraları gezip tozanların hiç haberi yok bacım... Senin çığlığını kimse işitmiyor, sırtlarında çantaları, omuzlarında senin devrinde olmayan bir garip

âlet, fotoğraf makineleri, ceplerinden dolup taşan ‘gâvur paralarını’ bozdurup bilet alıyorlar, sizin o boynu bükük sığırcık yavruları gibi hayatlarınızı gömdüğünüz, sessiz sedasız yaşayıp öldüğünüz dehlizi salak salak bakınıp seyrediyorlar.

Adına turizm tabir edilen bir dümen bu bacım, sen anlamazsın, senin zamanında yoktu. Cesetlerinize basıp para kazanıyoruz!

O sessiz, acı çığlığın da hep o duvarda kalakalıyor.

OSMANLI'DA TARİH MES'ELESİ (!)

Biz tarihimizi pek severiz.

Tarihimizi hiç bilmeden severiz üstelik.

Tarihimizi 'fikir olarak' severiz, aslında tarihe 'meraklı' olduğumuz da söylenemez, liseyi bitirince yaptığımız ilk iş oturup bir güzel tarih kitabımızı yakmaktır.

O kitap da, benim gençliğimde, pek saklanacak gibi değildi hani. Emin Oktay Hazretleri'nin o paspal eserinden sözediyorum, sanırım şimdi çok daha beteri okutuluyor. 'Milli Tarih' falan adı altında...

O zamanların, 1960'ların iki 'standart' ders kitabı vardı, ikisi de birbirinden beter. Emin Oktay'ın tarih kitabıyla, Nihat Sami'nin (Banarlı) edebiyat kitabı.

Al birini, vur birine. Emin Oktay'a bakarsanız, 'Almanya'da Karl Marx adında bir Yahudi, komünizmin esaslarını tesbit edip' geçmişti. Nihat Sami de, beyni pırıl pırıl genç insanı edebiyattan nefret ettirmek için elinden geleni yapardı, failatün failatün failün vezin kalıplarını ezberlemekten milletin anası ağlar, şiirine de romanına da öyküsüne de lanet olsun deyip çıkardı sonunda. Derste canımız sıkılıp Yavuz Selim'le Abdülhak Hamit'e falan gözlük takıp sakal yapmaya kalktığımız zaman da kendimizi disiplin kurulunda bulurduk!

Eh, onlar da bir günlermiş. Şimdi Devlet Güvenlik Mahkemesinde alıyorsun soluğu!

Emin Oktay, Osmanlı İmparatorluğu'nda köylünün çiftçinin kendi toprağına sahip olduğunu, mülkiyetinin kendisinde bulunduğunu yazacak kadar da şaşkındı!

Nihat Sami'den de, Yaşar Kemal'i, Orhan Kemal'i, Kemal Tahir'i anlatmasını boşuna beklerdik, rahmetli Sait Faik, Orhan Veli'yi yazardan saymıyordu, Nazım zaten tu kaka, cıs!

Sonunda 'parlamento dışı muhalefet' misali, 'okul dışı, ders dışı okumalara' vurduk kendimizi.

Altından 12 Mart çıkıverdi.

Tarihimizi çok severiz. Onu hiç bilmeden. Kimse öğretmez. Biz kendimiz de öğrenmeye kalkışmayız. Öğrenmeye kalkışacak lezzet mi kalmıştır damağımızda, bu kadar bıktırdıktan sonra hem?

Edebiyata, tarihe meraklı sınıf arkadaşlarımıza da azıcık tepeden bakar, dalgamızı geçeriz, 'profesör' falan diye isim takarız onlara.

Biz 'büyüyünce' mühendis, avukat, doktor olacaktırızdır, en kısa zamanda bir kat bir araba alıp köşeyi dönecektirizdir, onlar hayatları boyunca üç otuz paraya sürünmeye mahkum kalacak enayilerdir. 'Edebiyatçı' işte alt tarafı!

Sonra da, 'büyüyünce', yahu bu memlekette neden on yılda bir ihtilal oluyor diye pek şaşarız. Hayret bişiydir yaa...

Neden Halk Partisi bir türlü iktidara gelemiyor diye de şaşarız.

Neden gelemediğini yazana da çok kızarız, canım belli bir şey işte, mektepte tarihle marihle uğraşmış, edebiyat düşkünü, zaten daha ilkokul beşinci sınıfta gözlük takmıştı, 'profesör'...

Katı da yok, arabası da üstelik, Allah'ın kerizinin!

Çemişkezek ilçesinin düşman işgalinden kurtuluşunun bilmem kaçıncı

yıldönümünü kutlamaya pek meraklıyızdır.

Ama hiç aklımıza, Viyana önlerinde rezil kepaze oluşumuzun bilmem kaç yüzüncü yıldönümünü anmak gelmez. Viyana önlerine dayanmış olmakla çok övünürüz de, orada nasıl bir tokat yiyip gerisin geri döndüğümüzü hatırlamak işimize gelmez çünkü...

Daha da önemlisi, nasılından çok, neden oradan geri geldiğimizi araştırmak aklımızın köşesinden geçmez.

Hele 'gâvur' bunu bir kutlamaya kalksın, yanmıştır, ortalığı birbirine katar, yeri göğü inletiriz, vay, bu ne küstahlık, haçlı zihniyeti hortladı!

Ama biz her yıl 29 Mayıs günü kıçlarına yeniçeri donu giydirilmiş şopar kılıklı herifleri Topkapı surlarına çıkarıp üzerine iki ok atmasını biliriz pek güzel. Askeri Müze komutanlığına resmi yazı gönderip mehter takımı da getirtir, bu arada Topkapı dolaylarında icra-yı sanat eyleyen badüdezci zovancı, abonman biletçisi, işporta tarakçı, aynacı, Amme Cüzü, Mızraklı İlmihal satıcısını da susturmak elimizden gelmediğinden, birisinin kösü ziliyle ötekisinin böğürtüsünü bir güzel harman ederiz.

Bu arada, kaç padişahın kaç oğlan götürdüğü aklımızın ucundan geçmez mesela.

Osmanlı tarihi üzerine televizyon dizisi yapmaya kalkar, 1299 yılında Osman Bey'e kapı kulpu tutturur, camlı pencere açtırır kapattırırız.

Neyse, hiç olmazsa artık Fatih Sultan Mehmet'i kolunda Nacar saatla gösterip, Dördüncü Murat'ın çerilerini Bağdat Kalesi niyetine Rumelihisarı'na saldırtmıyoruz, askerler Allah Allah sadalarıyla beton elektrik direklerinin arasından koşturmuyorlar, arkalarından bir yerlerden de Şehir Hatları vapuru ya da Rus tankeri geçmiyor. Bu da bir aşamadır!

OSMANLI COMMONWEALTH'İ

İkizim İlyas Kazancıoğlu Ege'de film çekecek..

İlyas Kazancıoğlu, Elia Kazan namıyla maruf ünlü ve de büyük yönetmen!

İzmir, Afyon, İsparta taraflarında 'mekân bakıp', sonra da 'motor diyecek'.

Bir ara İstanbul'a uğradı da, muhabir arkadaşlar kaldığı otelde şekerleme yapıp İbrahim Tatlıses dinlerken buldular onu, kasetleri Zülfü'den almış!

Geçenlerde de 'özyaşamöyküsünü' yayınladı, otobiyografisini, önceki hafta Paris'te görüp bir sürü frank bastırıp aldım.. A Life, Bir Hayat... İzmir dolaylarında çekeceği filmin romanını da okumuştum vaktiyle, Beyond the Aegean, Ege'nin Ötesinde. İlias Venezis'in eseridir ve de pek muhteşemdir!

İlyas Kazancıoğlu... Kayserili İzak Şişmanoğlu ile Sultana Şişmanoğlu'nun torununun torunu. Anna Karayusufoğlu'nun torunu. Bakırköylü Yorgo Kazancıoğlu ile Athina Kazancıoğlu-Karayusufoğlu'nun oğlu, Amerika'ya göçettiğinde 'Joe' namıyla maruf olacak Avram Kazancıoğlu'nun yeğeni.

Çok acılar çektik karşılıklı, çok acılar çektirdik birbirimize. Biz, bizler, Ege'nin iki yamnda yaşayan iki millet.

Yöneticiler dönem dönem birbirine düşman kesildi, iki halk da birbirinin kanına ekmek doğradı. Oysa hiçbir halk başka bir halkın düşmanı olamaz.

İki taraf da, benim dediği topraklar için, benden dediği insanlar için dövüştü. Biz kazandık. Kazanan onlar da olabilirdi!

Sonunda Ege'nin bu yanı bizim oldu.

Selânik'e gittiniz mi hiç? Ya da Pire'den Venizelou Bulvarı boyunca Atina'ya indiniz mi, Elinikon Havaalanı'ndan Singrou Bulvarı boyunca şehre yaklaştınız mı?

Selânik fena halde İzmir'i andırır, Atina yolu da Yeşilköy-Topkapı güzergâhını.

Plaka meyhanelerinde hiç barbunya tava, ızgara köfte, zeytinyağlı biber dolması, cacık yediniz mi?

Hiç boynunuza sarılıp ağladılar mı orada Türk olduğunuzu anlayınca?

Öyleyse neden bu kördöğüşü? 1922'nin faturaları çoktan ödenmedi mi? Üstelik okkalı bir hesap gelmedi mi iki tarafa da?

Neden bu didişme? Haa, Kıbrıs.

Hay köpek işesin Kıbrıs meselesinin içine be! Yetti artık!

Ne zaman kucaklaşıp öpüşeceğiz, ne zaman?

Karşılıklı önyargıları ne zaman silip atacağız ha?

Biz, bunların erkeği meyhaneci olur, karısı orospu önyargısını.

Siz de, bunlar barbardır, hayvandır, bizi ellerine geçirirlerse bir lokmada yutarlar önyargısını.

Ne zaman, Ege'nin iki yakasında, birbirinin tıpkısının aynısı, birbirinin arkadaşı, kardeşi, dostu iki halk, birbirinden yüce, birbirinden soylu, birbirinden edepsiz, birbirinden rezil, birbirine eşit iki halk olduğumuzu anlayacağız?

Hoşgeldin vre İlya. Babam yaşındasın ama gözlerinden öperim. Sen boşver birbirinin gözünü oymaya hazır yöneticileri, o güzelim romanın güzelim filmini çekmeye bak. Çek de seyredelim şöyle keyifle, birbirimizin caınna susamadan önce yan yana, kardeş kardeş birlikte yaşadığımız o eski, uzak günleri analım. Akşam, tarla dönüşü, köy kahvesinin peykesinde birbirimizi nasılsın çorbacı, uğurlar ola efendi selamlarıyla kucakladığımız günleri.

Bir daha da oyuna gelmeyelim. Ne diyordu Bayan Sotiriou, Kanlı Topraklar romanında, hani o dilimize Benden Selam Söyle Anadolu'ya adıyla çevrilen kitabının sonunda? Kardeşi kardeşe kırdıranın Allah bin belasını versin!

Aklıma ne takılıyor. Acaba İttihatçılar, çözülüp dağılan imparatorluktan özgürlükçü ve eşitlikçi bir konfederasyona gidebilirler miydi?

Bir Balkanlar ve Ortadoğu Konfederasyonu'na. 1908'in son aylarında, 1909'un ilk aylarında, devrimin demiri daha tavında dövülürken. Başardıkları devrimin ilkeleri doğrultusunda, hani o '1908 ruhu' yönünde, imamla haham, papazla müezzin kol kola, el ele gezerken sokaklarda, ellerinde Osmanlı bayraklarıyla?

(Çünkü, nasıl bazı kişilerin 1946 ruhu var, İttihatçılar'ın da 1908 ruhu vardı!)

O ruha ilk başta kendileri ihanet ettiler, hemen birkaç yıl içinde.

Batı bırakır mıydı?

Bir konfederasyon, imparatorluğun bütün halklarının özerk ama bağımlı olacağı bir çeşit Osmanlı Commonwealth'ı çözümü?

İttihatçılar becerebilirler miydi bunu?

Hayır. Ne yetişme tarzları, ne dünya görüşleri, ne yetenekleri, ne de çapları yeterdi buna.

Tıpkı bugün, İttihatçıların mirasçılarının da hiçbir çözüme, ne becerilerinin, ne yeteneklerinin, ne de çaplarının yettiği gibi.

VATANDAŞ OSMANOĞLU

Murat Bardakçı dostum gene patlatmış bombasını.

Abdülhamid'in 1 milyar sterlinlik mirası meselesi. Bizim parayla 4.5 trilyon ediyor! Abdülhamid'in Musul bölgesinde şahsına ait petrol kuyularının değeri bu. Rayiç bedel de 1946 yılında hesaplanmış en son, bugün'kimbilir kaçtır?

Misak-ı Milli sınırları içinde yer alan Musul'u bize bırakmamak için Şeyh Sait ayaklanmasını fişteklemişti ya İngiltere Devlet-i Fehimanesi, petrol kuyularına da elbette British Petroleum el koymuştu. (Bu şirketi, sarılı yeşilli BP görüntüsüyle, her gün arabanıza benzin aldığınız köşe başlarından tanıyacaksınız!)

İşte Osmanoğlu ailesi de, şimdi kuyularının hisselerini ve haklarını geri istiyor BP'den. Şimdi değil, tastamam kırk beş yıldır!

İşin başını çeken de, Damat Ferit Paşa'nın Londra'da yaşayan üvey oğlu Bahattin Sami Bey. (Elbette efendi hazretleri imzalarını Frenk usulü, 'Bahaeddine Samy' şeklinde atıyorlar.)

Osmanoğlu sülalesinin Türkiye'deki herhangi bir mal varlığından herhangi bir hak talep etmediklerini de özellikle belirtiyorlar, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'yle aralarını bozmamak amacıyla. Yani, merak etmeyin, Topkapı Sarayı'yla Dolmabahçe'yi geri isteyecek falan değiller oturmak için!

Bu Bahattin Sami'nin eski Intelligence Service ajanlarından olduğu ileri sürülüyor. (Hay Allah, bazı Osmanoğulları'nda ne hikmetse İngiliz gizli servisine çalışma gibi bir saplantı var. Prens Sabahattin'in 'kâtib-i hususisi' Satvet Lütfi Bey'in de öyle olduğu söylenirdi!)

Ve ne hikmetse, miras işini kovalayan herkes 'garip bir şekilde

öldürülmüş' son yıllarda. Sultan Reşat'ın torunu Şehzade Namık Efendi, Fransız soylusu Baron de Verdoct, Sayan adında bir Ermeni, hep 'temizlenmişler'.

Kim öldürüyor Osmanoğulları'nın adamlarını yahu?

Canım elbette gerek BP şirketi, gerekse Intelligence Service, bir milyar sterlini kaptırmamak amacıyla böyle karanlık işlere bulaşacak değiller!

Allah Allah, yoksa cumhuriyetçiler mi, imparatorluğa duydukları gıcıktan ötürü(!)

Her neyse, şimdi avukat olarak Harold Stassen'i tutmuş aile, bu adam da eski Minnesota valisi, Eisenhower'ın güvenlik danışmanı ve de Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin kuruluşunda görev yapıp ODTÜ'den 'takdir beratı' almış bir Amerikalı. CIA'nın eski 'dış operasyonlar dairesi' başkanı, hayli ilginç bir kişi.

Yaa, siz burada Özal'la, Akbulut'la, İnönü'yle, Dernırel'le uğraşadurun, bakın neler olup bitiyor dünyada.

Davayı kazanırsa Stassen yüzde 30 alacakmış avukatlık ücreti niyetine, yüzde 20'yi 'daha sonra çıkabilecek anlaşmazlıklarda fon olarak kullanmak üzere' saklayacaklar, geri kalan parayı da hisselerine göre paylaşacaklarmış Osmanoğulları.

Ha, bu arada, Bahattin Sami de çabalarına karşılık yüzde 5 komisyon götürüyor.

Bu, Murat'ın yakaladığı haber yanı işin.

Ben başka bir şeye daha takıldım Murat'ın haberini okuyunca.

Murat bunları almış, Eyüp Sultan'a götürmüş, Reşat'ın türbesine, toplu fotoğraf çekmek için.

Sıralanmışlar. Şehzade Nazım Efendi'nin eşi Prenses Halime. Abdülhamid'in gelini Müşfika Osmanoğlu. Abdülhamid'in torunu, Emel Hanımsultan'ın kızı Satıa Turan Hanımsultan. Halife Abdülmecid'in torunu Neslişah Sultan. Oğlu Ömer Osmanoğlu.

Ve yan yana yazılan bu isimlerin başka bir devirden kalma, artık hiçbir anlam taşımayan garip, hüzünlü şiiri.

Sevgili dostum Murat Bardakçı, Ilhan Bey'den 'tevarüs' ettiği tuhaf tutkuyla Osmanoğlu sülalesini çok yakından izler hep.

Bir keresinde şakalaşıyorduk. 'Ben de Enver gibi saraya damat olmak istiyorum, ne eksiğim var benim Enver'den yahu, o da memur çocuğu, ben de' demiştim.

Güldü. 'Ohohoo, ben oldum bile!' dedi.

Sultan hanımlardan biriyle bayağı ciddi bir gönül macerası yaşamışmış meğer!

Canım o da gazeteci çocuğuydu işte.

Şimdi Murat'ın çektiği toplu fotoğrafa bakıyorum. Dudağımın kıyısında minicik bir gülümseme, çokça da hüzünle. İçimde, bunları tahttan indirmiş olmanın gizli gururu. Yetmiş yıldır çektiklerinin de buruk utancı. Sürgünlerde aç kaldılar, açık kaldılar, perişan oldular yıllarca. Vahdettin'in cenazesine, San Remo'da, bakkala kasaba manava 'borç taktığı' için el koymuşlardı da, 'maiyeti' bulup buluşturup parayı ödemeden tabutu Villa Magnoli'den dışarı çıkarttırmamışlardı!

Bizlerden ne farkları var? Neslişah Sultan anama benziyor, mantosu,

başörtüsü, çantasıyla, Prenses Halime'nin çizmesinin topukları eprimiş, Müşfika Sultan Rumeli Caddesi'nde rastlayabileceğiniz herhangi bir güzel kadın, benim sırtımdaki ceket, Şehzade Ömer Efendi'ninkinden daha fiyakalı üstelik!

Belki bir tek, altı yüz yıllık burunları! Osmanoğulları'nun o dillere destan Fatih burnu, Abdülhamid burnu! Belki bir de, hiçbir zaman gerçekleşmeyecek olan trilyonluk miras umudu.

Başkaca hepimiz eşitiz işte.

Prenses Neslişah anamla aynı çantayı kullanıyor. Ömer Efendi de benim gibi askerlik yaptı, vergi veriyor.

O kadar eşitiz ki, eskiden saraya damat olmak için yanıp tutuşup da yüz bulamayan kimi imparatorluk subaylarının yerine, şimdi sultan hanımların koyunlarına genç gazeteciler giriyor!

Cumhuriyet işte budur efendiler!

Altı yüz yıllık koskoca bir cihan imparatorluğunu kurup yönetmiş olmanın onur mirasını onlara çok görmeyip, gereken saygıyı gösterirsek, eh o da bizim 'asaletimiz'!

BİR SULTAN HANIM

Adı bizde saklı.

Soyadı Osmanoğlu.

Kırk iki yaşında.

Evli, iki çocuk anası. Kocası ticaretle uğraşıyor.

Bir zamanlar Anadolu Kavağı'nın tamamı onlarınmış, Pertevnihal Hatun'dan geliyorlar.

Bir zamanlar ama. Sultan hanım yokluk yoksulluk içinde büyümüş!

Feneryolu'nda, köşk yavrusu ahşap bir evleri varmış. 'Müteahhide vermişler'. Evde elbette bir Çerkeş halayık, yaşlı bir kalfa. Bir de bahçıvan Hüsnü Efendi.

Köşk yavrusuyla hizmetçiler var da cepte çantada beş para yok.

Çocukluğu boyunca hep ablasının elbiselerinden bozma giyinmiş. Dedelerinden biri şehzade, biri paşa, biri profesör, daha doğrusu eski Darülfünun usulü 'müderris'.

Köşk yavrusu ahşap konakta teyzeler, dayılar, teyze çocukları, dayı çocukları, anneler, anneanneler, kızkardeşler. On iki kişi. Evde akordeon ve gitar da çalmıyor.

Ve de ruh çağırılıyor ciddi ciddi.

Artık kemikleri bile kalmamış şehzade efendilerin, hanım sultanların, padişah babaların ruhları.

Onlar da geliyorlar üstelik!

Dindar insanlar. Ama yazın denize bikiniyle giriyorlar, Yörükali'de şarap marap içtikleri de oluyor.

Mal sakınmak, para sakınmak bilmiyorlar, ama çocuklara hep 'tutumlu ol', 'yerli malı yurdun malı' öğütleri veriliyor.

Sultan hanım köşk yavrusunda Binbir Roman, Kızılmaske, Mayk Hammer ve Nilüfer okuyarak büyüyor. Ablalarını 'çiçek gibi' bulup kendi kendini aynalarda beğenmiyor, üzülüyor. Oysa ailenin bütün üyelerinde 'Osmanlı hanedanının alamet-i farikası' burun yerli yerinde, altı yüz yıldır.

Sonra 'büyüyünce Dostoyevskiy, Balzac ve Dante de okur olmuş sultan hanım.

Sonra günün birinde şehzade baba ölüveriyor. Derken ahşap köşk yavrusu yanıveriyor.

Yanmayan bölümünde, yağlıboya alçı sıvaları, itfaiye hortumunun suyundan kabarık kabarık. Salon duvarı kağşamış, mor zambak süsleriyle tavanlar, altın yaldızlı porselen kapı tokmakları, sarı pirinç elektrik anahtar düğmeleri kapkara.

Artakalanında daha birkaç yıl oturuluyor elbette. Kış geceleri, o zamanlar Feneryolu'nun uzaktan köpek sesleri, sis düdükleri, buğulu sokak lambaları yankılanan ıssızlığında, söz dönüp dolaşıp 'ruhlar âlemine', ölümden sonra hayata, artık hiç kimseciklerin adlarını bile hatırlamadığı, arayıp sormadığı, anmadığı, ruhlarına bir Fatiha bile okumadığı Osmanoğulları'na geliyor.

Öz dedelerine.

Sofa serin, döşemeler çatırdıyorlar, kapılar açılıp kapanıyorlar.

Konuklar korkacaklar ama ayıptır, yakışmaz diye korkmuyorlar. Ne de olsa Osmanoğulları'nın konukları. Topkapı Sarayı'nın arz odasında, Dolmabahçe'nin muayede salonunda değiller, Feneryolu'nda eski, tuhaf bir köşkteler o akşam ama, olsun, evsahibi, Osmanoğlu!

Osmanoğlu, çocukluktan genç kızlığa geçiş yıllarını, annesinin yemeyip kendisine yedirdiği pirzola kalemleriyle, köşedeki eczacının yapıverdiği Calsostalin iğneleri ve balık yağı haplarıyla yaşıyor.

Kendini bahçeye vurduğunda, kara kavak incirinin içine iyice ayıklanmış cevizi yerleştirip yemek gibi keyifleri var. Ayva koparıp fıskiyeli havuzda yıkamak. Mermer çeşme kenarında ezip ağzına atmak. 'Köşk hayatı!'

Cumartesi öğleden sonraları, bahçeye iskemleler çıkarılıp kocaman bir ak çarşaf geriliyor, sinema oynatılıyor! On altılık makine de varmış demek ki!

Quo Vadis? Zincirli Köle. Çocukluğumuzun unutulmaz filmleri.

1962 yılında bir Laz, köşkten kalanı yıkıp on dört haneli apartman eylemiş, Osmanoğlu'na düşen iki tane altmış beş metrekarelik çatı katı, iki de giriş dairesi.

1962 yılının 16 bin lirası tutuyor kiraya verilen gayrımenkulden Osmanoğlu'na düşen akar.

Ne tuhaf. 1919 yılının yağmuru siyim siyim o soğuk kasım gününde, imparatorluğu batıran Enver, Talat ve Cemal Kuruçeşme'den bir Alman U-2 denizaltısına binip Odessa'ya kaçtıklarında, devletin

kasasında 94 bin lira vardı.

Sonra daireler birer birer satılıyor.

Sonra ablalardan ortancası evleniyor, büyüğü ‘demiryollarına’ giriyor çalışmak üzere. ‘Çalışmak ayıp’ geliyor Osmanoğlu’na ama ne çare.

Küçüğü liseyi bitiriyor, âşık oluyor, evleniyor. Kocası ‘serbest ticaretle iştigal ediyor’ Osmanoğlu’nun, ‘hep de batıyormuş, artık alışmışlar!’

Şimdi pek güzel bir kızı var, on dokuz yaşında, üniversiteye gidiyor, o da sultan hanım.

Bir de oğlu var, o da on ikisinde, o da hanedandan.

Yunus Emre okumayı seviyor ‘dersten artakalan boş zamanlarında’.

Dedesi Mehmet’in ‘Avni’ mahlasıyla yazdığı şiirleri de okuyup, dedesi Selim’in bestelerini de dinleyecek elbet. Bakalım, öğretmeni, bütün Türkçe ve edebiyat öğretmenlerinin yaptıkları gibi onu Divan şiirinden, Türk Sanat Musikisi’nden soğutup nefret ettirmezse!

Sultan hanım, şimdi kırk iki yaşında, mutlu, ‘kendi kendisiyle barışık’, öyle diyor.

Ara sıra kocasını çocuklarını alıp lokantaya da gidiyormuş, ‘dışarıda yemeğe’...

Garsona, ‘elinize sağlık, ziyade olsun’ demeyi hiç ihmal etmeden! Adı bizde saklı ama, ‘kızlık soyadı’ Osmanoğlu!

Ve hâlâ kirada oturuyorlar!

Osmanoğlu, konken oyununu ve dedikoduyu hiç sevmiyor, soranlara ‘İstanbulluyum’ demeye de çekinir olmuş, çünkü ‘amaaan kardiş, İstanbullu diye bir şey kaldı mı artık’ şeklinde yorum katıyormuş muhatabı.

İşte bir sultan hanım.

Bakın bakalım size ne kadar benziyor, ne kadar benzemiyor.

La Havle ve La Kuvvete

‘LA İLAHE İLLALLAH, AABİ YAA!’

Kadının yumurtası artı elektrik yükü taşıyormuş, erkeğin spermi de eksi, işte bunun için birbirlerini çekiyorlarmış da, spermlerden biri yumurtaya ‘duhul edince’ artık yumurta da eksi yükleniyor, başka sperm kabul etmiyormuş.

Başkaca... Japonya açıklarında, Pasifik Okyanusu’nun göbeğinde oluşan Çımamı dalgalarını Hazreti Musa alıp Kızıldeniz’e getirmiş de Mısır tutsaklığından kaçan Yahudi kavmini karşıdan karşıya geçirmek amacıyla yararlanmış! Ayrıca, elektrik de, ‘öyle bir ateş ki, cam küre içinde, ama dumanı yok’ sözleriyle Kur’an-ı Kerim’de yer alıyormuş... (Biz rastlayamadık, hangi sure, kaçıncı âyet, bildirseler de öğrensek!)

Bilimsel takılıyorlar, bunlar kolejde molejde okuyorlar ya, fizikten mizikten çakıyorlar da işte, hocaları da bunlara anlayacakları dilden açıklıyor!

Vah vah. İslam dini, zibidilerin diskolarda miskolarda vaaz ve irşadına ihtiyaç duymayacak kadar büyük bir dindir, bildiğimiz, böyle ayağa mı düşürülecekti?

Efendim Adnan Hoca namıyla maruf Adnan Oktar’dan ayrılan kimileri, Haluk Hoca, Abüzittin Hoca, bilmemne hoca gibi sanlarla yüksek sosyete mahfillerinde irşada hız vermişler, Bodrum’da ‘takılıyorlarmış’ bu yaz, bazı tatil köylerinde, Kumburgaz-Silivri taraflarında ya da Bayramoğlu yakınlarında sayfiyelere de el atmışlar,

Adnan’a bakarsanız ‘keratalar haytaymış biraz, Şamdan’da, Club 29’da bulabilirmişiz onları, eğlenmeyi seviyorlarmış’...

İlahi Adnan Hoca, oralar senin ‘aslî’ avlanma alanların değil miydi?

Yani, hocalıkları kendilerinden menkul birtakım hoca bozuntularına

sosyete piçlerinin avantasını yemek tatlı geliyor da, çocukcağızlar kendi doğal ortamlarından kopamayınca mı kötü kişi oluveriyorlar birdenbire? Sen değil miydin, benim müridim temiz aile çocuğu olsun, Frenk mektebine devam etsin, cukkası da sağlam bulunsun diye tutturan? Bakırköy'e girip çıktın diye oğlanlar senden soğudularsa bunda kabahat kimdedir be canım?

İlahi Adnan... Oğlanların sağını solunu sıvazlarken iyi de, onlar gidip diskoya takılınca, lambada lumbada gâvur raksları edince mi kötü? Ya ne umuyordun?

Hey gidi koca İslam. Bu hallere, böyle ayağa mı düşecekti?

Adnan Hoca, Abüzittin Hoca zibidilikleri bizlere 12 Eylül döneminin anlı şanlı hediyesidir, kendilerine tutunacak dal arayan gençlerimizin ne tür şaşkınlıklar peşinde 'heba edildiklerinin' göstergesi.

Öyle ya, yetmiş iki yıllık denemeden sonra iflas bayrağım çeken komünizmin de, hiç olmayacak Turan İmparatorluğu umutlarının da fos çıktığı '80'li yıllarda' gidip neye sarılacaktı bu çocuklar? Bu 'yitik kuşak'?

Hani Amerikalı yazar Gertrude Stein, 1922'de galiba, daha çiçeği burnunda romancı adayı, genç gazeteci Ernest Hemingway'e demişti, "you're a lost generation", siz kayıp bir nesil, yitik bir kuşaksınız diye. Bizim kimbilir kaç yitik kuşağımız oldu, uzak tarih, yakm tarih boyunca. Sarıkamış'a gömdüklerimiz, Çanakkale'de yutulanlarımız, Sakarya'da, Afyon'da toprağa düşenlerle Yemen sahrasından Filistin çölüne, Galiçya sisine bırakıp bırakıp döndüklerimizle. Ya çocukluklarını 30'larda, ilkgençliklerini 40'larda yaşayan, bugün artık yavaş yavaş ortalıktan çekilmeye koyulan o kuşak. O, sözün bambaşka anlamıyla yitik kuşak, iki arada bir derede kalanlar. Ya bir önceki. Ne Osmanlı ne Cumhuriyet çocuğu olabilen.

Geçelim. Bunların hepsi ayrı ayrı yazı konuları.

İşte 80 kuşağı da öyle. '68 kuşağı' ayrı batağa saplandı, gençliğini

70'lerde yaşayan kardeşleri başka rezilliğe, şimdi de 80 kuşağı yolunu şaşırmış sığırcık sürüsü gibi kafasını o duvardan bu duvara vurup vurup harcanıyor.

Ya başka ne olacaktı ki? Ne verdiniz, birbirini izleyen her dönemde bu çocuklara, sayın ve muhterem büyükler? Ernesto'nun seyrek sakallarıyla Cengiz Kaan bozuntuları arasında onlara sağlayabildiğiniz tek 'alternatif, içi boşaltılmış Kemalizm 'edebiyatı' oldu. Atatürk, sarı saçları, baktı mıydı baktığı yeri yakan mavi gözleriyle Samsun'dan bir güneş gibi doğdu da doğa doğa bir türlü şu Samsun-Ankara yolunun sonuna varamadı Sivas'tan geçip.

'Ee, sıktı be, yeter artık' dedirttiniz sonunda çocuklara, isyan ettirdiniz. Artık eline Kalaşnikov alıp sokağa fırlayacak hali de yoktu kimsenin, onlar da işte böyle gidip patates suratlı Abüzittin Hoca bozuntularına sarıldılar; mükemmel paranoid şizofreni semptomları gösterenlerin, büyüklük hastalığına yakalanmış oldukları pek muhtemel, bilinç ve düşünce düzeyleri, kültür seviyeleri 'meşkuk', üstelik cinsel eğilimleri hayli karanlık kişilerin peşlerine takıldılar.

Onlar da ağlarını, oltalarını zengin mahallelerine atıp beklediler. (Enayi değillerdi ya, gidip de Zeytinburnu dolaylarında mı mürid avına çıkacaklardı, gariban takımına İslam öğretmeye kalkacak kadar Müslüman mıydı bunlar?) Karşılarına, (elbette!), vergi kaçakçılığından, adam kazıklamaktan, Allah bilir 'beyazdan meyazdan' yükünü tutmuş haramzadelerin kopilleri çıktı, babaları sekreterinin, anaları babalarının ortağının koynunda, gırtlaklarına kadar 'mok gibi' para içinde yüzen ama sevgisiz, itilmiş, yapayalnız, amaçsız, hem 'huzur azgını' hem huzursuz, akıl almaz derecede mutsuz sığırcık yavruları, yolunu şaşırmış, konacak dal arayan ispinoz kuşları... Genç insanlardı bunlar, kaşarlanmış kart yavşaklar değillerdi ki gidip de liberal kesilsinler 12 Elül sonrası.

Ortaya çıkan da, namazı gece kulübünde tepişerek kılınan, orucu buzlu viskiyle açılan, zekâtı 'plaka dağıtan torbacıya' ödenen, ezanı Pink Floyd topluluğu tarafından okunan, kelime-i şahadeti de 'Eşhedü in God, ve eşhedü enne Mohammad His Prophet' şeklinde getirilen bir çeşit Pop-İslam oldu! Ya da, 'La îlahe İllAllah, aabi yaa.'

Eh, 12 Eylül'e de belki bu yakışırdı, ne yalan söyleyelim.

OSMANLI'DA EZAN MES'ELESİ!

Bundan böyle beş vakit beş ayrı makamda okunacakmış!

Sabah ezanı Saba, öğle ezanı Uşşak, ikindi ezanı Rast, akşam ezanı Segâh, yatsı ezanı da Hicaz makamında!

Konuyla ilgili görüşünü belirten Eskişehir Müftüsü Nizamettin Şahin, demiş ki: "Her ezanın, okunduğu saatte insanın genel ruh yapışma göre olması gerekiyor. Bu nedenle, Türk müziğinin çeşitli makamlarım birer söyleyiş tarzı olarak seçiyoruz. Ezan, okunduğu zaman kulağa hoş gelmeli. İnsanların ruh halleri, sabah, öğle ve akşam saatleri değişir. Günün bu değişik vakitlerinde insanların ruh hallerine göre ezan okumak etkileyici olur, insanı rahatlatır..."

(Elbette. Sabah ezanım rock, öğleyi reggae, ikindiyi new age, akşamı soul, yatsıyı da slow okuyacak değillerdi ya, tabii ki Türk Müziği makamlarına uyduracaklar!)

Diyanet İşleri Başkanlığı, müftülüklerde 'hizmet içi eğitim' kursu açmış, müezzinler katılıyorlar. Ezan okuma çalışmalarına ağırlık veriliyormuş kurslarda, her vaktin ezanının ayrı makamda okunması üzerine çalışılıyormuş.

Yirmi sekiz müezzinin katıldığı kursun hocası da, İzmir Basmane Camii Müezzini Şevket Kurt. Kurs toplam 144 saat sürecekmiş.

Hürriyet'm Eskişehir muhabiri Rahmi Emeç'in haberi.

Şimdi siz, karşı çıkacağım, en azından dalga geçeceğim sanırsınız, değil mi?

Yanıldınız dostlar, alkış tutacağım, alkış!

Hani o hep tartışılan dinde reform falan filan konusunda küçücük, minicik bir adım işte size!

Nicedir yakınıyorduk, memlekette doğru dürüst ezan okuyan adam kalmadı diye.

Hangi caminin önünden geçsek ayrı bir makamdan kulak tırmalayan bir sürü beceriksiz müezzin.

Makam da değil, makamsız, usulsüz, 'kakafoni'. Ezanın arabesk yorumu!

Ses terbiyesi görmemiş, kulağı olmayan, ezan okumaktan aciz adamların binlerce minarenin binlerce şerefesinden İstanbul göklerine saldıkları avaz, çığırtı kıyamet!

O İstanbul'un hiçbir camiinin hiçbir minaresinin hiçbir şerefesine yakışmayan bir höykürtü kalabalığı.

Şeriatçı biraderlerimiz günü gelip vakit saat erişince Kemalist gırtlağı kesme hazırlıklarıyla iştigal edeceklerine, neden şu mes'eleyi tutup da münakaşa etmezler mesela?

Hay Allah, biz de tam, 'yahu memlekette doğru dürüst ezan okuyan müezzin kalmadı, bari İbrahim Tatlıses'e bir kaset doldurtun da onu çalın camilerin hoparlörlerinden' demeye hazırlanıyorduk.

Şimdi lafın burasında hemencecik belirtelim...

Ezan ille de Türkçe okunsun diye tutturan '1930 nostaljisi' meraklılarından değiliz.

Çünkü nece okunduğunun pratikte hiçbir anlamı yoktur, her Müslüman ezanda ne denildiğini, kimin ne için neye çağrıldığını bilir. Yalan mı?

O zaman da, Arnavutça okusan ne değişir, Çince selâ versen kim şaşırır da camiye koşacağına meyhaneye gider sözgelimi?

Boş tartışmalardır bunlar, boş... Abesle iştigaldir.

Ama bak, ezanın iyi okunması, güzel okunması. Orada dur.

Çünkü bu hem bir estetik sorunudur, hem de dine saygı, Müslümanlara saygı meselesidir.

Bilal-i Habeşi, bildiğimiz kadarıyla Hüseyni makamında okurmuş. Şimdi Diyanet İşleri'nin önayak olduğu bu ezanın her vakitte her vakite uygun düşen ayrı makamdan okunması girişimi hoş ve olumlu bir iştir.

Lâkin... Şu anda piyasada mevcut müezzin kadrosu içinde bütün bu makamlara uygun gırtlak, ses, Türk Müziği usulü, terbiyesi almış, bilenini, becerip söyleyebilenini nereden bulup çıkaracaklar, o da ayrı bir soru değil mi?

Kaldı ki, Müslüman vatandaşların kaçta kaçı makam farkının ayırdında olacak da bundan hoşlanacak, etkilenecek? Müziğin yarattığı ruh halinden etkilenmekle kalmayacak da, bak, aferin, Müezzin Mehmet Efendi segâh perdesini pek sökemiyor ama hicazdan iyi kaptırıyor, diyecek?

Başka bir mesele daha çıkacak üstelik. Askerdeki hızlı kalk borusu, hüzünlü yat borusu misali, milleti sabahları şen şakrak, geceleri ağır aksak namaza çağırmaya kimin ne hakkı var diye ayağa kalkacak bir takım fanatikler.

Diyanet öyle bir işe kalkıştı ki, Allah sonunu hayır eyleye!

Şimdi sırası mı bunun, ne önemli sorunlar varken demeyiniz, gülmeyiniz de, düşününüz.

Diyanet'i bu girişiminde alkışlıyoruz, evet.

Haddimiz olmayarak birtakım başka öneriler de geliyor aklımıza... Gönlü çeken her şairin, hele hele Müslüman şairlerin, oturup ayrı birer Mevlid yazmaları mesela, ve bunları besteletmeleri.

Aha size dinde ufak ufak reform!

Hadi Sezai Karakoç. Hadi İsmet Özel. Hadi Safa Kaplan kardeşimiz... Hatta Hilmi Yavuz! Sarılın kaleme kâğıda...

Süleyman Çelebi'den beri bunu kimsenin akıl edememiş, buna kimsenin yeltenmemiş olmasının büyük ayıbını, ağır geri kalmışlığını kaldırın, kırın!

Ne dersiniz?

‘EN EL HAKK’ MI?

Konumuz Evren.

Kenan Evren değil, ‘kâinat’ demek istiyorum.

Evren gerçek mi, yoksa bir hayal mi?

(Yahu şimdi sırası mı kardeşim, İnönü-Baykal çekişmesi almış başını doludizgin gider, Ecevit’in Bağdat gezisi ortalığı toz duman ederken felsefe yapmanın, metafiziğe dalmanın? Hayat pahalılığı, Körfez bunalımı, şu bu... Evren de nereden çıktı?)

Biz, burada İnönü’yü, Baykal’ı tartışırken, bakın elin gâvuru nelerle uğraşıyor. ABD’nin Stanford Üniversitesi profesörlerinden Kari Pribram, insan beyninin nörofizyolojik verileriyle teorik fiziğin birleşik alan teorisini birbirine vurup, müthiş sonuçlara ulaşmış.

Profesör Pribram, şu bulgusundan yola çıkıyor: Otuz yıl boyunca hayvan beyinleri üzerinde çalışmış. Bakıyor ki, beynin bazı parçalarını kesip alsa bile bellek sakatlanmıyor. Yani hafıza dediğimiz şey, beynin belli bir bölümünde kümelenmiş değil sanılageldiği gibi, her hücrenin içinde bütün olarak mevcut!

Oradan, hologram denilen yeni ve müthiş buluşu hatırlamış Profesör Pribram. Lazer ışınlarıyla üretilen üç boyutlu görüntülere bu isim veriliyor, bileceksiniz. Paris’te bir ‘holografi müzesi’ bile açıldı birkaç yıl önce... (Hani, şu ‘Yıldız Savaşları’ filminde, esas çocuğun bulup seyrettiği bir bant kaydındaki üç boyutlu, minicik prensesin görüntüsünü hatırlayınız, işte o).

Hatta kimileri, yirmi birinci yüzyılın sinemasının üç boyutlu bir ‘holomatografi’ olacağını öne sürüyorlar.

İşin ilginç yanı, hologram denilen lazer oyununda da, hayalet gibi boşlukta duran üç boyutlu görüntüler, parçalandıklarında, her bir parçadan görüntünün bütünü yeniden oluşturulabiliyormuş!

Bunun üzerine, Profesör Pribram kendi kendine, acaba evren de bir hologram mı sorusunu sormuş.

Yani, insan beyni, evreni kendi kendine mi yaratıyor?

Yani, kendimiz dahil, her şey bir yanılgıdan, bir rüyadan, bir hayalden mi ibaret?

(Bu soruya felsefe olumlu yanıt vermeyi denemişti, biliyorsunuz... Hani, Nazım Hikmet'in küfür ettiği ünlü Piskopos Berkeley'i hatırlayın! Ama bu sefer bilim Berkeley'i doğrular gibi!)

Profesör Pribram, insan beyninin, her şeyi biyoelektrik frekanslar şeklinde algıladığını da ispatlıyor. Rengin kırmızı ya da mavi olması, tahtanın sertliği, elmanın kokusu ve de yavuklumuzun güzelliği, yalnızca beynimize ulaşan frekanslardan ibaret.

Peki, diyor Pribram, eğer beyin bu frekansların tümünü aynı anda bütün hücrelerinde, en küçük biriminde bile depolayabiliyorsa, onları deşifre eden kim?

Yani 'ben' dediğim kim?

Bende benden içeri bir ben mi var? Maddeden ayrı, bağımsız bir ruh? Ve, daha da önemlisi, dışımda algıladığım bütün varlıklar, dünya, evren, her şey, benim bu frekanslardan oluşturduğum, yani benim yarattığım bir gerçeklik mi? Hatta her seferinde yeniden, yeniden ve istediğim zaman da değişik olarak yarattığım?

Yani, her şey bir hologramdan mı ibaret?

Albert Einstein, ‘evrenin düzenini gördüğümde, mistik bir şaşkınlığa düşüyorum’ demişti. Einstein bunu söyleyen, daha ötesi var mı?

Öğrencisi ve asistanı David Bohm da, şu sonuca varmış: Her şey, her şeyin altında yatan bir düzenin, ikinci kademede ortaya çıkış görüntüsünden başka bir şey değil!

Astronom James Jeans, evrenin büyük bir makineden çok, büyük bir düşünce olduğu kanısına varmış.

Büyük bilim adamı Arthur Eddington da, evrenin yapı taşının düşünce olduğunu söylüyor.

Sibernetikçi David Foster, evrenin somut görünümünün, bilinmeyen, organize bir kaynağın kozmik verilerinin sonucu olduğunu düşünüyor.

Yani...

Beynimiz, zamanı ve mekânı aşan bir boyuttan gelen frekansları ‘tercüme ederek’ somut gerçekliği oluşturuyor. Bildiğimiz düzenin arkasında, zaman ve mekân ötesi, bir ana düşünce kaynağı var. Birisi var.

Bu düzende, geçmiş, şimdiki zaman ve gelecek aynı anda ve birarada... Yani, her şey BİR.

Ve bu BİR’in bütün özellikleri, ayrı ayrı varlıklar gibi görünen bütünün parçalarının her birinde olduğu gibi mevcut.

Ama canlı ya da cansız, bütünün her parçası, ancak kendi düzeyinin, kendi çapının elverdiği kadar algılayıp anlayabiliyor bütünü.

‘İdrak-ı meali’ dediğimiz bu.

Yoksa ‘En el Hakk’ sözüyle, Hallac-ı Mansur da aynı gerçeği mi dile getirmek istemişti?

Başından beri size aktardığım görüşleri sıralayanlar, cerre çıkmış cami hocaları, ya da medrese mollaları değil. Dünyanın şu anda önde gelen fizikçileri, astronomları, beyin cerrahları, bilim adamları.

Yani şimdi bu konu, İnönü-Baykal didişmesinden daha önemli, daha ilginç değil mi?

Ne dersiniz?

YAKSAK DA MI SAKLASAK?

O balmumu suratı hiç unutmam. O kadının o balmumu suratını.

1969 olmalı, Münih. Münih'te, Isar ırmağının karşı kıyısı, İngiliz Bahçesi'nin uzak bir ucu sanırım, "krematoryum". Yani, ölülerin yakıldığı yer. Serde gençlik var ya o zaman, "merak saikiyle" daldık, içeri. Dalmaz olaydık.

"Bu Alman domuzları öteden beri severler ölü yakmayı" diye geçirmiştim aklımdan! Zihnimde hemen ikinci büyük savaş yılları, toplama kampları, gaz odaları, fırınlar belirmişti; yaşımın tutmadığı, yetişemediğim, ama filmlerde bol bol izlediğim dehşet anıları...

Çok yaşlı bir kadının cesedini görmüştüm, ölüleri yakılmadan önce kocaman cam muhafazaların ardmda bir süre bekletiyorlar, sergiliyorlardı. "Dikine" tutuyorlardı cesetleri, sanki ayakta duruyorlardı ölüler, ölümün buz gibi soluğuyla burun buruna kalıyordun kafanı kaldırınca. Çok yaşlıydı kadın, ufacık tefecik, saçları bembeyaz, teni de ölümün verdiği o koyu kirli sarı, çirkin balmumu sarısı. Yirmi bir yıl sonra gözümün önünde. Sanırım ben kendim ölünceye kadar da unutmam o kadını.

Kusura bakmayınız, sevimsiz bir konuya girdik. Ama girilmesi, tartışılması gerekiyor. Çünkü, her iş bitti, çok şükür her meselemiz halloldu, son günlerde ölü yakma sorunu gündemde!

Bazı kişiler, ölümlerinden sonra cesetlerinin yakılması için başvuruyorlarmış.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi bu işi ciddi ciddi bir süre düşünmüş, sonra "tepkilerden çekinip" kalkışmaktan vazgeçmişti, hatırlayacaksınız. Şimdi, Ankara Belediyesi girişiyormuş ölü yakmaya. 1991 bütçesinde bu amaçla iki yüz milyon lira ödenek ayırmışlar.

İslam dini cevaz vermiyor. Dinimizde ölüler, yıkanıp temizlendikten sonra kefene sarılıp toprağa gömülürler. İslam, “gâvur ölüsünün” bile usulü ve erkanınca gömülmesini emreder.

Yani, ölü yakmak günahtır.

(Canım, içki içmek de günah, o da caiz değil; kaldırın kafanızı bakın, adım başı meyhane!)

Oysa 1930 tarihli Hıfzıssıha Kanunu, altmış yıldır hiç uygulanmayan 224, 225 ve 226. maddeleriyle, ölülerin yakılmasına izin veriyor. Elbette bazı koşul ve kısıtlamalarla: Belediye, “krematoryum” projesini Sağlık Bakanlığı’na onaylatacak (o zamanlar “Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti’ne tasdik ettirecek” deniyor tabii!) ölümün “herhangi bir gayrı tabii sebepten mütevellit” olmadığına dair doktor raporu istenecek, ayrıca polis de işin içinde cinayet minayet olmadığı üzerine belge verecek, -ki sonradan otopsi sorunu çıkmasın, çünkü küllere otopsi yapmak azıcık güç!-, rahmetlinin de, ölümünden sonra cesedinin yakılmasını istediği hakkında vasiyeti ve üç de şahidi bulunacak!

O zaman yakılabiliyor ya, gene de rahmetli babanın küllerini kavanoza koyup eve götürmene, televizyonun üstüne ya da büfenin vitrinine yerleştirip gelen giden misafire gösterip ağlaşmana izin vermiyorlar; yasaya göre, “cesetten hasıl olan bakaya, hususi kaplar derununda mezarlık dahilinde bir daire-i mahsusada hıfz edilir”!.. Yaaa!

Yani, “entel takılan”, ya da Frenk filmlerinde gördükleri kimi romantik finallere özenen bazı arkadaşlarımızın umdukları, özledikleri üzere, “cesedi yakıldıktan sonra küllerinin Boğaziçi’nin serin, camgöbeği, Türk mavisi ya da tirşe rengi güzelim sularına serpilmesi” gibi numaralara, “atraksiyonlara” izin yok yasada. Haberleri olsun da... Hiç heveslenmesinler.

Kimisi, öldükten sonra kendisinden geriye yalnızca küllerinin kalmasını istiyormuş. “Eserleriyle yaşayacağını” sanıyor şabalak. Paris

kahvelerine hayta yazılan, bunalım edebiyatı yapan ikinci sınıf yazar hüsn-ü kuruntusu.

Kırçiisi külleri kavanozda saklansın istiyor ki, “her an sevdiklerinin gözleri önünde olsun”. Bu da elbette, eskiden sinema sanatçısı, somadan belediye başkam olan bir bayanın ilgi, takdir ve alkış susuzluğunun izdüşümü.

Çok kültürlü, çok yetenekli ve son günlerde son romanı epey tartışma gürültüsü koparan, birtakım budala ve üçkâğıtçıların üzerine amansızca çullandıkları bir başka yazar arkadaşım da, “ölümü huzursuz bir yatakta yatmaya benzetiyorum, karanlık bir yerde, üzerini kar kaplamış toprakların altında, ağzım açılmış, içine toprak dolmuş bir şekilde yatmak hiç hoş değil, bu yüzden yakılmak isterim” demiş.

Metafizik boyut! Cesedimi böcekler yiyecek korkusu. Bedenden bağımsız ruh var mı, yok mu? Çözümü olanaksız sorular. İkircikli endişeler. İnanmak, inanmamak çelişkisi. Ama hiç olmazsa, bir yanıyla Dostoyevski’yle akraba kuruntular, has romancı tavrı.

Bazıları, İstanbul’un dağının taşının dolduğunu, ölü gömecek yer kalmadığını öne sürüyorlar; gazeteci-yazar ustalarımızdan, büyüklerden biri, “öldükten sonra kendini yaktırmak, organ bağışlamak kadar önemli, yaşayanlara yer bırakmak açısından kutsal bir görevdir” diyor.

Kimisi de “devrimci” ve elbette “ateist”. Yok, tövbe, dinsiz değil, basbayağı din düşmanı; Tanrısızlık ile Tanrı’ya karşı çıkmayı, “atheism” ile “blasphemy” yi fena halde birbirine karıştırıyor: “Dinî törenden kurtulmak amacıyla” yakılmak istiyormuş bacımız, cesedine ne zararı dokunacaksa dinî törenin? Saçmalığın sınırı yok ki, hele Türkiye’de!

Canım “artiz makulesi” bütün bütüne de “oıjinallik” peşinde değil ya, “minik serçelere” benzetilen bir şarkıcı dostumuz, yakılmak istemediğini açık açık belirtiyor, göğsünü gere gere. Bir başka şarkıcı, sakın ha beni yakayım makayım demeyin, gömülmek istiyorum diyor.

Gene çok yakın bir müzikçi ve yazar dostumuz, “öldüğüm zaman başkaları düşünsün, bana ne” deyip topu akraba ve taallukatına atıyor.

Evet ne dersiniz? Can kuşunun kafesini ne edelim? Gömelim mi, yakalım mı?

Ama bütün karşı çıkanlar da, “insanlar isterlerse yakılsınlar, kimse kimseye karışmamalı, dileyen gömülür, arzu eden yakılır, herkes kendi kararını kendi verir, vermelidir” görüşünde birleşiyorlar.

Fakir de aynı görüştedir.

Ama, bana sorarsanız, en güzel, en anlamlı ve tartışmayı kapatan yanıtı, gene bir şarkıcı kardeşimiz vermiş:

“Gömülmek ya da yakılmak önemli değil... Vücut, ruh için yalnızca bir evdir!”

İşte o kadar.

İster canlı ister ölü bedeninizin derdine düşeceğinize, ruhunuzu “tekâmül ettirmeye” bakınız dostlar.

İPİN DÜĞÜMÜ

Yahu Saddam Maddam, enflasyon menflasyon derken ne önemli konular kaynayıp gidiyor arada!

İlk ve ortaöğretim kurumlarmda, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi adı verilen, aslında bal gibi "İslam propagandası" olan ders, gayrı Müslimler için zorunlu olmaktan çıkarıldı!

Az gelişme midir, Türkiye'nin bugününe bakarsak?

Nasrettin Hoca, kaybettiği eşeğini yeniden bulup sevinmiş oldu böylece!

Musevi ya da Hıristiyan olduğuna dair bir belge getiren öğrenci din dersine sokulmuyor şimdi. Girmek isteyenin ayrıca, özel dilekçe vermesi gerekiyor.

Geçen ders yılı din dersinden "çakanlar" da, hani nasıl diyorlar, "otomatikman" geçmiş sayıldılar.

Azınlık okulları bu uygulamanın dışında tutulmuş, ama sorun değil, çünkü onlar zaten azınlıkların kendi özel okulları ve çocuklar kendi dinlerini zaten öğreniyorlar oralarda.

Evlerinde de analarından babalarından.

Okulda kendilerine İslam propagandası yapılması, çirkin, yakışıksız, üstelik 'insan haklarına' da aykırıydı.

Biz bunu bilir bunu söyleriz. Bu konuya çok eğildik, 'ekalliyet' çocuklarına zorla İslam dini öğretilmesini haksız bulduğumuzu

belirttik.

Şükür, haklı çıktık. Lafımız, davulcu yellenmesi gibi gürültüye gitmedi.

Dersin adı ‘din kültürü’, ama derste din kültürü verilmiyor.

Dinler tarihi, dinler felsefesi, dinler ilkeleri anlatılmıyor.

Bunun yerine, Amme Cüzü, En’am-ı Şerif, Mızraklı İlmihal düzeyinde beyin yıkanıyor.

Şimdi çokları şaşıracaklar: Biz, ilk ve orta dereceli okullarda din dersi verilmesine karşı değiliz!

Burada, bazı İttihatçı meslekdaşlarımızdan ayrılıyoruz.

Onlar, adları üzerlerinde, ‘farmason İttihatçı gâvuru’!

(Şaka şaka, ‘Gıcıklık’ olsun diye öyle dedik. Nasılsa bizden nefret ediyorlar, bari nefretleri boşa gitmesin için!)

Okullarda din dersi olmalıdır.

Ama bu din dersi, gerçekten ‘din kültürü dersi’ olmahdır.

Ve de, Milli Eğitim Bakanı Sayın Avni Akyol’un ilk kez ‘basiret’ gösterip kabul ettiği gibi, gayrı Müslim çocuklara zorla İslam propagandası yapılmamalıdır.

Onların da dinlerine, inançlarına saygı gösterilmelidir.

Onlar da bu devletin vatandaşları, bu vatanın evlatları, bu memleketin insanlarıdır. Vergi vermekte, bizimle birlikte askere gitmektedirler.

Hep övünürsünüz Osmanlı olmakla, atalarınız onlara sizin sağladığınız özgürlüklerin bin mislini sağlamışlardı. Ne çabuk unuttunuz?

Biz, eskiden, Müslüman gâvuru çıfıtı, hep birlikte yaşayıp giden kocaman bir halklar ailesi, milyonlarca kardeştik. Komşuyduk. Ramazan Bayramı'nda Rum komşularımız bize oturmaya gelirlerdi, onların yortularında biz konuk giderdik.

Abdülhamit zamanına kadar gitmeye gerek yok, daha şunun şurasında 'ellili yıllarda'.

Hepimiz kardeştik.

Sonra, bizi bize kırdırdılar.

Birbirimizin kanına ekmek doğradık.

Onlar, 'kitaplı dinlere mensup' insanlardır.

Ve onların bizlere saygı göstermelerini istiyorsak, bizler de onlara saygı göstermek zorundayız.

Zaten, kelaynak kuşu gibi, bir avuç kaldılar şunun şurasında.

Keşke, din dersi bu çocuklar için de verilseydi de, onlara da kendi dinleri öğretilseydi o derste... Ve, mesela, Müslüman çocuklarına bir imam, Hristiyan çocuklarına bir papaz, Musevi çocuklarına da bir haham gelip dinlerini anlatsaydı...

Ne o, pek mi şaştınız? Hadi canım... Bir iş yapılacaksa ‘layığıyla’ yapılmalı. Hem, Anadolu halkı, yetmiş yıldır ‘laiklik’ görüntüsü altında bal gibi ‘din düşmanlığı’ yapanları affetmiyor, bir türlü iktidara getirmiyor onları.

‘Halktan koptuk’ diye iki yüz yıldır ağlıyorsunuz, aha size halkla ipinizi yeniden bağlama yollarından biri!

Bunun ne sağcılıkla ilgisi var ne solculukla. Ama sizde nerede o idrak ve iz’an, değil mi canım kardeşim?

KİTLE ÇİZGİSİ!

Geçenlerde çok önemli bir araştırmanın sonuçları yayınlandı... Bilmiyorum okuyup üzerinde düşündünüz mü?

Hele, ister sağdan olsunlar ister soldan, 'aşırı' diye nitelenen görüşleri savunanlar.

Ben onların yerine de okuyup düşündüm.

Gallup Enstitüsü'nün yaptığı araştırmaya göre, (ki dünyamn en köklü, en ciddi ve en güvenilir araştırma kuruluşudur), Türkiye'de insanların yüzde 65'i Ramazan'da sürekli oruç tutuyormuş.

Bu ne anlama gelir? İyimserler kötümserler üzerine ünlü benzetmeyi hatırlarsak, bardağın yarısı dolu mu boş mu? Türkiye'de insanların çoğunluğu dinine bağlı anlamına da gelir, ilk bakışta yarıya yakının 'itikadı zayıf anlamına da. Oysa geri kalan kitlenin yüzde 12'si sık sık tutuyormuş orucu, yüzde 8'i de 'nadiren'. Hiç tutmayanlar yüzde 15. Demek ki bardak, ağzına kadar değilse bile, hayli dolu sayılır!

Üstelik oruç tutanlar seçmen olarak ANAP, DYP ve SHP arasında yaklaşık aynı oranda dağılıyorlarmış. Yani, bazı arkadaşlarımızın körükörüne sandıkları gibi, ANAP ve DYP seçmenleri 'yobaz', SHP seçmenleri 'imansız' değiller! Bu işin de partiyle martiyle alakası yok!

Şimdi sıkı durun. Oruç tutanların yüzde 39'u, oruç tutmayan birini gördüğü zaman 'hiç üzerinde durmuyor', yüzde 48'i bu tutumu yanlış buluyor ama ilişmiyor, yüzde 12'si de 'ikaz ediyor'!

Üzerine saldırıp pata küte döven, gırtlağını parmağını kesmeye yeltenen yok yani!

Gene, oruç tutanların yüzde 69'u, oruç tutmayanlara hiç müdahale etmemekten yana. Hiç katılmayan, yani 'müdahale etmeli' diyen yalnızca yüzde 2. Onlar da zaten, etmeli deyip de etmeyenler!

Daha da ilginci... Oruç tutmayanlar arasında, 'oruç tutanlara saygı göstermeli' görüşüne tamamen katılanlar yüzde 57, kısmen katılanlar yüzde 15.. Hiç katılmayanlar yüzde 15' te kalıyorlar.

Hiç oruç tutmayanların yüzde 39'u, Ramazan süresince, oruç zamanı bir şey yiyecekse, çevresinde oruçlu var mı yok mu sorup, öyle oturuyormuş yemeğe.

Oruç tutanların yüzde 65'i de Ramazan'da lokantaların kapatılmasını istemiyor! Tutmayan gidip rahatça yesin yemeğini diyor!

Hadi şimdi yorum yapalım.

Yorumu yapılacak bir karanlık nokta mı var da yorum yapalım?

Hayır. Her şey kabak gibi ortada.

Bir: Türk halkının büyük çoğunluğu Müslüman.

İki: Türk halkının müslümanlığı 'kendine göre'. İslam'ın Arap yorumundan hayli farklı bir 'Türk yorumu' söz konusu.

Üç: Bu Türk yorumunda, hoşgörü var. Bağnazlık yok. İnanırken ve İslam'ın şartlarını yerine getirirken, inanmayana, getirmeyene de 'zorla yaptırım' düşünülmüyor. Kendi haline bırakılıyor katılmayan. Allah bilir deniyor nasıl değerlendireceğini!

Yani, laiklik, Türk halkının içine sinmiş!

Yalnız devlet değil, halk da laik. Hem Müslüman, hem laik.

İmdiii... Merak ettiğim şu...

Aha kitle bu, kitle çizgisi de bu.

Gerek şeriatçılar gerek komünistler, bu kitleyi kendi kafanıza, totaliter düşünceye nasıl yatıracaksınız acaba?

Ne şeriatçılığın şansı vardır Türkiye'de, ne komünizmin.

Türk halkı, aşırı sağcı ve solcuların sandığının aksine, hele hele bizim bazı dangalak 'eski dostların' düşündüğünün aksine, hiç de aptal değildir, üstelik ruhu da son derece hoşgörülü ve özgür!

Ve, hepsinden önemlisi, dünyanın hiçbir halkında bulunmayan bir sağduyuya sahiptir! Basirete yani.

Binlerce yıllık tarihinin mirasıdır bu. Altı yüz yıldan uzun bir süre, bir cihan imparatorluğu kurmuş ve yaşatmış olmanın getirdiği sağduyu.

Bizim burası, bu memleket, ne Zambia'dır ne Namibia, ne Amerika'dır ne Rusya, ne muz cumhuriyeti ne Arnavut dağları... Hele ne de kıçını yıkamasını bilmeyen çöl bedevisinin çadır kurduğu hurma ağacının dibi!

Evet ya ne sandınız, gerçekten de 'biz bize benzeriz'.

Bunu göremeyen akıntıya kürek çekmeyi sürdürsün.

EVKAF NEZARETİ

Bir Vakıflar Bakanlığı kurulmalı mı?

Eski deyimiyle ‘Evkaf Nezareti’...

Dr. Süleyman Karataş, Zaman gazetesine verdiği demeçte, kurulması gerektiğini öne sürmüş.

Dr. Süleyman Karataş, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi’nde öğretim üyesi.

Vakıf, İslam dünyasında, Osmanlı’da, geçmiş kültürümüzde önemli, çok önemli, çok çok önemli bir kurum. Bunu bilmeyen yok.

Peki, ‘gâvur memleketlerinde’ öyle değil mi? Oralarda daha da bir öyle.

Bizde, camileri, hastaneleri, okulları, kitaplıkları korumak, yaşatmak amacıyla kurulagelmiş vakıf. Siz şimdilerde şeriatçı biraderlerimizin ikide bir adım başı hababam vakıf kurup böylece fon yarattıklarına, bu kurum ve paraları kendi propagandaları, örgütlenme çabaları için kullandıklarına bakmayın. Vakıfların ‘kötüye kullanılmaları’ onların kurum olarak büyük önemlerini, geleneğin gücünü, Osmanlı’nın o müthiş uygulamasının değerini düşürmez, çünkü, elmas nasıl çamura düşmekle ‘sâkıt’ olmazsa, vakıf da birtakım karanlık amaçlı adamların elinde kalmakla önem ve değerini yitirmez.

Bugün, bir Vakıflar Genel Müdürlüğü var. Bir de Vakıflar Bankası.

İşi büyütüp, kurulmuş ve daha kurulacak nice vakıfla bu bankayı ayrı ve özel bir bakanlığa bağlamalı mı?

Ne dersiniz?

Devlet bünyesinde yer alan, tarih eserlerini, yapıları koruma ve kollama amacına yönelik vakıflarla, aileler, şirketler, bireyler parafından kurulmuş ve kurulacak vakıfları aynı bakanlığın çatısı altında toplamak.

Tabii şeriatçı gazete bunu babasının hayrına istemiyor, boşuna ortaya atmıyor bu dileği; amaç, ister Anavatan Partisi'nin takunyalı kanadı, ister ileride iktidara gelecek 'muhayyel' bir İslam Partisi kanalıyla, yalnız devlet vakıflarını değil, bütün özel vakıfları da denetlemek, el altında tutmak, 'ele geçirmek'!

Ne yani? 'Günün birinde ele geçirirler' korkusuyla kurmayacak mıyız?

O zaman Dışişleri'ni de kapatalım, Bayındırlık'ı da, Maliye'yi de.

Ya günün birinde ele geçirirlerse? Öyle ya.

Peki... Bir Evkaf Nezareti kurulmalıdır da... Bir Bahriye Nezareti kurulmamalı mıdır?

Denizcilik Bakanlığı.

Ya bir 'Dış Türkler Bakanlığı'na ne buyurulur?

Bu bakanlığın ille de Tacikistan halkını Sovyet boyunduruğundan kurtarmaya çabalaması (!) gerekmez. Al işte Bulgarya sorunu. Al sana bir milyonu aşkın Türk'üyle 'Alaman mes'elesi'! Al Batı Trakya, al Kıbrıs...

Yoo, pardon, böyle bir öneri getirirsen 'aşırı sağcı' deyiverip çıkarlar adama.

Türkiye'nin dışında yaşayan Türkler var, dersen, sağcı oluyorsun.

Kurban olduğum Türkiye... Dışı ayn çeşit, içinde yaşayan Türkler ayrı âlem çünkü.

'Millet' dersen sağcı oluyorsun mesela, 'ulus' dersen solcu! Bakın 'mesela' dedim, hop, sağcı olduk. 'Örneğin' deseydik solcu olacaktık!

Osmanlı kültürünün görkeminden söz edersen, gene sağcısın. Çünkü, tarih, bu memlekette yıllardır 'sağın tekelinde' sayıldı. Kendi tarihimiz.

Solculuk, Türkiye'de herşeyin 28 Ekim 1923 gecesi saat on ikide başladığını ileri sürmekle eş tutuldu.

Yahu, ödüm patlıyor bir yazımda Göktürk İmparatorluğu falan lafı geçecek diye, küt 'faşist herif' deyiverecekler bizim şaşkın tavuklar!

Bir zamanlar Bedrettin Dalan'a kızıyordum. Neden Kabataş-Bostancı arasında gidip gelen deniz otobüslerine tutup tutup Çaka Bey, Karamürsel Bey gibi isimler koyuyor diye... Buram buram faşizm kokuyor gibi geliyordu bana.

Sonra külahımı önüme koyup düşündüm. Çaka Bey Ege kıyılarını ele geçiren amiralimiz, Kara Mürsel Bey de Bizans gücünü Marmara kıyılarından sürüp Boğaziçi'ne iten komutan.

Bunların adı konulmayacaktı da Türk gemilerine, ya kimlerin adı konulacaktı?

Emekli oramiral Fahri Korutürk'ün mü?

Hangi deniz savaşını kazanmış rahmetli Korutürk? Midway'i mi, Okinawa'yı mı yoksa?

Belki de Preveze'de üsteğmenliği, İnebahtı'da yüzbaşılığı gelmiştir!

Gözlerimize yıllar yılı takageldiğimiz, takmakta ısrar ettiğimiz at gözlüklerini bir çıkarsak... Ah bir çıkarabilsek...

'Karşı tarafın' da haklı olduğu bazı noktalar bulunabileceğini bir görebilsek, kabul edebilsek.

İnanın çok, daha çok rahat edeceğiz. Sağcımız da, solcumuz da.

Belki o zaman aynı vatanın, aynı toprakların, aynı milletin çocukları olduğumuzu anlayıp birbirimizin kamna ekmek doğramaktan da vazgeçeriz.

İttihat ve Terakki

HALK PARTİSİ ÖLDÜ

İsmail Rüştü Aksal ölmedi. Halk Partisi öldü.

Kızı okul arkadaşımdı, Boğaziçi'nden, ürkek bir alageyik gibi hüzünlü ve sessiz, çok güzel, olağanüstü güzel bir kızcağız, ve de, soylu! İsmail Rüştü'nün, 'Lord Aksal'ın kızı! Az konuşur, onurlu, 'ağırdır', yüzünün çizgileri gerçekten bir İngiliz aristokratım andırıyor.

Ya da belki, o eski Halk Partisi'nin artık ortadan kalkmış yüzüydü bu.

Şemsettin Günaltay'ın Maliye Bakanı'ydı, 13 Mayıs 1950 günü bu böyle de, 14 Mayıs 1950 akşamı saat beşte kendini sıradan vatandaş olarak buluveriyor, çünkü, milletvekilliğine seçilememiştir!

'Mekteb-i Mülkiye'nin Maliye kanadından, çok yüksek bir bürokrat, Adapazarı kökenli, 1957 seçimlerinde yeniden 'mebusluğu' var, Kurucu Meclis üyeliği sonra, parti genel sekreterliği, 69'a kadar meclistedir, sonra da emeklilik, yaşlılık hayatının dinginliği... Eh bu arada da İş Bankası yönetim kurulu!

Bizim çocukluğumuzda, 'ellili yıllarda' Halk Partisi'nin iki zıt eğilimini, iki arada bir derede kalmışlığını yansıtan, simgeleyen iki adam vardı örgütün üst yönetim katlarında, biri Lord Aksal, biri de Kasım Gülek. İsmail Rüştü o ağır ve donuk memur kesiminin başını çekiyordu, Kasım Gülek de 'Amerikanvari' halk goygoyunu; Başkan Eisenhower gibi sağda solda yerli yersiz binlerce el sıkmalar, salıncağa binip sallanmalar, şarkıcılarla türkücülerle resim çektirmeler falan... Sayın Gülek bugün, başta kendisi olmak üzere hiç kimsenin ciddiye almadığı 'haybeden' cumhurbaşkanı adayıdır, şen şakrak, tatlı adamdır Allah daha da uzun ömür versin, 54 mü 57 mi ne, bir seçim öncesi, kimi uyanık Demokrat Partililer, bazı kasaba politikacıları, artık Robert College midir, Harvard mıdır, Yale midir neresiyse, diploma töreninde çektirdiği 'cap and gown'lu fotoğrafını ele geçirip dağıtmışlardı köylere. Bir Amerikan üniversite geleneği ya bu kılık, fena halde de 'gâvur kokuyor' işte demişlerdi, bakınız, bu herif

papazdır, sünnetsizdir, işte kanıtı!

Ama Kasım Gülek yaşıyor, Lord Aksal öldü. Onunla birlikte, çoktan ortalıkta görünmeyen o eski Halk Partisi de öldü.

Aksal'ın dünyası, boyuna kalın 'kendinden' çizgili 'laci' takım elbiselerin, minik gömlek yakalarının, filtresiz, ucu yaldızlı inhisar cigaralarının dünyasıydı, 'burunlu' kara makam otomobillerinin, kenarı delikli, yürüdükçe gırç gırç eden Sakson tipi bağcıklı ayakkabıların, ceketle pantalonun kumaşından yeleklerin, altın saat kösteklerinin dünyası. Bin dokuz yüz kırklar. Halk Partisi'nin dikta yılları, bugün sosyal demokrasi havariliğine soyunanların grev hakkını, işçi sendikasını tanımadıkları, basına kan kusturdukları, şairini yazarını çizerini sürüm sürüm süründürdükleri, Demokrat Parti muhalefetinin önderine meclis kürsüsünde Recep Peker'in ağzından deli dedikleri, sosyalist partileri hepten kapattıkları dönem...

O dönem asla geri gelmeyecek. O Halk Partisi de yok artık.

Halk Partisi öldü.

Bugün yaşayan, Anadolu Ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinden gelip Cumhuriyet Halk Fırkası'na, oradan Partisi'ne, oradan Halkçı Parti, SODEP falan filan kılıflarıyla ayakta durmaya çalışan çizgiyi, adlarına SHP-DSP denen iki düşman kardeşler topluluğunu, alaturka bir tür sulandırılmış sosyalizm çeşidine yatırmaya çalışanlarla, sağa kaydırıp, sermayeye gülücük yapıp İsmail Rüştü mirasını yemeye çalışanların didişmesidir.

Ama öldü İsmail Rüştü.

Halk Partisi de hiçbir zaman iktidara gelemeyecek.

Hem bakalım kendisi istiyor mu ki?

Siz farkında mısınız? Halk Partisi bugüne kadar hiçbir seçimi kazanamadı!

Tek parti dönemi sayılmaz, geçiniz onu bir kalem, rakip olmayınca seçim kazanmış değil, atama kararlarını zorla onaylatmış bulunuyorsun. 1950'de hezimet, 1954'te daha büyük hezimet, 1957'de eh azıcık toparlanma, 1961, ancak koalisyona yetecek kadar umut, 1965 tam rezillik, 1969 da öyle, 1973 yetersiz, 1977 yaklaşıp ucundan dönme, 80 sonrası ittire ittire eski mevzileri olsun yeniden kazanıp tutabilme çabaları.

Adı ister Anadolu Ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, ister Cumhuriyet Halk Fırkası, ister Partisi, isterse Halkçı Parti, Sosyaldemokrat Parti, Sosyaldemokrat Halkçı Parti, Demokratik Sol Parti, hangi dönemde ne olursa olsun, bu örgüt, bu siyasi kuruluş, bugüne kadar bir tek seçim kazanabilmiş değildir! Bilmem farkında mısınız?

1946 diyeceksiniz. Çiçeği burnunda DP vardı seçimde, ama aslında en çok o sayılmaz, çünkü hilelidir, gizli oy, açık tasnif değil, açık oy, gizli ayırım ilkesine dayanır, seçim değil şaklabanlıktır.

SOSYALDEMOKRASİNİN KORKU VE SEFİLLİĞİ

Brecht ustamızın lafıdır bu, sürgünde yazdığı o enfes oyunun adı, Üçüncü Reich'ın Korku Ve Sefilliği, Üçüncü Alman İmparatorluğu ve onun padişahı Hitler'in...

Elbette bizim yerli malı sosyaldemokratları Alman faşistleriyle karşılaştıracak, benzetecek değiliz ama bugün Türk kamuoyunda (varsa eğer öyle bir şey!) korku ve sefillik deyince neden akla Erdal Hoca ve adamları geliyor?

Girdikleri politika sınavlarında döne döne çakmışlardır da ondan!

Biz bütün bunları çok önceden görüp yazdığımız için de 'kötü kişi' olmuştuk.

Hâlâ da, sosyaldemokrat yöneticilere, partisiyle belediyesiyle, ne olur bizi utandırın, ne olur haksız çıkarın, sizden özür dileyelim, değerinizi bilemedik diyelim, diye yalvarıp duruyoruz.

Ama... Men çi guyem, çi zeet tanbureem!

Şu sosyaldemokrasi dedikleri ne menem iştir?

Ben size özetleyeyim:

Kalkınmış, sanayileşmiş, ilerlemiş Batı'nın, çalışan sınıfları tantana etmesin daha fazla diye, refahı paylaştırmak, ücretli işçisinin önüne daha yağlı bir kemik atmak üzere bulduğu sosyal muvazaa düzeni!

Üretim araçlarını elinde tutan, temsilcisi politikacı kanalıyla diyor ki

işçisine, vık vık etme, ikide bir dellenip ayaklanmaya kalkma, hele hele öyle ‘devrim mevrim yapacağım’ sevdasından hemen vazgeç. Uslu, efendi, cici çocuk ol, verilen işi yap, büyüklerini say, küçüklerini sev, varlığım benim varlığıma armağan et. Eh, ben de eşek değilim ya, seni aç açıkta komam! Cebine harçlığını bırakırım, karnın tok sırtın pek çalışırsın bana, işte evine buzdolabı, çamaşır makinesi ney alırsın, az dayan, altına araba da çekerim, seni çoluğunla çocuğunla yılda dört-beş hafta gezmeye dinlenmeye de gönderirim bir yerlere. Bana inan, güven, gerisini merak etme sen!

Kim etmişti o sözü? Hani, sosyaldemokratlar dediğin, sağa giden bir geminin içinde sola koşan avanaklar lafını?

Yani sizin anlayacağınız, sosyaldemokrasi, ileri Batı ülkelerinde işçinin sesini kesmek, sömürüden, hele hele dış sömürüden ona daha etlice bir pay bırakıp cak cuk etmesini önlemek üzere bulunmuş bir dümen. Bu yeni politika, kendisine birtakım yüreği buruk, kırık, yorgun, ‘dönek’ aydınlardan taraftar ve kadro da sağlıyor. Böylece sol gösterip sağ vuruyorlar, ama işçinin karnı tok sırtı pek olduğuna göre bu sistemde, hele işçi ‘sosyalist ülkelerdeki’ kardeşlerinin sefilliğine, umarsızlığına bakıp bakıp da kendi durumuna şükredince, mesele kalmıyor, alan razı satan razı, patron da memnun emekçi de!

Yani, bir kalkınma programı, ilerleme reçetesi değil sosyaldemokrasi. Elbette burada, sosyalist ve komünist partileri doğuran on dokuzuncu yüzyıl sosyaldemokrasisini kastetmiyoruz. Kautsky kuyrukçuları hemen ayağa kalkmasınlar, İsveç, Almanya, şimdilerde Fransa, İspanya’da uygulanan biçiminden sözediyoruz. Gotha ve Effurt programlarının da çok gerisinde kalmış Bad Godesberg ilkelerinden falan.

(‘Devrimci’ arkadaşlar!... Bu konularda neler düşündüğünüzü çok merak ediyorum. İsterseniz, beni öldürmekten vazgeçseniz de bunları tartışsanız. Daha hayırlı olmaz mı, ne dersiniz?)

Peki bizim sosyaldemokratların sebeb-i hikmeti nedir, varlık nedenleri?

Hiiiç. Yalnızca goygoy!

Muhalefet olsun için muhalefet. Tıkır tıkır maaş. Üstelik üzerinde hiçbir sorumluluk da yok, Özal'a iki küfür salladın mı iş bitti.

Bir ara, Halk Partisi iktidara gelemeyecektir diye yazmıştım da, herkes pek kızmıştı bana. Genel olarak 'Halk Partisi' kavram olarak, adı ister Cumhuriyet Halk Fırkası, ister SODEP, ister SHP, o günlük hangi biçimi almış olursa olsun.

Çünkü bizimkiler, sosyaldemokrat falan değil, düpedüz İttihat ve Terakki mirasçılarıdırlar, görevleri çözülüp dağılan imparatorluğu kurtarmaya uğraşmak, bunu başaramayınca Batıyla itişip sonra da anlaşıp tasfiyesine oturmak, elde kalan toprak parçasında yeni bir devlet kurup bir kara kalabalıktan Türk ulusunu yaratmaktı.

Görev başarıyla tamamlanmıştır.

Nitekim, 1950 yılında, iteleye kakalaya yaratmaya uğraştıkları ve temelini de atıp başardıkları yerli malı burjuva sınıfına iktidarı 'devir teslim' ettiler, bitti gitti.

Bugün artık işlevleri kalmamıştır.

Şu son günlerin korku ve sefilliğini hiç karıştırmıyorum şimdi. Onlar 'tüy diken' etkenler olacak. Beceriksiz oldukları için. Korkak oldukları için. Yeteneksiz oldukları için. İktidara gelmek istemediklerini çok açık ettikleri için. Ecevit'ten ödlerinin patladığını fazla belli ettikleri için. Ayrıca gelemeyecekler!

Daha da, en önemlisi, sosyaldemokrat olmadıkları için gelemeyecekler!

RAHMETLİ PAŞA BABALARI

Hükümetin güneydoğu bölgemizle ilgili 413 sayılı ‘kanun hükmünde kararnamesi’, Takrir-i Sükûn Kanunu’na benzetiliyor.

Kimisi de Takrir-i Sükûn Kanunu’nu her ne hikmetse savunmak zorunda hissediyor kendini, tutup, söz konusu kanunun “1923’ten iki yıl sonra 600 yıllık saltanatı ve padişahlığı tasfiye etmek için çıkarılmış olduğunu” yazıyor.

Acaba gerçekten öyle mi?

O çok beğendikleri Doktor Şefik Hüsnü’nün Marksist ‘Aydınlık’ dergisi de altı yüz yıllık saltanatı mı savunuyordu da kapatıldı o sıralar?

Profesör Sadrettin Celal, Orhan Kemal’in babası Abdülkadir Kemali, Şevket Süreyya, Ahmet Emin, Fevzi Lütfü, Sadri Ertem gibi adamlar padişahı mı savunuyorlardı da tutuklanıp Ankara İstiklal Mahkemesi’ne çıkarıldılar?

Muhalefetteki Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası saltanatı geri getirmek mi istiyordu?

Bu memlekette kimse doğru dürüst yakın tarih bilmiyor ya, salla sallayabildiğin kadar, tutturduğun kâr!

13 Şubat 1925 günü patladı Şeyh Sait isyanı... Asiler Bingöl-Ergani taraflarından başlayıp Çapakçur, Hani, Palu’yu ele geçirdiler. Dersim ve Muş katılmadılar ama, isyan kısa zamanda tam on dört ile birden yayıldı. Diyarbakır ve Varto önlerinde çok kanlı, neredeyse meydan muharebesini andıran çarpışmalar oldu.

İş birdenbire büyüyünce, 2 Mart 1925 günü Fethi Bey kabinesi istifa

etti. Yerine, aynı gün, İsmet Paşa kabinesi kuruldu. Hemen iki gün sonra, 4 Mart 1925'te de Takrir-i Sükûn Kanunu çıktı. Yirmi küsur red oyuna karşılık, iktidar partisi Cumhuriyet Halk Fırkası'nın büyük oy çokluğuyla mecliste kabul edildi kanun. Muhalefette bulunan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası üyeleri red oyu verdiler. Kürsüde Rauf, Halis Turgut ve Feridun Fikri aleyhte konuştular.

İsmet Paşa'nın, yalnız Şeyh Sait'in değil, Şeyh Sait bahanesiyle onların da başlarını yiyeceğini anlamışlardı!

Üç maddeden ibarettir. İkinci ve üçüncü maddeleri 'teknik' maddeler, 'işbu kanun, tarih-i neşrinden itibaren iki sene müddetle mer'i-ül icradır' ve 'bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur' şeklinde.

578 sayılı Takrir-i Sükûn Kanunu'nun birinci maddesi de aynen şöyledir: İrtica ve isyana ve memleketin içtimai nizamını, huzur ve sükûnunu ve emniyet ve asayişini ihlale bais bilumum teşkilât ve tahrikat ve teşvikat ve teşebbüsat ve neşriyatı, hükümet, Reis-i Cumhur'un tasdikiyle, re'sen ve idareten men'e mezundur. İşbu fiillere katılanları İstiklal Mahkemesine verebilir.

Çek çekebildiğin tarafa! Hükümet, her istediği örgütü ve yayını ezebileceği gibi, 'kışkırtma', 'yüreklendirme' ve 'yeltenme' gibi her çeşit yoruma açık terimlere, yaslanıp her canınm çektiğini de devrim mahkemesine çıkarabiliyor!

Bir hafta sonra, İstanbul'da çıkan Tasvir-i Efkâr, Son Telgraf gibi gazetelerle, komünist Aydınlık ve şeriatçı Sebil-ür Reşad dergileri kapatılıyor.

Üç ay sonra, 3 Haziran 1925 günü de Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası.

Tanin gazetesi de kapatılıp Hüseyin Cahit İstiklal Mahkemesinde alıyor soluğu.

Oysa Şeyh Sait isyanı iki ay kadar önce, 15 Nisan 1925'te bütünüyle bastırılmıştı!

Acaba Fethi Bey hükümeti işbaşında kalsaydı, bastıramaz mıydı isyanı?

İsmet Paşa hükümetine, isyanı bastırmak için mi gerek görülmüştü, yoksa başka amaçlarla mı, düpedüz her çeşit muhalefeti bastırmak için mi?

Saltanatçı muhalefetin İslamcı kanadı unufaktır. İttihatçı kanadı bir yıl sonra tasfiye edilecek. Cumhuriyetçi muhalefet, yeniden sesini çıkarabilmek için beş yıl daha, 1930'a kadar bekleyecek, Serbest Fırka'yı... Sonra, yeniden on beş yıl, Demokrat Parti'yi.

İsmet Paşa dönemi başlamıştır.

Eee, şimdi Akbulut Hükümeti'nin, daha doğrusu bizzat Özal'ın kanun hükmünde kararnamesine karşı çıkıyorlar, Takrir-i Sükûn'a benzetiyorlar. Babam mı çıkarmış eski ve dehşetengiz kanunu?

Hayır. Birisinin babası ama, benim babam değil. Sayın Erdal İnönü'nün babası!

Sayın İnönü o yıllarda henüz küçük bir çocuk olduğundan belki hatırlamaz!

Yoksa rahmetli paşa babasının, eski silah arkadaşlarına, Kâzım Karabekir'e, Rauf Orbay'a, Ali Fuat Cebesoy'a, Refet Bele'ye etmiş olduğunu Özal'ın da kendisine edeceğinden mi çekiniyor?

Mamak gecekondularıyla tarlayı birbirine karıştırıp oraya yağmur ve bereket dileyen, Güneydoğu bölgesine gidip orada 'on beş gün yatmak' ve böylece sorunları çözmek için havaların düzelmesini bekleyen

muhalefet lideri. Bekir Coşkun'un kendi köşesinde dahiyane bir buluşla 'inşallah biraz daha gayret ederse solun Akbulut'u olma yolunda' dediği vatandaş.

Mümtaz Hoca'nın (Soysal) deyimiyle, 'kurnaz bir iktidarın beceriksiz bir muhalefete oynadığı oyuna gelmiş', tongaya basmış lider. Elinde ne güneydoğunun ne Türkiye'nin herhangi bir sorununa herhangi bir somut çözüm önerisi bulunan önder. Hükümetin sert tedbirler alabilmesine kredi açan, kanun hükmünde kararname çıkarabilmesi için ona açık çek veren, sonra da 'biz bunu tahmin etmemiştik' diye feryadı basan büyük politikacı!

Bir kısırlık ve çapsızlık kumkuması!

Hem, rahmetli babası ne ekmişti ki şimdi oğlu ne biçmeyi umuyor acaba?

"ERDAL'IN PSİKOLOJİSİ

Yakışıklı bir erkek sayılmaz. Fazla uzun boylu, fazla gözlüklü, fazla zayıf.

Mazbut bir aile babası. Hayatında hiçbir fırtına kopmamış, sevdalar çekmemiş, kadınlar tanımamış, bunalımlar yaşamamış, serüvenlere atılmamış; 'hayatın dikenli yollarında düşüp kalkmamış, bacakları çizilmemiş, paçası yırtılmamış, burnu kanamamış'. Hiç incir ağacına çıkmamış, hiç tramvay rayına mantar koyup patlatmamış, hiç erik çalıp dayak yememiş, hiç kedinin kuyruğuna konserve tenekesi bağlamamış, hiç küfür etmemiş, hiç kafayı çekip nara atmamış, hiç burnunu karıştırıp azar işitmemiş.

Sıradan bir erkek, sıradan bir insan. Renksiz bile denebilir.

Oysa hem herhangi biri, hem paşa çocuğu. El bebek gül bebek köşkte büyümüş. Heybeliada'da paşa babasının yazlığında tatillerini geçirirken tanıştığı komşu köşkün kızıyla evlendirilmiş. Hiç parasız, aç, işsiz kalmamış. Hiç geçim derdi çekmemiş. Zengin bir ailenin damadı olmuş. Kayınpederi armatör ve mültimilyarder.

Asıl mesleği fizik hocalığı. "Bilim adamı" değil, fizik bilimine hiçbir özgün katkıda bulunmamış. Beceri ve başarısı "öğretmenlik" düzeyini aşmış sayılamaz. İnönü soyadını taşımasa, herhangi bir okulun herhangi bir 'fizikçisi', 'sıfırcı Erdal' falan gibi ders aralarında taklidi yapılan sıradan bir hocası olup kalacaktı.

'Hitabet kaabiliyeti' hiç yok. Sesi genizden, hım hım. Konuşma tarzı mıy mıy. Baygınlık veriyor. Konuşurken elini ayağını nereye koyacağını, meclis kürsüsünde ve kasaba meydanlarında geçirdiği bunca yıldan sonra gene de bilemiyor.

Altmış yaşına kadar 'bulaşmadığı' politikaya, sırf İsmet İnönü'nün oğlu olduğu için zorla sokuldu. Bu, hoşuna gitti. Bu işin onun işi

olmadığının kendisi de farkında. Ama, hiç ummadığı halde vardığı noktayı sevdi. Şimdi vazgeçemiyor da.

Hiçbir zaman iktidara gelemeyeceğini kendisi de biliyor. Ama, sürgit 'ana muhalefet liderliği'yle de yetinecek gibi. Her akşam televizyona çıkmak, meclis kürsüsünde saygıyla sözü dinlenir kişi sayılmak, gazetelere manşet olmak onu mutlu ediyor. Nasılsa gireceği her seçimde meclis üyeliği garanti. Bu oyunu ömrünün sonuna kadar rahatça sürdürebilir.

Büyük kalkınma projeleri üretecek, önemli atılımlar başaracak, demokrasi, bağımsızlık, özgürlük rüzgârları estirecek gücü yok. O çapta, o yetenekte bir önder değil. Rahmetli babasmdan 'tevarüs' etmiş olduğu kurnazlıkla götürüyor topu, gene 'irsi' özellikleri gereği 'idare-i maslahatçı bir dengeci'. İsmet Paşa gibi denge 'uzmanı' olmasa bile o da solun, ya da sol olduğu ileri sürülen tutarsızlıklar 'manzumesinin' statükoculuğuna soyunmuş durumda.

Solcu, halkçı, fukara babası vesaire kılıfı uydurulmaya çalışıldı kendisine basının bir kesimi tarafından, bir 'İnönü miti' yaratılmaya uğraşıldı; ama o gene de insanlara azıcık tepeden, Milli Şef dönemi Çankaya'sının Olimpos doruklarından bakıyor. Cynic bir adam, kendi yandaşlarından bile olsa birisinin açığını yakaladı mı dalgasını geçmeden edemiyor, inceden inceye laf dokunduruyor, kıs kıs gülüyor.

Üç kardeşin ortancası.

Çocukluğu hep 'Ömer'in küçüğü' olarak geçti. Ağabeyin varlığı altında ezilen küçük erkek kardeş sıkıntısıyla.

Özden'in büyüğü oldu gerçi ama, Milli Şef en çok kızını severdi, bu biliniyor. Bu sefer de, en bıdığa yöneltilen sevgi karşısında büsbütün bunalan ortanca çocuk kompleksi.

Evet, o hep 'Erdal' oldu hayatı boyunca.

Altmış yaşında artık ‘Erdal İnönü’ olma fırsatı geçti eline, onu sonuna kadar kullanacak.

Daha önce denedi, yüzüne gözüne bulaştırdı. Ortadoğu Teknik Üniversitesi’ne rektör yazıldığında, okulun, o karmakarışık 12 Mart öncesi döneminin genel havasına da uygun olarak, içinde eğitimden başka her şey yapılan, her tür örgütün at oynattığı bir savaş alanına çevirilmesine seyirci kalmıştı.

Çocukluğu ve ilkgençliği hep bir ilgi yumağı içinde geçmişti oysa; İsmet Paşa’nin oğlu, ülkenin gözbebeğiydi. 14 Mayıs 1950 günü her şey tepetaklak oluverdi. Unutuldu. Artık ailenin parlayan bireyi, ortanca evlat değil, damattı.

Yirmi yıl kadar gölgede kaldı ‘Erdal’.

Sonra başından o talihsiz ‘Ortadoğu deneyimi’ geçti. Ardından, gene on yıldan fazla süren bir ‘karanlıklar devresi’.

Şimdi, Allah uzun ömür versin, ‘hayatının sonbaharında’ yeniden ramp ışıklarına fırlama fırsatı geçmiş eline. Artık bu son. Bırakır mı?

Evkaftan mütekait memurlardan, dünya savaşı yıllarında babasının kendilerine göndermiş olduğu Sümerbank patiskası yardımının vefa borcunu hissetmeyi sürdürenlerden, ‘İnönü Kız Muallim Mektebi’ gibi artık uzak ve azıcık da gülünç birer tarih olmuş sevimsiz okullarda okuyan orta yaş kuşağından, tayyör-etekli edebiyat, tarih ve coğrafya ‘hocanımlarından’, Eminönü Halkevi Temsil Kolu’nun eski üyelerinden oy toplar.

Adı Halk Fırkası, Cumhuriyet Halk Partisi, HP, SODEP, SHP vesaire, dönem dönem değişen o ana siyasi kuruluşta, partinin Ecevit’le girişmiş olduğu ‘sola açılma’ manevrasına karşı, İttihatçı eskilerinin intikamım simgeliyor.

Solcu molcu değil. Sosyaldemokrat hiç değil. Yalnızca Ittihatçı.

Rahmetli babasından kalma totaliter eğilimleri de var. Parti içi politikayı, muhalif hizibi ezmek şeklinde anlıyor ve uyguluyor.

Üstelik parti dışı iç ve dış politikada pasif, izolasyonist, otarşi yanlısı.

Yani, çağdışı.

Allah selamet versin!

GELELİM HALKEVLERİ KONUSUNA

Bütün yurtta, dış temsilciliklerimizde ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde değil elbette, coşkuyla hiç değil; bir sıradan 'panel', iki gazetenin "takip" sayfasında üç sütuna on santimetre haber, üçüncü bir gazetede de makalemsi bir yazı. Hepsi bu.

Halkevleri'nin elli dokuzuncu kuruluş yıldönümü.

Panele katılan Halkevleri Genel Başkanı Sayın Ahmet Yıldız (eski ihtilalcidir, 27 Mayıs darbesini gerçekleştiren Milli Birlik Komitesi adlı cuntanın üyesi), militarizmi eleştirmiş. Doğru Yol Partisi Genel Başkan Yardımcısı Sayın Tansu Çiller din sömürüsüne karşı çıkıyor, işadamı Sayın Üzeyir Garih liberal ekonomiden söz açmış, gazeteci Sayın İlhan Selçuk da halkevlerinin 'Atatürk devrimlerini halka yansıtan dernekler olduğunu' belirtmiş. Haberin özeti bu. Oku oku gül, ya da istersen minder yap!

Makalemsi yazıda da, Halkevleri Genel Merkezi Yönetim Kurulu üyesi Sayın Cihat Işık, bu kuruluşların, 'demokratik kitle örgütleri' olduklarını ileri sürüyor.

İstersen bunu okuyunca da ağla kardeşim.

Öyle ya, darbe yapmış emekli subayların militarizme karşı çıktıkları, çiçeği burnunda parti yöneticilerinin, mirasçısı oldukları sağ partilerin yıllarca sürmüş amansız din sömürülerini bir kalemde tarih sayfalarından ve hafızalardan silip attıkları, bunlarla ne hikmetse canciğer kuzu sarması İttihatçı muharrirlerin tutup da üç-beş kişinin yazıldığı ve totaliter diktaları savunan gariban derneklerine 'demokratik kitle örgütü' dedikleri memlekette, gülünecek mi ağlanacak mı şaşırırsın tabii!

Halkevleri işi bitmiştir hanımlar beyler. Hiç boşuna uğraşmayınız, diriltemezsiniz.

Halkevleri, evet, ‘Atatürk devrimlerini halka yansıtmak’ gibi bir amaçla kurulmuşlardır.

Gibi, dedik. Asıl amaç, Kemalist diktanın, ‘vatan sathında’, ilçeler gibi alt bir düzeyde gözü kulağı olacak bir denetim örgütü yaratmaktı. Bir tür, Castro rejimi altında Küba’da örgütlenen ‘mahalle komiteleri’ benzeri. Cumhuriyet Halk Partisi örgütüyle iç içe varolup çalışacak bir yan kuruluş; parti siyaseti çekip çevirirken halkevi de kültür-sanat faslına bakıyor.

Ve de, Kemalist ideolojiyi özellikle yeni yetiştirilecek genç kuşaklara sindirecek bir kültür kuruluşu oluşturmak. Halkevleri’nin derdi bu.

‘Kurulmuşlardır’ diyorlar, diyoruz. O da biraz yanlış gibi.

Kurulmamışlardır.

Evvelce varolan Türk Ocakları, olduğu gibi Hâlkevleri’ne dönüştürülmüştür!

Hamdullah Suphi’nin (Tanrıöver) yönettiği Türk Ocakları, imparatorluğun son yıllarında İttihat ve Terakki diktası tarafından kurulmuş bir kültür örgütüydü; görevi, Turancı ideolojiyi, tıpkı Sayın Selçuk’un belirttiği gibi ‘halka yansıtmak’ ve gençliği bu yönde eğitmek.

1932 yılında Hamdullah Suphi elbette fazla milliyetçi kaçacaktı, buram buram ırkçılık kokuyor; oysa imparatorluk çökeli, Turan ülküsü batalı on dört, milli bir devlet kurulalı on yıl kadar geçmiş.

Öyleyse, Halkevleri çözümü bulundu.

(Hadi gel de, ‘vallahi billahi iki gözümüz önümüze aksın ki biz İttihatçı değil Kemalistiz’ diye ağlaşanlara şaşırma bu durumda.)

Halkevleri tek partinin eli kolu, gözü kulağı oldu, dikta denetiminde bu evlerde gençlere tiyatro, müzik, folklor, resim, elişi öğretildi, müsamereler falan filan verdirildi.

Oralardan, sonranın değerli sanatçılarının çıktığını inkâr edecek kadar kör değiliz.

Ama, olgunun temeline bakınız.

Hele, Halkevleri'nin, bugün Dev-Yol, Dev-Sol, PKK gibi dehşet örgütlerinin hüküm giymiş üyelerinin 'içerideki haklarını' savunmak amacıyla kurulmuş Tayad, Demkad vesaire gibi bir örgüt olduğunu hiç mi hiç sanmayınız; ne kendinizi ne de kamuoyunu kandırınız, bunlara tutup da demokratik kitle örgütleri' sıfatını yakıştırarak. Gerçek, sizin 'gönlünüzden geçene', üretmeye çalıştığınız wishful thinking'e denk düşmüyor, özlemlerinizle örtüşmüyor.

Şunu da biliniz ki, sağın Halkevleri'ni yıkma girişimleri, solun onlara sahip çıkmasını gerektirmez.

Hem Kemalist, hem sosyalist olunmaz.

Hele hele, tutup da Sayın Cihat Işık'ın yaptığı gibi, "12 Eylül'den yedi yıl sonra üçüncü diriliş aşamasında tekrar tarihsel işlevini büyük bir coşkuyla yerine getirmeye başlayan Halkevleri" edebiyatı, ancak hazin ve gülünç kaçmaktadır.

Sayın Işık, yönetim kurulu üyesi olduğu söz konusu 'evlerin', "bağımsızlık, demokrasi ve insan haklarından yana taban ve tavanda bu anlamdaki her türlü görüşleri barındıran demokratik kitle kültür örgütü olduğunu" sanıyor ve sandırıyor. Üstelik, "Halkevleri üyelerinin çevre koruma bilinciyle yeşili sevdiklerini, genel aftan yana olduklarını, kadın-erkek ayırımcılığına karşı olduklarım" falan iddia edecek kadar da zırvalamış.

Ne ilgisi var yahu? Halkevi mi yönetiyorsunuz, acilciler fraksiyonu mu, feministler derneği mi, yeşiller partisi mi, yoksa entel barı mı açtınız?

SHP'nin sol hizip jargonunu kanat niyetine kullanarak hayal ufuklarında uçmakla, 'otuzlu ve kırklı yılların' CHP diktasının katı gerçeklerini birbirine karıştırıp komik duruma düşmeyelim lütfen.

Bunu ileri sürürken bir yandan da " Halkevleri'nde demokratik merkeziyetçilik kurallarının işlemesi gereklidir" demek insanın burnuna hangi yönden ne tür bir koku getiriyor, artık bilmem!

Bazı yarı-aydınlarımız, Kemalizmi, sosyalizmi, komünizmi, bütün bu ideolojilerin anhasını minhasını artık iyice bir öğrenseler de sapla samanı ayırdetmesini bilseler ne kadar iyi olacak. (Eğer kendilerini pek kurnaz sanıp sapı da samanı da özellikle birbirine karıştırmaya çalışmıyorlarsa tabii. Halktan kopuk bazı goşistler kendilerine 'barınmaevi' arayıp Halkevleri'ni gözlerine kestirdilerse, kimse bunu yutacak kadar keriz değildir.)

Canım kimsenin 'yediği yuttuğu' da yok. Öbür türlü olsaydı, Halkevleri'nin elli dokuzuncu kuruluş yıldönümü kutlamaları iç sayfalarda yer doldurmak için on santimetreye sıkışmazdı.

Kimsenin gidip de Halkevleri'ne falan takıldığı yok 1991 yılında, politikadan ve hayatın kendisinden emekliye ayrılmış yitik devrimcilerden başka.

Neresi Sosyalizm?

Neresi Sosyalizm

PAPAZDAN AL DERSİNİ

Ne diyorlar?

‘Dünyada komünizm kalmadı, komünist partileri birer birer sahneden çekiliyor’ diyorlar.

‘Bunların yerine Wall Street kapitalizmi mi gelecek? Yok efendim. Niye gelsin? Gelmekte olan demokratik sosyalizmdir’ diyorlar.

‘İnsan haklarına dayalı, güler yüzlü sosyalizm’miş gelmekte olan.

Bu arada, Mihail Gorbaçov, dünya kamuoyuna ‘ekonomik reformları hızlandırma programını’ açıklamış. Devlet işletmelerini özelleştirme kararı alınmış, fiyatlar da serbest bırakılıyor!

Sovyetler Birliği’nde ha, başka bir yerde değil!

Programa göre, devlet işletmelerinin yüzde 70’i özelleştirilecekmiş. Bu işletmeler, yabancılar da dahil herkese açık olacakmış. İşletme hisselerinin yüzde yüzü, yani tamamı satışa çıkarılıyor!

Sonra da tüketim mallarının üçte ikisinin fiyatı serbest bırakılacakmış.

Herhalde devlet işletmelerinin yüzde 30’u devlette kalacağı, fiyatların üçte biri de bürokratlar tarafından saptanacağı için bunun adı ‘demokratik sosyalizm’ oluyor bazı arkadaşların kafasına göre!

The Economist dergisi, Doğu Avrupa ülkelerinde olup bitenlerin demokratik sosyalizme memokratik sosyalizme geçiş değil, düpedüz kapitalizme, yani üretim araçları üzerinde özel mülkiyete geri dönüş sayılacağım yazıyordu.

Bu alanda Macaristan ile Polonya başı çekiyor, önde gidiyorlar, Çekoslovakya onların ardında, Romanya ve Bulgaristan henüz çekingen. Doğu Almanya elbette çözümü en kestirme yoldan, Batı'ya 'tam teslimiyette' buldu. Sovyetler Birliği de, imparatorluğunun uç beyliklerini kendi hallerine bırakmanın sonuçlarını uzaktan merakla gözleyip, kapitalizme geri dönüş girişiminde karşılaşılacak sorunları ve çözümlerini görmek için birer kobay gibi izliyor onları.

Kuzum, demokratik sosyalizme geçen kim Allah aşkına? Hangi ülke? Yoksa atlaslarda varlığını bilemediğimiz bir ülke daha var da biz mi coğrafya derslerinde dalga geçmişiz okul yıllarında?

Tabii direnmeler yok değil. Polonya, Alman sermayesini pek istemiyor mesela, geleneksel 'Alman korkusuyla'. İşçi komiteleri, yani bal gibi 'gerçek sovyet örgütleri', fabrikalar üzerindeki yönetim ayrıcalıklarını yitirmemek için hisselerin kendilerine aktarılmasını istiyorlar.

Macaristan'da, işletmeleri yöneten komiteler, hisselerin değerini saptayamıyorlarmış, bu yüzden fena halde kazık yiyorlar! Budapeşte'deki Forum ve Hyatt otellerini de içine alan 'zinciri' satmaya kalkmışlar, bir İsviçre firması bu kuruluşların yarısını 110 milyon dolara kapatmış. Oysa otellerden yalnızca birinin bile 60 milyon dolar değerinde olduğu anlaşılınca da kıyamet kopmuş!

Sermaye piyasası, borsa, çağdaş bir bankacılık sistemi yok ki. Ne bilsin garipler neyi kaça satacaklarını?

Elbette Batı kapitalizmi de, mal bulmuş Mağribi gibi iştahla saldırıyor bu ülkelerin şirketlerine, ucuza kapatmak üzere! Toz duman yatışmadan, at izi it izinden ayrılmadan ne kaparlarsa kâr!

Ama, dikkat ederseniz, bu ülkelerde özelleştirme programları üzerine çıkan tartışmaların can alıcı noktası, kuruluşların yabancı kapitalistlere mi yoksa yerli kapitalist adaylarına mı satılması gerektiği şeklinde. Rüzgâr, demokratik sosyalizm yönünden esmiyor yani.

Seçimleri hep sağcı partiler kazanıyorlar. Üretim araçlarının mülkiyeti, ister yerli olsun ister yabancı, kişilere ya da özel kuruluşlara devrediliyor. Fiyatlar serbest bırakılıyor.

Demokrat olmasına demokrat da, bunun neresi sosyalizm yahu?

Galatasaray Lisesi'nden aşağı yukarı 1940'lardan 1980'lere kadar uzun bir dönemde gelip geçmiş olanlar bilirler. Çoğu kişi de uzaktan duymuştur şöhretini.

Bizim bir felsefe hocamız vardı. Meşhur Papaz! Toprağı bol olsun.

Papaz kimliğiyle felsefe hocası kimliğini birbirinden ustalıkla ayırmasını bilen, okulda Pierre Dubois, kilisede Rahip Gauthier adını kullanan... Derste söz Tanrı'dan açılınca, 'eğer varsa' diye ekleyecek kadar açık beyinli, hoşgörülü, uygar bir adam. Mübarek bir adam.

Akılları sıra onu kafakola alıp, gözüne girip, yaranıp geçer not toplamak üzere Saint-Louis kilisesine gidip vaazını dinlemeye kalkan bizim bazı çakalları nasıl da terslerdi!

(Hak dininde ölmek nasip etmedi Allah, diyelim mi, mümin okurlarımızın ağzından?)

İşte bu papaz, bize düşünmeyi öğretti.

Kırçıl keçi sakalı, tel çerçeveli gözlüğü, cin gibi pırıldayan gözleri, genizden kısık sesi, kurşun rengi takım elbisesi, yakasında Legion d'Honneur nişanı yirmi küsur yıl sonra taptaze aklımda.

Olaylar tartışılmaz derdi, ancak yorumları yapılır, ama göz önünde olup biten hiçbir şeyi acaba oldu mu olmadı mı diye tartışma konusu yapamazsın.

Ve, gönlünden geçeni, her zaman gerçekle bir tutamazsın. Senin arzuladığın, olmasını istediğin şeyle gerçekte olup biten, birbirinden çok farklı çıkar çoğunlukla. Hayatının en büyük ahmaklığını da, gönlünden geçeni gerçeğin yerine koyup, olmasını istediğini, dilediğini gerçekte oldu sanıp kendini kandırmakla yaparsın.

Mehmet Altan kendi köşesinden soruyordu. “Türkiye’nin çağdaşlaşması için serbest piyasayı savunan Marksistlere şovenler, dün yeryüzündeki gelişmeleri algılayamadıkları için bazı yazarları döneklikle suçlayıp küfür edenler bugün neden konuşmuyorlar, nerelerdeler acaba” diye.

Konuşmasına konuşuyorlar da...

Şimdi tutup, ‘hâlâ bıraktığımız yerde otluyorlar Mehmetçiğim’ desem ağır kaçacak. Ama hiç şüphen olmasın, Mekteb-i Sultani’de okusalardı, bizim papazın dersinden paldır küldür çakarlardı!

AYDIN BEYLER'LE MÜNEVVER HANIMLAR

Özgür bir toplumda, aydınlardır aslında ezilen sınıf diyor adam.

Topluma sundukları şeyleri de, diyelim öğretmen olarak, üniversite hocası olarak, yazar olarak, aslında öyle pek fazla isteyen de yoktur!

Anthony Burgess'i bildiniz mi?

Son yıllarda çok okunan, çok tutulan bir İngiliz yazarı. Hani şu 'Otomatik Portakal' filmi (Clockwork Orange) vardı ya, işte o filmin esinlendiği romanı yazan adam diyeyim de hatırlayınız.

Daha pek çok, pek keyifli kitabı var da, şimdi tutup burada sıralasam, her birini azar azar anlatsam tutarlar ya ukalâ derler ya da entel, onun için, aman neme lazım.

Bir tek eserinden söz açacağım.

1985...

Hani, İngilizlerin o gelmiş geçmiş en baba yazarlarından birinin, George Orwell'in ünlü 1984 romanına 'nazire' yapmış. Hani filmi de var da Richard Burton'la John Hurt oynuyorlar. İşte Burgess de bir yıl sonrasını, 1985'i anlatıyor!

(Hani Orwell usta, 1948'de, veremden ölmeden iki yıl önce kaleme aldığı bu son eserinde, 1984 yılında İngiltere'de sosyalizm olsaydı biz İngilizler olarak o sosyalizmi nasıl kendimize benzetirdik gibilerden 'uçmuştu'. Aslında anlattığı, Rus komünizminin, Bolşevizm'in, ve de özellikle posbıyıklı Stalin hergelesinin sosyalizmi nasıl katlettiği ya, adamcağız bütün hayatı boyunca bu dünya görüşünün temeline

inanmış, savunmuş da, sosyalizm adına edilen rezillikleri göre göre sosyalizmden de sosyalistlerden de soğumuş, sonunda dayanamamış patlamış. Hay Allah, bu Orwell bana hiç yabancı değil yahu! Suretini bir yerlerden çıkaracağım, yoksa sabahları tıraş olurken aynadan mı?)

İşte Anthony Burgess, George Orwell'in bıraktığı yerden sürdürüyor konuyu.

Ve de neler diyor neler.

Bu gibi toplumlarda, diyor, (yani demokratik ve kapitalist toplumlarda) aydın sınıfı, emeğini geri çekmek isterse, yani üretmemek, yani greve gitmek isterse... Olur a...

Hiç kimse etkilenmez öyle pek fazla, bundan rahatsızlık duyan da bulunmaz!

Çünkü efendim, diye ekliyor, bir şairin şiir kitabını yayınlamaktan vazgeçmesi, strüktürel lingüistik falan filan gibi alafortanfonik konularda vereceği bir konferanstan öğrencilerinin mahrum kalmaları, ne elektrik idaresi işçilerinin şalter indirip bütün şehri karanlıkta bırakmalarına benzer, ne de belediye otobüslerinin çalışmayıp milletin duraklarda perişan olmasını andırır!

Ne de çöplerin toplanmayıp ortalığı leş kokuları kaplamasını tabii.

Aydınların elinde, diyor Orwell Baba, ne kapitalist patronun gücü vardır, ne de sendikalı işçinin gücü!

Bu yüzden de bunalıma girerler!

Saf 'entellektüel' hazlarla yetinmeyip 'eyleme' geçmek isterler.

Ve gidip 'devrimci' yazılırlar.

Devrimler genellikle hayal kırıklığına uğramış, umutsuzluğa kapılmış aydınların işidir.

Ve aydınlar, işçiler ya da köylüler adına ellerine tüfeği alıp barikatlara koşarlar.

Onların adına kapıp koşarlar, çünkü efendim, 'bütün dünyanın aydınları birleşiniz' sloganı, öyle pek de parlak bir slogan sayılmaz ne yazık ki!

Haa, o zaman elbette şakır şakır grevini patlatan çöpçü ayda bir milyon üç yüz bin lirayı kapacak.

Ve de, Hasan Pulur ustamızın deyimiyle Aydın Bey ile Münevver Hanım, üç otuz paraya talim edecekler.

Çok bunalınca çarşaf çarşaf bildirilere imza basacaklar, ey kamuoyu, biz senin adına düşündük taşındık ve de memleketin çıkarı uğruna (aslında kendi çıkarımız uğruna) SHP'nin iktidara gelmesinde fayda görüyoruz.

Kamuoyunu oluşturan vatandaşlar gidip başkasına oy verince de sinirlenecekler, içkiye düşecekler büsbütün barlarda.

Ve içten içe öfkelenecekler, çöpçü de bir milyon üç yüz bin alır mıymış?

'Çöpçü de hakkını alsın ben de hakkımı alayım' diye düşünen de pek çıkmayacak...

Ama, 'çok kafamız kızarsa limon satarız' diyen bolca. Limon satmaya çalışmanın ne eziyetli iş olduğunu bilmeden.

Hem de, açız açıktayız diye ağlaşıp höykürüp, ya paşa babalarından, ya zengin karılarından gelen akarı da bir güzel lüpleterek bir kısmı.

Bu da, Burgess'in bilemeyeceği, göremeyeceği, 'aydın sosyalizmine' halis Türk katkısı, yerli boyut!

Aaah ah, zengin çocuğu olacaktık ki biz de keskin devrimci yazılalım! Tuzumuz yaş, ekmeğimizi kazanmak için it gibi çalışmak zorundayız, onun için daha soğukkanlı bakıyoruz galiba birçok meseleye.

Değirmenin suyunun başından onlar gitsin de ben geleyim kavgasını devrimcilik diye yutturmak da ciğerimize yatkın değil.

BAKIŞ AÇISI

Yurdumuz, emperyalizmin pençesinde, yarı-feodal, yarı-sömürge bir ülkedir!

O herkeslerin pek bayıldığı, benim de nedense hiç sevmediğim deyimle '60'lı yıllarda', böyle derlerdi devrimci arkadaşlar.

Böyle miydi gerçekten? Amerikan emperyalizminin bıçağına boynumuzu uzatmıştık kurbanlık koyun gibi, evet ama yukarıdaki sloganı atanların, 'bağımsız Türkiye' diyenlerin bu özlemleri kâğıt üzerinde geçerliydi, bütün bütüne de başka ve rakip bir emperyalizme, Sovyet emperyalizmine pek o kadar da karşı görünmüyorlardı. Maocuların hakkını yemeyelim hadi, onlar hariç! Onlar da, bağnaz şaşkınlıklarından ve köylü kabızlıklarından, Sovyet 'sosyal emperyalizmine' karşı Amerika'yla müttefik olmak gerektiğini savunacak kadar saçmalıyorlardı.

Yarı-feodal bir ülke miydi Türkiye? Evet, doğuda bazı 'feodal kalıntılar' vardı ama, dolu dizgin kapitalizme geçmeye çabalayan, Batı sistemine eklemlenmeye uğraşan ülkede bu 'tahlil' kaç bin çocuğun başını yedi. Hesabı öylesine aymazca yapmışlardı ki bazıları, bir bölüğü, ordunun bir kesimini, 'zinde kuvvetleri' bir İttihatçı darbesine kışkırtıp kendini işkence evlerinde buldu. Bir başka kısmı, '1971 yılında artık devrim olur muhakkak' kafasıyla gidip dağlarda kurşunlandılar; 1971, kapitalizmin atağa kalktığı, o güne kadar hiç erişemediği ölçüde güçlendiği yıldı!

Peki, yarı-sömürge bir ülke miydi Türkiye?

Zurnanın zırt dediği yer burasıydı.

Aynı yıllarda, rahmetli Kemal Tahir de durup durup şöyle bir laf ederdi ikide bir: 'Türkiye, Ganalı kabile toplumu değildir!'

Türk aydınları, ve daha yüksek oranda da yarı-aydınları, iki arada bir derede kalmışlardı. Neydi Türkiye? Yarı-sömürge, gariban bir ülkecik mi, yoksa, artık kullanıla kullanıla cılkı çıkmış deyimiyle 'üç kıtaya yayılmış bir imparatorluk kurup altı yüz yıl da yönetmiş' büyük bir memleket mi?

Bu soruya verdiğin yanıta göre, ya solcu sayılıyordun, ya sağcı!

Sağcılar 'şanlı geçmişimizle' şişiniyor, solcular Türkiye'yi ezik, zavallı, feleksiz bir toprak parçacığı olarak görüp göstermekte direniyorlardı.

Bu kişilik parçalanmasıyla, bu 'kültürel şizofreniyle' bugünlere kadar geldik dayandık.

Aynı soruyla gene karşı karşıyayız.

Nedir Türkiye? Kimiz biz?

Körfez krizine, Irak sorununa, Kuveyt meselesine bakış açısı, takınılacak tavır, bu sorunun yanıtında yatıyor.

Daha da önemlisi, pek az sayıda aydının şöyle bir sezinleyip tam da dillendiremediği, çoğunun da aklının ucundan bile geçmeyen açmaz şu, yanıtının mutlaka bulunması gereken soru: Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu'nu kurup yöneten merkez devlet midir, Türkler yönetici zümrenin torunları mı, yoksa bu ülke imparatorluğun bir sürü eyaletinden herhangi biri mi?

'Kimlik bunalımındayız' deyip duruyorsunuz, bunalımdan çıkmanızın ipucu bu yanıttadır.

Sol, Türkiye'nin de en az diğer bölgeler kadar mazlum olduğunu söylüyor. Hatta, onlardan daha da gariban olduğunu düşünüp, Türkiye'ye siyasi model olarak eski minik vilayetlerin yeni yönetim

biçimlerini, mesela Arnavutluk'u örnek almaya çalışanları çıkmıştı.

Sağ da, ısrarla, altı yüz yıllık geçmişin işine gelen görkemli yanını öne alıp, çözülmenin ve bozgunun faturasını hep 'dışa' çıkarma çabasında oldu.

Anadolu halkının sezgisi sağdan yana ağır bastığından, ilk özgür seçimde sağ iktidarı aldı ve bir daha da bırakmadı!

Sol, kendi kendine avunup, sızlanıp durdu, daha da duracağa benziyor.

Oysa, belki de hiç kimse 'sağ' ve 'sol' kavramlarının burada Batı'da işlediği gibi işlemediğini düşünmüyor. Osmanlı mirasına sahip çıkarak da solcu olunabileceği, kafayı kuma gömerek de sağcı kalınabileceği kimsenin aklına düşmüyor.

Etiket yapıştırmayı, sınıflandırmayı, kaldırıp kavanoza koymayı sol da seviyor, sağ da. 'Millet' dersen sağcı oluyorsun mesela, 'ulus' dersen solcu, ağzından Allah lafı çıkarsa sağcı sayılıyorsun, hele Azerbaycan dersen düpedüz faşist! "Ben Türk'üm" dediğin zaman da gelsin ağız dolusu hakaret!

Oysa ne olduğunu düşünüp tartışmaya gerek yok. Eloğlu sana öyle bir öğretiyor ki. İmparatorluğun merkezinden mi kıyısından mı geldiğini, pasaportunu gördüğü zaman domuz görmüşe dönen Balkan ülkeleri polisinin karşısında anlıyorsun mesela.

Daha da kafana dank etmediyse, git sor bakalım, 'ben Batı uygarlığından yanayım, sizin bildiğiniz 'barbar Türklerden değilim' de de, vizesiz sokacaklar mı?

Aslım inkâr eden, çingenedir. Tarihini inkâr eden toplum da, değil millet, çingene çergisi bile oluşturamaz.

Körfez işine bir de bu açıdan bakın.

Ola ki ‘kimlik bunalımından’ çıkmanızda yarar sağlar!

YAŞASIN TAM KAKAVAN VE GERÇEKTEN ÇAPSIZ TÜRK SOLCUSU!

Gecekondu halkıyla dayanışma mitingi yapıyorlar.

Gecekondu halkının gecekondularda vermiş olduğu yaşam savaşı sorunlarının dile getirileceği, dayanışmanın pekiştirileceği ve seslerinin daha gür bir şekilde haykırılacağı bu günde, hepimizi aralarında görmek istiyorlarmış.

Yaşasın tam bağımsız ve gerçekten demokratik gecekondu!

Slogan bu değil elbette, bunu biz uydurduk, 'attıkları' şunlar: Gecekondu yıkımlarına son! Yaşasm gecekondu halkının kararlı ve onurlu direnişi! Gecekondu yıkımları için dayanışmaya!

Altında bir sürü birbirine benzer, birbirini andırır, ne olduğu, ne anlama geldiği ilk bakışta çözülmez örgüt imzası: Geyad, Tayad, Demkad, Akad, Beykad, Bakad, Çihkad, Gopkad, Emekad, Hakad, Gülkad, Karder, KDD, Emder, Bikad, SKDD... Programa 'ilaveten' Esenler Halkevi, Zeytinburnu Halkevi.

Evet. Bu, solculuk oluyor.

Türk solu kakavanlıktan, çapsızlıktan ne zaman kurtulacak diye yazı yazmıştık da, mektubunun altına imzasmı atmaktan korkacak kadar yüreksiz bir 'solcu' vatandaş, üstelik tiyatro sanatçısı olduğu pek belli, üstelik İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları mensubu, çok büyük ihtimalle de "1402'lik" bir vatandaş, oturmuş küfürler döşenmiş. Adını bağışlasa bu yiğit (!), kendisini adam yerine koyup belki 'yanıt' vereceğim, ama yüreksizlere henüz insan muamelesi yapmıyoruz çok şükür. Diyeceğim o değil, küfürnamesinin bir yerinde buyurmuş ki, 'Türkiye'de solcular kakavan ve çapsız değildirler'.

Ama ne yazık ki önemlice bir bölümü öyle görünüyor, ey benim,

mektubuna imza atamayacak kadar kakavan ve çapsız devrimci kardeşim!

Bunun belki en güzel örneği de işte şu gecekondu halkıyla dayanışma saftırıklığı.

Karşılarına aldıkları, Doktor Nurettin'dir düpedüz. İstanbul'un sosyaldemokrat belediyesi. Gecekonduları yıkanlar onlar.

Çünkü Doktor Nurettin Boğaziçi villalarını yıkınca aslan kaplan oluyor da, gecekondu yıkınca tu kaka.

Eee, o da ruhsatsız, bu da ruhsatsız ama?

Olsun varsın, burada halkımız oturuyor! Şiş göbekli zenginler avantadan arsa kapatıp üzerine ev kondurma hakkına sahip değillerdir ama, yüce Anadolu köylüsünün hazine arsası, devlet toprağı, Türkiye Cumhuriyeti arazisi yağmalama hakkı yerden göğe kadar vardır!

Bunu savununca solcu oluyorsun.

Peki hani Doktor Nurettin de solcuydu?

Sizi Bedrettin Dalan'dan, Sarı Bedri diye anılan o canavardan, o korkunç zebelladan (!) kurtarsın diye oy vermemiş miydiniz Doktor Nurettin'e be kardeşim?

Yoksa solculuk dediğin meret nalıncı keseri midir, rabbena hep bana usulü? Yaşasın tam bağımsız ve gerçekten demokratik ilkellik! Bu slogan da benden, patlatalım anasını satayım.

Yaşasın zevksizlik! Yaşasın magandalığın ve zontalığın onurlu direnişi! Köylüler ölmez! Varolsun tam başıboş ve gerçekten saldırgan köylülük!

Ve yaşasın köylülüğün, köylü mü kentli mi olduğunu bir türlü saptayıp çözemeyen, karar verip bilemeyen, hem şehirliliğin hem köylülüğün, ne şehirliliğin ne köylülüğün, lumpenliğin zavallı direnişi!

Miting çağrısının altında, demokrasi mücadelesinde avukatlar adına, doktorlar adına, öğretmenler adına, memurlar adına, sanatçılar adına, hatta sakatlar adına birtakım imzalar var. En hüzünlüsü 'demokrasi mücadelesinde mimarlar' adına, mimar-mühendisler adına Ali Şenışık imzası.

Mimarlar, mühendisler gecekonduyu savunuyorlar!

Devrimci ya bunlar...

Adana'dan sağolsun üşenmeyip telefon açan Sayın Zuhal Bayındıran, neden solcuları eleştiriyorsunuz da kapitalizmi eleştirmiyorsunuz, diye soruyordu.

Kapitalizm bu insanlara çift çubuk bozdurup onları akın akın ilkel köylü yığınları şeklinde büyük kente yığıyor. Elbette eleştiriyorum.

Ama sanayi kurulacaksa bu insanlar böyle milyonlarca yığılacaklar merkeze. Batı'da farklı bir süreç mi yaşandı? Hayır tabii, ama bin yedi yüzlerin sonlarında, bin sekiz yüzlerin başlarında yaşadılar onlar, biz şimdi, şunun şurasında otuz-kırk yıldır dehşetle gözlüyoruz.

Batı, kendi sanayiini kurdu, bizim gibi soytarılıkla yıllarını, on-yıllarını yitirmedi.

Ama oralarda hiçbir 'solcu' da kalkıp gecekondular kurulsun, kurulanlar yıkılmasın demedi.

Çünkü onların solcusu bizimki gibi kakavan değil, çapsız hiç değil.

Bilmem anlatabildim mi, küfür mektubuna imza atmaktan korkacak kadar yüreksiz ‘devrimci’ kardeşim? Devrimcinin küfür mektubu yazması ne kadar devrimcidir, hadi onu hiç tartışmıyorum, benim deyimimle bizim bir kısım kakavan solculara yakışıyor belki de, bari ‘erkek’ ol.

Bu iş öyle 12 Eylül öncesi kahve tarayıp garibanın garibanı öldürmesine benzemiyor çünkü.

Önce köylülükten kurtulun da, ondan sonra devrim mevrim yapmaya kalkın, e mi canım?

Ve de gecekonduların yıkılmamasım savunan mimarlar mühendisler olarak insanlık tarihinin mizah sayfalarına geçmeyin.

SOSYALİZM VE İŞÇİNİN DONU

Ne düşünüyor Türk solcusu?

Sulandırılmış ‘sosyaldemokratı’ değil, Marx’ın yolunu izleyeni.

Külahını önüne koyup birşeyler düşünebiliyor mu, yoksa yıllarca ve yıllarca yaptığı gibi gene kafasını devekuşu gibi kumlara mı gömüyor, ‘hele şu belayı bir savuşturalım hayırlısıyla’, hele bir Kızılordu darbesini yapsın, Gorbaçov’unu Morbaçov’unu silsin süpürsün de rahat nefes alalım? Hı?

Önce beklediler. İşin bu boyuta varacağını, bu kadar büyüyeceğini ummadılar. Bekledikçe olaylar önüne geçilemez duruma geldi, ciddileşti, dizginlenemez, gemlenemez ölçüde patladı. Artık mızrağı çuvala sığdırmak mümkün değildi.

Sonra aydılar.

Şimdi de gerçeğin ışığından kamaşan gözlerini dinlendirmek için kafalarını yeniden kuma mı sokmaya çalışıyorlar, yoksa erkekçe, mertçe göğüsleyebilecekler mi olup bitenleri, körü körüne iman ettikleri düzenin sonunu?

Mehmet Ali Aybar, güleryüzlü, insancıl, Türkiye’ye özgü sosyalizm deyip çıktığı zaman ona etmediklerini bırakmayanlar?

Asık suratlı bir gazeteyle iki-üç de kötü kâğıda basılmış sevimsiz dergiden öğrendikleriyle ellerine tüfeği alıp devrim yapmaya kalkanlar, sonra da yedikleri tokadın şiddetinden yıllarca kendilerine gelememiş olanlar. Hangi alçakça satranç oyunlarının hangi önemsiz, isimsiz piyonları edildiklerini bir türlü kavrayamayanlar. Kendilerinin de, yakınlarının da, başkalarının da hayatlarını ziyan edenler.

Ve onların akıl hocaları, yüzü hiç gülmeyen, yürekleri sevgisiz, birtakım yaşlı başlı yarı-aydınlar, ucuz politikacı bozuntuları.

Sloganlarla düşünmeye çalışanlar, düşünebileceklerini sananlar, o çocukcağızları slogan ezberlemeye yöneltenler.

Evelallah devrim yapılır, sosyalizm 'gelince' her şey hallolur deyip, ne planı, ne programı olanlar. İttihatçılardan bu yana hep aynı yarı-aydın papağanlığını sürdürüp, istim arkadan gelsin mantığıyla yola çıkanlar.

Kızılordu'nun Afganistan'a girmesine alkış tutup, oralara uygarlık götürdüklerini savunanlar da, Amerikan ordusu Vietnam'a bulaştı diye öfke kusanlar.

'Aaa, o başka, bu başka' diye öten zurnalar.

'Literatürü' sular seller gibi ezberleyenler, Karl Marx'ı peygamber, Das Kapital'i kutsal kitap sayanlar.

Sovyetler Birliği'nde işçinin iktidarda olduğunu sananlar, en iyi durumda yaşayanın da maden işçisi olduğunu düşünüp o gariban madencinin ocaktan çıkınca elini yüzünü yıkayacak sabun bulamadığı için greve gitmesini bir türlü kafataslarının içindeki sümüksü hücrelerde tartamayanlar, değerlendiremeyenler, düşünme âcizleri.

Düşünmekten korkanlar, 'revizyonist', 'hain', 'karşı-devrimci' suçlamasından ödleri patlayanlar, kahrolsun Amerikan emperyalizmi, tam bağımsız Türkiye şamatasını koparmakla herşeyi çözdüklerini sananlar.

Düşünmeye çalışanı tu kaka edenler, kara listelere alanlar, selamı sabahı kesenler, arkasından 'tezvirat' yapanlar, karalamaya çalışanlar, ellerinden hiç de bir şey gelmiyorsa görmezden gelmeye çabalayanlar.

‘Domates, portakal da yenmeyiversin, nükleer başlık üretiyorlar ya’, diyenler, ‘kamyonları çirkin ama sağlam’ ahkâmını kesenler. Orada da artı-değer var ama devlete gidiyor hiç olmazsa sananlar. İşçi kendi devletine karşı mı grev yapacakmış yani, hiç olur mu öyle şey, aa, üstüme iyilik sağlık daha neler... Sosyalizmde grev yasaktır! şeklinde yüzsüzlenenler.

Tereyağı yerine tankı topu seçenler.

Hani siz ‘özeleştiriyi’ çok severdiniz, hiç dilinizden düşürmezdiniz, üç lafınızdan biri oydu ya.

Alo? Orada mısınız?

Yahu, işçinin poposuna giyecek donu olmadıkça, fabrika ha Ahmet Bey’in olmuş ha devletin, sonuçta ne değişiyor?

Kamu malıymış, ortakmış, sömürü yokmuş. Sömürünün âlâsı var! Haftalık mizah dergilerinin deyişiyle ‘iteyim ben öyle sosyalizmi’!

Bakın, Cumhuriyet Gazetesi’nin 2 Ağustos 1990 sayısında, Mine Saulnier bacımızın teyp bandından bir İspanyol neler söylüyor: “Kanımca, Türk solu,” diyor adam, “söylev, davranış ve uzlaşmalarıyla, eski klişelerin dışına çıkamıyor. En basit Marksist analiz bile ortaya koymuştur ki, lümpenlerle devrim yapılmaz! Marx, devrim yapmakla işçi sınıfını görevlendiriyor. Ama Türkiye’de işçi sınıfı bilincini oluşturacak eğitim düzeyi yok ki! (...) Bilinçli kitleyi, halkı ve ayaktakımını birbirine karıştırmamak çok büyük önem taşıyor.”

Sonra, daha aşağıda: “Sovyet modelinin açmazı yalnız ekonomik değil: İdeolojik olarak da soluğu tükendi. Özgürlük olmayan yerde sosyalizm olması mümkün mü? (...) Doğu ülkelerindeki komünist sistemlerin ve Sovyet modelinin tam bir başarısızlığa uğradığı ya da çöktüğü kesin. (...) Doğu rejimlerinin düşmesi, kaçınılmaz ve gerekliydi! (...) Kanımca, Türkiye, hâlâ Osmanlı İmparatorluğu’nun molozlarım üstünden atamadı. Bu yüzden de bir türlü toparlanamıyor.”

Bakın, sosyaldemokratlar için de ne söylemiş?

“Sosyalist Enternasyonal, şu andaki durumuyla bize hiç çekici gelmiyor. Yeni ve dinamik olarak sunacağı hiçbir şey yok. Sovyet kulübü çöktü, ama bunlar da diri değil ki! İzninizle, bir halk deyişi çok uygun düşüyor burada: ‘Orospusu eskimiş kerhaneye gidilmez!’

Sosyalist Enternasyonal da böyle işte.”

Acaba kim bu?

General Franco’nun ruhu falan mı?

Hayır... İspanyol Komünist Partisi Genel Sekreteri Julio Anguita’nın ta kendisi!

Daha ben size ne diyeyim yahu!

O SES KISILDI ARTIK

Nazım Baba öyle yazmıştı.

Anama küfür etse, o sesi dinlemek bir saadettir, Madrid radyosundan... Gibilerden bir dize... Baba'nin kitapları yok yanımda şimdi, tam alıntı yapamıyorum, ama buna benzer bir dizeydi.

De, acaba 'hakikaten bir saadet' miydi Dolores Ibarruri'nin sesini duymak, küfür bile etse?

Dolores Ibarruri... Nam-ı diğer, La Pasionaria... Çarkıfelek çiçeği... Kimilerince 'ihtiras çiçeği' diye de anılır.

Doksan dört yaşında öldü La Pasionaria. On yıldır yüreğinde yapay pompayla yaşıyormuş, iki aydır da bir Madrid hastanesinde 'ölüme meydan okuyormuş'. Bütün hayatı baştan başa bir meydan okumaydı, önce faşizme, sonra da kendi arkadaşlarına, uyarılara, eleştirilere.

Kaskatı bir kadındı.

Ama meydan okumadığı, okuyamadığı, okumayı aklının ucundan bile geçirmediği, geçiremediği tek kişi vardı: Yosip Visaryanoviç Çugaşvili... Devrimden önce 'Koba', devrimden sonra da 'Stalin' kod adıyla tanınır.

36 modası kara bukleli saçıyla hatırlıyorum onu, eski ve soluk resimlerden, etine dolgun, yüzünün çizgileri sert, kararlı, eni konu güzel de bir kadın, bir madencinin karısı, kuzey yöresinden İspanya'nın, Bilbao kentinden.

Sonra, son yıllarında bir de tirit olmuş halini gördüm, tevellüt 1895'ti çünkü, bumburuşuk yanaklarında, feri kaçmış, içeri çökmüş

gözlerinde gene aynı kararlılık vardı, belki de aynı ‘küstah’ ifade.

Toprağı bol olsun, Madrid radyosundan ‘No pasaran!’ diye haykırması pek ünlüydü, cumhuriyetçilerin standart sloganı olmuştu bu 1936’dan 1939’a iç savaş süresince... Madrid kapılarına dayanan Franco, kendi devletine, kendi hükümetine, kendi halkına başkaldıran İspanyol ordusu, geçemeyecek Casa de Campo’yu, Madrid varoşlarında kurulu cepheyi aşamayacaklar!

Madrid düştüğünde, şehirde hayatta kalmayı nasılsa başarmış faşistler de, ‘Han pasado!’ diye bağırıştılar: Geçtiler işte!

Evet, geçmişlerdi işte. Stalin’den başka kimse İspanya’nm yardımına koşmamıştı. Hitler ile Mussolini, ‘adamları’ Franco’ya tank, top, uçak, silah, cephane yağdırır, Kondor birliği yeni Alman bombalarını Guernica köyü halkı üzerinde denerken, İngiltere, Fransa, elleri kolları kavuşmuş, uzaktan seyrettiler İspanyol halkının direnişini. Üç yıl dayanabildiler. 1939’da bütün İspanya Franco’nundu artık.

Ama Stalin de babasınm hayrına yardıma koşmadı, İspanyol Cumhuriyeti’nin altın stokunu rehin aldı, İspanyol Cumhuriyeti ortadan kalkınca da bir güzel üzerine yattı!

Ben bu işleri pek bilmem, yanlış hatırlıyorsam lütfen düzeltiniz sayın Stalinciler (!)

La Pasionaria şeklinde çağırılan Dolores Ibarruri, İspanyol Komünist Partisi milletvekili de, ağzım açıp tek laf etmedi, mesela.

Savaş yitince Fransa’ya kaçtı La Pasionaria, oradan Moskova’ya geçti ve 1977’ye kadar orada ‘kontenjandan’ yaşadı, daçasında. 1946’da sürgündeki İKP’nin birinci sekreteri olmuş, 1960’da görevi Santiago Carlo’ya devretmişti. Jorge Semprun’un partiden kovulması da 1964 müdür, hani şu sıra İspanya Kültür Bakanı olan Semprun, kongrede çıkıp, Franco rejimi İspanya’yı kalkındırdı, özellikle turizm gelirleriyle refahı sağladı, bizim artık tek yol devrim, kitle çizgisi cart curt diye atıp tutmamızın hiçbir anlamı yok, gelin daha akıllı, daha gerçekçi

eylem biçimleri bulalım, yoksa sittin sene kendimiz söyleyip kendimiz dinleyeceğiz bu modası geçmiş sloganları, demişti de, adamı tuttukları gibi kapı dışarı etmişlerdi.

Ben bu işlerden pek anlamam, sayın Türk Stalincileri, yanlışsa düzeltiniz!

La Pasionaria daha başka pek çok şeye hiç ses çıkarmadı.

İspanya İç Savaşı'nda dövüşüp yenilen ve Sovyetler Birliği'ne sığınan İspanyol komünistlerinin, kendi partisinin üyelerinin, kendi kavga ve silah arkadaşlarının Stalin tarafından öldürülmesine hiç ağzını açmadı örneğin. Onların GULAG kamplarına tıkılmasına gık demedi.

İKP içinde beliren en küçük muhalefeti de 'demir yumruğuyla' ezdi bir yandan. Bir komünist partisinde, o yıllarda 'muhalefetin ezilmesi' öyle partiden ihraç mihraç anlamına gelmiyordu, ucunda düpedüz ölüm vardı bunun.

Evet. Nice yoldaşını cellada verdi, gözünü hiç kırpmadan.

Stalin adı verilen deli, sapık, kanlı cellada.

Ama bakın, Berlin duvarı da Dolores Ibarruri'nin üzerine yıkıldı işte. Haber bültenlerinde kalp malp diyor ama, asıl o duvarın çirkin taşlarıdır La Pasionaria'yı ezen.

ÖLÜM ORUCU YERİNE BOL PROTEİN

Şimdi tutup şöyle cümleler yazsam aşağıya, beni ciddiye alır mısınız?

Birinci örnek: ‘Yunanistan, emperyalizmin pençesinde yarı feodal, yarı sömürge bir ülkedir. Halkı, bilinçsiz olduğu ve kandırıldığı için seçimlerde oyunu sağcı parti Yeni Demokrasi’ye, Miçotakis’e vermiştir’.

İkinci örnek: ‘Bu Macar milleti adam olmaz arkadaş! Ne olacak bu Macaristan’ın hali? Bak, kaç kere uyardık, gene gittiler, sağcılara, Demokratik Forum’a oy verdiler büyük çoğunlukla’.

Üçüncü örnek: ‘Perulular eşek birader! Onları kapitalizmin sömürüsünden kurtarmak isteyen devrimcileri değil, sağcı başkan adayı Mario Vargas Llosa’yı getiriyorlardı, az kalsın başlarına’.

Dördüncü örnek: ‘Dönek Slovenler!... Kırk yıldır kendilerini besleyip karınlarını tok sırtlarını pek tutan Mareşal Tito’nun anısına ihanet ediyorlar, gül gibi komünist partisine sırt çevirip, gidiyorlar yeni palazlanan sağ muhalefete oy veriyorlar seçimde!’

Beşinci örnek: ‘Ah yediler babayiğit Çavuşesku’yu, sosyalizmin kahraman savaşçısını ve de kocasının yanında yiğitçe ölüme giden Elena analarını, adi Rumenler ne olacak!’

Altıncı örnek: ‘Bu Azeriler, Gürcüler, Moğollar falan, hepsi nankör abi! Ruslar sayesinde adam oldular, şimdi tutturdular bağımsızlık istiyorlar!’

(İsterseniz daha bir sürü örnek sıralayalım. Polonya’dan, Litvanya’dan, Letonya’dan, Estonya’dan, Doğu Almanya’dan, Bulgaristan’dan... Yunanistan’dan sol ittifak 19 koltukta, Macaristan’da eski komünist partisi yüzde 10 oy oranmda, Slovenya’da Yugoslav Komünist

Partisi'nden ayrılmış olmalarına rağmen Sloven komünistleri yüzde 20'de kaldılar).

Söyleyin, böyle şeyler yazsam ciddiye alır mısınız beni?

'Saçmalıyor herif' deyip çevirirsiniz sayfayı!

Ama bizim 'salim arkadaşlar' hâlâ bu kafada!

Peki neden bütün sosyalist ülkelerde, çoğulcu sisteme, serbest seçim düzenine geçilir geçilmez hep sağ partiler kazanıveriyorlar?

Eşek mu bu milletler, nankör mü? Kandırılıyorlar mı? Bilinçsiz mi bu kitleler? Aydınları yıllardır onları bilinçlendirmeye çalışıyorlar da, onlar mı uyanmıyorlar bir türlü? Adam olmaz mı yani bunlar?

Neden komünistler kaybettiler davayı? Neden onların nârına sosyalistler bile, sosyaldemokratlar bile yanıyor da, halk gidip hem de her eski komünist ülkede ezici çoğunlukla sağcılara veriyor oyunu?

Sömürmek mi istiyorlar onlar da biraz hemcinslerini? Bundan yirmi beş yıl kadar önce, o zamanların çök ünlü bir gazeteci ve yazarı, insanlar neden Doğu Bloku'ndan Batı'ya kaçmaya çabalıyorlar sorusunu şöyle cevaplamıştı: "Eh, sömürünün olmadığı yerden, sömürmek isteyenlerin kaçması doğal değil midir canım?"

Milyonlarca kana susamış, sömürgen yaratıktan mı oluşuyormuş yani bütün bu ülkelerin halkları da, bugüne kadar biz farkında değilmişiz?

Bütün bunlar olup biterken bizimkiler neyi tartışıyorlar peki?

Kuruçeşme Mülkiyeliler Birliği'nde ve Beşiktaş'ta Anıl Düğün Salonu'nda yapılan 'sosyalist birlik' tartışmaları sonuçlandı. Önde gelen yirmi bir sosyalist ne karar almışlar biliyor musunuz?

‘Leninist güçlerin, proletaryanın özgül bir devrimci partisinde birleşme çabalarıyla birlikte, toplumsal devrim hedefindeki güçlerin devrimci blok çerçevesinde yürümesi. Marksist-Leninist grupların belirli prensipler çerçevesinde birleşerek proletarya partisinin reorganizasyonunu amaçlamak...’

Hay Allah, biz de neler ummuştuk.

Şimdi soruyorum kendilerine:

Küsüp açlık grevlerine, ölüm oruçlarına mı yatmalı, yoksa tam tersine, protein yönünden zengin gıdaları bol bol alıp kafayı çalıştırmalı, dünyada neler olup bitiyor, biz neden başarısızlığa uğradık, hatayı nerelerde yaptık, bundan böyle halka gerçekten ne verebiliriz, ne önerebiliriz diye bir kere değil on kere mi düşünmeli?

TEMUKRAATİK DAAEEVRİMCİ!

Onlardan ne zaman soğumuştuk?

‘Tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye’ sloganım atarken, ‘demokratik’ kelimesini ‘temukraatik’ şeklinde telaffuz ettiklerini görünce mi?

‘Salim arkadaşlardan’ söz ediyorum.

Kendilerini ‘devrimci’ olarak tanımlarlardı ama, onu da ‘daaeevrimci’ şeklinde söylüyorlardı!

Gülmek yasaktı. Suratın sürekli asık, bıyıkların sarkık olacak; o yıllarda bıyık işinin de cılkı çıkarıldığından, yukarı bakıyorsa ‘Hakk’a, aşağı iniyorsa ‘Halk’a dönük sayılıyor. Bıyığını ne yana kıvırırsan, ona göre faşist ya da sosyalist oluyorsun!

Peki ya bıyıksızlar mı? Olabilemez! Bıyıksız devrimci duyulmuş, görülmüş şey mi?

‘Asker parkası’ndan başka bir ceket giymek yasak, (rengi yeşil olursa solcu, kara olursa sağcı sayılıyorsun), blucin ‘burcuva’ kaçtığından (Amerikan icadı ya), popona geçireceğin çul, ille fitilli Narin Kadife! (Halit Narin’den nefret ederlerdi ama ürettiği pantolonu bayıla bayıla giyerlerdi.)

Ayakta ille de boyasız bot.

Kızlara boyanmak yasak, burcuva karısı boyanır. Daaeevrimci boyanmaz. Oğlanlarla fingirdeşmek yasak. Oğlanlara da kızlara yan bakmak yasak. Onlar ‘bacı’.

Shakespeare'in Danimarka Prensi Hamlet'e söylettiği gibi, 'bu işin ne başmda hayır olduğunu, ne de sonunun hayıra çıkacağım' o sıralar mı anlamıştık?

İkide bir, dillerine pelesenk ettikleri 'ülkemiz, Amerikan emperyalizminin pençesinde, yarı feodal bir ülkedir' sözü.

Evet, öyleydi.

Ama, yarı feodal bile değil, katıksız, saf feodal olanlar, daaeevrimci kardeşlerimizin bizzat kendileriydi!

Köylülük üzerine sosyalizm kurulamayacağını, kurulsa bile Sovyetler Birliği ve Çin'de olduğu gibi tadının kaçacağını vakitlice sezmiştik.

O zavallı köylü çocukları, İstanbul'a ilk kez gelip Topkapı-Garajlar'da ayaklarını döküntü şehirlerarası otobüsten ilk kez toprağa bastıklarında karşılarına çıkan hemşehrileri hangi görüşten, hangi örgütten, hangi fraksiyondansa, gidip oraya yazılıyorlardı.

Ve de kasaba yarı-aydını paspallığı, Maltepe cıgarası paketlerini kesip biçip ortaya çıkacak Gamalı Haç benzeri şekiller aramaya kadar götürmüştü insanları, 12 Eylül öncesinde.

Ya 'ötekiler' mi?

Onlar da televizyonun haber programı 'logosunda' Lenin kafası bulma şaşkınlığındaydılar!

Sonra birbirlerinin gırtlaklarına sarıldılar.

Böyle böyle beş bin çocuk öldü.

Beş bin zavallı köylü çocuğu.

Şimdi nereden mi geldi hatırıma bütün bu, hem gülünçlü, hem de acı, çok acı anılar?

Gülhane Parkı'nda Ahmet Kaya konseri rezilliğinden.

Hani, İstanbul Festivali kapsammda 'fiyakalı faaliyetler' gösteriliyor da, halka Gülhane Parkı 'etkinlikleri' bırakılıyor ya.

'Halk şenliği'yle 'ayaktakımı curcunası' birbirinden ayrılamadığından, her yıl benzer soytarılıklar sergileniyor. İbo konserinde, Bülent konserinde, Emrah konserinde, Ahmet konserinde kavgalar gürültüler.

Sevdiği sanatçı, yirmi şarkı yerine doksan şarkı söyleyip gırtlağını paralamaya yanaşmayınca küsüp, Açıkhava Tiyatrosu'nda plastik minder, Gülhane Parkı'nda pet şişe atmalar.

Bu sefer iş biraz daha ciddiye binmiş, pet şişe yetmeyince, ya da içi sıvı dolu olsa bile pet şişe kafa yarmayınca, olay, teneke Coca Cola kutusu, cam Efes Pilsen şişesi fırlatmaya dökülmüş.

Bir sürü yaralı, kırılan müzik araçları, tutuşturulan kâğıtlar. Sahneye saldırıya geçen binlerce dinleyici. Coplarını çalıştıran 'çevik kuvvet'.

Ahmet Kaya kardeşimiz özgün müzik yapıyor, yani arabeskin solcusunu.

'Bu ne diyalektik bir çelişkidir anneciğim' gibilerden türküleri var.

Konser sırasında, "Yanınıza geleceğim, ama bana dokunmayacağınıza söz verin. Demokrat sözü, devrimci sözü istiyorum" demiş. Sonra halkın arasına inince parçalanmak tehlikesiyle karşı karşıya kalmış,

“devrimci sözü vermiştiniz ama tutmadınız” şeklinde sitem etmiş.

İlahi Ahmet arkadaşım, o demokrat sözü değil ki. Temukrat sözü!

‘Ölmeye, ölmeye, ölmeye geldik! Ahmet Kaya’yı görmeye geldik! En büyük Ahmet, başka büyük yok! ’

Ha Lümpen Ahmet, ha Şeytan Rıdvan.

Sloganı eksik atmışlar. ‘Bağımsız Türkiye!’ diye de bağırmaları gerekirdi. Ya da, ‘yaşasın tam bağımsız ve gerçekten temukraaatik Türkiye’.

Bazı okuyucularım bana soruyorlar, ‘köylülere neden karşısın’ diye.

Ben köylülere değil, köylülüğe karşıyım.

Ama galiba ikisinin arasındaki farkı anlamak için şehirli olmak gerekiyor.

POL POPU BİLDİNİZ Mİ?

Sahi öyle bir herif vardı yahu!

Kamboçya'da, Kızıl Kmer'lerin önderi.

Bir zamanlar, bizim 'salim arkadaşların' yerlere göklere sığdıramadıkları adam...

Kamboçya'nın Amerikan sultasından, CIA egemenliğinden, emperyalizmin boyunduruğundan kurtulması için canını dişine takmış, bağımsızlık savaşma bütün ömrünü adamış, üstelik soylu bir kişi, tahtın da varisi olduğu halde halkının yanını seçmiş Prens Norodom Sihanuk'u bile beğenmeyen, onu 'sağda' bulan 'fraksiyonun' lideri...

Bakın, bir 'solcu' gazetemiz ne yazmış: "Pol Pot liderliğindeki gerilla grubu, yirminci yüzyıl tarihine en kanlı sayfaları yazmakla tanınıyor".

Eh, az ilerleme midir?

Pol Pot denen hergele için değil tabii, o gazetemiz adına!

Necip Türk milleti, ne yakın çevresinde ne de dünyanın uzak köşelerinde olup bitenle ilgilenmekten hoşlandığı, devekuşu gibi kafasını kuma gömmeyi sevdiğinden, gazetelerin dış haberler sayfalarını şöyle bir atlayıp geçer.

Canım bize ne Kamboçya'dan, Nikaragua'dan, yok efendim Patagonya'dan, der. .

Ne Contra gerillalarıyla ilgilenir, ne Fas hükümetine karşı direnen

Moritanya askerleriyle, ne Çad'da iç savaşla, ne de Özbek-Kırgız dalaşmasıyla.

'Onlar bizim yerimizi gösterebilirler mi bakalım haritada?' sorusu, en yaygın özürümüzdür. Evet doğrudur bu. Ama şu Kamboçya meselesi...

Kamboçya'da neler olup bittiğini özellikle bilelim ki, Türkiye'yi ele geçirirlerse buralarda da neler olup bitebileceği hakkında ipuçları versin.

Elbette hiç olacak iş değil ama, hani 'farzeyleyelum'.

Bu Kamboçya dedikleri Maçin memleketi, 1965 yılında Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkilerini kesmişti. Başında Prens Sihanuk. Prens de, fena halde Pekin yanlısı olarak tanınıyor o sıralar.

Sihanuk, 1970 yılında, Amerika'nın desteğini almış General Lon Nol tarafından devrildi.

Kiyö Sampan adında bir gencin önderliğinde, Kamboçya köylüleri ayaklandılar. 1975'te, yürütmekte oldukları gerilla savaşını kazandılar. Sampan devlet başkanı oldu, Pol Pot denen hayvan da başbakan.

'İcraatları' ne oldu, biliyor musunuz?

Şehirlerde yaşayan milyonlarca insanı alıp köylere yerleştirdiler. Daha doğrusu, zorla sürdüler.

Kamboçya aydınlarını kendilerine düşman ilan ettiler. Gözünde gözlük taşıyan Kamboçyalı, onlar için yokedilmesi gereken bir yaratıktı!

Köylerde kurdukları toplama kamplarında, onlara 'yeniden eğitim' yaptırdılar. En yüce yaratık köylü, en yüksek değer köylülüktü ya

onların nazarında, üniversite profesörleri zorla domates ekmeye, gazeteci-yazarlar pirinç tarlası sulamaya zorlandılar. Avukatlar manda boku süpürüyor, doktorlar kenef temizliyor, mühendisler tavuk yumurtası topluyorlardı.

İş bu kadarla kalmadı. Pol Pot yönetimi, beğenmediklerini, azıcık başını kaldıranları, hemen öldürüyordu.

Hem de, mermi ziyan olmasın diye, ya sopayla döverek, ya da kafalarına naylon torba geçirip nefes olmalarını önleyerek boğuyordu insanları! Böyle böyle, tam bir milyon kişi telef oldu.

Ve bu rezil yönetim, 1979 yılında devrildi.

Hükümete, Heng Samrin geldi. Komşu Vietnam rejimi, bu hükümeti destekledi. Onlar Çin'le savaşmışlardı, Sovyet yanlışıydılar ya. Bu sefer, hem aşırı sağcılar, hem Çin eğilimli Prens Sihanuk taraftarları, hem de açıkça Çin maşası bu Pol Pot'un 'daeevrimci' yamyamları, Samrin yönetimine karşı birleşik cephe oluşturup savaşa giriştiler.

Şimdi, 'ciddi' gazetelerimizin dış haberler sayfalarını tarıyorum oturup.

İla maşallah, ciddi haber ve yorumdan geçilmiyor.

Ukalalık iliklerine işlemiş olduğundan da, hani kırk yıllık Habeşistan'a Etiyopya dedikleri gibi, Kamboçya çıkışlı haberleri de Kampuçea kaynaklı olaraktan geçiyorlar.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Kamboçya'da ateşkes sağlanması amacıyla bir plan yapmış. ABD Dışişleri Bakanı James Baker, iktidarın muhalefet cephesinin eline geçmemesi için, o amansız savaştan ve on beş yıl aradan sonra Vietnam'la 'diyalog kuracağım' açıklamış.

İyi güzel de, hiç şu Pol Pot'u ve yemiş olduğu herzeleri durup düşünen

yok. ‘Salim arkadaşlar’ şimdi Baker’ı ve Vietnam’ı suçluyorlardır, geleneksel düşmanlıkları ve saplantılarıyla. ‘Amerika’ya karşı’ ya, varsın barbar olsun Pol Pot!

Pekin’ci kafası böyle çalışır, ‘bizden olsun da çamurdan olsun’ hesabı.

Türkiye Cumhuriyeti yönetiminin, Türkiye’den bağımsız bir Kürdistan Cumhuriyeti koparılması amacıyla çalışmalarına izin vermediği bazı utanmazlar, sağa sola mektup yazıp ne olur bizi destekleyin diye ağlaşacaklarına, külahlarını önlerine koyup şu Pol Pot meselesini bir daha düşünsünler.

‘Demokratlık ayağından’ onları destekleyen bazı saf kerizler de, Kamboçya’nın yakın tarihini iyice bir okuyup, Pol Pot gibileri bir ülkeyi ele geçirdiklerinde neler olup bittiğini görsünler.

Anlayana...

ÖLÜM YİRMİ YAŞINDA

İnsan yirmi yaşında ölmez.

Yirmi yaşında ölenlerin resimlerine bakıyorum, yüreğimin kaldırabildiği kadar. Sırtüstü uzatılmışlar. Ağız burun kan içinde; kan, çene boyunca kulaklara sızıp iniyor, mermi deliklerinin çevresinde çirkin koyu lekeler rengi atmış blucinin üzerinde yayılıyorlar, dizlerde ve kasıklarda... Gözler yarı aralık, surat şişmiş.

Cesetler yirmi yaşındalar.

Eylem yaptılar!

Çerçeve içinde, 'sağlıklarında' fotoğrafları, bıyıklar yeni terlemiş, sakallar daha şimdi şimdi ürkek çıkmaya durmuşlar; dudaklar, burunlar, kaşlar, gözler kadınlığın daha ilk günlerindeler.

Hemen yakında, sayfanın az ötesinde, tuzlu gözyaşlarmdan kan çanağı, şiş gözleriyle analar, babalar... Ellerinin altmda kolonya şişesi, mendil, mutlaka baygınlık geçirilmiştir, sinir krizi geçirilecektir.

Evlat acısı.

Evlatları 'halk adına' öldüler. Yirmi birinci doğum günlerini göremediler.

Devrimci Komünist Partisi üyeleri, DKP'nin 'Silahlı Halk Birlikleri'.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi'ni yeterince devrimci bulmuyorlarmış anlaşılan.

Eylem ‘koydular’. ‘Hücre evinde’ yapılan aramada üç tabanca, beş şarjör, bol mermi, yirmi el bombası, iki bubi tuzağı, sekiz TNT kalıbı, altı fünye, bir gözyaşartıcı sprey.

Halkın savaşçıları...

Halk, kötü çekilmiş bir serüven filmi izler gibi izliyor çatışmayı uzaktan.

Halkalı İETT garajı, Kâğıthane Vergi Dairesi soygunları, Ataköy’de bir polis memurunun öldürülmesi, hep halk adına.

Oyunu gidip Anavatan Partisi’ne veren halkın adına.

Halk adına, Lübnan’da, Bekaa Vadisi’nde gerilla kampı eğitimi. Suriye gizli güvenlik örgütü ‘El Muhaberat’ parasıyla terör gerdeğine girmek.

Hatay’ın Türkiye’den ayrılıp yeniden Suriye’ye bağlanması için eylem... Halk adına! Batı’nın maşası bir kukla Kürdistan Cumhuriyeti’nin Türkiye’den koparılması uğruna silahlı çatışma... Halk adına! Suriye’nin daha çok sulanması amacıyla terör. Halk adına! GAP bölgesi barajlarının Türkiye’nin elinde bırakılmaması niyetiyle anarşi... Halk adına!...

‘Vurulup öldürülecek kişiler’ listelerinde, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin Birinci Ordu Komutanı’nın adı...

Türk halkı adına!

Gene halk adına elde patlayan bomba ve kopan üç parmak.

Ve bu sefer de kevgire dönmüş bedenlerden süzülüp Siyasi Şube sedyelerinden şıpır şıpır yerlere damlayan kan. Kötü kokulu, iç

kaldıran, koyu kırmızı insan kanı.

Yolun sonu.

Yirmi yıllık yolun.

İnsan yirmi yaşında ölmez ama, öldüler.

Deniz de yaşasaydı şimdi kırk üç yaşında olacaktı.

Mahir de, Hüseyin de, Yusuf da, İbrahim de kırkını dönmüş kocaman adamlar olacaklardı. Saçları ağarmaya başlayacaktı, belki göbek de salacaklardı.

Daha sonraları pisi pisine şehit verilen beş bin kadar çocuk da, şimdilerde otuzlarını yaşayacaklardı.

Dost ülkelerin, düşman ülkelerin gizli servislerinin memurları ay başlarında maaşlarım hak edebilsinler diye şehit verilen onca çocuk. Silah kaçakçılarının, uyuşturucu toptancılarının keyifleri olsun diye, büyüyüp yaşlanmalarına izin verilmemiş onca kız erkek.

Halkın çocukları...

'Halk adına!'

Sekiz ay önce evden 'okula' diye çıkıp halk adına kayıplara karışan ve cesedinin gelinip teslim alınması için morgdan ailesine telefon edilen bir kız çocuğu... Halk adına...

İstanbul'un göbeğinde, gecenin birinden sabahın altısına kadar kötü çekilmiş serüven filmlerine taş çıkartan çatışma. Delik deşik duvarlar, patlamış pencereler, cam kırıkları... Gaz bombası bulutları... Kan

lekeleri...

Ve ‘seyreden’ halk.

Onun adına!

YÜRÜYÜN ANCA GİDERSİNİZ

'Burjuva demokrasisi' istiyorlarmış...

Çalkantı değil, istikrar istiyorlarmış...

Şiddete karşıymışlar...

Kapitalizme son vermeye değil, çoğulcu ve katılımcı demokrasiye ulaşınca kapitalizmi etkileyip ona yön vermeye çalışacaklarmış...

Sosyaldemokrat Türkiye Komünist Partisi koyacaklar herhalde partinin yeni adını da!

Parti sözcüsü Zülfü Dicleli'nin demeci, insana bunu düşündürtüyor ister istemez.

Neyse, günlerdir 'Türk komünistleri ne diyorlar' diye sorduk, şükür yanıtını aldık.

Ama, bütün bu olup bitenlerden sonra Komünist Partisi'ne ne gerek kaldı sorusu ortada.

Çünkü ileri sürdükleri istekler Süleyman Demirel'in de istekleri, Erdal İnönü'nün de, hatta belki Bedrettin Dalan'ın da... Anavatan iktidarı içinde de bu özlemlere doğrudan karşı çıkacak kimse var mı?

Türkiye Komünist Partisi'nin bugün Türk milletine, Türk işçi sınıfına, Türk çalışanlarına söyleyebileceği hiçbir şey yoktur, bir tabela partisi olmaktan öte gidemeyecektir, bırakın assınlar tabelalarını kapılarına, neden eziyet çektiriyorsunuz bunlara demiştik geçenlerde...

İşte söyleyeceklerim söylediler şimdi.

Yani, bir şey söylemediler.

Geçen gün ben de döndüm, Fransız komünistlerine bir bakayım dedim.

Şu iki-üç aydır pek kımıltılı FKP... Liderleri Georges Marchais'yi ' 'yemeye' uğraşıyorlar, Romanya İç Savaşı'ndan sonra da, sözüm meclisten dışarı, eşekten düşmüş karpuza döndüler.

Andre Lajoinie, Gaston Plissonnier, Charles Fiterman, Anicet Le Pors gibi namlı Fransız komünistleri başı çekiyor Marchais'yi devirme çabasında... Marchais de koltuğa sımsıkı yapışmış, gitmem de gitmem diye direniyor.

Partisi muhalefette olduğu için kimsenin üzerine gizli polislerini, paralı askerlerini sürüp bastıramıyor elbette kendisine karşı çıkanları... Orası Fransa ne de olsa, Romanya değil ki!

Fransız Komünist Partisi'nin seçimlerde tutturabildiği oy oranı on yılda yarıya inmiş. Marchais 'altı yüz bin üyemiz var' diyor ama, geçenlerde kendisine karşı bayrak açanlardan Claude Poperen'in açıkladığına göre, kayıtlı komünist sayısı da, 'müsecceller' yani, 1980'den 1984'e kadar tam yarıya, üç yüz bine düşmüş!

Bugün, Fransa'da topu topu yüz seksen bin komünist olduğu açıklandı üstelik.

Marchais Yoldaş, bunları hiç mi hiç görmezlikten gelip nelerle uğraşıyor iki üç aydır bakalım? Bir koşu Havana'ya, oradan Lizbon'a uçup, Gorbaçov'a karşı bir 'tutucu komünistler' cephesi örgütlemeye! Sonra da pabucun pahalı olduğunu farkedip 'bütün yüreğimle Gorbaçov'un glasnost ve de perestroika politikalarını destekliyorum' şeklinde demeçler patlatıyor.

Fransa'da şimdilerde, Marchais'nin daha kaç gün tahtında kalacağı tartışılıyor. (Kimbilir, Çavuşoğlu örneğinde olduğu gibi, belki o da hüccetini toplayıp defolmuş olur bu arada?)

Bu Georges Marchais yoldaş, yalnız domuzuna Stalinci değil, aynı zamanda yalancı ve sahtekârdır da.

Savaş yıllarında, Alman işgali sırasında, Almanya'da çalıştığı bilinirdi uzun süre. Almanların, esir aldıkları ülkelerin eli kolu tutar, güçlü kuvvetli gençlerini zorla kendi içlerine götürüp fabrikalarda çalıştırdıkları, böylece bir tür 'köle emeğinden' yararlandıkları da yaşı tutan herkesçe hatırlanacaktır. (Okullarımız ve eğitim sistemimiz kepazeliğin daniskası olduğu için, gençlere hemen hiçbir şey öğretilmediği gibi bu yakın tarih gerçeği de elbette öğretilmez ülkemizde).

İşte güya Marchais de Alman işgal kuvvetleri tarafından zorla trene tıkılıp Almanya'da fabrikada çalıştırılanlardandı.

Ama günün birinde,. Marchais'nin Almanya'da yıllarca zorla değil, gönüllü olarak çalışmış olduğu, hem de belgeleriyle, açıklanıverdi!

Fransız kamuoyuna rezil oldu yoldaş!

Yaaa...

1941 baharına kadar Üçüncü Reich ile Sovyetler Birliği, Hitler alçağıyla Stalin rezili en büyük dost ve müttefik ya, bizim Georges işte 'o ayaktan' soluğu Almanya'da almışmış!

L'Humanite gazetesi de, Almanlar Paris'e girdikten bir-iki hafta sonra, 'Fransız işçileri! Alman askerleri sizin en yakın arkadaşlarınızda! Onlara yakınlık gösteriniz!' demiyor muydu manşetinde?

Fotokopileri bende mevcut, her isteyen Türk Stalincisi'ne büyük bir keyifle gösterebilirim!

Bizi, 'yaşasın Hitler diyemedikleri için kahrolsun Stalin diyorlar' karalamasıyla suçlayan bazı karta kaçmış komünist bozuntularına mesela.

Aman kurun partinizi koçlar, çorbada tuzunuz bulunsun, vallahi sizsiz bu muhabbetin tadı olmuyor!

BİLMECE BİLDİRMECE

Bugünkü programda bulmaca var.

Konumuz şiir... Türk şiiri...

Donngg! Yarışma başladı...

Şimdi size bir şiir okuyacağım, bana onu kimin yazdığını söyleyeceksiniz..,

Ama daha önce azıcık ipucu verelim, Bülent Özveren gibi!

Söz konusu şair, 60'lı yıllarda pek solcu geçinen bir şairimizdir, öyle ki, bazı münafıklar kendisiyle 'dağ taş, taş toprak şairi' diye dalga geçmiş olsalar, onun şair değil de 'manzumeci' sıfatına layık bulunduğunu ileri sürseler bile, solda kendisini yerlere göklere sığdıramayan bir zümre her zaman mevcut olmuştur.

Söz konusu şiiri de, Amerika Birleşik Devletleri donanmasının şu ünlü Missouri zırhlısı İstanbul limanına demirlediğinde yazmış, şiir, 12 Nisan 1946 tarihli ve de 1750 sayılı Vatan gazetesinde yayınlanmış.

Şimdi, şiirden bazı mısralar okuyalım hep birlikte:

Sen bir gemi, mavi İstanbul'umun, sularında.

İnsan aklının hülyaya değdiği yer.

(...) Ben Orta Asya'dan kopmuş,

Haşmetli hakanlar alnında sorguç.

(...)Git ve götür kıyılarına cesar Amerika'nın,

Karlı dağlarımdan bir ses.

Evet. Kim bu fazıl, dağlarca yüce Türk şairi?

Donngg!.. Soru iki..

Bu kez sorduğumuz, daka da büyük, çok daha da büyük bir Türk şairi.

1956 yılında, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin şu ünlü Yirminci Kongresi'nden sonra, Hruşçov'un çıkıp Stalin'i karalamasından sonra yani, bir süredir bulunduğu yurt dışında Stalin aleyhinde bir şiir yazıp onu yerin dibine batıran şair.

Şiir meraklıları hatırlayacaklardır... Hani, tunçtandı, alçıdandı, omuzlarımızdaki ağırlık... Çorbamızdaki tuzdaydı... Kalktı üzerimizden tuncun, taşın, alçının ağırlığı... gibilerden.

Tutuklanınca Atatürk'e bağlılık telgrafı çektiği, hiç kimse tarafından reddedilemeyecek bir gerçek olan, herkesçe bilinen büyük şairimiz...

Bir söylentiye göre, 1951 yılında, Moskova, Bükreş, Sofya ve Budapeşte radyolarında demeçleri yayınlanan, Stalin benim gözümün ışığıdır, fikirlerimin kaynağıdır, beni o yarattı, herşeyimi ona borçluyum, o yalnız bütün dünyanın en büyük adamı değil, şahsen bana aydınlık veren en büyük kaynaktır demiş olduğu ileri sürülen adam.

(Şimdi yeri değil ama, Azeri şairi Samet Vurgun'un da bir ara Stalin'e övgü şiirleri düzmüş olduğunu hatırlatalım sayın yarışmacılarımıza. Hem de ne yazmış Samet, biliyor musunuz? Anan yahşi, baban yahşi!... Yazmış bizim Azeri soydaş!)

Şimdi size bir şiir okuyacağım, eh artık bu kadar ipucundan sonra

kimin yazdığını bulmanız gerekir.

Aşağıya olduğu gibi aldığımız, tek kelimesine dokunmadığımız şiir, Stalin'in ikinci ölüm yıldönümünde, yani 5 Mart 1955 günü, Budapeşte Radyosu'nun Türkçe yayınında, saat 10.30 ve 20.30 programlarında şairin kendi sesinden iki kez duyulmuştur.

Şairimizin bütün şiirlerinin yer aldığı, kaymak kâğıda ünlü 'Sofya baskısında', var mıdır, onu da erbabı araştırsın.

Sıkı durun, zikrediyorum:

5 Mart 1953

İlk önce kim kime

Metin ol kardeşim, diyecek.

İlk önce kim kime Başsağlığı dileyecek.

Hepimizindi O.

Hepimizindir.

Yoldaşlarım,

Acınızı duyuyorum.

Sizin duyduğunuz gibi, tıpkı.

Aynı şiddetle.

Kardeşlerim,

Hüngür hüngür ağlamak geliyor içimden. Tutuyorum kendimi.

Sizin gibi, tıpkı,

Aynı metanetle Seviyorum O'nu.

Marx'ı, Engels'i, Lenin'i Sevdiğim gibi.

Aynı muhabbetle.

Aynı hürmetle.

Donnngg!

Evet, kimdir bu büyük Türk şairi?

Bilene, bir sıkımlık diş macunu vereceğim.

Kusura bakmayın Stalinciler ama, siz kaşındınız!

TÜH

Time Dergisi Kruşçev'in anılarından bir bölüm yayınlamış.

(Biz, her haltı Batı kaşığıyla yemeğe alıştığımızdan, onların dilleri dönmediği için Kruşçev dedikleri adama Kruşçev deyip duruyoruz onlar gibi. Oysa bizim dilimiz Rusça özel isimlere döner. Doğrusu, Hruşçov'dur. Bilelim de.)

Anılar çok ilginç. Daha önce de çıkmıştı Hruşçov'un anıları kitap halinde ya, onlar galiba resmi, bunlar gizli ve özel.

Eğer asparagas değillerse... Time'ın yapacağını sanmayız ama, bir gizli servis parmağı yoksa bu işte.

(Gerçi, 1949 muydu, Batı'yı birbirine katan o ünlü "Hürriyeti Seçtim" in yazarı Viktor Kravçenko'nun da Amerikan yönetimine satıldığını, kitabın bal gibi CIA ürünü bir palavra olduğunu ileri sürmüşlerdi o sıralar bizim "salim arkadaşlar" ama, sonra en başta en hızlı Batı sol basını, "Kravçenko haklıymış" şeklinde başlıklar atıp özür diledi, kırk yıl kadar sonra.)

Bakın neler anlatıyor Hruşçov yoldaş.

1934 yılında katıldığı Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin on yedinci kongresini anlatıyor mesela. 1966 kişi katılmış kurultaya, bunlardan 260'ı, Stalin'e red oyu vermiş.

Ama resmi kayıtlara, bu rakam, yalnızca 6 olarak geçmiş!

Yorum yok. Yorumunu, "salim arkadaşlar" yapsınlar.

Ama çok ilginç, değil mi?

Anılarda asıl içimi buran, Rosenbergler üzerine açıkladığı gerçekler.

Bizim kuşağın, çok daha da fazla bizden büyüklerin yüreklerini hep burup durmuş, gençlerin aslını astarını pek o kadar bilemedikleri Rosenbergler olayı.

1953 yılında, Yahudi asıllı Amerikan vatandaşları Julius ve Ethel Rosenberg, bir karı-koca, elektrikli sandalyede idam edildiler. İki de oğulları vardı.

(Birkaç yıl önce oğullarıyla bir Batı dergisinin yaptığı söyleşiyi okumuş, içim büsbütün burulmuştu, elbette artık kocaman olmuştu oğlanlar, ikisi de yaşça benden büyüktüler, şimdilerde ellilerine merdiven dayamış koskoca adamlar. Anasız babasız büyümüş, anaları babaları idam edilmiş iki insan. Bunun yarasını, anlasa anlasa ancak Aydın Menderes anlayabilir.)

Melih Cevdet, onlar için yazdığı şiirde, “telefon, benimki de analık” diyordu hani. Ne zaman bir güvercin havalansa, ne zaman yanık yanık koksa karanfil, onlar geliyordu aklına.

Telefon, elektrikli iskemlenin yakınında duruyordu. Son ana kadar o telefona uzanıp suçlarını itiraf etme, ölümden kurtulma imkânları vardı. Birkaç yıl yatmışlar, şimdiye kadar çoktan çıkmışlar da, iyice yaşlanıp belki de ecelleriyle çoktan gene ölmüş olacaklardı. Ama o iki çocuk anasız babasız büyümeyecekti.

Bay Julius ile Bayan Ethel Rosenberg, komünisttiler.

Ama, Rosenbergler olayını ele alıp işleyen hiçbir sanat eseri, onların komünist olduğunu hatırlatmadı mesela. İşin bu yanını hep es geçti.

Ve kahraman oldular. Bizim gençliğimizde, Rosenberglerin haksız

yere, suçsuz yere öldürüldükleri, tartışmasız bir gerçekti.

Komünist olduklarını sezerdik de dillendirmezdi kimse açık açık, hem "telaffuz" etmeye kalksan bizim arkadaşlar ya polis etiketini yapıştırıverirlerdi adama, ya provokatör.

Ama, atom bombasının sırlarını Sovyetler Birliği'ne vermedikleri asla ve asla kimsenin tartışma konusu yapamayacağı bir mutlak gerçekti. Hiç kimsenin aklına 'acaba' sorusu bile düşebilemezdi, adama deli derlerdi sonra!

Şimdi, kırk yıl kadar sonra, adına ister Kruşçev deyiniz ister Hruşçov, mezarının içinden, Rosenberg'lerin atom bombasının sırlarını gerçekten Sovyetler'e vermiş olduklarını söylüyor.

SUÇSUZ DEĞİLMİŞLER. SUÇLUYMUŞLAR.

Bunun ne anlama geldiğini anlayabilmeniz için, ya benim yaşımda, ya benden büyük olmanız gerekiyor.

Başka türlü, bilemezsiniz.

Bunun nasıl bir “trauma” olduğunu anlayamazsınız.

Oyunu vardı, yanılmıyorsam Alain Decaux yazmış, 1969-1970 tiyatro mevsiminde Harbiye’de Dostlar Tiyatrosu oynuyor. Genco Erkal’la Ayla Algan karı-koca rolünde ‘döktürüyorlar’.

Gene yanlış hatırlamıyorsam, oyunda resimleri gösterilen ünlü Senatör Joe Mac Carth'yi de, Mac Carthy döneminde Amerika’da bulunmuş ve senatörü dinlemiş, hatta görmüş olan Nüvit Özdoğru konuşuyordu.

Geçmiş gün. İnsanı alıp nerelere götürüyor bu anılar.

“Profesyonel casus değillerdi, ama yardımcı oldular” diyor Hruşçov anılarında.

“Biz atom bombamızı yapmıştık ama, henüz çok ilkeldi. Onların yardımı sayesinde geliştirdik” diyor.

Sizi bilmem ama ben, suratıma tokat yemiş gibi çarpıldım.

Başka ilginç kırıntılar yok mu anılarda? Var tabii, var. Diyelim, Stalin’in, kızı Svetlana’nın anasını, karısı Nadiejda Sergeyevna’yı nasıl öldürttüğü falan var. Stalin bir gece eve gelmemiş de kadıncağız merak etmiş, tutmuş kocasının daçasına gitmiş, nöbetçiler, Stalin’in

içeride bir kadınla birlikte olduğunu söylemişler. Ertesi gün, Stalin'in basın sözcüsü bir toplantı düzenleyip "yoldaş Nadiejda Sergeyevna dün gece intihar etti" demiş.

Buna şaşmadım. Biliniyordu.

Ama Julius ile Ethel. O tel çerçeveli gözlüklü, sivri burunlu, bakışları hüzünlü adamla, o dalgalı saçlı, tayyör-etekli, orta halli kadın. Say ki kendi anamla babamın gençliği! Aynı fotoğraf say.

Suçluymuşlar.

Allah kahretsin!

Dereden Tepeden

RAHMETLİ PAŞA BABA

Canım, İsmet İnönü'den söz edip lafı Erdal Hoca'ya getirecek değilim, hayatta başka paşa baba mı yok?

Çelik Bey'in (Gülersoy) bir yazısını okudum da aklıma düştü, şu zengin evlerinin duvarlarına asılan paşa baba tabloları.

Sayın Gülersoy, bizde resim geleneği olmadığından, dolayısıyla evlerin duvarlarına tablo asmak geleneğinin de hiç mi hiç bulunmadığından girmiş söze, son yıllarda tablo koleksiyonu yapa yapa yontulmaya çalışan bazı hışırlardan çıkmış.

Hani şu, cicili bicili kitaplıklarına metre ölçüsüyle, hep bir örnek, sırtları ve kapakları aynı renk ve de mobilya takımına uygun kitap ısmarlayan ayıcıklardan.

İki göbek geçmişini kurcaladığın zaman dedesi kasaba çarşısında leblebici çıkan 'asalet meraklısı' sonradan görmelerden.

(Çelik Bey oldukça 'müeddep' davranmış elbette görgüsüz yeni zenginleri eleştirirken, artık nesli tükenmiş bir eski İstanbul beyefendisi olduğu için. Eh, biz de, Victor Hugo'nun kahramanı Gavroche misali, eski İstanbul mahalle çocuklarının son temsilcisiyiz, söz konusu kişileri ve smıfı daha bir adlı adınca yazarız).

Söz konusu kişiler ya haram yiyip satın aldıkları köşk yavrularında, ya deniz kıyısında 'yalı-apartman' denilen garabet harikalarında yaşıyorlar, içlerinde aslında 'üst üste bindirilmiş göçebe çadırları' olan BeTeBe suratlı çirkinlik yuvalarında yatıp kalkanı da var elbet.

Ve de, Kapalıçarşı'dan, Nişantaşı-eski Atlas Sineması pasajı-Bahariye üçgeninde mantar gibi biten antikacılardan milyonlar bastırılıp alınmış, açık arttırmalarda pey sürülüp kapatılmış paşa baba resimleri

alıp duvarlarına asıyorlar.

Fesli, sakallı, omuzları kalabalık, göğüsleri nişanlı madalyalı paşa dedeler bunlar. Osmanlı heybetini taşıyorlar üzerlerinde. Seksen yıl, yüz yıl öncesinden bakıp, torunlarının acınacak hallerine, bırakıp gittikleri imparatorluğun yerine kurulan cumhuriyetin içine düşürüldüğü duruma üzülüyorlar.

Yalnız, işin matrağı, Çelik Bey'in belirttiğine göre, Anadolu kasabalarından kopup gelip, İstanbul talanından büyük paylar kapıp köşeyi dönen türedilerin, resimlerini satın alıp evlerine astıkları 'dedelerin' büyük çoğunluğu, Rum ve Ermeni paşalarmış!

Eve gelen misafir sorduğunda kasıla kasıla 'rahmetli paşa babamız' dedikleri herif, ya Apostol, ya Antranik!

"Resmini yaptırmak amacıyla poz veren Müslüman paşa sayısı", diyor Çelik Gülersoy, "tarihte üçü-beşi geçmemiştir!"

Şöyle bir olayı da anlatıyor: Zengin bir hanım, bir antikacıyla böyle bir paşa baba tablosu için pazarlıkta uyuşamamış, birkaç gün sonra bir ahbabına oturmaya gittiğinde, bir de bakmış, aynı resim o ahbabının duvarında asılı! Çayını içerken, laf arasında kimdir diye sormuş. Yanıt, elbette "rahmetli paşa babamız".

"Yaa, öyle mi", demiş hanım, "on bin lira fazla verseydim kendisi şimdi benim rahmetli paşa babam olacaktı!"

Toprakları bol olsun, Osmanlı'nın Rum ve Ermeni paşalarının sonradan görme Müslüman Türk hırtlarına babalık etmeleri, memleketin içler acısı durumunu yeterince özetliyor ve yansıtıyor ya, genel olarak İstanbul'da şu 'tablo işinin', af buyurun, boku çıkmış durumdadır.

Tıpkı, dört bir yanı pıtır ak gibi kaplayan 'sahaf piyasasında', gravürlü mravürlü eski kitap işinin de cılkı çıkmış olduğu gibi. Anlayan

anlamayan müşteride bir eski kitap toplama merakı. Anlayan anlamayan sahafta da, adam kazıklama telaşı.

Üç bin liralık, beş bin liralık moloza üç yüz bin, beş yüz bin lira verip almaya hazır enayiler olduğu sürece bu muhabbet de böylece sürecek elbet. Neymiş efendim, ‘eski İstanbul’ kitabı, ‘Pera’ kalıntısı. Umum sahaf esnafını yürekten kutlarım, acımayın kerizlere, alın paracıklarını!

Sayın Gülersoy, “vaktiyle Yüksekkaldırım’da yerde satılan ve kimsenin dönüp bakmadığı, kontrplak üstüne ‘ay mehtabı’ yağlıboyalarına astronomik tutarlar ödeyen” budalalardan söz ediyor, sonunda dayanamayıp “fesüphanallah”ı çekmiş.

Antika toplayıp hava basacaklar akılları sıra. Doğru dürüst okuma yazması olmayan hışırlar.

Çelik Bey, Turing Kulübü’nün düzenlediği Malta Köşkü’ne bir Abdülaziz portresi asmış. Ressamını soran yeni zenginlere ‘anonim’ diyormuş, ‘belli değil’, ‘bilinmiyor’ lafının gâvurcası, OsmanlIca tabiriyle ‘laedri’.

“Yaa, öyle mi, hangi yüzyılda yaşamış bu Anonim adındaki ressam?” diye soruyorlarmış hayvancıklar.

Bilmemek ayıp değil elbette. Ama, hayali ihracatla, kokain kaçakçılığıyla, pezevenklikle, orospulukla kazandığın parayla kendine geçmiş satın almaya kalkıp boyunu geçmek, çizmeyi aşmak, haddini bilmemek ayıp.

Olsun. Bize de dalga geçme, daha dayanamadık mı kalayı basma fırsatı çıkıyor. Aman ensesi kalın kırocuklar, Ermeni paşasını zorla sünnete devam!

OHOHOOOYT! ANTİGA NEYİN ALACUK!

Ehi ehi... Büğün açılıyür.

Len eferim Raffi keferesi. Bizim köroğluna elli kere didim, ırzı kırıh, kukaine neye para gaptırcağına alıver iki Gıristofel şamdan, yatırım ossunğ! O dostuna postuna da selam et, sanğa Beyem ve neyin hedâye edeceğine el yazması Kur'an-ı Kerim alsın da versin, sevabı büyük.

(Beşinci Uluslararası İstanbul Antika ve Sanat Fuan bugün başlıyor. Yıldız Sarayı Silahhane Binası'nda düzenlenecek olan fuar etkinlikleri çerçevesinde 30 Ekim-5 Kasım tarihleri arasında uzmanların katılacağı bir dizi konferans da gerçekleştirilecek. Fuar, 5 Kasım'da düzenlenecek müzayedeyle sona erecek.)

Çallı İrbaam'ın tabulasını yirmi dört milyon gaymeye gapattuk kadir Mevla'mın izniylen.

Seneye elli dört milyona elimizi öpene veririk, len Raffi Allah senden ırazı ossun, gâvura inayet şefaat neyin dilenmez emme sayende cukka kapıyürüz.

Bu Çallı İrbaam didikleri heyri de matah bir halt ossa canım yanmayacuk, o da bir şey mi, onun boyadığı tabulayı ben de boyarım, lâkin para ediyür işte.

Tövbe tövbe. Cennetmekân Hafız Osman hattı Kur'an da üç milyoncuğa getti, alan da aha Perşembepazarı'ndan, bizim Topal'ın İsmail'in gomşusu Nesim Efendi.

Bre çıfıt, senin neyine mübarek Kur'an desem.

Aney. Aslan gaplan heykeline de on milyon istediler de, on altı buçuh milyona o Zillinin üstünde kaldı! Neyse, Allah'ıma şükürler ossun, Haşan Rıza merhumunun Hilye-i Şerifi kırk altı milyona gidiyür.

(Antik A.Ş.'nin düzenlediği yüz yirmi dördüncü antika müzayedesi İstanbul Hilton Oteli Balo Salonu'nda yapıldı. Yaklaşık üç yüz kişinin katıldığı arttırmada Osmanlı gümüşleri, tablolar, heykeller, porselenler, hatlar, halılar ve çeşitli antika eşyalar meraklılarına satıldı.)

Maşallâ maşallâ... Sankim benim alnımda keriz yazıyordur?

Rebeka dedi alalım on milyona pırlanta yüzüğü, dedim para los Dios, metrekare hesabıyla arsa sertifikasıdır? Dalila Samson'un ocağına incir dikti, sen de beni batıracaksın? Kapattım çift ipek İran halısı on bir milyoncuk, investment.

Zo hentsin nesin? Karının bacağına bakoorsun yoğusam Turgay Bey'in ağzına bakoorsun? İki antika vazoğa iki milyon verilir? Düşersin yüz bin yüz bin, bir milyon altı yüz bine herif tamam aloorum deyince tekrardan çıkarsın yüz bin yüz bin, enayi bastırır iki milyon üç yüz bini ahparik! Alıcı çıkmayıncas düşüroorsun, çıkıncas arttıroorsun ki mal ucuza gitmesin. Buncağızı akıl edemoorsun, gıhr!

Şok emuvan bir okşın oldu şekerim, şahane parçalar vardı vallahi, artık öyle sımol aytım pek gitmiyor, rağbet tabi gıran ku denecek eşyaya. Ben iki takım Sevr aldım, bedava hayatım bedava, sekiz milyon. Sotıbiiyz'e gitsen bak yeminle söylüyorum on bin paunda düşüremezsin, Kristiiyz'e zaten para yetmiyor. Ay şu mavi gözlü çocuk kim oradaki? Nükhet'in kocası mı? Şunu tanıştırsana...

Herıld yani, sen derdine yan. Vallahi Corc Maykıl'a benziyor.

Mirim, Allah sizi inandırsın, medar-ı maişet derdi olmasa rahmetli pederden kalma Şeker Ahmet Paşa'yı buralara getirip müzayedeye koymazdım ama... Şu zamanda tekaüt maaşıyla ay sonunu getirmek, deveye hendek atlatmaktan zor. Üç-beş kuruş alabilsek bari. Ah, Allah

o başvekilin...

Gözü körolasıca herif, kaç kere söyledim gidip biz de bakalım diye. Elalem neler kapıyor sudan ucuza. Jale geçen hafta dört milyona bir Art Nouveau koltuk takımı kapatmış. Anlamaz ki bizim ayı! Keşke zamanında Jerfi'yle evlenseydim. Babacığım çok söylemişti de kulak asmamıştım. Jeunesse, işte!

Hiargh! Basturmaynan Balantines gitmiyür, Vıhite Label neyin içmeli, daha haso bir fîskidir agam. Yanınğa da hıyar turşusu, ezme, muhammara. Üzerinğe ceziriye. Gark! Lan oğlum bu Ondördüncü Luvi midir nedir bunun her bir yanı kıçıma batıyür, hele anan öle eksik etek, saydırdın panganotları buna. Almışkene iki numara büyüğünü, On Altıncı Luvi'sini alaydık!

Ehi ehi. Hiargh... Ohohööyt!... Çağ atlıyok, tırasformasyon neyin yapıyük, aççık seççik yontuluyürüz işte az biraz.

NİSYAN İLE MALUL..

Geçenlerde Paris'te bir açık arttırma yapıldı.

Drouot derler bir 'müzayede' merkezleri vardır bunların, Londra'daki Sotheby's ya da Christie's kadar fiyakalı değil belki ama, üç kat üzerine bir sürü ayrı ayrı salon, her an her birinde başka başka antikalara pey sürülüyor, aklına gelecek ya da gelmeyecek her bir şeyi Drouot'da arayıp bulman mümkün. Hele iş edinir müzayede bültenlerini izlersen sürekli, Markiz Dö Bilmemne'nin on altıncı yüzyılda üzerine poposunu koyduğu koltuktan tut da Patagonya puluna kadar her dilediğini düşürebilirsin.

(Bir tarihte sevgili GalatasaraylI ağabeyim Ahmet Abut'la gitmiş, tanesi altı yüz franktan -otuz bin lira- on birinci yüzyıldan kalma cam Fatımi şişeleri almıştık, hani bizim burada Bodrum Körfezi batıklarından çıkarılıp müzeye konanlardan!).

İşte, 19 Haziran Salı günü, Drouot salonlarında, İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma ıvır zıvır satıldı açık arttırmayla.

Ve de, Le Monde gazetesine sorarsan, Fransızlar burun kıvırmışlar o kalıntılara, buna karşılık Amerikalılar ve Japonlar saldırmış.

'Geçmişini, hele kötü günlerini hiç hatırlamak istemiyor Fransız milleti' diyor, tarihçi Pierre Azema.

Kaçırdığımıza öylesine hayıflandığımız, lafı bile yüreğimizi hoplatan söz konusu müzayede malları, arasında, sonradan ayrılıp işbirlikçi bir faşist partisi kuran eski Fransız komünistlerinden Jacques Doriot'nun FKP üyelik kartı da varmış mesela, ensesi kalın bir yabancı 19 bin Frank sayıp kapmış.

Alman işgali altında Paris'te düzenlenen "Yahudiler ve Fransa"

sergisinin broşürü 4200 papel. Mareşal Petain, başbakanı Laval ve Alman büyükelçisi Otto Abetz arasındaki yazışmaların belgeleri de 1700 kâğıt. Fransız antika meraklıları, Alman belgelerine de yüz vermemişler. 1919 yılında Berlin'de Rosa Luxemburg ile Karl Liebknecht'in önderliğinde ayaklanan Spartakist'lerin afiş ve bildirileri 1000 Frank'a gitmiş de kimse dönüp bakmamış. Vallahi ceketimi satar alırdım kaça olursa olsun ama, ne fayda. Biz o gün İstanbul'da sıcak, susuzluk, trafik, gürültü, iktidar, muhalefet gibi daha anlamlı sorunlarla boğuşuyorduk!

Buna karşılık, Drouot salonlarım dolduranlar, Normandiya çıkartması fotoğraflarını, General De Gaulle'ün söylev ve demeçlerinin orjinal baskılarım kapışmışlar. Takımı 27 bin Frank, belediye komiserinin elini öpen alıp gidiyor!

Gerek tarihçiler, gerek sosyologlar, gerek gazeteciler, bu olaydan, insanoğlunun ancak iyi günlerini, başarılarını, zaferlerini andığı, kötü günlerinin, bozgunlarının anısına da, kalıntılarına da dönüp bakmaya yanaşmadığı yorumunu çıkartıyorlar.

Bir çeşit vicdan rahatsızlığı mı?

Öyle ya, son haftalarda Fransız basını, savaş ve işgal yıllarında tam 76 bin Fransız vatandaşı Yahudi'yi, kadın, çoluk, çocuk demeden kollarından tutup Gestapo'ya teslim eden, toplama kamplarının gaz odalarında ölüme gönderen iki yaşlı hergeleyi, Mareşal Petain ile Pierre Laval'in işbirlikçi ' Vichy hükümetinde' önemli görevler üstlenmiş Maurice Papon ile Rene Bousquet'yi açığa çıkardı da, aldıran yok!

(Bousquet umum polis müdürü o sıralar, Marsilya bölgesi de Papon'dan soruluyor. İşin korkuncu, bu heriflerin savaştan sonra da çok uzun süre Dördüncü ve Beşinci Cumhuriyet hükümetlerinin emrinde çalışmış yüksek düzeyde bürokratlar olmaları. Öyle ki, Bousquet denen pezevenk, eski cumhurbaşkam Valery Giscard D'Estaing'in has adamlarından biri!)

Ya Frenk milleti öyle de, Türk milleti böyle midir?

İstanbul'un fethi üzerine iyi kötü üç-beş kitap var piyasada. Hadi arayın bakalım, kapısını aşındırmadığınız sahaf kalmasın, Birinci Abdülhamid'i kahrından öldüren Rus bozgunu üzerine iki satır bulabilecek misiniz?

İyi kötü üç-beş Fatih, Yavuz, Kanuni biyografisi var ortalıkta, çoğu üçüncü sınıf tarihi aşk ve macera romanı yazarlarının elinde sulandırılmış da olsa. Hadi bulun bana Sultan Üçüncü Mustafa'nın yaşam öyküsünü!

Son günlerde, James Mc Pherson derler bir Amerikan tarihçisinin 1861-1865 Amerikan İç Savaşı, Kuzeyliler-Güneyliler çatışması üzerine enfesin de âlâsı kitabını okumadayım ki, ne kıraat! Dokuz yüz sayfa tuğla gibi eser, oku oku bitmiyor, ben de bitmesin diye inadına ağır gitmedeyim.

Oradan öğrendim, şu söz konusu iç savaş üzerine yalnız Amerika Birleşik Devletleri'nde yayınlanmış kitap sayısı 50 bini geçiyormuş!

Söyler misiniz, bizde Kurtuluş Savaşı kitapları, roman, şiir, öykü möykü dahil, kaçtır?

Sayısı kaçtır, Beyazıt Meydanı kaldırımcılarından, pazar günleri iş edinip, elli kuruşluk Osmanlı banknotu, birinci dereceden Hamidiye nişanı, Çanakkale madalyası, kırmızı tenekeden Gazi cıgarası kutusu toplayan vatandaşlarımızın?

HANGİ EŞEK?

Ne güzel söyledi Bekir.

“Dünyada Çavuşesku’yu savunan tek gençlik Türk gençliği oldu. Dağ başını duman aldığında kim, hangi arkadaşlar yürüyecek peki?” diye sordu geçenlerde Bekir Coşkun.

O gençlik ki... Türkiye’de üniversite mezunlarının yüzde ikisi, dünyanın mı güneşin, yoksa güneşin mi dünyanın çevresinde döndüğünü bilmiyormuş! Bir Gallup araştırmasının dehşet verici sonucu bu!

Yaa... Çavuşesku’yu savunmak için bağırıp çağırmaya benzemiyor bu işler.

Bunlar da üstelik ‘üç büyük ilimizde’ yaşayan üniversite mezunları ha, İstanbul, Ankara ve İzmir’de.

Yüzde 25’i, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin kuruluş tarihini bilmiyor!

Yarısından çoğu Cicciolina’yı tanımıyor, hadi onu anladık da.

Yüzde 45’i, insanoğlunun aya ilk ayak bastığı tarihi hatırlayamamış.

Yüzde 25’i de duyu organlarımızın neler olduklarını çıkaramamış.

Yüzde 4’ü suyun formülünü bilemiyor.

Yüzde 13’ü de, Hicri takvimin başlangıcında hangi olayın yer aldığını çözememiş. Müslüman Türk evladı bu yüzde 13!

Yüzde 21'i, Fransız Devrimi'nin başlangıç tarihini sorunca dut yemiş bülbül gibi susuyor!

Yüzde 2'si, Hristiyanlarm kutsal kitabının adını hiç duymamış ömr-ü hayatında.

Yüzde 23'ü, Hilal-i Ahmer'in Kızılay'a dönüşmüş olduğundan habersiz. Yüzde 39'u Hiroşima'ya atom bombasının atıldığı tarihi çıkaramıyor. Yüzde 39'u Lozan Antlaşması'nı işitmemiş ömründe!

Yüzde 11'i aruz veznini duymamış, yüzde 83'ü Yunus Emre'nin ne zaman yaşadığım bilemiyor.

Yüzde 47'si Beethoven'den habersiz, yüzde 21'i Victor Hugo'dan, yüzde 46'sı Dostoyevskiy'den...

Yüzde 27'sinin Polonya'daki Bağımsız Dayanışma Sendikası'ndan haberi yok!

Yahu, yüzde 26'sı şu anda yürürlükte olan Anayasa'nın kabul yılını hatırlayamamış!

Yüzde 26'sı da 27 Mayıs 1960 darbesinden habersiz be, siz ne diyorsunuz.

Evet üniversite mezunlarımız bunlar. Hani o, muhtaç olduğu kudret damarlarındaki asil kanda mevcut bulunan Türk gençliği... Ki, bunların birinci vazifeleri istiklal ve cumhuriyeti ilelebet muhafaza ve müdafaa etmekti hani.

Önce kıçlarını toplasınlar da...

Bu hergelelere diploma veren bütün purofüsür tohturlarımızı tebrik ederiz.

Ve de Gallup Enstitüsü'nden rica ediyoruz, aynı anketi tutup da bir de üniversite hocaları üzerinde yapmaya kalkmasınlar, büsbütün rezil kepaze olmayalım dünyaya.

Çünkü orada da yüzdelerin kaç çıkacağı hayli meşkuk.

İhsan Doğramacı beyimiz ve YÖK adı verilen kuruluş hakkında ayrıca bir şey söylemeye gerek görmüyoruz, anlayan anlar.

Bu üniversite mezunlarına tutup fabrikasında, şirketinde iş veren patronların da aklına turp sıkarız, yarın öbür gün neden battık diye ağlaşmasınlar sakın.

Genel kültürleri akıllara seza üniversite mezunlarımıza da, iş bulamıyoruz, açız, gezgin köftecilik yapıyoruz diye yırtındıkları zaman, oh olsun keratalar, bunlar iyi günleriniz sayılır, size sürünmek müstehaktır diyoruz işte burada, altına da imzamızı atıyoruz.

Bunlar üniversite mezunları.

Bir de lise mezunlarını düşünün. Ortaokul mezunlarını. İlkokul mezunlarını. Hiç okumamışları.

Bu memlekette üniversite mezunu TBMM'nin kuruluşunu, Lozan Antlaşması'nı, yeni Anayasa'mn kabul tarihini bilemedikten sonra, ya garibim ilkokul mezunu ne halt etsin?

Yüzde 2'si, dünyanın güneşin çevresinde döndüğünü bilemedikten sonra üniversite mezunlarının, hangi eşek bu eşeklere o diplomayı verdi diye sormaz mısınız peki?

Ama biz kötü kişi oluyoruz, bu memlekette hırsıza hırsız, namussuza namussuz, alçağa alçak, eşeğe de eşek deyince. İyi yazar ama ağzı bozuk diyorlar.

Ne yapalım, kaderimiz.

Allah bizi, dünyanın güneşin çevresinde döndüğünü bile bilmeyen üniversite mezunlarına kibar davranmaktan korusun!

EY TÜRK İSTİKBALİNİN CAHİL EVLADI! MUHTAÇ OLDUĞUN KUDRET, OKUMAKTA MEVCUTTUR!

Hay yaşa be ustam! Hay ağzına sağlık, kalemine sağlık!

Ustamın ne dediğine az aşağıda geleceğiz, önce Güneş gazetesinde çıkan şu haberi yeniden okuyalım: İzmir'de düzenlenen bir panelde, PİAR ve SIAR araştırma kuruluşlarının yöneticisi Bülent Tanla ne demiş bakalım?

Yaptığı araştırmaların sonuçlarına dayanarak demiş ki, Türkiye'de 15-24 yaşları arasındaki gençlerin yüzde 69'u hayatı boyunca hiç kitapla tanışmamış, yüzde 58'i de hiç gazete okumuyor!

Maşallah...

Onda yedisinin hayatında kitap kapağı görmediği, onda altısının hiç gazete okumadığı gençliği, erken seçimle kurtaracaksınız, öyle mi? Anarşiyi, terörü önleyeceksiniz.

Gitsenize işinize kardeşim!

Ya da, bunlar büyüyüp size oy verecekler de iktidara sağlama geleceksiniz!

Geçiniz beyler, geçiniz.

Bu haber hangi gazetede yer almış üstelik? Bu haber, dünyanın güneşin çevresinde döndüğünü bilmeyen üniversite mezunlarına kalemimi tutamayıp 'eşek' dediğim için beni kınayan genç arkadaşımızın gazetesinde yer almış.

Oğlanın adı Ahmet Tulgar, Güneş gazetesinin gençlik sayfasını yönetirmiş, söz konusu yazım üzerine bana telefon etmişti, ses tonu epey tepeden, diyor ki, “bu tutumunuz bana ters geldi”. Arkasından “şimdi”, dedi, “biz on soruluk bir liste hazırladık, sizi sınava çekeceğiz, bakalım yanıt verebilecek misiniz? Sorulara geçelim mi?”

“Hayır, geçmeyelim” dedim, şaşırdı. Hey gidi başımızda kavak yellerinin estiği yıllarımız, diye düşündüm ben de kendi kendime, ‘nostaljik’ şeylere kapıldım gittim bir süre.

Ahmet kardeşime göre, bir üniversite mezununun, güneşin mi dünyanın, dünyanın mı güneşin çevresinde dönüp durduğunu bilmesi gerekmiyormuş. Şimdi kendi gazetesinde çıkan şu haberi de herhalde atlayıp geçmiştir, çevirmiştir sayfayı.

Boşver moruk, Bon Jovi’nin son liste parçasına takılalım aaabi yaa, bakalım Sting ne diyor?

Siz ona takılın, ben de fena halde şu İzmir’de düzenlenen ‘Gençliğin Sosyal Kimlik Arayışı’ paneline takılıyorum. Ve de canım çok sıkılıyor. Gençliğin dörtte üçü, ‘gelecek endişesi’ taşıyormuş.

Valla ben binlerce kitap okudum, ben de hâlâ taşıyorum o endişeyi!

Yumruklarınızı sıkıp havaya kaldırın, pankart asıp ‘eylem koyun’, ya da gidip Michael Jackson ile Madonna’yla uğraşın, belki kurtarırsınız geleceğinizi. Sakın iki kitap açıp okumayın, gazeteleri izlemeyin, geleceğiniz tehlikeye girer sonra.

Yok, biz başka yollar buluruz diyorsanız. Herkes köşeyi dönemiyor ki, kokain kaçakçılığından para kazanmak da bilemedin beş-on kişinin harcı. Rahmetli Menderes her mahallede ‘bir’ milyoner demişti, her mahallede ‘yüzlerce’ milyoner dememişti!

Eşek deyince kızıyorlar, yol gösterince bozuluyorlar. Panele katılan üniversite öğrencileri, ‘başkalarının kalkıp kendileri için çözüm önermesinden, öğütlerde bulunmasından da rahatsızlık duyduklarını’ dile getirmişler.

Haberi yazan Semiha Çağlayangil arkadaşımız da dayanamamış, ‘Türk gençliği zaten her şeyi biliyor’ şeklinde atmış başlığını!

Okumasınlar, okumasınlar. Kuşbazlığa vursunlar işi.

Sonra da büyüyünce, hay Allah Türkiye neden böyle oldu diye hayıflansınlar.

Şimdi bakın, Attila İlhan ustam ne yazmış gene ‘mumaileyh’ ceridede, gene aynı gün.

O, azıcık kitap mitap okuyan, gazetelere de göz atan takımını kaleme dolamış, genç yazarlarımızı mesela!

“Suratında üç günlük moda sakalı, koltuğunun altında dosyası, yeni Türk edebiyatmda iddialı romancılığa soyunan genç yazar, üstelik böbürlene böbürlene, Falih Rıfkı’yı hiç okumadığını söylüyor” demiş.

“Şaşkın.. Woody Allen’i, Jacques Seguela’yı, öbür ıvır zıvırı okumuş ama. Yıkılsın karşımdan!” diyor.

Hay ağzına sağlık usta, hay kalemine sağlık!

“Kültürüne sahip, oturaklı bir ülkede acaba böyle mi olurdu” diye soruyor.

Ne münasebet!

Baksana usta, bu haylazların yüzde 69'u hayatmda hiçbir kitap okumamış yahu, üstelik içlerinde, bırak kitabı defteri, dünyanın güneşin çevresinde döndüğünü bilmeyen oranı da yüzde 2!

Düşük bir oran gibi görünüyor ama, bir ülke gençliğinin yüzde ikisinin bile bunu bilmemesi deyimin en hafifiyle yüz kızartıcı değil midir? Sen de kalkmış Falih Rıfkı'dan dem vuruyorsun şimdi...

Peki ne yapıyorlar?

Ya eylem yapıyorlar, ya gidip Heavy Metal falan takılıyorlar aabi yaa. Süper aabi, hayret bişiy, herıld yani, çılgınsın moruk yaaa.

MORNİNG MORNİNG, VER AR YU GOİNG?

Öteden beri merak ederim.

Bu memlekette, hemen herkes İngilizce öğrenmektedir de, neden kimse doğru dürüst İngilizce konuşamaz?

Öyle ya. Okullarda hocasının Türkçe'ye bile doğru dürüst dilinin dönmediği İngilizce derslerinde mavi kapaklı çapaçul Longmans eğitimi.

Kitapçıya giriyorsun, dört yanda ila maşallah bir Kernel One, English Fast, Basic bilmemne kalabalığı.

Bu o kadar böyle ki, yabancı dil öğrenmeye çalışanlara satacak kitap getirtip raflara doldurmaktan, yabancı bir dili zaten bilenleri besleyecek kitap bulunmuyor Hachette gibi mağazalarda!

Hem o mağazalar da eski günlerinin kötü birer taklidi yalnızca, varsa yoksa İngiliz Filolojisi'nde okuyan çocukların yardımcı ders kitaplarını oluşturan yavan klasikler, birtakım paspal aşk romanları, On Derste Bahçıvanlık, Çocuk Emzirme Sanatı, Pratik Mobilya Tamirciliği gibilerden birtakım çarçur ciltler.

(Fransızca kitapçıların kıralı Hachette'te eserleri geçen yıl boyunca en çok satan kişinin bir Türk yazarı olduğunu biliyor muydunuz?)

Ve, 'o kadar okuduğu halde' bir turist kız tavlamaya bile yetmeyen İngilizce'siyle vat iz dis, dis iz e buk'tan öteye gidemeyen, bu yüzden de 'kafası fena bozulan' köy kökenli delikanlılarımız! Haftada en azından iki akşam, iş çıkışı, kış ortası, soğuk, kar, yağmur çamur, karanlıktan göz gözü görmezken, yorgun argın, kazan gibi kafayla muntazaman devam edilen, uğruna aç kalınan, akşam yemeği iki

kaşarlı tostla idare edilen kurslar. Vat iz dis, dis iz a piiys of çolk. O kadar!

Ve yabancılara sülük gibi yapışıp onları Türkiye'ye geldiklerine geleceklerine bin pişman eden kopilleriyle Kapalıçarşı Yabancı Diller Yüksek Okulu!

Kurslara o kadar para yatırıldığı halde bir türlü 'elementary level'den yukarıya çıkamayan İngilizce, dolayısıyla bir türlü artmayan maaş, bir türlü zıplanamayan yeni ve daha iyi iş.

Güç bela bulunmuş mektup arkadaşının iki ay sonra postayı kesmesi. Uzak bir ülkede karşı cinsten bir enayiyle evlenip Türkiye'den kurtulma, kalkıp oralara gidip yerleşme umutlarının fos çıkışı.

Evet, artık birer 'kitapçı karikatürüne' dönüşmüş yabancı dilden kitaplar satan dükkânlardan, bir türlü klasik romanların basitleştirilmiş baskılarından öteye birşeyler alıp okuyamamak. Dön dolaş, Define Adası, Jane Eyre, David Copperfıeld, Oliver Twist, efendim, Gurur ve İhtiras, falan gibi bayat romanların çocuklar için yapılmış kötü 'edisyonları'.

Onları zaten beş-on sayfa karıştırıp, sonra televizyon dizisini seyredip 'sonunu öğrenmek', bir daha dönüp açmamak.

Ve aklı sıra, "morning morning ver ar yü going, ay em going tu may sörkıl" gibi şirinlikler yapıp bol bol gülmek sonra.

Sultanahmet'in ortasında, sırtında çantası, sakalı iki karış , ayağı pis zibidinin biri yol sorunca da apışıp kalmak mesela.

'Canım bunların memleketinde hamallar bile çatır çatır İngilizce konuşuyor!'

Hadi Fransızca'yı, Almanca'yı hiç saymayalım. İstanbul'da son yıllarda

gözlenen ‘sahaf patlaması’nın yarattığı irili ufaklı bir sürü dükkânda üç otuz paraya bile kimsenin dönüp almadığı Fransızca, Almanca kitaplar, bükük boyunları, kırık kapakları ve üzerlerinde biriken yılların tozlarıyla sapsarı bekleşiyorlar.

İngilizce kurslarına yıllarca çuvalla para döküp, üstelik de sabahtan akşama patronun ağız kokusunu, odacının tafrasını, iş arkadaşının tantanasını çeke çeke, alnından ter akıta akıta kazanılmış parayı döküp, sonra da doğru dürüst üç kelimeyi bir araya getirememek. Ama gidip de hemen hemen hiç kimsenin bilmediği, kıvıramadığı, oysa bir çözülse insanın önüne ne beklenmedik ufuklar açacak dillere takılmamak mesela. Bunu hiç aklına getirmemek. Japonca gibi. Portekizce gibi. İspanyolca gibi. Arapça gibi.

Nereden aklıma geldi şimdi bu konuyu açmak?

Türkiye ve Yunanistan’da satılan yabancı dilde gazete ve dergilerin karşılaştırmalı rakamlarını gördüm de geçenlerde bir yerlerde.

Time dergisi bizde haftada 1100 adet satıyor, orada 6500...

Newsweek, onlarda 5850, burada 950...

Fransızların L'Express dergisi, Türkiye’de topu topu 60, Yunanistan’da 2500...

Alman Stern dergisi bizde 900, onlarda 6000. Der Spiegel, bizde gene 900, onlarda 7500.. The Times gazetesi için rakamlar 125’e 3190 mesela, Le Monde gazetesi için de 600’e 4300...

Hazırlanın vatandaşlar, Avrupa Topluluğu’na giriyorsunuz!

ÖĞRENSİN KERATALAR!

Ustam Attila İlhan'ın, romanlarında 'çok fazla Osmanlıca' kullandığını belirtip kendisini eleştiren ukalâlara, 'gençler anlamıyor efendim' itirazlarına, o tarihe geçecek yanıtını öyle vermişliği vardır: Öğrensin keratalar!

Her yıl, haziran ayının başlarında gazetelerde benzer muhabbetler yaşanır. Önce bilumum köşe yazarlarının, 'eh bugün sınav var, hadi bakalım çocuklaaar' şeklinde başlayan, ÖSS ve ÖYS turlarından sonra kaç vatan evladının açıkta kalacağı hakkında yazıları, bu vesileyle alavere dalavere 'hükümete giydirme' paragrafları, arkasından çarşaf çarşaf sorular, yanıtlar, daha ileride, sonbahara doğru da, kazananların listesi. Hemen hiç kimse, bu amansız nüfus patlamasıyla, gelecek yıllarda giderek daha da fazla Türk gencinin kahveye okey taşı karıştırmaya yazılacağının, evde oturup kısmet beklemek zorunda kalacağının üzerinde pek durmaz.

Hemen herkes, çözüm ister. Çözümün daha az çocuk yapmak, sınav salonu kapılarına daha az genç kız ve delikanlı yığmak olduğunu bile bile.

Bu arada Sayın Demirel de, her yıl haziran ayının başlarında, taşra illerinin adı mutlaka Cumhuriyet Meydanı olan alanlarından birine kurulan kürsüsünde, hükümete atar tutar. Çözüm önermeden.

Liseyle üniversite arası 'meslek okulları' kurulması, iki arada bir derede kalan gençlerin bu eğitime yöneltilmeleri gerektiği düşünülür, ama bir türlü açılıp gelişemez o okullar. Bu arada, üniversiteye giremeyen çocuklar da, artık 'hocalar garez oldu' bahanesi sökmeyeceğinden, 'sorular çok kazıktı abi' ayağına yatarlar.

Gazetelerin o çarşaf çarşaf 'ÖSS, ÖYS, bilmem kaçıncı basamak sorular-yanıtlar' sayfaları, smava giren çocukların ertesi gün 'bakalım hangilerini doğru bilmişim' heyecanının ötesinde, hiç kimse tarafından okunmaz, bakılmaz, göz atılmaz, çevirilip geçilir. Pek az kişi, 'acaba

ben kaçına yanıt verebiliyorum, yarın ha deyince üniversiteye girmeye niyetlensem kaçını çözebilirim' merakıyla eline kalemi alıp 'yakın gözlüğü'nü takar.

Geçen gün, o çarşaf çarşaf sayfalara şöyle bir bakalım dedik.

Ve de şu bulguya ulaştık:

Üniversite giriş sınavında sorulan sorular, ileri sürüldüğünün aksine 'kazık' falan değil, basit, çok basit!

Ve asla, bir lise mezununun düzeyini yansıtmıyor!

Türk milli eğitiminin içine düşürüldüğü şu kepazelikte, ÖSS sorularının düzeyi, dersine iyi çalışmış bir ortaokul son sınıf öğrencisinin düzeyi!

Ve de, buncağızları olsun bilemeyenin de, üniversiteye girmek istiyorum diye tutturmaya hiç, ama hiç mi hiç hakkı olmamalı!

Neler mi sormuşlar mesela?

'İnce eleyip sık dokumak' deyiminin anlamını sormuşlar, Türkçe bölümünde.

Bir kelimeyi, 'kiprik' şeklinde yazıp, buradaki imla yanlışım bulmalarını istemişler.

'Notre Dame'ın Kamburu' romanı kimindir? Sorulardan biri de bu!

Aşağıdaki eski Yunan yazarlarından dördü oyun yazarıdır da biri değildir, hangisi diye sormuşlar. Aiskhylos, Sophokles, Euripides, Aristophanes ve Sokrates.

Atatürk'ün Büyük Nutuk'ta anlattığı olaylar hangi yıl başlar, hangi yıl biter, diyorlar.

Kurtuluş Savaşı'na katılıp dövüşenlere acaba 'Liyakat Madalyası' mı, 'Hizmet Madalyası' mı, 'Başarı Madalyası' mı, yoksa 'İstiklal Madalyası' mı verilmiştir?

Daha buna benzer birtakım ortaokul düzeyinde, ne ortaokulu, ilkokul düzeyinde komiklikler.

El insaf be!

Ayıptır yahu, ayıp! Soranın ayıbı, bilemeyenin bin beter ayıbı.

Öğrensin keratalar, evet.

Öğrenmeyen, öğrenmeye niyeti olmayan da hiç boşuna zahmet edip üniversite kapısı aşındırmasın.

Doğru dürüst Türkçe konuşamayanın, 'kirpik' yazmasını kıvıramayanın, Victor Hugo'nun adını işitmeyenin, Sokrates'in oyun yazmadığını bilmeyenin, '19 Mayıs 1919 günü Samsun'a çıktım, vaziyet ve manzara-i umumiye' lafını bir yerlerden hatırlamayanın... Sorarım size, ne işi var üniversitede? Yallah tavla zarmın başına, ya da, Telli Baba'ya duvak ipliği bağlamaya.

Şimdi bana kızacak bazı haytalar, bilmek zorunda mıyız diyecekler. Evet, zorundasınız.

(Saçı atkuyruğu ve de kurdeleli, sol kulağı küpeli genç bir zibidi, bir zamanlar 'üniversite mezunlarının dünyanın güneşin çevresinde döndüğünü bilmek zorunda olmadıklarını' ileri sürmüştü de bana telefon açıp! Buna cüret edebilmişti, 'aaabi yaa' ağızlarıyla).

Evet Bakkal Mehmet Efendi belki bilmiyor, Tevfik Fikret'i de, Ahmet Kutsi Tecer'i de, sodyum klorürü de, kuvvetler momentini de, x'in karekökünü de, izobar eğrilerini de. Bilmek zorunda da değil.

Ama Bakkal Mehmet Efendi hiçbir şey bilmiyorsa bir tek şeyi biliyor, haddini! Üniversiteye girmeye kalkışmıyor, giremeyince ağlaşmıyor, kolay tarafından yedeksubayhk garantisi ya da hayırlı kısmet imkânı peşinde değil.

Birşeyler bilmeden birşeyler beklemek, birşeyler vermeden birşeyler almak huyunuzdan vazgeçiniz.

Size öğretmiyorlarsa, siz kendiniz öğreniniz. Ama şu yoldan, ama bu yoldan. Ve de, kolaya kaçmak en kolayınıza geliyorsa, sonra oturup ağlamayınız. Sevgili gençler!

OSMANLI POP

İkizim Minik Serçe, ‘beni kategorize etme’ diyordu ya...

Sezen Aksu’nun ortalığa saldığı yeni şarkısından sözediyorum. Şarkı sözü olarak gerçekten çok kötü, bir şarkının ilk dizesi olarak, kim yazmış bilmiyorum ama, (acaba kendi kaleminden mi çıkmış?), ben şarkıcı olsam da bunu bestele çal söyle diye getirseler, getirenin kafasına fırlatırım.

Ama, ‘laf olarak’ güzel.

Beni kategorize etme. Beni, belli bir kategoriye yerleştirmeye, uydurmaya çalışma. Ev kadını, Osmanlı karı, feminist, fışmekân. Belki de anne, eş, sevgili, metres, flört, filan.

Bana, ben olarak bak. Sezen olarak.

Kötü bir şarkı sözü ama, önemli bir yaraya ‘parmak basmışsın’ Sezen, bu memleketin çok eski bir hastalığına... Kategorize etmek saplantısı.

Neleri kategorize etmiyor ki necip Türk milleti? Esas çocuk. Kötü kadın. Fedakâr anne. Apartman kapıcısı. Puro içen, robdöşambr giyen fabrikatör. Parkalı devrimci. Eli fileli emekli memur. Boynu fotoğraf makineli gazeteci. Silindir şapkalı politikacı... Yağmurluğunun yakası kalkık MİT görevlisi. Hemi de kategorize, hemi de karikatürize.

Müziğe de öyle yapıyor. TRT’yi yöneten akıldânelere sorarsanız, bir ‘Hafif Batı Müziği’ vardır, bir ‘Batı Sanat Müziği’, bir ‘Türk Hafif Müziği’ vardır, bir ‘Türk Halk Müziği’, bir de ‘Türk Sanat Musikisi’.

Biri ötekinin alanına asla ve kat’a bulaşabilemez. İşin matrağı, bunların isimleri de kendi aralarında değişken olabilemez. Mesela,

Hafif Batı ‘Musikisi’ denebilemez, ya da Türk Sanat ‘Müziği’ olmaz. Çünkü, gâvurun yaptığına ‘müzik’ denir, bizimkine ‘musiki’!

Hele bir de yanılıp Osmanlı müziğini çok sesli yazıp çalmaya kalkış. Ensende boza pişirirler! Kimbilir kimin zamanında iyi kötü birer arpalık kapıp suyun başını tutmuş üç-beş fosil, seni denetimden geçirtmez, eserini çaldırtmaz, inim inim inletir.

Çünkü, ‘onu kategorize etmeye’ yan çizmişsindir.

Bu da, Türkiye’de günahtır. Kategorize etmemek.

Niyazi Sayın, “Türk müziği terkedildi” diyor.

Artık klasik Batı müziği dinliyormuş üstad, Türk müziğinin bugünkü durumundan, geleceğinden hiç umutlu değil.

Haklıdır.

“Asırlar boyunca meydana gelmiş Osmanlı kültürü harap ediliyor” diyor.

Haklıdır.

“Geleneklerine bizim kadar küfür edenini görmedim” diyor. Yerden göğe kadar haklıdır.

Ama bu ülkede o kadar çok şey harap ediliyor ki Niyazi Hoca... Osmanlı müziği bundan nasibini almaktan kaçınabilir miydi? Köşkü konağı yalıyı yıkıp yerine beton domaltan hayvan, elbette Osmanlı müziğini de yıkacaktı.

Niyazi Sayın küsmüş, şimdi bir yandan Batı müziği dinleyip bir

yandan ebru, teşbih yapıyor. “Biraz Kül Biraz Duman falan derken ortalık küle dumana boğuldu” diyor. “Her müziğin bir ağırlığı vardır, bir müziğin güzel olması için polifoniye ihtiyacı yoktur, tek bir ses de güzeldir” diyor. Bu da doğru. Tek sesli müziği yaratan kültürü tanıyıp hazmedersen, seversen, onun müziğini de seversin.

De... ‘Yeşil Gözlerinden Muhabbet Kaptım’ sakilliğini kastetmiyor herhalde, ya da ‘Şurası Göz Göze Geldiğimiz Yer’ türünden paspallıkları.

İlle "Kantemiroğlu" dinleyin demiyoruz, mesela Şevki Bey'e ne buyurulur?

1974 mü? Bülent Ersoy, o zamanlar henüz erkek cinsinden ve de erkek kılığında çıkıyor sahneye, Bebek Belediye Gazinosu’nda birkaç ‘gala’ yapmıştı. Ağırdan girdi, ‘Tuti-i Mucize Guyem’ falan, millet tısss. İkinci bölümde göbek atmaya başlayınca seyirci coştu.

Çünkü, ondan anlıyorlardı!

Çünkü, Osmanlı kültürü ölü, kendini yeniden üretemeyen bir kültürdü. Müziği de bu bütünün bir parçasıydı elbette. Artık nasıl bir Sinan çıkıp bir Selimiye yapamazsa, bir Hacı Arif Bey de gelip Suzinak makamından yeni, üstün, muhteşem bir beste üretemezdi.

O zaman ne oluyordu? Meydan, hemen her sanat dalında olduğu gibi, ikinci sınıf eser yaratanlara kalıyordu, artık ortaya konulan, o eski ve görkemli Osmanlı müziğinin üçüncü, beşinci elden kopyalarıydı.

O müziğe ‘şarkı sözlüğü’ edecek Divan şiiri de üretilemediğine göre.

Sentez çabaları olmadı mı peki?

Oldu. Hem de nasıl.

Attila İlhan'ın eski şiirimizin tadında, ama o eski şiirin kalıplarına sıkışmadan, serbest ama çok ölçülü biçili yazdığı enfes şiirlerinin kimilerini, sözgelimi 'Sultaniyegâh'ı, Ergüder Yoldaş aldı Batı müziği tekniğiyle besteledi, ama Sultaniyegâh makamının lezzetini de hiç bozmadan, eşi Nur çıktı söyledi. Ortaya, bir çeşit mükemmel, leziz, keyif kıyamet Osmanlı 'pop'u konmuş oldu!

Ama sonra arkası pek gelmedi.

Acaba neden, Niyazi Hoca?

MEGHALİ KURUNTU

Yok kardeşim, biz milletçe bazı şeyleri asla öğrenemeyeceğiz.

Ne yapalım? Bizim yazar çizer tayfasını, gazeteci takımını o memleketlere gönderip ‘kursa mı tabi tutalım’?

Yabancı isimlerin doğru yazılıp söylenmesi sorunu gene karşımızda.

Houari Boumedienne mi, Hayri Ebu Medyan mı? Hadi bakalım!

Kruşçev mi, Hruşçof mu?

Kızıl Kmer mi, Kızıl Hmer mi?

Dört gün önce, hani o ‘Abedel Hamed’, ‘Zhobair’ sakilliklerine benzer bir durumla gene karşılaştık: Şu ‘Meghali İdea’ hikâyesi.

Beş bin kere uyarıldılar, bizimkiler hâlâ ‘Megalo’ diyorlar.

Eğer bir ‘megalo’ durumu söz konusuysa, herhalde bazı arkadaşların ‘megalomanlığı’ nedeniyle, bir türlü yanlışlarını düzeltmeye de yanaşmıyorlar.

Beş bin birinci kez yineleyelim: O kelime, ‘megalo’ değil, ‘meghali’dir, daha doğrusu, yumuşak g sesi de çıkararak, ‘meğali’. ‘İdea’ kelimesi dişidir Rumca’da, dolayısıyla onunla yapılacak bir isim tamlamasında ‘i’ soneki kullanmak gerekiyor, erkek soneki olan ‘o’ değil.

Ya, yetmiş yıldır, ünlü generalleri, hani şu bize yenilen Trikupis’e Trikopis diye tutturmamıza ne buyurulur?

Şimdi sabah sabah nereden mi çıktı bu ukalalıklar?

Yalan yanlış bir haber nedeniyle.

Yunanlılar bir televizyon programı yapmışlar, ERT-1'de yayınlanmış, belki Ege Bölgesi'nde yaşayan okurlarımız izlemek olanağını bulmuşlardır. Söz konusu programda, 'İstanbul, karanlık, kirli, zavallı bir şehir gibi gösterilmeye çalışılmış'!

Elhak, aydınlık, tertemiz, pırıl pırıl bir şehirdir, bal dök yala!

Valla bu gâvurlar böyledir kardeş, hep gidip gidip hamalların fotoğrafını falan çekerler!

'Halbuki ne güzel yerlerimiz vardır' değil mi?

O programda, 'İstanbul'un Türkler tarafından alınmasında, İmparator Konstandinos'un bir haçlı seferi düzenlenmesi önerisinin diğer Hristiyan devletler tarafından reddedilmesinin de etkisi olduğu öne sürülmüş'.

Hayır efendim, ne münasebet! İstanbul, kuvvet-i bazu-yu Osmani gayretiyle alınmıştır elbet, yedi düvel de birleşip üzerimize, imparatora yardıma gelselerdi gene hepsini ezer geçerdik!

"Yunanlıların İstanbul hayali yeniden hortladı" başlığıyla geçiyor haber.

O hayal içlerinde hiçbir zaman sönmedi ama, komşumuzun eski ve köklü tutkularına hıyarlıkla karşı koyabileceğimizi sanmak bakalım bizi nereye götürür?

Bizim arkadaşların deyimiyle ‘megalo’, doğrusu ‘meghali’ idea. Büyük Ülkü... İstanbul’u yeniden ele geçirme özlemi.

Deyimi icat eden, ilk kez kullanan, Ioannis Kolettis. 15 Ocak 1844 günü, ‘Vouli’de, Yunan Parlamentosu’nda yaptığı bir konuşmada sarfetmiş. Çiçeği burnunda Yunan Krallığı’nin yayılmacı politikasını özetliyor.

O zamanlar, İngiliz ve Fransız desteğiyle Osmanlı’dan koparılan Mora Yarımadası’nda kurulu Yunan Krallığı, Ege, Akdeniz ve Karadeniz çevresindeki toplam Rum nüfusunun ancak üçte birine sahip, elinde tuttuğu topraklar da bütün bölgenin en dağlık, en çorak, en yoksul kesimi!

Tesalya’yı, Girit’i, önce bizim sonra Bulgaristan’ın elinden Batı Trakya’yı, İtalyan yönetiminden On İki Ada’yı alıyorlar da, Anadolu’da Bizans topraklarını ele geçirme girişimi 1922’de bozgunla sonuçlanıyor, hep bilinir, savaştan sonra ‘mecburi nüfus mübadelesiyle’ de, Küçük Asya bölgesinde sorun ortadan kalkıyor.

İzmir ve ‘hinterlandında’, Pontus yöresinde Rum kalmıyor. Yorgan gidiyor, kavga bitiyor. İstanbul Rumları Lausanne Antlaşması’yla güvencedeler ama, onları da 6-7 Eylül 1955 gecesinden başlayarak korkutup ürkütüp biz kaçırdık, şimdi üç bin adet Kelaynak kuşu gibi kaldılar en yaşlıları.

Mesele halloldu.

1922 yılma kadar, Meghali İdea’nın fena halde uygulanabilme ihtimali vardı, artık yok.

Dolayısıyla, komşu ülkede hâlâ bu ülküyü savunanlar, üç-beş zibidiyle bir avuç moruk. Gerçi her Yunanlı’nın gönlünde yatmasına yatar İstanbul’u yeniden almak da, elmalarla armutları, düşlerle gerçek girişimleri birbirine karıştırmayalım. Hani bizim, ‘yurtta sulh cihanda sulh’ ilkesinden hiç şaşmamamız, ama arada sırada ‘şöyle bir Viyana kapılarına yeniden uzansak fena da olmazdı ha’ hülyamız gibi.

Gönlümüzü okşar okşamasına da, hiç olmayacak bir iş olduğunu biliriz.

Haa, şu televizyon programı mı?

Orada dile getirdikleri, başka şey.

Programda, ‘heykele dönmüş imparator’ masalı, ‘yedi kızarmış balık’ öyküsü anlatılmış. ‘Ayasofya papazı’ meseli de hatırlatılmış mı, bilemiyorum.

Bunlar, küffarın bize gıcıklık olsun diye yeni icat ettiği numaralar değil, taa 1453’ten kalma halk söylenceleridir. İstanbul düştükten kısa süre sonra Rum halkı arasında oluşmuş ve beş yüz yıldır yaşayan boş inanışlar.

Derler ki, İmparator Konstandinos Paleologos ölmemiş. (İmparator’un şehri Sultan Mehmet’e teslimi reddetmesi ve elinde kılıcı, elhak erkekçe ve yiğitçe, surların üzerinde, daha doğrusu iç ve dış surların arasındaki hendekte, Ayios Romanos Kapısı yani Topkapı ile Pempton, yani Beşinci Askeri Kapı, yani Sulukule Kapısı arasında dövüşerek ölmüş olması, nice sonra bir yeniçerinin onun cesedini mor pelerini ve yaldızlı dizliklerinden teşhis etmesi, söylenceyi doğuran nedenlerden biridir.) Şehir Türklerin eline geçmek üzereyken, göklerden bir melek gelip onu almış, mermer bir heykele dönüştürüp Kerkaporta, yani Altın Kapı, Yedikule Kapısı yalanlarında bir dehlize saklamış. İstanbul ‘kurtarılınca’ imparator yeniden canlanacak, ete kemiğe bürünecek ve bu kapıdan muzaffer ordularının başında şehre girecekmiş. Türkler bunu bildiklerinden, heykelin bulunduğu dehlizi çok aramışlar ama bir türlü bulamamışlar. İmparatorun dirilip Altın Kapı’dan şehre girmesini önlemek için de o kapıyı örmüşler!

(Kapı elbette artık fonksiyonu kalmayınca, surların iç tarafına yaptırılan Yedikule Şatosu’nun duvarına katılmak amacıyla örülüyor ya, Rum halkının kollektif bilinçaltı böyle yorumlamak istemiş.)

Derler ki, Balıklı Manastırı'nda bir keşiş tavada balık kızartıyormuş. Şehrin düştüğü haberi gelmiş. Keşiş, hadi oradan demiş, şu balıklar canlanırsa ancak inanırım ben buna. Ossaat, yarı kızarmış balıklar tavadan fırlayıp hemen yakındaki bir havuza atlayıp yüzmeye koyulmuşlar! O günden sonra manastır, havuz ve içindeki balıklar kutsal sayılmış, manastırın adı da 'Balıklı' konmuş! (Yedikule-Mevlanakapı arası)

Derler ki, Türkler şehre girdiklerinde, Ayasofya'da ayin sürmekteymiş. Şehrin düştüğü haberi gelince, ayini yöneten papaz, bütün avadanlıklarıyla birlikte bir kapıdan geçip kaybolmuş. Kapı ossaat duvara dönüşmüş. O papaz beş yüz yıldır orada şehrin 'kurtarılmasını' beklermiş, İstanbul yeniden Rumların eline geçtiğinde, dönüp, ayine kaldığı yerden devam etmek üzere!

(Nitekim, 1847'de Abdülmecid'in emri üzerine Ayasofya'yı restore eden mimar Gaspard Fossati, kadınlara ayrılmış bölüm olan üst kat balkonunda, gynaeceum ya da katehumena denilen yerde gizli bir kapı ve ardında bir gizli geçit bulduğunu söylüyor. Güya bu, tarihçi Porfirogenetos'ur. De Ceremoniis adlı kitabında sözünü ettiği, Ayasofya'dan imparatorluk sarayına bağlanan gizli geçidin bir ucuymuş.)

Bu palavralar Rum halkı arasında öyle yaygın, öyle derinlere işlemiş ki bu masallar, 15 Mayıs 1919 gecesi, İzmir Hükümet Konağı'na yerleşen işgal kuvvetleri komutanı Albay Zafirou, şehre el koyan Larissa Tümeni'nin gece nöbetçileri için parolayı Paleologos, işaretini de Konstandinoupolis olarak saptıyor. Yunan Kralı, İzmir'e gelip Birinci Kordon'a ayak basacak elbet, ama ne zaman? 30 Mayıs 1921 günü, saat 16.20'de... Tam, Fatih'in İstanbul'a girdiği 30 Mayıs 1453 Çarşamba'nın yıldönümü, üstelik aynı saat!

Rum halkı arasında, 'Konstantin verdi, Konstantin alacak' özdeyişi yaygın beş yüz yıl boyunca. 'Konstandinos edoke, Konstandinos tha lavi' diyorlar.

İmdiii...

Acaba, ERT-1 televizyonu, bütün bu halk inanışlarını derleyip toparlayan, hatırlatan bir tür folklor programı mı hazırlamış?

Eğer öyleyse, bizim burada, vay efendim Rumlar gene kudurdu diye hop oturup hop kalkmamız gerekmez.

Çünkü bu masalları, Yunanistan'da yediden yetmişe herkes bilir. Bütün dünyanın okur yazar insanları da bilir de, ila maşallah bir tek bizim haberimiz yoktur!

Durup dururken heyheylenmenin âlemi yok. Adamlar beş yüz yıldır İstanbul'u geri almak rüyasını görüyorlar, eski mahalleye yeni icat değil ki bu. Çığlık çığlığa haber yazmak, 'gözü körolası kahpe Yunan gene sopa istiyor' tarzında ortalığı velveleye vermek en azından ayıp olur.

Hani ne oldu Davos Mavos?

HADE VRE APUKARYA MASKARALARI!

Yunan yönetimi, rebetika müziğini yasaklamış bulunuyor.

Miçotakis Hükümeti'nin Devlet Bakanlığı, yayınladığı bir kararla, söz konusu müzik türünü muzır bularak bazı plaklardan bazı şarkıların çıkarılmasını istemiş. Muzır bulunan şarkılar arasında Markos Vamvakaris gibi, Yorghos Batis gibi, Panayiotis Tundas gibi, bu türün gerçekten de büyük ustalarının eserleri var.

Gerekçe: Rebetika müziğinin büyük ölçüde uyuşturucu temalarını işlemesi, esrar muhabbetini yansıtması.

Yunan Devlet Bakanlığı'nin 'erkekçe' açıklamaya çekindiği asıl gerekçe: Bu müziğin, temelde Türk müziği olması!

1936 yılında iktidara el koyan diktatör General Metaksas da, aynı nedenle ve "rebetika müziği minör gamlar kullanıyor, minör ton Türk müziğine özgüdür" diyerek yasaklamıştı. Metaksas'ın ilk 'icraatı' da, rebetika müzikçilerinin sığındıkları, barındıkları Pire limanındaki izbeleri yıktırıp yerine park yaptırmak oldu. (Bugün, ortasında Karaiskakis'in heykeli bulunan yeşil saha).

Gene aynı nedenle 'albaylar cuntası' döneminde de yasaklanmıştır rebetika. "Hüzün verdiği ve isyan duygularını kamçıladığı için".

Ve Yunanistan'ın yüksek sınıfı, bu müziği hep küçümsemiş, hor görmüştür. 'Yirmili ve otuzlu' yıllarda, halk bu müzikle hüzünlenip coşarken, onlar Kakia Mendriya da Sofiya Vembo'dan Rumca tangolara takılıyorlardı.

Yalnız yüksek sınıf mı? Mikis Theodorakis, daha geçenlerde, kendi müziğini bu kökten ürettiği için Komünist Partisi'nin kendisiyle nasıl 'uğraşmış' olduğunu yana yakıla anlatıyordu bir yerlerde! (Nitekim,

sağolsun, bakanlığın bu yeni kararını ‘tiksintiyle’ karşıladığını bildirmiş, üstelik kendisi de aynı hükümetin ‘sandalyesiz’ üyesidir. Maria Faranduri, Haris Aleksiyu gibi büyük şarkıcılar da tepki gösteriyorlar.)

Evet, hüzünlüdür. Ve de isyan duygularını kamçılar rebetika. Bunda haklılar.

Anadolu’dan kopup oraya gidenlerin müziğidir. Kimisi 1922 bozgununda kaçanların, kimisi ‘mübadeleyle’ gitmek zorunda bırakılanların.

Yunan hükümetlerinin yemiş olduğu haltların ceremesini çeken zavallı insanların müziğidir. ‘Esrar’ müziğiyse, kabahat o dayanılmaz acıları çeken insanların, beyinlerini uyuşturmak, yöneticilerinin onları içine düşürdükleri duruma katlanabilmek için bu yola sapan insanların mıdır, yoksa bugün o müziği kaçıncı defa yeniden yasaklamaya kalkan hokkabaz takımının mı?

Venizelos’un gözü dönmüşlüğü, onun can düşmanı kralcıların da çapsızlığı ve beceriksizliği yüzünden yedikleri ağır sillenin faturası kendilerine çıkarılmış insanların müziğidir rebetika.

Pire limanında, esrar tekkelerinde, izbe batakhanelerde doğmuş gelişmiştir. Bu insanlar ‘doğuştan’ serseri oldukları için değil; mallarım mülklerini, işlerini güçlerini, paralarını pullarını bırakıp Pire limanına döküldükleri, aç kaldıkları, çoğunun yatacak yeri, üzerine çekecek yorganı olmadığı için akıl almaz sefilliğin koyu karanlığına düşen insanların tepkisidir, günümüzde nasıl diyorlar hani, ‘protest müziği’.

Önceleri bildiğimiz Türk müziği makamlarından, bildiğimiz kanun, ud, yaylı tambur, def, dümbelek gibi çalgılarla yapılırdı. Sonra, oranın yerli ve ‘marjinal’ müzikleriyle birleşti, (özellikle hapisane türküleriyle), işin içine buzuki girdi, Alman işgali döneminden başlayarak, Vassilis Çiçanis gibi bir büyük ustanın da çabasıyla, bugün ortalama dinleyicinin taverna müziği sandığı kalıba döküldü.

Bu satırların yazarı, bir rebetika hastasıdır. Ve bilenler bilir, hiç yazmadıysa on yazı yazmıştır rebetika üzerine.

Evet, hüzünlüdür bu müzik. Bizim ve onlarm ortak duyarlığımızın müziğidir, bir Akdeniz ürünü. Akdeniz çocukları olan bizlerin eseri.

Yunan Hükümeti'nin devlet bakanı olacak hergeleye, Tundas'ın bir şarkısını dinletmek isterdim mesela şimdi. 'M'Emplekse Enas Mortis'. Pire'li bir serseriye aşık olan Atinalı zengin kızını anlatıyor, çocuk bunu kokaine alıştırmış, ne çocuğu bırakabiliyor kız ne kokaini, acı acı yakınıyor.

Ama bakana sorarsan 'esrar müziği'.

Tuhaf şey, en aşağı on yıldır dinlerim ben bu şarkıları, hiçbir gün de etkilenip esrar çekmek gelmedi içimden!

Haaa, demek ki sorun başka. Demek ki amaç, üzüm yemek değil, bağcıyı dövmek.

Çünkü mesela, toprağı bol olsun Marika Ninu, 'gezdiğim dikenli aşk yollarında elimden bir kırık saz geldi geçti' şarkısını Türkçe söyler ve değme Türk kızından daha güzel söyler! Mesele orada.

Haaa, demek ki, iş Türk düşmanlığına gelince, bu deyyusların sağcısı da solcusu da , faşisti de sosyalisti de domuz topu gibi birleşiveriyorlar!

Kaç kere ispatladılar bunu, kaç kere. Daha üç yıl önce bir Atina akşamında, Pangrati semtindeki Eleni'nin barında (oraların 'Ece'si ya da Arif'i olur bu bar) tanıştığım zeytin gözlü Valia, sıkı solcu olmasına sıkı solcuydu, ama "İzmir bizim" deyip duruyordu!

"O zaman Selanik de bizim" dedim.

“Aaa, hiç olur mu, o başka” dedi.

“Başka diye çingeneye derler ulan zilli” diyemedim, ne de olsa Osmanlılık, efendilik vardı serde. Keşke deseydim.

Bütün Yunan aydınlarına, bütün yerli Rumlara, dost düşman herkese bir tek sözüm var şimdi. Üstelik, yıllarca ve yıllarca Türk-Yunan dostluğunu savunmuş, bu yönde yazdığı yazılarla hem basın ödülleri hem ölüm tehditleri almış bir yazar olarak. Bu konuda fikir beyan etmeye kendimi yetkili sayıyorum ve hiçbir eleştiri de kabul etmiyorum.

Eğer sizinle dost olmak isteyen ve bu uğurda kendi kamuoyunun tepkisine katlanmaya bile razı olmuş bazı Türk aydınlarında, ‘fena halde enayi yerine konuldukları’ izlenimi ve düşüncesi uyanmaya başlamışsa ufak ufak, doğacak sonucun sorumluluğu da o Türk aydınlarının değil, onları enayi yerine koyanların olacaktır.

Bu kadar. Arif iseler anlarlar.

Yunanistan Cumhuriyeti’nin Ankara’daki kültür ataşesi ya da İstanbul konsolosu olacak çorbacı, alsın bu yazıyı tercüme ettirsin ve Atina’da hangi dangalağa rapor edecekse bir an önce etsin.

İĞNEYLE ÇUVALDIZ

Kalağımızı tersten gösterdik: Önce çuvaldızı kendimize, sonra iğneyi başkasına batırmamız gerekirdi, öyle yapmadık. Kolayına kaçtık, hemen iğneyi nişanlayıp savurduk Atina taraflarına.

Şimdi kocaman bir çuvaldıza hazır edelim popomuzu, gecikmiş de olsa vaktidir!

Şu Türk müziği-Yunan müziği meselesi canım.

Adamlar şimdi tutup da sorsalar, peki ya sizin radyonuzda, televizyonunuzda bizim müziğimiz çalınıyor mu diye, verecek cevabımız yok.

Orada bazı şarkılar yasaklanmış, burada hepten yasak Yunan müziği.

Hem de uzun zamandır. 1974'ten beri.

'Altmışlı yılların' başlarında, filmleri de oynardı çatır çatır İstanbul'da. Bizim kelek Yeşilçam düzeyini aşamasalar da. (Ah o, şimdilerde Sinepop namıyla maruf Yeni Ar sinemasında, "Uçurum" adıyla oynayan "Nomos 4000" filminde Zoi Laskari'nin sarışın çıplaklığı!)

Sonra, yasağı ilk kez Atilla Dorsay deldi yanılmıyorsam, pazar günleri öğle üzeri Radyo-3'ten yayınlanan porgramında. Bir de, eğer sayılırsa, Magic Box'ın Star 1 televizyonunda Ayşe Egesoy tarafından beşinci sınıf bir taverna muhabbetinin naklen yayını.

Hepsi bu. Yeterliyse, bu hepsi.

Neden korkuluyor? Üç-beş Rumca şarkı dinlerse Türk milleti, Kıbrıs

elden mi gidecek? Yoksa Batı Trakya'da yaşayan Türk azınlığı haklarından mı olacak?

Dış politikayla, sanatın ne ilgisi var?

Davos Mavos gibi ensesi kalın para babaları zirvelerinde "iş bağlamaya" çalışacağımıza, onların müziğine kulak vermek, insanları, halkları birbirine daha fazla yaklaştırmayacak mıdır?

Miçotakis oraya de el attı mı bilmem ama, yakın zamana kadar Omonia Meydanı'nda (Atina'nın Sirkeci-Eminönü'süne tekabül eder!), bangır bangır İbrahim Tathses, Ferdi Tayfur, Küçük Emrah yankılanıyordu kasetçilerde.

Buna karşılık biz ne yapıyoruz? Tarabya'da meyhaneci Hristo korka korka bir rebetika kaseti koymaya kalktığı zaman teybine, "burası Türkiye, Yunanistan değil, defol oraya git" diye kavga çıkarıyor, adamcağızın soluğunu kesiyoruz. Bir gün yüreğine inecek, fücceten gidecek.

İstanbul'dan, Anadolu'dan kalkıp göçeden Rumların oralarda nasıl aşağılandığını, onlara nasıl "Türk tohumu" diye hakaret edildiğini, nasıl ikinci sınıf vatandaş sayıldıklarını bilseydik, böyle davranmazdık Hristo'ya.

Kim düşünebilecek bunu? Tarabya'ya rakı içmeye gidip de kapısında eşek kadar "Hristo" yazan meyhanede acaba hangi müziği bulacağını sandığını pek merak ettiğim yerli malı maganda mı?

Bunu da kim değerlendirecek? Eurovision yarışmasında Yunan şarkısı başladığı zaman yayını kesip Ayten Alpman'ın "Bir Başkadır Benim Memleketim"ini yayına sokan kafa mı? (Ki, söz konusu zavallı, o şarkının mis gibi Yahudi bestesi olduğunu da bilmez!)

Peki neden Rusça şarkı çalınmaz bizim radyomuzda, televizyonumuzda?

Ruslar komünisttir, ondan. (İdiler ya, yakın zamana kadar)

Ya komünist olmayan Ruslar?

Çok basit bir örnek vereyim, Piyotr Leşçenko'nun çingene türküleri neden çalınmaz mesela? O da mı komünisttir?

Bu heriflerin bütün şarkılarında komünizm propagandası mı yapılmaktadır?

İyi ama bizim anti-komünist ensesi kalınlar takıp takıştırıp, sürüp sürüştürüp Kızılordu Korosu'nun konserine gitmeyi, avuçları patlayıncaya kadar da alkışlamayı biliyorlar ama!

Bir zamanlar, Sinematek'te oynayan (sonradan yasaklandı ya) ve bal gibi Kemalizm propagandası yapan ünlü Sovyet filminin, taa 1934'ten kalma, Atatürk'ün özel izni ve desteğiyle çekilmiş, içinde İsmet İnönü'nün de yer aldığı "Türkiye'nin Kalbi Ankara" filminin jenerik yazılarını, yazılar Kiril alfabesiyle yazılmış oldukları için, sırf bu nedenle kare kare, tek tek pelikülün üzerinden kara kalemle karalayıp onları okutmamaya çalışmış olan sersemler mi anlayacaklar benim ne anlatmaya uğraştığımı?

BU MUDUR VEFASI İLK MEHABBETİN?

Bir zamanlar Türkiye'de ne kadar çok sevilirdi Charles Aznavour.

Neredeyse tapardı bu fakir ona!

Son zamanlarda pek moda deyimiyle "60'lı yıllarda" hani, o altın çağda, dünyanın da, Türkiye'nin de günden güne iyiye gittiğine inandığımız, geleceğin bizim olduğunu sandığımız, o pırıl pırıl, umutlu yıllarımızda, 'gençliğimizde'.

Hiç de Ermeni kokmayan mükemmel Fransızcası, gırtlaktan buğulu, hüzünlü, çok görmüş* geçirmiş ama kırılmamış, ekşimemiş, yorgun ama olgun sesi. O zamanlar her biri birer bomba parçaları.

O zamanlar 'kırk beşlik' plaklar vardı, sahi. Yedi buçuk liraya. Önünde bir, arkasında başka bir şarkı da, gâvur çoğu zaman her yüze iki şarkı sıkıştırıp dörde çıkarıyor sayıyı, bunlardan biri 'kafa' parça, plağı sattıran, şarkıcının da en iyi eseri oluyor da, geri kalan üçü moloz, dolgu malzemesi! Aznavour'un kırk beşliğinde dört şarkının dördü de mükemmeldi oysa, 'boş yoktu' yani Aznavour'da.

Bütün plaklarını tıkır tıkır almış, deliler gibi dinlemiştim. Sonra araya gene yıllar girdi, bir süre ortalıktan çekildi bizim Çarli. Param yoktu, pikabım eskimiş, bozulmuştu, yenisini alamıyordum elim değip, sonra plaklarım da ayrıldığım eski eşimde kaldı. Aznavour'u unutmadım, ama yıllarca da dinlemedim, dinleyemedim. Günün birinde Fransa'da onu yeniden 'keşfettim', eski şarkılarını toplamışlar, kompakt disk şeklinde basmışlardı, sekiz-on adet kompakt disk, cebimdeki son kuruşa dayanıp hepsini aldım, geçen yıldan beri de evimde en çok sesi yükselen sanatçılardan biri Aznavour şimdi, yirmi beş yıl, yirmi sekiz yıl öncesinin acısını çıkarmak ister gibi, o zaman dilimine geri dönmek ister gibi, 'nostaljik' demişler ya fakire bir kere, Keşanlı Ali misali, üzerimize destan var, destana ters düşmek olmaz (!)

Son gidişimde, kızıyla birlikte doldurdukları yeni bir plağı buldum. Kızı Seda, İsveçli Ulla'dan önceki eşinden olma, kocaman, neredeyse yaşı bize yakın. Baba kız karşılıklı döktürüyorlar, Anadolu'nun büyük halk ozanı Sayat Nova'nın bir türküsünü okuyorlardı.

Bu arada, ben de Ermeni dostlarımı yakaladıkça şarkıları tercüme ettiriyor, anlamaya uğraşıyordum. Ermenice'de 'sevgili'ye yarcan dendiğini öğrendiğimde şaşmış, yar'lı can'lı konuşan iki milletin neden birbirine düşman kesildiğini, neden Kafkasya'da birbirini yediğini çözememiştim.

Olaylar daha yeni yeni uç vermeye başlıyordu oralarda.

Şimdi Kafkasya, benim için, Aydın Bilgin'in çekip getirdiği dehşetli fotoğraflar. Karanfil tarlaları. Şehitler Bağı. Mehmet Ali Birand'ın kamerasına 'özümüze kıydılar, anlayabilmirem, anlatabilmirem' diye ağlayan kadınlar.

Askerde, bizim avcı bölüğünden kaçıp havan taburunun kantininde çay demletmeye gittiğimizde çalıp söyleyip ağlaştığımız o türkü.

Ayrılık... Ayrılık... Aman ayrılık... Her bir dertten âlâ yaman ayrılık.

Ve, artık eskilerde, on yıldan da artık kalmış bir sevgiliyi hatırlatan bir başka türkü...

Men seni sevmişem bir ilkbaharda. Sen meni terk ittin boranda karda. Bu mudur vefası ilk mehabbetin ?

Neden açtım bu konuyu?

Charles Aznavour geçenlerde bir demeç verdi. Le Point dergisine.

"Azeri halkı ilkel kalmış bir halktır, öldürme biçimleri bile bunu

gösteriyor” dedi.

Baku’da soykırım yapılmışmış. Aznavour, Kızılordu’nun Azerbaycan’a müdahalesini onaylamak zorundaymış, bir Ermeni olarak... Türkiye’nin de uslu durmasında sayısız yararlar varmış, Avrupa Topluluğu’na girmek istiyorsa günün birinde.

Ben de neden Türk radyolarında, televizyonlarında Aznavour’un şarkıları çalınmıyor, bırakalım bu düşmanlığı artık diye yazı yazmayı düşünüyordum. İşe bakın siz.

Son yıllarda diplomatlarımızı takır takır öldüren ASALA itlerini Aznavour’un savunamayacağım düşünüyordum. Adam Ermeni, gönlünün Ermeni’den yana olmasından daha doğal hiçbir şey olamaz, ama terörü onayladığını sanmıyorum demek üzereydim. Bir sanatçının, hem de büyük bir sanatçımn, yalnızca Ermeni olduğu için Türkiye’de yasaklanması bize yakışmaz, olsa olsa Türkiye’nin düşmanlarının ekmeğine kendi elimizle yağ sürmüş oluruz diyecektim. Türkiye’de hepten yasak olan ‘Ils Sont Tombes’ adlı şarkısında bile, 1915 olaylarını anlatırken içinde bir tek ‘Türk’ kelimesi bile geçirmemeye dikkat ettiğini, şarkının aynı sözlerle Nazi’lerin Yahudi kırımına da, Biafra, Bangladeş, Vietnam gibi ülkelerde olup biten rezilliklere de uyarlanabileceğim söyleyecektim. Aznavour’u savunacaktım kendi kamuoyuma, onu aklamaya çalışacaktım.

Ben seni gençliğimde çok sevmiştim Çarli. Bu mudur vefası ilk muhabbetin?

ATALARI GALYALILAR (!)

Siz bilir misiniz, Cezayirli Arapların ataları mavi gözlü, sarı saçlı, iri kıyım Galyalılarmış! (Sahi yahu, bütün dünya Körfez'den ibaret değildi, Cezayir diye bir ülke de vardı mesela!)

Vallahi öyle öğretiyorlardı. Hadi şimdi dönelim tastamam yirmi yıl öncesine, 1971'e, size Paris'te bizim "uçan profesör Mahmut" un tanıştırdığı kızı anlatayım, lümpen mizah dergileri çıkaran arkadaşlar gene Paris'ten söz ettim diye kusura bakmayacaklarsa... (Mahmut Görkey, Maharişi Maheş Yogi'nin şu ünlü "transandantal meditasyon" tekniğinin Türkiye'deki ustasıdır, aynı zamanda bu amaçla kurulmuş derneğin de başkanı; kendi beyninin derinliklerine daldığı sırada yerden on-yirmi santimetre kadar yükseldiği rivayet ediliyor, açtım telefonu "yahu sen uçuyor musun gerçekten" diye sordum, "gel de gör" şeklinde veciz bir cevap verdi, ne çare, bir türlü kısmet olmadı gidip görmek yıllardır...)

Kızın adı Nedime, (o tabii Nedima diyordu), teni Magrip esmeri, gözleri yavru ceylan sürmelisi bir şeker şey -eh, bizde de yaş yirmi o zaman, kanımız kaynıyor- geçmiş gün, tam çıkaramayacağım, bir Hint lokantasmda bol acılı birşeyler atıştırıyoruz, gözlerine dalmış gitmişim. Elbette her Cezayir aydını gibi Fransızca'sı bülbül, birdenbire ne demişti biliyor musunuz? "Biz okulda Arapça'yı haftada topu topu iki saat okurduk, yabancı dil dersi olaraktan!"

Donup kalmıştım. Aha emperyalizm! Biz bu kadarını yaşamadık, çekmedik de bilmiyoruz, tuhaf ve ürkütücü geliyor.

Ama gerçekti ve acıydı.

Şimdi, yirmi yıl sonra Nedime'nin gözleri neden mi gelip hafızamı zorluyor? Haberi atlamış olmalısınız: Cezayir Parlamentosu, Fransızca'yı resmi dil olmaktan çıkardı, yerine Arapça'yı mecbur tuttu ya, sömürge aydınları homurdanıyorlarmış. Protesto gösterileri kıyamet...

Öyle ya, parlamento, 1992 yılından başlayarak resmi yazışmalarda Arapça'dan başka dil tanımamayı oylamıştı. Şimdi aydınları, muhalefetteki Sosyalist Cephe'nin lideri Hüseyin Ayet Ahmet sokağa dökmüş, hem de beş yüz bin kişiyi. Ortalık çalkalanıyormuş, bu arada hayat pahalılığını ve dinci baskıları protesto etmeyi de unutmuyorlar geçerken! Peki bu Hüseyin denen herif sosyalist, he mi, öyleyse neden 'kültür emperyalizmine' karşı çıkmıyor da tutup eski sömürgecinin dilini savunuyor, kendilerine ana dilleri niyetine öğretilmiş olan dili; neden Fransız yönetiminde kendisinin ve bizim güzel gözlü Nedime'nin haftada iki saat 'yabancı dil' niyetine okuduğu ana dili Arapça'yı tutmuyor?

Hah. İşte oraya bir mim koyunuz. Çünkü, söz konusu yasayı, parlamentoda 8'e karşı 173 gibi ezici bir oy çokluğuyla İslamcılar çıkarmışlar! Gözünü Batı hayranlığı bürüyünce, seni Batı boyunduruğundan kurtaracak bir atılımı bile, İslamcılar önayak oldu diye reddedebiliyorsun.

Siz şimdi bunu alıp Türkiye'ye uygulayınız ve de birtakım sonuçlar çıkarıp yorumlar yapınız.

Olayın bir boyutunu atlamayalım: Esseyyid Hüseyin kardeşimiz aslında Berberi ve de yirmi iki milyonluk Cezayir'de yaşayan beş milyon Berberi'nin de 'ana dilini kullanma hakkını' savunur görünümde... (Tabii isterseniz bundan da Türkiye'ye yönelik birtakım çağrışımlara açabilirsiniz yelkeninizi.)

Ama onu ve arkadaşlarını sokağa döktüren asıl dürtü, eyvah, Fransızca elden gitti tedirginliği.

Elbette eski efendisi kefere de ondan daha uyanık olduğundan, Paris Hükümeti'nin 'Fransızca konuşan ülkelerle ilişkilerden' sorumlu devlet bakanı, ünlü tarihçi Alain Decaux hemen demecini patlatmış: "Cezayirlilere tavsiyem, günlük işlerinde Fransızca'yı kullanmaya devam etmeleridir, kendimi onların yerine koyuyorum ve üzülüyorum."

Bu da sosyalist hükümetin bakanı ha, Mitterand yönetiminin.

İşe bakın, sosyalist sömürgeciyle sosyalist mazlum mütefekkir, sömürme ve sömürülme üzerine sanki kontrat yapmışlar, “konsensüs” var aralarında!

Haberin arkasını da okuyalım bir zahmet: “1962 yılında bağımsızlığını kazanıncaya dek bir Fransız sömürgesi olan Cezayir’de ilk ve orta dereceli okullarda Arapça eğitim yapılıyor; üniversitelerdeyse, sosyal bilimler, ekonomi, siyasal bilimler ve hukuk Arapça, tıp, fen bilimleri, bilgisayar Fransızca okutuluyor. Ülkenin en yüksek tirajlı ve çoğulcu parlamenter rejimi savunan gazeteleri Fransızca yayınlanıyorlar, Cezayirlilerin büyük çoğunluğu da Fransız Televizyonu’nu izlemeyi sürdürüyor...”

Size uzak, yabancı, hatta gülünç geliyor değil mi, Cezayirlilerin böyle bir belayla boğuşup durmaları?

Hani o beğenmediğiniz Mustafa Kemal var ya, işte o bağımsızlık savaşını kazanamamış olsaydı, bugün aynı rezillik sizin de başınızda bulunacaktı.

Ve, belki ‘köktendinciler’ ana dilimizi savunurlarken Batı hayranı yozlaşmış komprador aydınları da sömürgecinin dilinde diretmek çukuruna düşecekler, bu şerefsizliğin çamuruna bulanacaklardı.

Onun için, kıymetini bilin.

Yarı-sömürge durumuna düştük diye iki yüz yıldır ne dertlerle uğraşıyoruz da bir türlü tam çözemedik, ya bir de Cezayir gibi tam sömürge olsaydık?

Azıcık durup düşünürseniz, varacağınız sonuç, belki size, kendi ülkenizde Batıcılarla İslamcılara azıcık daha değişik bakabilme açısını da sağlar.

Vallahi. Deneyin bir. O kadar zor değil canım.

Yalnızca akıl, namus ve onur istiyor!

“İSVEÇ SOSYALİZMİ”

Sahi ya, bizi onunla kandırırlardı!

Bu dediğim zamanlar hangi bir zamanlar, o şimdilerde herkeslerin pek bir andığı ‘altmışlı yılların’ ortaları, lise öğrencisiyiz; gönlümüz, yeni palazlanan Türkiye İşçi Partisi’nden yana, Aybar’ıyla, Altan’ıyla, Soysal’ıyla, Kuas’ıyla, Aren’iyle, Boran’ıyla... Radyoda, 1965 Eylül’ü mü, Ekim’i mi, Aybar “Irgatlaaar, marabalaaar” diye haykırıyor, Altan’ın “dostlarım” diye girdiği lafı tadına doyulmaz umutlar getiriyor.

Bunun yanısıra, “İsveç sosyalizmi”ni de, işin içyüzünü bilmediğimizden matah bir şey sanmaktayız.

Rahmetli Abdi İpekçi’nin günahıdır. İsveç’te iktidarda bulunan sosyaldemokratları sosyalist diye satmaya uğraşırdı.

(Tıpkı yıllarca ve yıllarca Şah Rıza’nın İran’ıyla dost olmamızı önerip, bir anlamda Şah’ın gönüllü Türkiye basın ve kültür ataşeliği görevini üstlenip, sonra, hayatının son dönemlerinde de “hata etmişim” dediği gibi.)

İsveç elbette o yıllar, daha yeni yeni uyanan erkekliğimizi de hani nasıl derler, ‘cezbediyordu’, İsveçli kızların hepsinin sarışın ve birbirinden güzel olduklarını ve üstelik ‘fütursuzca’ yatıp kalktıklarının duyuyorduk. ‘İsveç filmi’ diye bir kavram vardı: Her bir şeyler ortalık yerde!

(Sonra gerçeği öğrendik. İsveçli kızlar, evet yatıp kalkmasına yatıp kalkıyorlardı ama, pekala nice Türk kızı da vardı aynı şekilde özgür yaşayan, yeter ki tanışmasını, konuşup anlaşmasını bil, yolunu yordammı çöz ve laf aramızda nice İsveç haspası bizim dilberlerin ellerine su bile dökemezdi; üstelik güzeli de pek az içlerinde, çoğu tavan süpürgesi, aptesane ibriği gibi, kazulet mi kazulet! İsveç filmi

dediğin de, ya Ingmar Bergman'ın sıkıntılı bunaltılı sevimsiz yapımları, ya ona özenen Stockholmlu, Göteborglu, Malmölü birtakım ikinci sınıf yönetmenlerin büsbütün tatsız 'avantgarde' çekimleri... Bizimle, bizim insanımızla, "Akdeniz çocuklarıyla" uzaktan yakından ilgisi olmayan, İskandinav bungunluğunun, murtluğunun, soğukluğunun, yalnızlığının izdüşümleri).

Aha işte 'İsveç sosyalizmi' diye bellediğimiz tıpkı öyle bir şeydi.

Orada işsiz güçsüz gezen, çalışana yakın para alıyordu sigortadan!

Orada çocuklar karakola gidip de "anam babam beni dövüyor" diye şikayet etti miydi ebeveyni "içeri atıyorlardı", çocuğu da ellerinden alıp yetiştirme yurduna verirlermiş.

Orada çocuklarının bakmak istemedikleri yaşlılara devlet sahip çıkar, huzurevine alırmış.

Orada, işverenler konfederasyonuyla işçiler konfederasyonu otururlar, işçiye en yararlı ücreti saptarlarmış da işçinin bundan haberi bile olmaz, ay sonunda tıkır tıkır parasını eline sayarlarmış.

Ağır sanayi gücü ve örgütlenme çapı, eğitim düzeyi, nüfus artışı, insan ilişkileri bizimkiyle kıyas bile kabul edemeyecek bir ülkenin, üstelik taaa 1844 yılından beri hiçbir savaş görmemiş bir ülkenin modeliydi bu.

İsveç değil, say ki cennet, cennet!

Şimdilerde neler mi oluyor İsveç'te?

Hop oturup hop kalkıyorlar. Sosyaldemokratlar büyük sıkıntıdalar.

Çünkü İsveç'e vaat ettikleri refahı, sosyal adaleti getiremediler. Evet

ya, o çok parlak vitrinin gerisinde, hiçbir sorun çözümlenmediği gibi, büsbütün de ağırlaşmış.

İsveç'te ekonomik büyüme durmuş. Enflasyon yükselmiş. İşsizlik artmış. Sermaye ülke dışma kaçıyor.

Şimdi, bütün devlet işletmelerinin, demiryolları, posta, su ve elektrik dahil, özelleştirilmesi düşünülüyor.

Sağlık ve sosyal güvenlik kurumlarının rekabete açılması, kira sübvansiyonlarının kaldırılması, devlet lojmanlarının kapatılması, emlak kredilerinde faiz hadlerinin yükseltilmesi öneriliyor.

Toplu iş sözleşmelerinden vazgeçilmesi, ücretlerin verimlilik ilkesine göre saptanması, ücret kesintilerinden oluşturulan kamu tasarruf fonlarının lağvedilmesi isteniyor! Evet, İsveç sosyaldemokratlarının gelip vardıkları, İsveç'i getirip bıraktıkları nokta budur.

Fransa'da adlarına sosyalist diyen sosyaldemokratlar, 1981 yılından beri iktidardalar, orada durum pek mi parlak sanırsınız: '68 kuşağını', bizim gençliğimizi pek andırır şekilde bu sefer lise öğrencileri ayaklanma halinde...

Gidin bakın Fransa'ya (ben kendi gözlerimle bir daha gördüm), Batı'nın döküntü ülkesi!

Sosyaldemokratların yönetmekte olduğu Batı ülkeleri, geçmişlerinin gücüyle, ekonomilerinin eskiden kurulmuş çok sağlam yapısıyla ayakta duruyor, büsbütün kötülemiyorlar: Yani, yaptıkları miras yemektir aslında, başka bir şey değil.

1986'da, Atinalı arkadaşlar, dolarlarını ne olur bankada bozdurma da bize ver, biz bozalım diye neredeyse yalvaracaklardı.

Çünkü Andreas Papandreu, yurt dışına çıkışları yılda birle sınırlamıştı

ve hiç kimsenin yanma iki yüz dolardan fazla almasına izin vermiyordu!

Allah Allah, bütün bunlar size birşeyler hatırlatmıyor mu?

Şüphe etmeyiniz; hiç olacak iş değil ya, bizim yerli sosyaldemokratlar da kazara iktidara gelseler, ilk “icraatları” yabancı sigarayı yasaklayıp bizi gene kötü Maltepe’ye mahkum etmek ve yurt dışına çıkışla döviz alış meselesini eskiye döndürmek olacaktır.

Çünkü, tarihi misyonları, Batı’da da Doğu’da da, orada da burada da, yapmak değil bozmak, iş başarmak değil yüzüne gözüne bulaştırmak, becermek değil tüy dikmektir.

Ya da pek pek, bir işin neden, niçin, nasıl olamayacağını çok güzel, bütün kanıtlarıyla, bilim ışığında ispatlamak!

PAKİ...

Onları Londra günlerimden bilirim. İngilizce'yi ağlar gibi konuşurlardı. Neredeyse kara derili, kavruk, inanılmaz derecede güzel gözlü, epey mahcup, epey ezik insanlar.

Eskiden 'Hintli Müslümanlar' diye tanırdık onları. İngiltere Devlet-i Fehimanesi, bırakmak, boşaltmak zorunda kaldığı hiçbir eski sömürgesinden ortalığı karıştırmadan, bölüp parçalamadan çekilmediğinden, onlar da ister istemez ayrı bir dine inanan kardeşleriyle kapıştılar, iç savaş sonucu Pakistan derler, Hindistan'dan ayrı bir devlet çıktı ortaya. Sonra sık sık gene dövüşür oldular kardeşleriyle, şimdilerde Keşmir sorunundan gene 'sıcak çatışma' tehlikesi gündemde.

Hani şu, kurtuluş savaşımıza altın gönderip destek olan Hintli Müslümanlar. Camilerinde, cumalarda, savaşı Mustafa Kemal Paşa'nın kazanması için hep birlikte dua edenler.

Hoş, içlerinden, Kemal Paşa'yı görmeye, elini öpmeye gelenlerden İngiliz'e casusluk eden Mustafa Sagir gibi bir soysuz da çıkmamış değildi ya. Ankara'da, Karaoğlan Çarşısı'nda ipe çekilen Mustafa Sagir hani.

Sonra baktılar, Kemal Paşa onların sandığı gibi yalnızca Batı'yla dövüşen bir asker çıkmadı, 'İslam'ın kılıcını elde tutmak' değil tasası, ülkesini 'adam etmeye' çalışan bir devlet adamı, bir önder, başka hiçbir ülkede çıkmamış, kolay kolay çıkmayacak, onların düşlerinde bile göremeyecekleri bir dev.

Küstüler! Sırt çevirdiler. Hayli kırılmışlardı bize.

Ne yalan söylemeli, biz de otuz-kırk yıl kadar yok saydık onları. Tıpkı Arapları tümden defterden sildiğimiz gibi, dönüp Pakistan'la da ilgilenmedik.

Sonra, beklenmedik sıcaklıkta can ciğer kuzu sarması.

Yahya Han'la Demirel, Butto'yla Ecevit, Ziya Paşa'yla Kenan Paşa!

Galiba, şu dar-ı dünyada bizi seven tek millet de Pakistan milleti ha!

Onlar bizi etimizle kemiğimizle seviyorlar, biz onları hâlâ 'kâğıt üzerinde'.

Var mı içimizde, gidip de oraları gezip dolaşan, İslamabad'ı, Karaçi'yi görmüş olan?

Pakistan'a ilgimiz, ev hanımlarının çaylı kekli toplantılarında Benazir kızın eteğini, tülünü tartışmaktan öte gitmiyor pek.

Ara sıra, kırk yılın başı yöneticilerden biri bizim buralara düştüğünde televizyonumuzda yayınlanan zoraki Pakistan programlarından sıkılıp çat diye kanal değiştiriyoruz.

Eh, şimdi Benazir de devrildi.

Babasını da Ziya Paşa astırmıştı hani.

Bizi seviyorlardı ama, bizim onlara davrandığımız kadar da yumuşak davranmıyorlardı bize. 'Zülfikâr Ali Butto'yu asmayın, canına kıymayın, bize gönderin konuk edelim, burada bizim denetimimizde, sessizce otursun' teklifimize hiç yüz vermedi Ziya Paşa.

Sonra da, kimin koyduğu çok kuşkulu, (ya da çok açık seçik) bir bombayla uçağı parçalandı, terk-i dünya eyledi.

‘Mustafa Kenan Paşa’nin ahret kardeşi Ziya Paşa...

Allah gani gani rahmet eylesin, Emel Sayın’la, Müşerref Tezcan’ın sesine, müziğine hayrandı merhum paşa hazretleri.

Eh, ne de olsa ‘kardeş Ziya’!

1977 mi? Babasının devrilmesinden sonra Benazir kız sığınacak kapı arıyor, Boğaziçi Üniversitesi’ne doktora öğrencisi yazılmak isteğini de, Rektör Aptullah Kuran’ın çekinip reddettiği söylenirdi o sıralar.

Canım kardeş demiş idiysek o kadar da dememiştik!

Pırıl pırıl iri ceylan gözleri, biçimli çenesi, kişilikli ve kararlı burnuyla, fidan boyuyla ne de güzel kızdı Benazir. Şimdi Cumhurbaşkanı Gulam İshak Han bir ‘anayasa darbesiyle’ yürüttü Sayın Başbakan’ı, meclisi dağıttı. Cumhurbaşkanı, Benazir Butto Hükümeti’ni yolsuzlukla, rüşvetle suçladı. On üç yıl önce babasına ‘isnad’ edilen benzer suç.

Hem, Pakistan gibi bir ülkede kadın başbakan nasıl sürüp gidiyor diye şaşardık da öteden beri.

Benazir’in dramı, aslında bütün sömürge aydınlarının dramı.

İngilizce’yi, Urduca’dan daha iyi konuşan...

Ve, ‘çağdaşlığın altyapısını kuramamış’ bir toplumda demokrasicilik oynayan... Şeriat düzeninde yaşamaya çabalayan laik aydının. Üstelik, kadın aydının!

Pakistan’a bakıp sayıyla kendimize gelelim, halimize şükredelim ve Mustafa Kemal Paşa’nın kıymetini artık bilelim!

NAYIR! NOLAMAZ!

(Cüneyt Arkın namıyla maruf Fahrettin Cüreklibatur, pomatlı fondötenli suratı ve kasım kasım havalarıyla kameraya doğru yürür. Stop. Karşı açıdan bağlantı planı. Motor. Küçük yıldız Bilmemnecik, yönetmenin elli kere anlatmış olmasına rağmen bir türlü kıvıramadığı badi badi yürüyüşüyle kameraya koşar. Stop. Üçüncü plan. Motor. Geniş açı, yirmi dört objektif. Küçük yıldız Bilmemnecik, Fahrettin Cüreklibatur'un kollarına atılır. Senaryonun sağ tarafı:

Küçük yıldız Bilmemnecik: 'Baba!'

Fahrettin Cüreklibatur: 'Moğlum!'

Yabancı filmlere Türkçe dublaj yasağı getiren yasa tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu'ndaymış.

Tasarı komisyondan geçip genel kurulda kanunlaşırsa, Türkiye'de oynatılacak yabancı filmler ancak altyazıyla gösterilebilecekler.

Vah ki eyvah! İbö artık canının çektiği video kulübü tezgâhtarını takır takır vurup devirecek demektir! Daha geçenlerde '7/11' mağazasını basıp, önüne çıkan kızcağızı tehdit etmemiş miydi? Efendim, kız buna altyazılı kaset vermişmiş de, İbo Türkçe seslendirilmişini istermiş, 'dua et ki kadınsın, yoksa seni vururdum' demiş, oradan emniyete götürmüşler, ifadesini alıp bırakmışlar. Sonra barıştılar, bizimki mağazaya dönmüş, 'bacım sana bir lahmacun ısmarlayayım da beni bağışla' demiş, sulh olmuşlar, ortalık mayna.

Akıllı adam tabii, 'ümmi, ya da hiç olmazsa, okuma yazması kıt halk sanatçısı' rolünü pek güzel götürüyor yıllardır! Olay baştan sona danışıklı döğüş, reklam, mükemmel pazarlama ve halkla ilişkiler buluşu kokuyor ya, hadi inandık diyelim, oradan geliyoruz altyazı-dublaj meselesine.

Çok kişinin ortak kanısı, ‘dublajda Türkiye’nin üzerine olmadığı’ yönündedir, uluslararası arenada yüzümüzü ağartan mizahımız, karikatürümüz birse, dublaj sanatımız iki!

Kazın ayağı gerçekten öyle midir? Dudak hareketlerine pek güzel oturtuyorlar da bizim seslendirme sanatçıları lafları, ortaya şu son on beş-yirmi yıldır bir çeşit televizyon Türkçesi çıkmadı mı? Amerikanca’dan bozma, bebekliğimizde zinamızdan öğrendimiz mis gibi cânım Türkçe’den farklı bir dil: Yoo... Teşekkür... Dur bi dakka!

‘Yo’, gâvurca ‘no’yu karşılıyor elbette, ‘teşekkür’, ‘thanks’in tercümesi, bir de ‘ederim’ eklese dudağı kaçıracak seslendiren, tabii ‘sağol dese iki ucu da kapalı heceler, hiç uymayacak.. ‘Dur bi dakka’ da, ‘wait a minute’ün, tam, ‘mot-â-mot’ çevirisi, hani ‘sabah sabah nereye gidiyorsun, daireme gidiyorum’u, ‘morning morning where are you going, I am going to my circle’ diye gırgırına çevirdikleri gibi ters tarafa!

Yani, halt yemenin Türkçe’si, sizin anlayacağınız!

İşin öbür ucu, yirmi yıldır hep aynı sesler, hep aynı ‘edâlar’, dön dolaş temcit pilavı! Olgun madama mı konuşulacak, pat, Macide Tanır! Meslek sahibi, oturaklı adam mı, gelsin Rüştü Asyalı!

Bu sanatçıların yeteneğini, gücünü hâşâ inkârdan geliyor değiliz de, yorulduk artık yahu.

Ya Abdurrahman Pala'nın yıllar yılı ve yıllar yılı Fahrettin’in dudaklarına taktığı o nayır, nolamaz, moğlum muhabbetine ne demeli?

Bunlar Türkçe mi okuyorlar, Türkçe’nin canına mı okuyorlar yoksa?

Peki, daha geçenlerde Faruk Kenç, ‘bu dublaj rezilliğini Türkiye’nin başına ben sardım’ demeye getirmedi miydi bir gazetenin yaptığı

söyleşisinde? Dünyanın hiçbir ülkesinde uygulanmayan o 'önce sessiz çekip sonra seslendirme garabeti' bakalım daha kaç yıl sinemamızın başında bela kalacak? Rahmetli Yılmaz, o talihsiz cinayet olayından önce bu sefil geleneği kırmaya, ilk kez 'sesli film çekimine' kalkışmamış mıydı?

Arkası gelemedi gitti bir türlü.

Ege Bölgesi'nde yaşayan okurlarımız bilirler, ötekiler de oralara tatile ya da misafirliğe gittiklerinde görmüşlerdir, hiç göremeyenin de kulağına çalmmışlığı vardır, Yunan televizyonu ERT'de bütün yabancı filmler altyazıyla oynar.

Bir ara bizde de denenmişti, sonra anlaşılan çok tepki gördü ki, vazgeçti TRT.

Neden? Fena mı olur yani? Bütün yabancı filmlere kesinkes dublaj yasağı getirmek için TBMM'nin Adalet Komisyonu'na yasa tasarısı sevketmek ne kadar abesse, yabancı filmlerin bir kısmını televizyonda 'orijinal' sesiyle oynatmak da o kadar yararlı değil midir?

Bu memlekette binlerce, on binlerce, hatta, abartmıyoruz, yüz binlerce insan İngilizce öğreneceğim diye çırpınıyor, akşam işten, okuldan çıkmca kafası kazan gibi, yorgun argın o dersane senin bu dersane benim kurslara koşup avuç dolusu da para harcıyor.

Harcıyor da, sonunda gene iki kelime İngilizce'yi doğru dürüst bir araya getiremiyor!

Bu insanlar, haftanın belli günlerinin belli saatlarmda, yabancı dilde film seyretseler televizyondan, iki kelime gâvurca duysalar, kulak dolgunluğu edinseler, kulaklarının pası silinse fena mı olur?

Hadi İstanbul'da, Ankara'da oturan canı çekince sinemaya gidip İngilizce 'orijinal' seyredebiliyor dilediği filmi. Ya Elazığ'da dil öğrenmeye çalışan garibim ne yapsm? Onun için ne güzel bir olanak

değil midir bu önerdiğimiz iş?

Yahu kusura bakmayınız, bunlar pek önemsiz konular, Malta Zirvesi'ni filan tartışmak varken, üstelik benim üslubumu da pek beğenmiyorlarmış entellerimiz, ne yapayım, benim de aklıma böyle meseleler takılıyor işte, üstelik Türklere Türkçe seslenmek gibi garip (!) bir de huyum vardır üzerinize âfiyet...

YILMAZ'A GELİNCE

Ne tuhaf! Yılmaz'ın hiçbir filmini görmemiş bir kuşak serpilip yetişti.

Fotoğraflarını bile pek az görmüşlükleri var, aydın kesimine girenler belki Atilla Dorsay'ın Yılmaz üzerine yazdığı kitabı okumuşlar, sağdan soldan da Yılmaz hakkında birkaç laf çalınmış kulaklarına, hepsi bu.

Ne tuhaf. Yıllar geçiyor biz mi yaşlanıyoruz, çocukluğumuzda bize Abdülhamid devrini anlatan, bizim de hafiften dalgamızı geçtiğimiz moruklara mı döndük? Yoksa Yılmaz'a devletin koyduğu ambargo mu bu kadar eskidi farkına bile varamadan?

Yılmaz'm ünlü filmlerinden biri, ilk büyük başarısı 'Umut' büyük şehirlerimizin birçok sinemasında birden gösterildi; yirmi üç, yirmi dört yılın ötesinden yeniden seslendi Yılmaz.

2000'e Doğru dergisi önayak oldu, yıllarca Türkiye'de yasak olan filmin getirtilip gösterilmesine. Kendileriyle birçok konuda düşünce ve tavır anlaşmazlığımız var, ama o başka iş bu başka, dergi yöneticilerini bütün yüreğimle kutlarım Yılmaz'ı yeniden Türk seyircisine, yeni kuşaklara sundukları için.

Görmemiş olan herkesin, özellikle yaşı yirmi dolaylarında bulunan kuşağın mutlaka, ve mutlaka, ama mutlaka görmesi gerekir 'Umut'u. Çünkü Yılmaz'ın ne olup ne olmadığını göreceksiniz 'Umut'ta.

Ve bir tabu yıkılacak. Yılmaz'ın öcü olmadığını, ama ileri sürdükleri gibi bir Fellini, bir Bergman, bir Antonioni, ne bileyim, bir Wajda, bir Losey, bir Visconti, bir De Sica, bir Rosselini düzeyinde sinemacı sayılmaktan uzak bulunduğunu da anlayacaksınız.

Ve Yılmaz konusunu artık duygularla değil akılla değerlendirip, bu

çok ilginç adamı yerli yerine oturtmak gerektiğini kavrayacaksınız.

Yılmaz, Türkiye'de gelmiş geçmiş en iyi yönetmendi. En iyi oyunculardan biriydi üstelik.

Ama Batı'nın, 80'li yılların başında biraz da Türkiye'de hüküm süren cunta yönetimine gıcıklık olsun diye göklere çıkarıp üstelik Cannes Şenliği'nde Altın Palmiye ödülü verdiği kadar büyük, Batı çapında, Batı düzeyinde bir sinemacı da değildi.

Doğru dürüst okuyup kendini geliştirebilseydi Yılmaz, sinema yapmasına, bırakın sinema yapmayı, nefes almasına olanak sağlansaydı, belki günün birinde olacaktı. O mayası, o hamuru, nasıl' derler, o 'kumaşı' vardı çünkü.

Bırakmadılar. Yaşatmadılar.

Bir garip adamdı. Bu ülkede çok ender rastlanır bir adam. Geçmişte ve gelecekte benzeri çok az çıkar bir adam.

Bir çelişkiler kumkumasıydı.

Hem komünist hem bitirim. Hem devrimci, hem lümpen. Hem kabadayı, hem sanatçı. Hem gizli kumarhane işleten, hem bomba gibi filmler çeken. Hem kamera, hem tabanca taşıyan. Hem derbeder, hem aydın. Hem yönetmen, oyuncu, hem katil!

Çünkü Yumurtalık Savcısı'nı çekti, takır takır vurdu Yılmaz, işin gerçeği bu. Evet, ağır tahrik vardı, gittikleri içkili lokantada Yumurtalık Savcısı karşı masaya kurulmuş, Yılmaz'a ana avrat dümdüz gidiyordu. Ama Yılmaz da çekti devirdi işte adamı.

Daha önceleri, taa 1957 yılından başlayarak 'komünistlik' suçundan girip girip çıktığı mapuslara, bu kez adi suçtan girdi. Birkaç yıl sonra da kaçtı. Yurt dışına. (Batı'da ve bizde çok ünlü bir kadın gazetecinin

onu Kaş'tan teknesiyle kaçırdığı söylenir. Burada kadının adını yazmayacağım, azıcık düşünen ve araştıran rahatça bulabilir kim olduğunu.)

Ashnda Şerif Gören'in çekmiş olduğu 'Yol' filmi Batı'yı birbirine kattı, Fransa'da çektiği 'Duvar' pek o kadar ilgi uyandırmadı, o da genç yaşında kanser olup öldü gitti... Kahrından... Hayatı boyunca çektiği nice yoksulluklardan, acılardan, mapus damlarının demir kasnaklarından, başına gelen olmadık eziyetlerden, bir de gurbet sancısından, sıla özleminden.

Kürtçüydü. PKK'yı destekliyordu Yılmaz. Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı en olmayacak haltı bunda yedi.

Ve de on yıl boyunca, değil filmini oynatmak bir yerlerde, adını anmak bile güç oldu Yılmaz'm bu ülkede.

Yılmaz'ın anısından, Yılmaz'ın filmlerinden korkmayalım.

Öcü değildir. Seyredin 'Umut'u, bazı konularda ne kadar saf, ne kadar yüzeyde, hadi çekinmeyelim söylemekten, ne kadar ilkel kaldığını göreceksiniz.

'Umut' filmini birkaç şehirde birkaç sinemada göstermekle Türkiye Cumhuriyeti yıkılmaz. Seyreden de komünist kesilmez. Yılmaz'ın yirmi üç yıl önce anlattığı şeylerin Türkiye'de ne kadar aşılmış olduğu görülüp şaşılır en fazla.

O dehşetengiz 'Yol' filmi bile, pek pek birkaç karesi kesilip pekâlâ gösterilebilir. 'Arkadaş' filmi mesela, 'Zavallılar' filmi. Güzel filmlerdir bunlar, hiçbir sakınca da taşımıyorlar.

Yılmaz'a konan ambargoyu kaldıralım ki, yeni kuşaklar artık 'Yılmaz efsanesi'nin peşinden koşmayı bırakıp, iyi ve kötü, olumlu ve olumsuz, doğru ve yanlış yönleriyle onu yerli yerine oturtabilsinler kafalarında.

Çünkü ne kimilerinin iddia ettiği gibi gözü kanlı bir canavar, ne de bazılarının ileri sürdüğü gibi büyük devrimci, çok büyük sinemacıydı Yılmaz.

Siyahla beyazın arasında gri tonların da bulunduğunu bu şekilde belki öğreniriz artık.

“ORTA HALLİLİK” KADERİMİZ Mİ?

Sezen Aksu, bir şarkısında “beni kategorize etme” der ya, Türk sineması da, inadına “beni kategorize et” der gibi!

60’ların sonlarında, şimdi Boğaziçi Üniversitesi olan Robert College’de “Hisar Kısa Film Yarışması” düzenlenirdi, yaşı tutanlar hatırlayacaklar, birkaç yıl da sürdü gitti o şenlik. Sonunda bakıldı ve görüldü ki, katılan, kazanan ya da elenen bütün filmler başlıca iki kategoride toplanıyorlar: Bir, o yıllarda pek moda olan 6. Filo’nun İstanbul limanına gelişini protesto, işte efendim devrimci mevrimci eylemlerde sekiz milimetrelik titrek ve kötü bir kamerayla çekilmiş, siyah-beyaz ‘yürüyüş’ filmleri. İki, gene siyah-beyaz, gene sekiz milimetre, soyut moyut havalarda ‘bunalım’ filmleri.

Antalya’da, Altın Portakal film festivalinde, birbiri ardına on sekiz Türk filmi seyrettim.

Türk sineması, ‘amiyane tabiriyle’ Yeşilçam, fena halde kategorize olmuş. Bu kategoriler:

Bir. ‘Devrimci’ filmler. İsterseniz bunlara ‘12 Eylül filmleri’ de diyebilirsiniz. Ufak tefek değişiklik ve çeşitlemelerle, hepsi birbirinin aynı sayılacak birtakım çalışmalar bunlar, ya hapisten çıkıp bunalım geçiren bir genç kızı, ya işkence görüp topluma uyum sağlayamayan bir genç erkeği anlatıyorlar. Kimisi kafayı üşütüyor, kimisi hapis cezasının bitiminde sürgüne geliyor bir kasabaya, orada elbette kötü ağanın ve alçak yanaşmalarının sulanmasma uğrayıp bu arada bir öğretmen çocuğu da saf ve temiz bir aşkla seviyor.

İçlerinde, “İtirafçıların” dramlarını, estetik ameliyatla yüzlerini değiştirmelerini, falanı filanı da anlatan var, devrimci çocuğu dağ başına getirip köylü kızıyla yatıranı da.

İki. 'Entel' filmler. Bunların da, daha soyutu, daha somutu, kişilerin adı

sanı, işi gücü daha belirlisi, daha belirsizi, çok iyi çekilmişi, daha kötü çekilmişi mevcut, çeşitleme niyetine. Ortak özellikleri, bir erkekle bir kadın arasında yaşanan evlilik sorunlarını, hani o biraz Antonioni, biraz Fransız Yeni Dalga akımından arak, 'iletişim kopukluğu, anlaşmazlık, yalnızlık' gibi dertleri anlatmaları.

Pek pek barlarda karı kız peşinde koşmaktan başka hayatta bir ipe sapa gelmeyen saçı atkuyruklu birtakım sapısilik heriflerin beyinlerinin içini ve kendi dapdaracık çevrelerini ve evrenlerini yansıtan, ne Türk seyircisine, ne Türk milletine bir şey söyleyen filmler bunlar. Milyonlarca lirayı sokağa atmaktan öte bir halta yaradıkları söylenemez, eğer yaratıcılarına akşamları Ece'de ya da Arif'te iki hatun daha 'düşürme' fırsatı sağlamıyorlarsa!

Üç. Köy filmleri. Çiğnene çiğnene sakız olmuş, Kürt karısı, kıro koca, yazık bebeler, rezil muhtar, ağır delikanlı, falan tiplerinin binlerce kez yinelenen karbon kopyalarını gösteren malum gevezelikler.

Dört. Yeşilçam'ın kendisiyle dalga geçen, reklamcılıktan uzun metraja geçmiş insanların buruk, tatlı, hüzünlü çalışmaları. Bunlar da ilk başta en büyük tepkiyi Yeşilçam'ın kart kurtlarından gördüklerinden, 'ticari şansları' sıfıra yakın.

Beş. Bildik piyasa işi 'kordelalar'. Artık eskisi kadar ilkel değiller ama, gene de işte Cüneyt'li, Kemal' li vur-kır ya da maganda güldürüsü düzeyinde. Bunların, Antalya gibi bir yarışmaya hangi cüretle katılmış oldukları bile merak konusu.

Haaa. Bütün bunların dışında iki film vardı, biri 'Karılar Koğuşu' biri de 'Karartma Geceleri'; eh onlar da zaten ödülleri süpürüp götürdüler!

Türk sineması zor durumda. Çünkü, sinemada vahim bir sermaye sorunu var. Türk sinemasına doğru dürüst bir sermaye yatırımı yapılmadı ve yapılmıyor.

Yani, 'altyapı' yok. Para da yok, teknik araç gereç de, plato da stüdyo da, bütün bunları kullanacak 'kalifiye' eleman da.

Çünkü Türk sinemasından para kazananlar, hem de çok para kazananlar, o paraları ya kumarda yediler, ya metreslerine yedirdiler, ya da han-hamam-apartman yaptırdılar!

Türk sinemasında doğru dürüst sinema okumuş adam sayısı çok düşük, doğru dürüst diploma sahibi kaç kişi var diye saymaya kalksan hem sen üzülürsün, hem onların yüzleri kızarır.

Türk sinemacısı, gündüzleri Azmi'nin kahvesinde okey oynayarak, akşamları gene Azmi'nin ve Arif'in meyhanesinde kafa çekerek, geceleri de ya bir dilberin koynunda horlayarak ya da kumarhanelerde rulete ve 'kolluya' takılarak bir yere varabileceğini sanıyorsa, fena yanılır!

Ama dürüst adamlar, mert adamlar çoğu, açık açık itiraf ediyorlar içine düştükleri açmazı, ve 'handikaplarını'.

Türk sineması, 'şaryo'yu, 'dolly'yi, daha on yıl kadar önce reklamcılardan öğrendi de kullandı.

Türk sinemasmda, en iyileri de dahil olmak üzere, tempo bilen, ritm duygusu olan yönetmen yok!

Türk sinemasmda, iyi senaryo yazabilen var ama, ilaç için bir tek iyi diyalog yazabilen adam ya da kadın yok!

İ'LERİN NOKTALARINI KOYALIM

Eski bir Frenk deyimidir bu, neyin ne olduğunu bilelim, her bir şeyi doğru "irdeleyip" yerli yerine oturtalım anlamında.

Ya da, hep deriz ya, akıntıya karşı yapmayı pek sevdiğimiz bir iş vardı (!), şeref ve namus borcumuz, onu yapalım gene.

Efendim, konu milli çizgi romanlar meselesi.

Birkaç zamandır tartışılıyor da, Körfez bunalımı, Torumtay'ın istifası, bazı çevrelerin darbe özlemleri derken gözlerden azıcık ırak kaldı, gündemden düştü düşecek. Tartışılıyor dedik, aslında tartışılmıyor. Karşı çıkılıyor!

Sorun şu: Kültür Bakanlığı, Teksas, Tom Miks, Zagor, Kaptan Swing, Tıntin, Red Kıt, Conan gibi çizgi romanları çocuklar için 'tehlikeli ve yıkıcı' bularak, bir 'milli çizgi romanlar hamlesi' başlatmış.

İlk örneğini de pazar günleri televizyonda izler olduk. Dede Korkut'u çizgi film yapmışlar, çocuklara gösteriyorlar.

Ardından on kadar çizgi film gelecekmiş, Ergenekon Destanı'ndan, Evliya Çelebi Seyahatnamesinden bölümler, Orhun anıtlarından bazı Göktürk metinleri, Ömer Seyfettin'in ünlü öyküsü Pembe İncili Kaftan, '93 Harbi'ni anlatan 'Nene Hatun' filmi, vesaire.

Kıyameti kopardılar. Olur muymuş böyle şey? Kimler mi kopardı? 'Solcu' dostlarımız. Bizim 'salim arkadaşlar'. Kendilerini sosyaldemokrat sanan İttihatçılar, Kemalist sanan goygoycular.

Hiç kimse durup iki dakika düşünmek zahmetine katlanmıyor bu memlekette bazı şeyleri. Gel de çıldırma.

Yahu, neden olmasın?

Haminnemin bir lafı vardı, “kıçını aç da kıçınla eğlen” derdi.

Bizim ahbaplar dalgalarım geçiyorlar. Farkında değiller ama, ashnda dalgalarını geçtikleri, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin Kültür Bakanlığı değil, kendi tarihleri, kendi kültürleridir. Kendi kökleridir.

(Hoş, bu gibi durumlarda bakanlığa etmediği hakareti bırakmayan üçkâğıtçı, aynı bakanlık sinema sektörüne milyarları boca edince ve de kendisi de papelleri cebine atınca, hangi yağdanlıktan hangi yağ damlalarını damıtacağım da şaşırır, sanki millet eşektir de görmemektedir bu ikiyüzlülüğü.)

Ne diyorlar biliyor musunuz? Dede Korkut çizgi filminde, Dede Korkut, lafına “bismillahirrahmanirrahim” diye başlıyormuş! Ya nasıl başlayacaktı? In nomine patris et fılii et spiritu sancti diye mi acaba?

“Conan’a karşı Alparslan” filmi yapacaklar diye eleştiriyorlar. Batı, Conan derler bir soytarılığı çoluğumuzun çocuğumuzun başına musallat etmişse, elbette ona karşı bir Alparslan da çıkacaktır.

Evliya Çelebi Seyahatnamesem çocuklarımıza tanıtacak, sevdirecek bir çizgi filmin yapılması değil, asıl bugüne kadar akıl edilip yapılmamış olması bir büyük ayıptır! Sağ hükümetlerin yanı sıra, kendilerini sosyaldemokrat sananların kurmuş oldukları hükümetlerin kültür bakanlarının da büyük ayıbı!

Bu çizgi filmlerin senaryolarımn yazarlarının ‘sağ kesimden’ kişiler olmaları eleştiriliyor. Eh, ne yapalım? Solcular adam olsalardı da, başta Azerbaycan sorunu olmak üzere, bu gibi konuları sağcılara bırakmasalardı! Sen akşam Milan Kundera’yla yatar, sabah Umberto Eco’yla kalkarsan, sağcılar da Evliya Çelebi’ye sahip çıkar işte.

Kaldı ki... Ömer Seyfettin necenin yazarıdır? Nerenin yazarıdır?

Patagonya'nm mı? Bilge Kağan hangi milletin imparatorudur, Zulu'ların mı acaba? '93 harbi'nin yıkımı, kırımı, kıtlığı kimlerin başından geçmiş, o acıları kimler çekmiştir? Sizin dedeleriniz nineleriniz mi, yoksa Pigme'lerin ataları mı?

Acaba bu memleketin solcusu da, Türk olduğunu ne zaman hatırlayacak? Yirmi birinci yüzyılda mı? Yahu, Oktay Akbal bile geçenlerde "biz bu işleri sağcılara bırakmakla hata ettik" şeklinde acı acı 'özeleştirisini' yapıyordu!

Hadi hadi, i'lerin noktalarını koyalım.

Eleştiriden amaç, söz konusu çizgi-filmlerde faşizm propagandası mı yapılacak endişesiyse büsbütün haksız da değillerdir eleştirenler.

Ama neden sonuca bakılmıyor, 'malı görelim' denilmiyor da, düşünce yerine duyguların uyandırdığı bazı çağrışımlardan gidilerek Nene Hatun, Bilge Kağan, Alparslan, Dede Korkut denilince hemen akla faşizm geliveriyor?

Eleştiriden amaç, bakanlığın, bazı Batı çizgi filmlerini, çizgi romanlarını karalamasına karşı çıkmaksa, haksız değillerdir eleştirenler.

Çocuk, elbette Teksas ve Kaptan Swing'den Amerikan bağımsızlık savaşını, dostluk, arkadaşlık, kahramanlık kavramlarını, doğa sevgisini öğrenecek, elbette Red Kit' te Amerikan vahşi batısının geçen yüzyıldaki durumunu, özelliklerini, ayrıntılarını okurken gülecek eğlenecektir.

Ama, kendi tarihini, kendi kahramanlarını, kendi özelliklerini de seyredip öğrenmek ona neden çok görülüyor?

Elin gâvuru neden kendi tarihinden yola çıkıp çizgi film, çizgi roman yapıp bize kakalayacak da biz kendimiz kesemeyecekmişiz kendi göbeğimizi?

Üstelik bu tür ‘yerli’ çizgi filmleri Araplara, Acemlere de satabiliriz, elimizi öpen alır. Gelin, i’lerin noktalarını koyalım gerçekten, neye karşı çıkacağımızı, neyi destekleyeceğimizi bilelim; ve yalnız şu çizgi romanlar, çizgi filmler meselesinde değil, her konuda, ak ile cıvık kahverengini birbirinden ayırmayı öğrenelim arkadaşlar.

GEÇMİŞ ZAMAN BOKLUKLARI

Konu, Tarih ve Toplum dergisinin bir sayısında Cemil Koçak'ın bir makalesi:

Necip Fazıl'ın bir zamanlar çıkardığı ünlü Büyük Doğu dergisinde geliştirdiği bir toplum projesini anlatıyor Cemil Koçak. (Necip Fazıl, biliyorsunuz, Kısakürek, şeriatçı kardeşlerimizin yerlere göklere sığdıramadıkları büyük düşünür, manevi babaları.)

Proje, ırkçılığa karşı olduğunu bildiren Necip Fazıl'ın bir tür İslam faşizmi önerisi! Büyük Doğu dergisi, bilenler bilir, 1944 'tevkifatında' kapatılmıştı, bir buçuk yıl sonra 'demokrasiye geçince' yeniden yayınına izin verilmiş Milli Şef yönetimi tarafından.

Büyük Doğu dergisinin kadrosunda kimler var kimler!

Burhan Belge örneğin. Hani Zsa Zsa Gabor'un eski kocası. Adnan Menderes'in radyo sözcüsü.

Sait Faik Abasıyanık! O da Necip Fazıl'ın ekibinde!

Cemal Reşit Rey! 'Lüküs Hayat'ın bestecisi!

Bedri Rahmi Eyüboğlu! Ünlü ressam, hani şu karadutun, çatal karanın, çingenenin sevgilisi! Abdülkadir Kemali Öğütçü! Sonradan Orhan Kemal adıyla ünlenecek yazarımızın babası!

Peyami Safa. Hadi onu anladık.

Ayrıyeten Mukbil Özyörük... 12 Mart öncesi sıkı solcu olup da darbeden sonra 'aslına rücu' eden ağabeyimiz.

Ve deee... Sıkı durun: Programa ilaveten, Oktay Akbal!

Türkiye Yazarlar Sendikası'nın yeni başkanı. Aziz Nesin'in, 'yaşlı köşe yazarı, kendisini seyahate göndermedik diye bize iftiralar, jurnallar etti' dememiş olduğu, bu sözleriyle onu kastetmemiş bulunduğunu açıkladığı ağabeyimiz!

Vay vay vay vay! Vay anam vay! Necip Fazıl Kısakürek'in 1946 kadrosuna bakındı hele...

Necip Fazıl üstadımız, Türkiye için geliştirdiği İslam faşizmi projesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kaldırılmasını, onun yerini bir 'Yüceler Kurultayı'nın almasını öneriyor. Toplumun her alanında sivrilmiş, 40 ile 65 yaş arası, 'üstün nitelikli' kişilerden oluşacakmış bu kurultay. Yasama organı olacakmış. Yüceler Kurultayı'nda hakimiyet bila kayd-ü şart milletin değil, 'Hakk'ınmış, yani Allah'ın.

Yüceler Kurultayı, kendi içinden bir 'Başyüce' adayı saptayacak, bu Başyüce, yani gâvurcasını söylersek diktatör, ulus tarafından beş yıl süreyle seçilecekmiş. Yüceler Kurultayı'na üye olmak ya da üyelikten çıkarılmak ancak Başyüce'nin onayıyla mümkünmüş.

Başyüce, ulusun 'en ahlaklı, en bilgili ve en akıllı ferdi' olacakmış. Onun her emri yasa sayılacakmış. Başyüce aynı zamanda ordunun da başı ve 'Başbuğ' imiş. Başkurmay ve 'din işleri reisi' de bu zatmış. Kurulacak yeni toplum düzeninde miras olmayacakmış. Hırsızlığın cezası da, 'istisnasız ve kayıtsız şartsız, bir kolun kesilmesi'!

Bu toplumda kadınların çalışması da yasaklanıyor.

Necip Fazıl, önerdiği düzende, işçinin, 'her şeyi en parlak adalet ve içtimai menfaat kutbuna bağlayıcı iman hedefi önünde seve seve erimeye ve ezilmeye hazır' olmasını istiyor!

Tüccar da, ‘istediği kadar kazanacak ve kazandıracak, ancak her yıl kazancının kırkta biriyle devlet hâzinesini besleyecekmiş’.

Bir de ‘Başyücelik Akademyası’ kurulacakmış. Bu akademi, ‘ilim, irfan ve sanat’ alanlarında hizmet verecekmiş. Akademi üyeleri arasında, Büyük Doğu dergisinin söz konusu sayısında, gene sıkı durun, rahmetli şair Özdemir Asaf ile Salah Birsel’in isimleri geçiyor.

Bunda şaşılacak bir şey yok. O sıralar, Sabahattin Ali ile Aziz Nesin’in çıkardıkları Marko Paşa dergisi de Necip Fazıl'ın Büyük Doğu matbaasında basılıyor! İsmet Paşa’ya karşı faşizm-komünizm birleşik cephesi herhalde!

Vallahi bütün bu anlattığım olaylar ve isimlerde ben Cemil Koçak’ın yalancısıyım. Ne hoş oluyor değil mi? Kırk beş yıl sonra birinin çıkıp bütün boklukları açık etmesi!

‘Bir hakikat kalmasın Allah’ım âlemde nihan...’

HAYATIMIZ ROMAN, YAZAN YOK

Şu içinde bulunduğumuz 1989'un eylül ayında Fransa'da yayınlanmış, yayınlanacak yeni roman sayısı kaç biliyor musunuz? Tastamam 205!

Bu iki yüz beşin de tam 54'ü ilk roman, yani ilk kez piyasaya çıkan, çiçeği burnunda, yepyeni, adı sanı duyulmadık yazarların romanları.

Bu iki yüz beş rakamına, üstelik, yıllardır hep yeniden yeniden basıladuran klasik eserlerle, edebiyatın diğer dallarından kitaplar, şiir, öykü, falan dahil değil.

Geçen yıl gene eylül içinde, 'mevsim başı' yani, işbu sayı 209 olmuş. Fransız sanat basım feryadı basıyor, eyvah, geriliyoruz, kültürümüz elden gidiyor, Fransa'mız batıyor diye.

İyimserler de yok değil elbet, onlar da üç yıl öncesinin, 1986'nın sayılarını örnek veriyorlar, 1986 Eylülü'nde yeni roman adedi 194 olarak 'gerçekleşmiş'. Bunların 33'ü ilk romanmış, diyorlar ki, Fransız edebiyatı kalkınmaktadır, zaman içinde bakarsanız gayrı safi milli roman hasılası, kişi başma düşen roman beheri artıyor.

Haa, bu arada, aynı ay içinde Fransa'da tam 131 tane de yabancı roman çevirisi çıkacak. Geçen yıl, bu yalnızca 67 olmuş.

Ya Türkiye'de durum nedir?

Birtakım listeler görünüyor sağda solda, birkaç yazarımızın yeni romanları çıkacak, da bakalım ne zaman, balık kavakta, roman piyasada. 'Bu yayın dönemi içinde' deniyor yayıncılar tarafından, yani valla kardeşim, kâğıt bulursam, dağıtıcı altı aylık senet ya da bir ay vadeli çek vermekten vazgeçip nakit ödeme yaparsa bana, en azından sekizinci elden devir senet dayamaktan döner de hiç olmazsa kendi senediyle çalışmaya başlarsa. Eh, kısmetse falanca aydan önce basarız!

Şu ders kitapları furyası hele bir geçer, kitapçı da yeni malımızı tezgâh altına tıkmaz vitrine koyar, meydana sererse. Satarız evelallah! Artık bin mi, iki bin mi, üç bin mi, bakalım.

Yüzünüz kızarıyor mu? Benimkisi kızarıyor kardeşler.

Türban giyiyor kimi kızlarımız, eyvah bizi Avrupa'ya almazlar diye hayıflanacağınıza, memlekette kitap yazılmıyor, basılmıyor, satılmıyor deyip deyip utanınız.

Neden yazılmıyor roman? Neden romancılarımız harala gürele çalışmıyorlar? Neden ortalığı pıtırak gibi yeni romanlar kaplamıyor, her daim yeni yeni romancılar çıkmıyor meydana?

Çünkü, bu önce bir kültür birikimi işi, belki eğitim, bunun yanında bol yaşam zenginliği, yüzde yüz de yetenek.

Paris Review diye bir dergi çıkarırlardı Paris'te yaşayıp 1920'lerin o ünlü 'Paris'te Amerikan sanatçıları' dönemini yeniden -ve boş yere- yaşatmaya uğraşan genç Amerikan aydınları da, 1959'da falan, William Faulkner'a sormuşlardı, "Romancı olmak için neler gereklidir?" diye. Büyük usta şöyle cevap vermişti:

"Yüzde yüz yetenek, yüzde yüz disiplin, yüzde yüz çalışma."

Bizde yetenek de kısıtlı, disiplin de maşallah Prusya'yı aratmaz, milletçe (!)... Çalışma... Var da olmasına, sabah dokuz-akşam altı ekmeğini kazanmak için çalışma var, akşam gündelik işler, aile, çoluk çocuk, ya da çoğumuzda rastlandığı gibi 'alkol saati', gecenin bir vakti kendine boşluk yaratacaksın da romana takılacaksın!

Hangi birikiminle? Hangi eğitiminle? Bu çorak, zavallı ülkede hangi yaşam deneyiminle üstelik?

Düşününüz de, bakın bakalım. Turgut Özal'ın cumhurbaşkanı olup olmayacağı mı önemli o kadar, yoksa neden bir ayda 205 roman yazılamıyor bu memlekette, bu mu daha, çok daha vahim bir mesele?

Türkiye, bilmem hangi ülkenin on birine bilmem kaç gol attığı zaman değil, patır patır roman yazıldığı zaman 'kurtulur'.

PEYNİR EKMEK YEMEZLER, ONA ‘HEYKEL’ DEMEZLER

Fındıklı Parkı’nda gezinmişliğiniz var mıdır, oturup şöyle bir İstanbul’u seyretmişliğiniz, çıtır çıtır susamlı simit yemişliğiniz?

Bir zamanlar Güzel Sanatlar Akademisi öğrencileri, parkın hemen okula bitişik köşesindeki çaycının ‘kız belli’, sıcacık bardaklarına, şişesi beş liraya cep konyağı katarlardı. Şişesi beş lira olunca ‘konyak’ değil ‘kanyak’ denilen o Tekel zıkkımından.

(1960’ların kışları, şimdiki kışlardan hayli soğuk; dışı süet, içi koyun kürkü gocuklar moda, sevgililerin elleri bunlarm ceplerinde ısıtılıyor. Parka akşam erken inince, oradan kalkıp, hemen karşı kaldırımda ünlü Agora Meyhanesi’nde rakıya ve bol biberli Arap Kebabı’na yazılınacaktır. Bugün yerinde koskoca Akbank binası var. Geçelim. Ne o yıllar, ne o kızlar geri gelecek. Ne de şiirlere konu olmuş Agora Meyhanesi’nin (Ümit Yaşar’m mıydı, Turhan Oğuzbaş’ın mı?) o hesap pusulaları, dört kişi, içki, meze, et yemeği dahil on yedi buçuk lira!)

Fındıklı kıyıları, daha da önceleri, Meclis-i Mebusan bahçesi. Manastırlı ‘mahrukat taciri’ Sadullah Ağa’nın odun deposu.

Uzunca bir süredir park. Gene uzunca bir süredir de, 12 Eylül rejimi ve İhsan Doğramacı eliyle artık adı Mimar Sinan Üniversitesi’ne dönüştürülmüş Akademi öğrencilerinin, heykel bölümünde okuyan çocukların açık hava sergisi.

Sergi yıllardır kanıksandı.

Sergideki heykellerin gece vakti çekiçle kırılıp parçalanmaları da.

Tophane’den başladı iş. Esrarkeşleriyle ünlü Karabaş Mahallesi’nin hemen önünde, İş ve İşçi Bulma Kurumu’nun yanında dikili, eli çekiçli

işçi heykelinin gene çekiçle kırılmasıyla. 1968 falan mı?

O sıralar, Akademi'li çocuklar, Fındıklı'da Meclis-i Mebusan Caddesi'nin ortasına kondurulmuş kocaman havuzdan akan suyun deniz suyu olmadığım ispatlamak için gidip lıkır lıkır içiyorlar, gazete muhabirlerini çağırıp, İstanbul susuzluktan kırılırken Fahri Atabey Belediyesi'nin o havuzda şarıl şarıl Terkos akıttığım kanıtlıyorlardı.

Yirmi iki yıl sonra İstanbul gene susuz. Heykeller de gene parçalanıyorlar.

Bizde 'canım işte çember sakallılar kırıyorlar' deyip geçiyoruz.

Kıran çember sakallı olunca içimiz rahatlıyor.

Size samimi bir şey söyleyeyim mi?

Fındıklı Parkı'na heykel niyetine dikilen sefilliklerin çoğunluğu arasında öyle garabet harikaları var ki, işi çember sakallılara bırakmadan benim elime çekici alıp gidip kırasım geliyor!

Hemen kızıp köpürmeyiniz de, dinleyiniz neden.

Türkiye'de neden heykele kimsenin yüz vermediği, yontuya burun kıvırdığı uzun süredir tartışılır.

'Efendim, bizde bunun geleneği yok' denir, 'bizim için yeni bir sanat dalı sayılır'.

O gelenek neden bir türlü yaratılmaz, kurulmaz, kimse işin o yanma 'takılmaz' ama.

Neden hep çıplak kadm heykellerinin kırılıp, hiç kimsenin Fatih Sultan

Mehmet heykeline, Cezayirli Haşan Paşa heykeline, Şair Fuzuli heykeline bulaşmadığının üzerinde de hiç durulmaz.

Demek ki, adamların ‘meşrebine’ uygun, anlayacakları işler yaparsan, hoş karşılıyorlar, kabul ediyorlar!

Yanlış anlaşılmasın, heykellere saldıran hayvan oğlu hayvanları savunuyor değilim.

Heykel yaptığım sanan Akademili şabalaklar neden Türk milletine, halkımıza bu kadar uzak, bu kadar yabancı, bu kadar ilgisiz eserler koyuyorlar ortaya diye soruyorum.

Neden bir Türk Müziği, bir Türk Edebiyatı, bir Türk Mimarlığı, bir Türk Dokumacılığı, bir Türk Halıcılığı, bir Türk Minyatürü, hatta yeni yeni bir Türk Resmi vardır da, bir Türk Heykelciliği yoktur?

Giacometti’den arakladığınız ince uzun çıplak kadın figürleriyle kime ne anlattığınızı sanıyorsunuz? Ne idüğü belirsiz birtakım soyut hacimler kesip biçerek, aydın düşmanı çevrelerin sizinle ‘entel’ diye dalga geçebilmelerine çanak tuttuğunuzun farkında değil misiniz?

‘Canım, nasıl olsa kıranlar çember sakallılar’ deyip geçmek, işin en kolayına kaçmak olmuyor mu?

Çember sakallının anlayacağı, seveceği, benimseyeceği heykel yapın. Kırmayacaktır.

(Bunun ille de padişah ya da paşa heykeli olması gerekmez.)

Ama bu güç ve zahmetli bir yol tabii, bir Türk Heykeli yaratmak, bir sentez yapmak, olmayan bir geleneği kurmanın onuruna kavuşmak.

Hem heykeli yontmak, hem heykelin seyircisini yontmak, hem de

kendini yontmak sanatçı olarak.

Çocuklara bu yönde eğitim verilsin Akademi'de.

Haksız mıyım Handan? Ne dersin Gürdal? Ne buyurursun Purofüsür Hüseyin Bey? Ya sen ne düşünürsün bu konuda, sevgili Namık Hoca?

KAPİTALİZMİN LEZZETİ

Hani şimdi moda oldu ya, köre ‘görme özürlü’, topala ‘yürüme özürlü’, sağıra ‘işitme özürlü’, dilsize ‘konuşma özürlü’ deniyor, ayıp olmasın, alınmasınlar, darılmasınlar, ‘rencide’ olmasınlar diye.

(İngiliz şarkıcısı Samantha Fox’a ‘meme özürlü’ diyenler var.)

Sayın Başbakan Akbulut da galiba ‘yönetme özürlü’ bu hesapla.

İşte, kapitalizmin adını da, benzer şekilde ‘serbest piyasa ekonomisi’ koydular!

Kibarcası.

Bazı kişiler, pazar ekonomisinin tadından yenmediğini ileri sürüyorlar.

Kapitalist düzen ve yaşama biçimi çok lezzetliymiş.

Şu habere bir bakar mısınız?

Muhammed Salim, iki ay içinde öldürülen altıncı taksi sürücüsü. Olay Bronx’da geçiyor, New York’un bir semti.

Muhammed Salim ‘aslen’ Lübnanlı’ymış, sekiz yıldır New York’da yaşar, bir bekâr odasında sürünürmüş. Cesedinin cebinde 17 dolar bulmuşlar, cinayetin para için işlenmediği belli.

‘Livery cab’ denilen Bronx ve Brooklyn taksileri, Manhattan yarımadasının o ünlü sarı taksilerinden farklı. Katil onlara pek bulaşamıyormuş da, New York’un nisbeten ‘kelek mahalleleri’ olan bu

bölgelerde icra-yı sanat eyliyormuş.

7 Mart sabahı taksici Acton Jones'un ölüsü bulunmuş. Otuz yedi yaşında, iki çocuk babasıymış Jones. Küçük kızının okul masraflarını karşılamak için geceleri taksicilik yaparmış. 14 Mart'ta Elliot Whitaker, 9 Nisan'da Paul Burghard, 11 Nisan'da Dennis Forbes öldürülüyor. 14 Nisan'da sıra Rafael Monte'ye gelmiş. 22 Nisan'da da Muhammed Salim'e.

Hepsi taksi şoförü, hepsi de şafak vakti enselerinde birer ikişer mermiyle bulunuyorlar, direksiyona kapanmış.

New York polisi harıl harıl katil arıyor.

Manyak taksi şoförü katilini.

Katili bulana ya da ihbar edene 10 bin dolar ödül konmuş.

Bazı tanıklar uzaktan gördükleri kadarıyla, katilin 25-30 yaşlarında, ince bıyıklı bir zenci olduğunu belirtiyorlar. Kimse de fazla konuşmak istemiyor.

Polisin düşüncesine göre, katil, bunalımlı bir banka memuru, bir lokanta garsonu, bir gazete satıcısı, bir uyuşturucu bağımlısı, velhasıl her bir meslekten herkes olabilirmiş. Kafasını her nasılsa, her nedense 'takmış' taksi şoförlerine, onları temizliyor!

Bronx ve Brooklyn taksicileri katile kendi aralarında isim de yakıştırmışlar, kısaca 'Joe' diye anıyorlarmış onu. Joe bu gece kime çatacak diye ödleri patlıyor.

'Çekilmez bu meslek' diyorlar ama ayda ortalama 2800 dolar kazanırlarmış, bize göre çok iyi, Amerika Birleşik Devletleri'ne göre de, eh makul bir para.

New York'ta taksicilik yapan 40 bin şoförün her birinde Joe'nun bir 'robot portresi' var, hani şu polis ressamının tanıkların tarifine göre çizdiği 'temsili resim'. Başuçlarında asılı, kafalarım kaldırdıkları zaman arka koltuğa atlayan müşterinin suratıyla karşılaştırabilecekler.

Ama gene de ödleri kopuyor.

Çünkü yaşadıkları şehir, New York.

Hele de Bronx, New York'un en beter kesimi.

Bronx'da oturanların yüzde yetmişi işsiz.

Yeni doğan her bin bebekten yirmisi ölüyormuş.

Her on beş bebekten biri de AIDS'li doğuyormuş.

Bronx ahalisinin üç yüz bini evsiz barksız.

Her dört zenciden birinin de en az bir kere hapise girmiş çıkmışlığı var.

Taksi şoförleri bir yana, gecede ortalama üç cinayet işleniyor Bronx'ta. Bütün New York'ta yılda öldürülen insan sayısı iki bin.

Yahudiler, İrlandalılar ve İtalyanlar, bölgeye Latin Amerikalılar, Porto Rikolu'lar gelip yerleşince kaçmışlar. Zenciler sökün edince bu sefer onlar da tüymüş.

Günümüzde Bronx 'ay yüzeyine' benziyormuş, sokaklar ıssız, evler terkedilmiş, uzaktan uzağa polis arabalarının canavar düdükleri, köşe başlarında sağ elleriyle sol kollarına iğne vuran tek tük eroin

tutkunları. Çöp tenekelerinin yanı başında sızmış kalmış ucuz şarapçılar, atılmış renkli televizyon araçları, ezik bira kutuları, cıgara paketleri.

Polis arabaları uzaktan uzağa ünlüyorlar, çünkü Bronx caddelerinden ve sokaklarından geçerken siren çalmaya korkuyorlarmış, üzerlerine ateş açılması tehlikesi var durup dururken.

Geçenlerde, Bronx'ta, dört okul arkadaşını duvara dayayıp tüfekle tarayan 17 yaşında bir çocuk yakalanmış. 'Kızına asılmışlar' da arkadaşları, 'kafası bozulmuş' çocuğun.

Birkaç hafta önce de, Bronx'un en geniş caddesinde polis, kanlar içinde bağıra çağıra koşan bir adamı durdurmuş. Adamın kendi karısını öldürüp kestiği ve oturup bir güzel afiyetle yediği anlaşılmış. Sorguda adam karısının etini 'öteden beri çok lezzetli' bulduğunu açıklamış.

Piyasa ekonomisi, pazar ekonomisi deyip duruyorsunuz.

Bu da onun lezzeti işte.

Gerçekten de, tadından yenmiyor!

VUSLAT KALDI BİR BAŞKA BAHARA

Dekorasyon dergilerini sever misiniz?

Ben bayılırım.

Belki de göçebelikten artık yerleşik düzene geçebilme özleminin yansımasıdır bu, almaya yetecek paran hiçbir zaman çıkışmasa da, o güzelim mutfakların, banyoların, çeşit çeşit mobilya takımları'nın ışıltılı dünyasına dalıp gitmek, kaymak kâğıda basılmış kalınca, 'ele gelen', azıcık da pahalı, cici dergilerin sayfalarını karıştır a karıştıra.

Arredamento-Dekorasyon diye bir dergi var, bilmem hiç gözünüze ilişmiş midir, alıp bakmışlığınız var mı?

Aslı bir İtalyan dergisi de, yayın hakkını almışlar bizimkiler, kendi 'telif yazılarını, resimlerini katıp aydan aya çıkarıyorlar. Öyle ucuz bir şey de değil ha, tastamam on bin papel. Ama değer!

Dergiyi yönetenler, bir zamanlar Gergedan, sonra Argos gibi, işte ne bileyim, el değiştirmeden önceki Kapris gibi yayınları yürütmüş ekip, Türk kültür hayatında 'alafranga züppelik akımının' önde gelen sözcüleri Enis Batur-Ömer Madra takımı.

Kendileriyle yıldızımız bir türlü pek barışık olamadı ama, şu dekorasyon dergisi çok keyifli ve de güzel doğrusu, Sezar'ın hakkı Sezar'a, Enis'le Ömer'inki de Enis'le Ömer'e.

Derginin Ocak 1990 tarihli sayısında önemli bir söyleşi var. Gerard-Georges Lemaire adında bir Frenk keferesiyle.

Diyor ki adam:

“Yeni Türk kültürü tam olarak doğmadı henüz. Bir bütün olacak kadar kuvvetli bir kültür yok sizde. Geçmişin kültürü de tamamen yokedilmiş. Ben, hep Türk ruhunu bulmak istiyorum. Siz Türkler kimsiniz, nasıl yaşıyorsunuz? Bu sorulara yanıt bulamıyorum.”

Bu Lemaire keferesi kırkına gelmiş bir âdemoğlu, Frenklerin en birinciye gelen sanat tarihçilerinden, ‘Garp ulemasından mühim ve muhterem bir zat’ yani. Elbet lafını ciddiye alıp durup on dakika düşünmek gerek üzerinde, bakalım gâvur bizim hakkımızda ne yumurtlamış diyerekten kıraat ve tetebbuatta bulunmak!

Meselenin bam teline basmış herifçioğlu, zurnanın zırt dediği yere!

Gerçekten de önümüzde çözüm bekleyen en önemli sorun budur, başkası değil!

Gayrı safi milli hasılanın yüzde kaç artacağı, enflasyon oranının önümüzdeki yıl ne olacağı, Sakıp ile Vehbi’nin işçi Memet’i nasıl sömürdükleri falan, sonraki işler.

Kefere âlimi, yerden göğe kadar haklıdır. Diyor ki adam, “kendi kişiliğini koruyarak, hiçbir alanda özgünlüğünü yitirmeden, harflerini ve düşünce biçimini değiştirmeden Batı’nın kurallarını alan tek ülke Japonya’dır.”

Gençliğimizde, ‘60’lı yıllarda pek tartışılan bir konuydu bu, Japon kalkınması ve Türkiye. Onlar nasıl toparladılar meseleyi, biz neden ‘yırtamadık’?

“Genç Türk sanatçılarının Biennal’de (iki yılda bir yapılan plastik sanatlar şenliği) sergilenen çalışmaları beni hayrete düşürdü”, diyor Lemaire, “Batılılar gibi birşeyler yapmak istiyorlar, o zaman da Alman etkisi altında bir resim çıkıyor ortaya. Bunun anlamı ne? Bu tarz beni ilgilendirse, Berlin’e giderdim! Beni hayrete düşüren bir başka şey de, edebiyatınızda kim yazıyor, ne yazıyor, hâlâ anlayabilmiş değilim!”

Türk sanatçılarının Batılı modelleri taklit ettiklerini, ama bunu da hazmedemediklerini söylüyor adam, geleneksel kültürün reddedilmesini ‘hazin’ olarak niteliyor.

İki yüz yıldır birbirimizi yiyoruz bu memlekette.

Bu kavga, çoğu zaman birbirimizin canım almaya da dönüştü.

Kendi köklerimizi reddedip Batı gibi olmaya çalıştık, beceremedik. Ne Doğulu ne Batılı, bir tuhaf ucube çıktı ortaya.

Sentezi yaratamadık.

Çabalar, ipuçları yok mu? Var... Romanda Kemal Tahir mesela, romanda ve şiirde Attila İlhan, şiirde Hilmi Yavuz, tiyatroda Haldun Taner, resimde belki Cihat Burak.

Çiğ folklorculuğu, köy kahvesi lenlenciliğini, Stalinci ve Jdanovcu Sovyet estetiğinden apartma ‘devrimci sanatı’ pek ciddiye alamıyorum, kusura bakmayın, zaten Lemaire’in de söylediği, çıkış yolu bunlar değildir, şeklinde. Öte yandan, alafranga kültür ithalatçılığı da beni hiç mi hiç açmıyor arkadaş.

Ya Batı’nın çiğ taklitçiliğine sıvandık, bu Batı, ister kapitalist Batı, ister sosyalist Batı olsun, o ikinci derecede önemli. Ya da, Osmanlı kalıplarına sımsıkı sarılıp o eski kültürün beşinci sınıf örneklerini yeniden üretmeye çalıştık.

Şimdi de bu kargaşa aynı çizgide sürmüyor mu politikada? Körü körüne Batı’ya yanlamak isteyenlerle (ki bunlar kendi içlerinde kapitalist Batıcılarla sosyalist Batıcılar olmak üzere sonradan ikiye ayrılıyorlar), körü körüne Arap etkisine açık, ortaçağa dönmeyi özleyenler.

Peki, sentez?

O, yok!

Yirmi birinci yüzyıla mı vuslat?

Kimbilir?

OĞLUMUZ AHMET İLE OĞLUMUZ MEHMET'İN DÜĞÜNÜNÜ TEŞRİFİNİZ

Diyelim kapınız çalındı, postacı bir zarf getirdi. Aldınız, açtınız, içinden bir davetiye çıktı, bir nikâh ve de düğün davetiyesi. (Bazı kişilerin her ne hikmetse yapmayı pek sevdikleri yanlışla, 'düğün kokteylisi'!)

Oğlumuz Ahmet ile oğlumuz Mehmet'in falanca gün falanca saatta Zırt Düğün Salonu'ndâ yapılacak nikâh törenleri ve düğünlerini teşrifleriniz. İmza, babası Abüzittin, babası Abdülgaffar.

Ne o, pek mi şaştınız?

Peki, bakın bakalım şimdi elin gâvuru ne işler peşinde, nerelere varmış?

Aynen aktarıyorum:

Kopenhag... Anadolu Ajansı bildiriyor. Danimarka'da eşcinsellerin evlenmelerine izin verildi.

Yani kabul edilen yasa uyarınca, birlikte yaşayan eşcinseller, bu ilişkilerini 'kayıt ettirebilecekler'. Danimarka'nın, eşcinsellerin evlenmesinin yasallık kazandığı ilk ülke olduğu belirtildi. Yasanın çıkmasından sonra ilk evlenen çift, 74 ve 67 yaşlarında Axel ile Eigil oldu. Kırk yıldır birlikte yaşayan eşcinsel çift, Kopenhag belediye salonunda nikâhlandı. On eşcinsel çiftin daha 'dünya evine girdikleri' bildirildi. Yeni yasa uyarınca, lezbiyen çiftler de evlenebilecekler.

Allah mesut etsin.

Gelelim Türkiye'ye.

Ne dersiniz? Evlenebilirler mi Ahmet ile Mehmet? Ya da, Ayşe ile Fatma?

Gelenek ve göreneklerimiz, örf ve âdetlerimiz diyeceksiniz.

Örf ve âdetlerimize göre bir erkek dört kadınla evlenebilirdi, biz onu küt diye tepeden inme değiştiriverdik ama. (Şimdi yeniden değiştirmek, gene dört kadına dönmek isteyenler var, var da, savcı da onların tepelerine biniveriyor.)

O başka, diyeceksiniz. O, erkekle kadının evliliği.

Ama bakın, bu iki yaşlı eşcinsel, neydi adları, Axel ile Eigil, kırk yıldır birlikte yaşıyorlarmış. Birbirlerini pek seviyorlarmış anlaşılan. Biri gelmiş yetmiş dördüne, biri varmış altmış yedisine, (daha bu saattan sonra aralarında ne cinsellik olacak sanki, yaş yetmiş, iş bitmiştir!) yahu kırk yıl boyunca dırıltısız gürültüsüz hangi erkekle kadın bir yastıkta kocamayı başarabilmiş ki, parmakla gösterilir!

İki insan birbirini sevsin de, tek sevsin yeter ki, erkek olmuş kadın olmuş ne değişir, diyenler de yok değil.

Ne yani, parası için tutup evlendiğin herifle, ya da beybabanın seni başlık parasına, iki dönüm tarla, bir sarı inek, üç de bakır bakraca sattığı yamyamla kırk yıl hır gür içinde çile doldurmak daha mı özlenir bir kısmettir, ‘hayır’ bu kısmetin neresinde Allah aşkına?

Ya da, üstüne gelen genç, güzel kumalara katlanmak?

Ya da ya da, üç apartman katı, iki ‘hususi’, ‘şoförde bir de taksisi’ var diye nikâhladığın dırdırcı kakneme boyun eğmek yıllar boyu, ‘gözü körolasıca herif, bana geldiğinde sırtına giyecek ceketin yoktu, sayemde adam oldun’ hakaretlerine göğüs germek?

İki insan birbirini sevmiş, kırk yıl aynı yastığa baş koymuşlar, varsın aynı cinsten olsunlar, gönül de onların keyif de, Allah mesut etsin, diye düşünenler de var dünyada. Biz, Türk milleti olaraktan, meseleye öyle bakmasak da henüz.

Günün birinde, Türkiye'de de, neden olmasın? Daha şimdi değil, görünür bir gelecekte de değil ama, sözgelimi 2089'da, ha?

Sağa sola 'bulaşmadıkça' bu insanlar, elalemin çoluğuna çocuğuna sataşmadıkça, kendi köşelerinde kendi hayatlarını yaşamak istedikleri sürece, neden onlara da bizim gibi mutlu (ya da mutsuz) olma imkânını sağlamayalım?

Evlilik yapmca ille de çocuk mu üretmek şart?

Hangisi daha 'makbul'? Bir erkekle bir kadının ite kaka, zorla, para pul uğruna, 'ekonomik güvenlik' belasına, zavallı, mutsuz bir çocuğun 'istikbalini' düşünme ayağından yürütmeye çabaladıkları bir cehennem mi? Yoksa, birbirini gerçekten seven, kafasını çevirip de bir başkasına bakmayan iki aynı cinsten insanın, yıllarca gürültüsüz patırtısız yan yana, el ele, omuz omuza yürütüp götürdükleri bir beraberlik mi?

Bundan on binlerce yıl önce 'poliandri' geçerliydi dünyada, yani bir kadının birden çok erkekle evliliği. Tuhaf geliyor şimdi size, değil mi, olmaz öyle şey, bu ne rezillik diyorsunuz... Neden diyorsunuz bakalım? Bir erkek dört kadın alınca oluyor da, bir kadın dört erkek alamasın mı? O ne kadar 'makulsa', bu da bir o kadar makul!

Demek ki, insanlığın ilerlemesi boyunca, binlerce, on binlerce yılda, her şey, her kavram, her alışkanlık değişiyor. İnsan dediğin, değişen hayvan! Çocuğun babasını belirlemenin mümkün olamadığı çok çok eski çağlarda kadının 'başat' duruma yükselmesi doğal, teknoloji ilerleyip kol kuvveti öne çıktıkça, belirleyici oldukça erkek de öne çıkıyor, insanlık anaerkil düzenden ataerkil düzene geçiyor. Bilim böyle söylüyor bunu, nitekim bakınız, kışın ısınmak için gidip dağdan odun kesmek şart olduğu yüzyıllarda erkek çatır çatır ali kıran baş

kesendi de, artık bilgisayarı çalıştırmak için bir düğmeye azıcık basmanın yeterli olduğu çağda kadın da özgürlüğüne kavuşmaya koyuldu! Yalan mı?

Evliliğin de önümüzdeki birkaç yüzyıl içinde, kimbilir belki de hemen yirmi birinci yüzyılda ortadan kalkacağını ileri sürenler var. Hem zaten çoktandır tavsamadı mı şu evlilik dedikleri iş?

O zaman bırakınız evlensinler, bırakınız mutlu olsunlar eşcinseller de, ortadan kalkma yoluna girmiş, modası geçmiş, bayatlamış, işi bitmiş bir kurumun tadım, hayli geç de olsa onlar da çıkarsınlar, diyenler var.

Hemen bağırıp çağırmayınız, ayağa fırlamayınız öyle 'vay neler de yazıyor bu adam' diye, itiraz etmeyiniz, tepki göstermeyiniz.

İki dakika düşününüz.

Sayın okuyucular ve de sayın basın savcısı, hemen yanlış yorumlar yapmayın, durun hele, ben burada eşcinselliği savunmuyorum, kimseyi de buna 'teşvik' etmek aklımın köşesinden geçmez.

Üstelik onlardan pek de hoşlandığım söylenemez, lezbiyenlerin erkek düşmanlığı tersime gidiyor, erkek eşcinsellerin hırçınlığı, dedikoduculuğu, o ille de çevrelerine saldırma tutkuları hiç beğendiğim, onayladığım tavırlar değildir. ,

Onlardan uzak durmaya dikkat ederim.

Ama onların da insan olduğunu, onlarm da bizim gibi kendi cinselliklerini yaşamaya hakları bulunduğunu, hiç kimsenin de onları ezmeye, horlamaya kalkışmaması gerektiğini gözden ırak tutmadan, tutmamaya gayret ederek.

Çünkü, zıtcinseller nasıl insansa, eşcinseller de insandır.

Kuzum yoksa siz Danimarka'nın yalnızca sanayi üretiminde, gayrı safi hasılada, kişi başına düşen milli gelirde falan mı bizden ileride olduğunu sanıyordunuz?

KIZ MISIN OĞLAN MISIN KAFİR?

Aslında bayağı ‘sert erkek’.

Saçlar kaşlar kapkara, henüz şakaklardan kır yürümemiş, genç daha, taş çatlasa otuz küsur. Bıyık kaytan, kenarından köşesinden özenle kırpılmış, burun ‘kişilikli’, bakışlar kız yüreği hoplatır da yakar kavurur cinsinden. Ense kalın ve güçlü, yukarıdan aşağıya sütun gibi dümdüz, son zamanlarm erkek fotomodel ve manken tipine uygun. Gene aynı fasıldan olmak üzere, sakal tıraşı da azıcık ‘serbest bırakılmış’, üç günlük kadar var, şimdi hatun kişiler böylesine tutuluyorlarmış. Alın geniş, saç usturupla yağlanıp geriye taranmış, favoriler günün modasına uygun değil gerçi, kulak memesinin hizasını çoktan geçmişler de çeneye doğru yürümeye koyulmuşlar ama, çocuk her havasıyla tam bir ‘Latin erkeği’ kokuyor. Hani şu, saçları platin beyazı, gözlükleri kelebek uçlu ve de pırlantalı Amerikan kokonalarının Roma, Napoli sokaklarında peşine düştükleri Akdeniz jigolosu tarzında. Çenesine dayadığı iri yumruğu da, belli ki, vurduğu yerden ses getirir cinsinden.

Bir tek ayrıntı hariç, bu ‘parlak çocuk’ portresinde. Epey çarpıyor göreni. Şaşırtıyor.

Sol kulakta, minicik bir altın zincir ucunda sallanan inci küpe! Yağmur damlası gibi, ‘akıtma’ mı diyorlardı?

Geçen gün bir yayın organında gördüğüm resim bu. ‘Hem sert, hem kadınsı’ modasıymış bu, şimdilerde Batı erkeği öyle ‘takılıyormuş’! Yahu, şu küpeyi hangi kulağa takarsan “çağdaş erkek” havası yapıyordun da, hangisine takarsan düpedüz hötöröpöf ‘mesajı’ veriyordun Allah aşkına? Bilen varsa açık seçik bildirsin de ola ki kullanmak isteyen çıkar, başına olmadık iş gelmeye!

Şaka bir yanadır, Batı’da gitgide yaygınlaşan bir moda bu gerçekten, bizde de, ancak İstanbul gibi büyük şehirlerde, ‘kozmopolit’ yerleşim merkezlerinde, o da belli yörelerinde, diyelim Bağdat Caddesi, Ataköy

Galleria çarşısı, pek pek yılda on beş günlüğüne Beyoğlu'nda Sinema Günleri tantanasında falan, cüret edip küpe takan erkeğe rastlanıyor. 'Entel vaziyetleri'.

Oysa, Yavuz Sultan Selim'in portresine bakınız, kulağı Bektaşi küpelidir!

Gelenekse aha gelenek. Beş yüz yıl kadar öncesiyle, atanla dedenle birleşiyorsun Osmanlı tarzı küpede.

De... Hadi sıkıysa tak!

Ama 'erkeklerin dünyasında bir süredir gizli bir değişim yaşanıyormuş, herkesin bildiği o geleneksel sert erkek yüzü artık kadınsı takılar ve makyajla değişik bir görünüme bürünüyormuş. Avrupa'da birçok erkek, artık kadınlar kadar takı kullanabiliyormuş. Bu şekilde, sert erkekler, kadınsı bir cazibenin yarattığı değişik bir görünüme sahip olabiliyorlarmış.' Bir gazete böyle diyor.

Vay vay vay vay vay.

Erkeğin kadını 'çekmek' amacıyla kadınsı bir görünümün avantajından yararlanması ne menem iştir akıl sır ermez, 'zamaneye' sormalı. Acaba dişi eşcinsellerin mi hayallerini gıdıklamaya yarayacak, Batılı'nın 'huzur azgınlığının' yansıması mı, yoksa bizim memlekette Zeki Müren, Bülent Ersoy gibi sahne sanatçılarına bayılan, erkeği tarafından da hep ezilegelmiş ortalama ev kadınlarımızın ruhlarında gizli kalmış 'intikam arzusu' tortularına mı seslenecek bu görüntü? Bilemem. Lâkin, bir şeylerin değişmekte olduğu da gerçek.

Değişsin. İsteyen uysun modaya.

Belki böyle böyle bir tabu daha yıkılır.

Beğenilerin, eğilimlerin her dönem ve her yerde 'mutlak' oldukları

sanısı. Gerçeğin hiç mi hiç değişmez olduğu kuruntusu.

Baksanıza, 1510'lu yıllarda, herhalde hiç kimse cihan padişahını gördüğü zaman aklına onun eşcinsel olabileceğini düşürebilemiyordu!

(Ya da belki Osmanlı'da eşcinsellik, bugünkü gibi alay edilen, horlanan bir eğilim değildi! Daha fazla yazmayayım, 'Muzır Kurulu' üyeleri bozulurlar. Efendim onlar, Osmanlı toplumunda eşcinselliğe hiç rastlanmadığını ileri sürüyorlar da...)

Sizin hiç, geçmiş yüzyıllardan Batı erkeği resimleri görmüşlüğünüz var mıdır? Alalım onlardan on yedincisini mesela, Fransa'da On Dördüncü Louis devrini. Ayakkabılar kocaman tokalı, hatta iri fiyonklu, topuklar 'apartman', ipek çorap baldırı ve bacağı sımsıkı sarıyor, giysi kat kat, 'üç etek' gibi, dört bir yana 'evaze'; gömleğin dantel işlemeleri, yakadan, kol ağızlarından çiçek demeti gibi fışkırıyorlar, kafada, omuzların üzerine, hatta yarı bele kadar lüle lüle dökülen peruka, üstüne üstlük ortalıkta salındıkça pudra tozu dumanı!

1650'lerin, 1660'ların, 1670'lerin, 1680'lerin 'sert erkek' portresidir. Düşesler kontesler markizler bayılıyorlar, iç geçiriyorlar gördükçe, ah ne etkileyici adam!

Siz ne diyorsunuz yahu, pantalon, sanayi devriminin yarattığı bir 'dış donu' değil midir yani? O süslü püslü üç etek misali kıyafetle salonlarda koltuklara kurulup şampanya yudumlaması kolay da, gel makine başında çalış bakalım; sanayi affetmez, ya bileğinin danteli takılır volana seni çeker sakatlar, ya perukan düşer dişlilerin araşma, üstelik sana bir de cep lazım, para kesesi taşımayacaksın artık, mendil, anahtar, şu bu koymaya daha pratik çözümler gerekiyor.

Yukarıda anlattığımız yüksek sınıfların modasıydı, işçiye elbette pantalon gerekiyor.

Haaa, şimdi bu kadar lafı neyin üzerine getireceğim?

Demek ki her şey, bu arada elbette her giysi, her takı, her moda da çağa göre değişebiliyormuş; şimdi sana çok ‘kadınsı’ görünen bir zamanlar aşırı erkeksi sayılabiliyormuş ya, birlikte saptadık bunu.

O zaman, eyvah şeriatçılar gelince herkese zorla yeşil cüppeyi giydirip kara çarşafa sokacaklar diye yazıklanmak da biraz abartılı galiba.

Hadi, cüppelerinin eteğini savura savura torna tezgâhının başına geçsinler de görelim! Bakalım kaç kişi iş kazası yazılacak istatistiklere bir günde?

Merak etmeyiniz. Türkiye’de ‘kılık kıyafet devrimi’nin motoru Batı özentisi olmuştur ama, sosyo-ekonomik temelleri var. Şu zamanda öyle kolay kolay yirminci yüzyıl giysileri terkedilip ortaçağ gocuğuna dönülemiyor.

Çağ bırakmaz, çağ! Çağın somut gerekleri.

Nitekim, İran yöneticileri, hadi ‘gâvur işidir’ diye inadına boyunbağı takmıyorlar ama, kıçlarında mis gibi Batı pantalonu! Çünkü, molla cüppesiyle namaz kılınır ama uçağa bindin mi Körfez krizini görüşmek üzere yabancı ülkeye gitmeye, ‘çarşafa dolanırsın’ arkadaş.

Yahu, simgeler uğruna birbirimizi yemeyi ne zaman bırakacağız? Eleştirilmesi gereken elbette sakal, cüppe, takunya değil, kafanın içi, kafanın!

Sen gerçekten ‘çağdaş’ ol da, ister küpe tak kulağına, istersen şallak mallak gez.

MUTFAK SANCISI

Oyle derler değil mi, enflasyon haberi yazan arkadaşlar; ‘mutfakta yangın’, ‘mutfak el yakıyor’, ya da ‘mutfakta sancı’.

Kastedilen, günden güne artan yiyecek fiyatlarıdır. Oysa ben size gerçekten de sancıdan söz edeceğim, mutfak sancısından; hani, kadının beline saplanan, boş böğründen doğru bastıran, omuzundan aşağı dirseğine yürüyen ağrıdan, ayaklara inen kara sulardan!

Haberi Anadolu Ajansı geçti salı günü: Türkiye’de ev kadınlarının yüzde 68’i, mutfağından memnun değilmiş.

Kıyma, peynir, makarna, domates salçası fiyatları değil, mutfağın ‘alanı’, yerleşim düzeni söz konusu.

Profesör Doktor Emine Gönen, araştırma görevlileri Veliettin Kalınkara ve Özlen Özgen’in yardımlarıyla Milli Prodüktivite Merkezi’nin yayınladığı bir araştırma yapmış bu konuda. Ülkemizde mutfakların, kullanışlı olmalarına değil de fiyakalı olmalarına önem verildiği meydana çıkmış inşaat aşamasında.

Dolayısıyla, kadınlar yakınıyorlar. Yüzde 44’ü tezgâhın şeklini beğenmiyor, yüzde 45’i tezgâhı gereğinden fazla uzun ya da kısa buluyor, yüzde 55’i de duvar dolabının ya da rafın yüksekliğinden hoşnut değil. Ya aydınlatma kötü, ya pencere küçük, ya evye biçimsiz, ya gaz tüpünü sığdıracak delik bulunamıyor.

Çünkü, ‘müteahhit’ aldırmıyor bu mutfağı kadın mı kullanacak yoksa Merihli mi; mutfak ‘iç mimarisini’ üreten firmanın da, Türk kadınının boy-pos özellikleri hiç umurunda değil.

(Bu elbette ‘doğru dürüst’ mutfaklar için geçerli, kalitesiz inşaatta zaten hiçbir konfor arama!)

Kadıncağız, Türk insanının ortalama boyu dikkate alınmamış olduğundan uzanamıyor dolaba ya da rafa!

Mutfak mobilyası doğru düzgün, akılcı yerleştirilmediğinden de, kendini bir o köşeye, bir bu köşeye atıp canı çıkıyor akşama kadar.

Oysa, lüks olması şart değil, 'insani' ölçülerde bir mutfağın evye, buzdolabı ve fırın donanımının bir üçgenin köşelerini oluşturması gerekiyor.

Hepsi yan yana sıralanırsa, uğraş dur.

'Biri Bağdat'ta, biri Basra'da' kurulursa da yanmışsın!

Çoğu kadın bu üç ana 'çalışma grubunu' istediği gibi, gönlünce, kolayına geleceği şekilde yerleştiremiyor, çünkü evin planını çizen mimar efendi, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde okuduğu yıllarda işini, mesleğinin püf noktalarını iyice öğrenip bir an önce diplomasını alacak yerde 'profesyonel devrimcilik' oyununa soyunmuş bulunduğundan, beş dakika oturup da düşünmemiş, bu mutfakta fırın hangi bölmeye konur, buzdolabı hangi köşeye sıkışır, musluk nerede olursa kadm rahat çalışır diye.

Çünkü, televizyonda, bütün kadınlarımızın göğüs geçirerek 'ah bizimkinin çok parası olsa da biz de evimize böyle bir mutfak kursak' diye izlediği o cicili bicili donanımlarda; tezgâhın yüksekliği, vücudun duruş biçimi, kol ulaşımı, vesaire vesaire doğru dürüst hesaplanmıyor.

(Şimdi hemen tekzip gönderecekler, telefona sarılacaklar, hayır efendim, bizim ürünlerimiz mükemmeldir. Peki, öyle olsun bakalım.)

Çok yüksek bir tezgâhta sebze doğrayınca mesela, dirsekler bükülüyor, omuzlar yukarıya fazla kaldırılıyor. Bu da kaslarda gerilme ve yorgunluk yaratıyor. Yani, mutfakta sancı!

Tezgah çok alçak olunca da, ikide bir eğilip kalkmaktan, al bu sefer sırt ağrısı, bel tutulması.

Yani, mutfaklarımızın yüzde 68'inde, mobilya ve araç grupları ergonomik değil.

Yani, insan düşünülmemiş, yapılırken.

Yahu ortalık toz duman, siyasi anlamda kan gövdeyi götürüyor, Sayın Demirel ile Sayın İnönü buluştular, sine-i millete dönüp dönmemek tartışılıyor, hazretler işi encümene havale edip kıvırtmaya bakıyorlar, bir yandan da onları destekleyen kalemşorlar kıvırtma suçlamasını bu sefer ters yöne çevirip Özal'ın üzerine atma telaşındalar.

Sine-i millete dönerler mi dönmezler mi değil, bunların sine-i sad parelerine ilaç olur mu olmaz mı, gündemdeki tartışma bu aslında!

Sırası mı şimdi mutfaktan laf açmanın? Mutfaktan laf açılacaksa, bu ancak enflasyon üzerine olur. Sanki fiyatlar düşerse ev kadınının beli tutulmayacak artık, kolu bacağı ağrımayacak!

Öyle ya, köroğlu nasılsa pişiriyor yemeği, yıkıyor bulaşığı. Umurumuzda mı mutfakta neler çektiği kadıncağızın?

Hani adam demiş ya, "bizim evde ben büyük işlerle uğraşırım, karım da küçük işlerle... Mesela, Kızıl Çin Birleşmiş Milletler'e girecek mi girmeyecek mi, bu konuyla ben ilgilenirim. Evi çekip çevirmek, kira, taksitler, çocukların okulu, yemek, bulaşık, çamaşır, ütü vesaire vesaireyle de karım ilgilenir!"

İşte o hesap.

Kimileri de beklesin, belki 'baba' gelip onları kurtarınca mutfak sancısı

da çözümlenir! Baba gelince memlekette her şey güllük gülistanlık kesilecek ya, mutfaklar da iflah olurlar elbette kendiliklerinden.

Artık Süleyman Baba mı, Erdal Baba mı, Bülent Baba mı, Necmettin Baba mı bilmem, meşrebinize göre seçiniz.

BETERİN BETERİ Mİ VAR?

Yapıyor adamlar birader'.

'Elin gâvuru yüz elli sene önce bir cadde açmış, o zamanlar öyle otomobil motomobil yok, at arabası. Yüz elli sene sonra vızır vızır işliyor! İleriyi görüyor adamlar canım'.

Aranızda böyle düşünmeyen var mıydı?

Hadi erkekçe konuşalım, bu fakir de böyle bakıyordu olaya!

En azından yirmi kere gidip gördüğü Paris'in trafik durumu üzerine ayrıntılı bir rapor okuyana kadar. Demek ki gözümüz körmüş, görmek istememişiz Paris trafiğinin işkencesini, 'yapıyor gâvurlar' deyip durup kendimizi kandırmışız bile bile.

Paris trafiğinde yalnız park yapar durumda bile 300 bin araba varmış.

Günde 1 milyon 200 bin araba yalnız çevre otoyolunda gidip geliyormuş.

Paris'i Paris yapan o güzelim arduvaz damların üzerlerine yerleştirilmiş 193 kamera izliyormuş Paris trafiğini ana kavşak noktalarında.

Ama, nafile.

Belediye otobüsleri günde ortalama on kilometre hızla gidebiliyorlarmış Paris içinde. Otomobiller de ortalama on yedi kilometre yapabiliyorlarmış! Bundan beş yıl önce yapılan bir hesaplamaya göre, Paris trafiğinde yıllık vakit kaybı yüz milyon saat tutuyormuş. Paraya çevirince, beş milyar Frank ediyor, Türk Lirası'na

vurunca ürkütücü bir rakam çıkıyor.

Belediye otobüslerinin sürücülerinin hepsi sinir hastasıymış. Sık sık görevden alıp dinlendirmek gerekiyormuş onları.

Herkes, ‘çözüm’ diye kıvranıyor Paris’te.

Paris Belediye Başkanı Jacques Chirac, yerin otuz metre altına boydan boya yeni otoyollar açmayı düşünüyor.

100 kilometrelik yol ağı boyunca da park yasağı koyacakmış, mal indirip bindiren kamyonlar bile, yalnızca gece olmak üzere elbette, yan sokaklara yanaşıp dağıtım yapabilecekler.

Yer altına da çok büyük otoparklar yapılacak. Ama bunun da, insanları daha fazla otomobil satın alıp sürmeye teşvik edeceğinden korkuluyor bir yandan.

Her yeni inşaata da, çok önemli bir teknik engel olmadığı sürece, mutlaka ve mutlaka binanın altına bir de otopark yapma zorunluluğu getirilecekmiş.

Şimdiye kadar sürdürülen uygulama şöyleymiş: Belediyeye cüz’i bir miktarda ceza ödeyince, inşaatına otopark yaptırmayan müteahhite kimse sorgu sual etmiyormuş!

Bu ödenen cezalarla belediye sağda solda kendisi finanse ediyormuş otoparkları ama, başa çıkamamışlar.

Chirac, insanları özel araba kullanmamaya, toplu taşıma araçlarıma binmeye yöneltmek için otopark kiralarını, saat ücretlerini de amansızca arttırmış.

“Ama yanlış anlaşılmasın, amacımız özel arabası olam canından

bezdirmek, arabayı aldığına alacağına, kullandığına kullanacağına pişman etmek değil, her tarafı yeşil sahaya çevirecek halimiz de yok, dengelemeye çalışıyoruz işi" diyor.

"Paris trafiğinin kalabalıklaşması dünkü mesele değil, üç yüz yıldır aralıksız artıyor Paris trafiği. Dünyanın sonu değildir, çözülemeyecek hiçbir sorun yoktur" diye de eklemiş.

Basın, otopark ücretleri arttırılsın, tamam, ama, toplu taşıma araçları da özel arabasını kullanmaktan cayacak insanları 'kaldıracak' kapasiteye yükseltilsin şeklinde öneride bulunuyor. Metro 'çekmiyor' ve çekmeyecek, otobüs sayısını arttırınca da gene trafik Arap saçı! Parisliler, şimdi ciddi ciddi, bir zamanların tıngır mıngır giden şirin tramvaylarım yeniden hizmete koymayı düşünüyorlar çözüm niyetine.

İş merkezlerini şehrin dışına sürmek başka bir çözüm, ama çok uzun vadeli. Paris trafiğini işgal eden insanların yüzde 53'ü banliyöde oturup da şehre işine gelip gidenlerden oluşuyormuş.

Ama çoğu da, kasabasının istasyonunda on beş dakika tren beklemektense, arabasına atlayıp bir saat trafiğe takılmayı tercih ediyormuş!

Fransızlar bir yandan da kafalarını çevirip sağa sola bakmaya başlamışlar, acaba diğer ülkeler, diğer şehirler nasıl halledebiliyorlar bu işi diye.

Hollanda, şehir içi paralı yol uygulamasını getiriyor. Tıpkı İzmit Otoyolu'na girer gibi, Boğaz Köprüsü'nden geçer gibi, Taksim'den Levent'e gitmek için de para ödeyeceksiniz gişeye örneğin!

Gelirleri arttıracağı kesin de, Taksim-Levent trafiğini rahatlatması hayal gibi.

İsveç, Göteborg kentinde başlattığı bir uygulamayla, şehir sakini olmayana, yani İstanbul'da plakası 34 olmayana mesela, bazı yollara

girme yasağı koymuş. Stockholm'de de başka şehirlerden gelen 'taşralılara' otobüs kartı alma mecburiyeti getirmek istiyorlarmış.

Amerikalılar, başkentleri Washington'da, trafiğin yoğun zamanında, dört kişiden az taşıyan özel arabaları bazı yollara sokmuyorlarmış. Amaç, ikişer kişiyle giden iki araba yerine dört kişi götüren bir arabanın trafiğe çıkması, böylece biraz rahatlaması yolun.

Atina'da da tek plaka-çift plaka uygulaması var şehir merkezinde ama, komşularımız işin kolayını bulmuşlar, dost ahbap arasında plaka değiştiriyorlarmış gününe göre!

Eee, peki ne yapalım?

Beterin beteri varmış deyip halimize mi şükredelim?

Yoo.

Ama, 'gâvur n'eylerse güzel eyler' kafasından vazgeçip, Batı'yı da güllük gülistanlık cennet-i âlâ sanmayalım!

YARIM BAŞ SARMISAKLA

Johannes Mario Simmel derler bir Alman yazarı vardır, adını hatırlayacaksınız.

Genellikle Şişli-Nişantaşı-Topağacı dolaylarında, vaktiyle kolej molej bitirmiş de zengin koca bulup artık 'evinin kadını' olmuş, yaşı da azıcık geçkince bayanların pek sevip okudukları, üçüncü smıf bir piyasa yazarıdır Simmel. Kitapları alacalı bulacalı kapaklarıyla yayınlanan, çoğu zaman Türkçe'ye adları da değiştirilerek çevirilen işte efendim Robin Cook, Dean Koontz, hatta hatta korku romanları yazarı Stephen King falan gibi. Bırakın dünyayı, kendi ülkesinde bile pek fazla ciddiye alındığı söylenemez.

Edebiyatın temel niteliği olan 'insanı daha iyi tanımamıza yol açacak' romanlar yazmaz Simmel, bilinen sade suya tirit gerçekleri yineler, bu nedenle de 'edebiyat dışı', piyasa işidir eserleri.

Peki, hiç olmazsa 'hoşça vakit geçirtir' mi okuyucuya, onu bilemem, meraklılarına sormalı. Piyasa romanlarının başlıca görevi şudur ya, Simmel'in onu da mesela mükemmel piyasa yazarları olan, muhteşem 'aşk ve serüven' eserleri kaleme alan James Clavell, efendim, ünlü 'Anjelik' dizisinin yazarları Serge ve Anne Golon kadar başardığı söylenemeyecektir sanırım. (Bunlar da edebiyat dışı olmasına edebiyat dışı, piyasa yazarı olmasına piyasa yazarlarıdır ya, Clavell'in 'Shogun'una, 'Tai-Pan'ına kapılıp gitmenin de tadına doyum olmaz hani.)

Viyanalı bir kimya mühendisi eskisidir Johannes Mario Simmel. Türkçe'ye Papaz Her Zaman Pilav Yemez adıyla çevrilen Yalnız Havyarla Yaşanmaz başlıklı boktan bir romanı ünlüdür. Aşk Dediğin Laftır,; Yaşamak Ne Güzel gibi fasulyadan romanları da Türkiye'de çok satmıştır. Galiba en dip dokunur gibi görünen eseri "Nina B. Olayı"nı, bir zamanlar Hayat Mecmuası tefrika da etmişti.

İşte bu Simmel, Tarla Kuşu Baharda Son Kez Ötüyor adlı son

romanının Türkiye'de yayınlanmasını yasaklamış!

Gerekçe olarak da, Türkiye'deki siyasi durumu göstermiş.

Türkiye'de işkencenin hâlâ sürdüğünü, hapiste yazarlar bulunduğunu ve bunu protesto ettiğini söylemiş Simmel.

Türkiye'yi her fırsatta Batılı efendilerine jurnal etmeye bayılan ve solcu geçinen yarı-aydınlar, zil takıp oynamışlardır. Batı'ya ve Batılı'ya karşı iki yüzyılı aşkın bir süredir duydukları geleneksel aşağılık kompleksi nedeniyle kahrolmuşlardır, eyvaaah, gördünüz, ne olacak şimdi, Simmel bile bizi kınıyor.

Dünya barışına katkıda bulunmak uğruna hangi eylemi gerçekleştirmiş olduğunu doğrusu pek merak ettiğimiz Aziz Nesin üstadımıza Avrupa Parlamentosu'nun bazı komünist ve sosyalist üyeleri sırf Türkiye'ye gıcıklık olsun diye bir 'barış ödülü' vermeyi gönüllerinden geçirdiklerinde keyiflerinden uçan arkadaşlardır bunlar. Evet, aynı kişiler.

Simmel'in romanlarının telif hakkı, ONK Copyright Ajansı kanalıyla sevgili ağabeyimiz Osman Karaca'da bulunuyormuş. Siyasi fikirlerimiz kendisininkilerle pek uyuşmasa da dünyanm gelmiş geçmiş en görkemli güzelliklerinden birine sahip olduğunu asla inkâr edemeyeceğimiz Nimet Tuna da, (Karaca'nın yardımcısıdır), açmış telefonu Simmel'e, sen ne halt ediyorsun efendi, diye sormuş.

ONK Ajansı, ezcümle ve mealen diyor ki, 'Be herif, senin demokrasiye düşkün, anti-faşist bir yazar olduğunu anladık, tamam, amenna, peki. Amma ve lâkin, senin romanını bu memleketin 'resmi makamları', mesela Kültür Bakanlığı istemiş değil ki çevirtip yayınlamaya!'

Simmel kem küm etmiş. 'Türkiye'nin bugünkü siyasi durumunda ne kusur var' sorusuna doğru düzgün cevap veremiyor. Kendisiyle Frankfurt Kitap Fuarı'nda bu konuyu görüşen yazar arkadaşımız Kürşat Başar'ın, 'dünyada, birçok ülkede işkence var, silah satıyorlar, barışı tehdit ediyorlar bu ülkeler, romanlarını oralarda da yasaklamayı

düşünüyor musun' sorusuna karşı da dut yemiş bülbül gibi şişip kalıyor düdük makarnası.

Hiç olur mu ya? Mesela Saddam Hüseyin'e vaktiyle onca silah yağdırıp şimdi de suret-i haktan görünmeye çalışan Fransa'da yayınlamaktan vazgeçecek romancıklarını da, yüzleri tatlı, sıcacık Frankcıklardan mı olacak Simmel Efendi?

Simmel Hazretleri, 1971 yılında, 1980 yılında Türkiye'de romanlarının yayınlanmasını engellemeyi düşünmemişler de, 1990 yılında mı akıllarına gelivermiş birdenbire Türkiye'ye kıllık etmek?

Kimlerin 'dolduruşuna' geldiği çok belli olan Simmel gibi üçüncü sınıf piyasa romancılarının Türkiye'ye karşı böylesine pislik tutumlar takınmalarını alkışlayacak, Simmel gibi entipüften, koftiden, dandik yazarlara karşı bile aşağılık kompleksine kapılıp 'işte efendim adam söylüyor Türkiye'de demokrasi olmadığını' falan gibi havalara girecek olan arkadaşlara peşinen yazıklar olsun!

Simmel de otursun, yarım baş sarmısakla birlikte bir Türk yazarının kitabını yesin, mesela.

ALMANYA BASKILARI

Hani insanın hoşuna gitmiyor değil ha.

Saint-Michel Bulvarı'nın köşesindeki, Üçüncü Napoleon'un Baron Haussmann'a yaptırdığı o dev gibi çeşmenin karşısındaki gazete bayiinde, yetmiş iki ülkenin yüzlerce gazetesinin dergisinin arasında kendi memleketinin yayın organlarını da görmek, almak.

Ederi beş frank. Bizim parayla üç bin liraya yaklaşıyor. Türkiye'de sekiz yüz papele aldığın gazete. Bu, Almanya baskısı!

Hemen yandaki Le Depart kahvehanesine oturup, şekeri yandan çarklı, köpüğü bol ve koyu, sımsıkı espresso kahveni höpürdetirken okuyorsun. Karşı masadaki herif de tuhaf tuhaf bakıyor, hiç anlamadığı ve hiçbir şeye de benzetemediği bir dilde gazete okuyan bu adam acaba ne millettir? Bazı gazetelerimizin Almanya baskıları, Almanya'da 1 Mark 30 Fenik, Avusturya'da 10 Schilling, Hollanda'da 1,5 Florin, İsveç'te 8 Kron.

'Kafa' sayfalar Türkiye'deki tıpkısının aynısı. İç sayfalarda, bol bol reklam. Almanya'daki Türk şirketlerinin reklamları. Bolca 'charter' uçuşu ilanı, muhterem Türk işçilerinin hizmetinde havacılık kuruluşları.

İsviçre'de Şahingöz Kredi... Paris yakınlarında Goussainville'de piyanist-şantör Haluk Alp her akşam sizlerle! Burak Video Ve Müzik Kasetçilik gururla sunar: Gurbetçi Aşık Ali Kabadayı, Almanya'ya geldikten sonra birbirinden güzel ve anlamlı gurbet şiirlerini sizler için besteledi, 'Kalsakda Yabancı Dönsekde'.

Evet, 'de'ler 'da'lar bitişik yazılmış. Türk kasetçileri (müzik prodüktörleri' demek gelmiyor içimden) bir türlü imla öğrenmedikleri için 'de'ler 'da'lar bitişik.

Gurbetçiler! Kitap ihtiyacınızı biz karşılıyoruz! Seçme Hadisler, Dualar, Hazret-i Ali, Kerbela Şehitleri, İmam-ı Cafer, Gizli İlimler Hâzinesi, Allah'ın Gazapları.

Loto çekilişi, kazanan numaralar.

Ercan Video, görülmedik ucuzluğu başlatmış: Tek kasette iki film 10 Mark, tanesi 5 Mark'a geliyor! Köroğlu, Boş Beşik, Hazret-i Ömer'in Adaleti, Hazret-i İbrahim, Battal Gazi'nin Oğlu, Gırgır Hafiye, Felek, Menekşe Gözler, Yavru ile Kâtip, Oteldeki Cinayet, Mavi Muammer, Arım Balım Peteğim, Elveda Sevgilim, Erkek Sevgisi.

Fenni Sünnetçi Faruk Kurnaz diyor ki: Fransa'da ve bütün Avrupa ülkelerinde din kardeşlerimin hizmetindeyim.

Cafeteria De Nachtegaal. Yirmi beş kişilik oturma yeri, haftanın yedi günü döner kebap ve çorba çeşitleri. Özel paket servisimiz vardır. Utrecht.

Greater Ankara Municipality. Republic of Turkey. 10 1/4 per cent Bearer Bonds of 1990-1995. DM 150 Millions. Issue Price 100 percent. Karayalçın'ın Batı borsalarında satılan ünlü tahvilleri! Hamiline.

İyi. Bizimkiler biraz derlenip toplanmışlar galiba. Münih'te, istasyona, Hauptbahnof'a yakın Goethe Sokağı'nda Trabzon Export, Samsun Import, Elazığ GmbH, Şen Kardeşler Pizza Haus, Vatan Kino, Abdülgaffar Verlag gibi görüntüler eskiden dudaklarımızın ucunu yan aşağıya çekerdi; şimdi kanıksanıyor.

İyi. İyi de, ilaç için, bir tek Türk gazetesinin bir tek Almanya baskısında, kültür yok kültür.

O gün Berlin sinemalarında, hangi filmler oynamaktadır? Amsterdam'da yeni çıkan kitaplar hangileridir? Paris'te kimin konseri var o akşam? Frankfurt'ta kitap fuarı açıldı, nasıl gidilir? Strasburg'da

hangi sergi başlıyor?

İçinde yaşadığınız, hem de yıllardır demir atıp geri dönmemek için direndiğiniz ülkede neler olup bitmektedir? Piyasaya son çıkan plaklar ve müzik kasetleri neler, kaça, nerede satılıyorlar?

Bizim gazetelerin Almanya baskıları, orada yaşayan bizim insanlarımızı bütün bunlara yöneltmezlerse kim yöneltecektir?

Diyeceksiniz ki bütün bu bilgiler, o ülkelerin kendi dillerinde kendi yayın organlarında zaten var, açıp oradan baksın millet.

Dil bilgisi yetersizse? Yeni gelmişse? Daha da acısı, otuz yıldır orada kazık gibi oturuyor da hâlâ üç kelime gâvurcayı doğru düzgün bir araya getiremiyorsa garibim?

Yıllarca ve yıllarca, bizim saftırık 'devrimci' kesim, Almanya'ya giden Anadolu köylüsünün orada 'bilinçleneceğini', dönüp Türkiye'de devrim yapacağım sandı, umdu durdu. Oysa onlar, itildiler kakıldılar, horlandılar ama, yıllarca ve yıllarca kuru ekmeğe, kötü bulgura yatıp para biriktirdiler. Ve sınıf atladılar.

Gerek orada, gerek dönünce burada.

(Ağlayanlar, eski sınıflarına takılıp kalanlar, yeni sınıfa zıplamaya beyni, gücü, çapı, becerisi, yeteneği yetmeyenler oldular. Eh, bu da kendi sorunlarıdır.)

Ama, şu deyimi de hiç sevmem ya, 'gönül isterdi ki', Türk gazetelerinin Almanya baskılarında, banka, kredi faizi, charter uçuşu, arabesk kaseti ve fenni sünnetçi reklamlarının yam sıra, azıcık da 'kültür' köşeleri olsun. 'Oranın' kültür-sanat olaylarına yönelik sayfalar mesela... 'Alamancı', paracıklarını kazansın, köşeyi dönsün, zenginleşmesine zenginleşsin, helal-i hoş olsun da, azıcık da yontulsun.

(Bana bakın, sakın tutup da mektup gönderip ‘Almanya gurbetinde sömürülen Türk emekçisi’ edebiyatı yapmayın, okumam. Orada kimin ne işin peşinde olduğunu, kimin ne durumda bulunduğunu çok yakından biliyorum, tamam mı?)

BATI BATI DEDİKLERİM KAÇAKTAN AL HABERİ!

Bakış diye yeni bir dergi çıktı. Aylık bir kültür-sanat dergisi.

Bu derginin muhabiri, 12 Eylül'den beri Almanya'da yaşayan Şanar Yurdatapan'a bir soru sormuş. Şanar'ı bileceksiniz, hani Melike'nin (Demirağ) kocası, besteci.

(Şanar'm kızkardeşi, Cem Mansur'un eşi balerin Lale gerçi benden nefret eder ama, onun nedenleri başka; ben bu sefer abisini öveceğim, bakalım sevinecek mi?)

Bakış dergisi, "Yurt dışına çıktığınızda nasıl bir Avrupa umuyordunuz, ne buldunuz?" diye sormuş.

Şanar diyor ki:

"Zoraki Avrupalılığımızın onuncu yılında, hâlâ alışamadığımız birçok şey var. Bunların en başında, insan ilişkilerinin inanılmaz soğukluğu ve kopukluğu geliyor. Gazeteden okumakla bazı şeyleri anladığınızı sanabilirsiniz, ama karşı karşıya gelmeden önce masal gibi gelir insana gene de... Minicik bir örnek: Beş yıl yaşadığımız bir Alman şehrinde, komşumuz genç bir çiftin bizim kızımızla yaşıt bir de kızları var, anaokuluna gidiyor. Bu çift, arada sırada bir yere gitmek istediği zaman kızlarını gece yatısına bize emanet edebiliyordu ama, çok yakında oturan anneanneye bunu teklif bile edemiyordu!

Yolunuz Batı Avrupa'ya düşerse önceden hazırlıklı olun. Daha bir gün önce, herhangi bir iş ilişkisi içinde gayet samimi olduğunuz, sohbet ettiğiniz, bira içtiğiniz birisi, ertesi gün yanınızdan selamsız sabahsız geçebilir, üstelik bu, oralarda kabalık da sayılmaz, çünkü sizinle işi bitmiştir!

(...) Önceden farketmediğimiz en önemli şey, bu ülkelerde de sefalet olduğuydu! Özellikle Almanya'nın dış görünüşü öyle parlak cilalı ki, bu ülkede ayyaşların dışında aç sefil insan olmadığına yemin edebilir ilk gelen birisi. Oysa 'en az geçinme sınırının' altında insanların sayısı milyonlarla ölçülüyor!

(...) Az çok bildiğimiz, ama bu kadarını tahmin edemediğimiz bir şey de, 'sokaktaki adamın' bilgisizlik ve bilinçsizlik düzeyi. Bu, sanırım, gerçeklerin en korkuncu. Dış kalıbına baktığınız zaman modern bir Avrupalı saydığınız insanların büyük çoğunluğunun dünyadan haberi yok! Zaten, 'Avrupai insan' kavramı, bizim kendi hayalimizde uydurduğumuz bir şey olsa gerek. |

Haberleri olanların da çarpık çurpuk haberleri var, yamalı bohça gibi, hiçbir parça diğerini tutmuyor.

(...) Hayatları saniyesi saniyesine doldurulmuş: Günde sekiz saat iş, bir saat alışveriş, otuz dakika köpek gezdirme, birahanede kumar veya futbol tartışması, cumartesi günü otomobilini yıkama ve cilalama, pazar sabahı kilise!

Ortalama bir Alman'ın dünyaya açılan penceresi Bild Zeitung, bizimkiler kadar pespaye bir bulvar gazetesi ve televizyon.

(...) Millet televizyonda zaman zaman yayınlanan ekonomi programlarını değil, spor ve eğlence programlarını tercih ediyor."

Şöyle sürdürmüş konuşmasını Şanar Yurdatapan:

"Eskiden dudak bükerek baktığımız burjuva demokrasisi ve onun sınırlı düşünce özgürlüğünün kıymetini daha iyi anladık! Zaman zaman eski değer yargılarımızın ne kadar çiğ olduğunu da anladık ve utanç duyduk."

'Oraları' cennet sanan sayın okuyucularıma saygılarımla duyururum...

Şanar'a 'dönek' diyecek 'salim arkadaşlara' da Allah selamet versin!

DÜŞÜNCELERİNİZDEN KORKMAYINIZ

İkizin Güngör Uras'ı tanır mısınız?

Ufak tefek, saçlarına kır erken inmiş, ince, kibar, uygar, 'dünya tatlısı' bir ağabeyimizdir kendisi.

Değme yazara çizere taş çıkartır Güngör Uras, on parmağında on bir marifet, bir koltukta iki değil üç değil yedi-sekiz karpuz, hem ekonomi bilimiyle, hem işletmecilikle, hem danışmanlıkla, hem de güncel politikadan, kültür, sanat sorunlarından binbir lokantanın ve yemeğin tanıtımına kadar aklınıza geldik gelmedik her işle uğraşır ve hepsinin de elhak altından kalkar.

Çeşitli yayın organlarında başka başka isimlerle yazar durur yıllardır. Belki çok yalandan izlediğiniz bir gazetede de (!) umulmadık bir takma adla yazıyor da, 'tılsım bozulmasın', açıklayacak değilim, boşuna beklemeyin!

Geçenlerde, bir yazısında, Amerika Birleşik Devletleri'nde yeni katıldığı üniversite açılış törenini ibretle anlatıyordu.

Rektör çıkmış ve demiş ki:

"Buraya sadece teori öğrenmeye, 'kitabi' bilgi edinmeye gelmediniz. Liberal düşünmeyi, çağdaş yaşamı geliştirmeyi öğrenin."

Sonra bir konuk profesör gelmiş kürsüye, o da demiş ki çocuklara:

"Farklı kişiliklerinizi koruyun ve geliştirin. Dünyayı ileri götürecek onlanlar, birbirinden farklı kişilerdir. Birbirinin kopyası insanlardan bu topluma hayır gelmez. Eğitim sisteminin amacı, insanları tornadan geçirip, sivri yanlarını tıraşlayıp, bir örnek bir sürü insanın eline

diploma denilen kâğıtlardan tutuşturmak değildir!”

Bunun ardından, bir de bizdeki üniversite açılış törenlerinden örnekler veriyor Güngör Uras.

Hani o, kimilerine öğrencilerin katılmalarına bile izin verilmeyen açılış törenlerinden!

Önce ille de bakan konuşacak. Gençlere Atatürk ilkelerinden söz edecek. Bir Türk dünyaya bedeldir; Türk, öğün, çalış, güven falan filan. Ardından, meclisin, okuldan atılanlar için yeni bir ‘af kanunu’ çıkaracağını müjdeler.

Arkasından rektör çıkıp bir konuşma yapar ve parasızlıktan yakınır. Öğrencilere yeni bir ‘ek sınav hakkı’ tanınacağını bildirir; İdare Mahkemesi’nin kararıyla, son sınıf öğrencisi çakmış olsa bile diplomasını alacaktır!

Gençlerin derslerin dışmda hiçbir şey düşünmemeleri gerekmektedir. Politika hâşâ! Erkeklere karı-kız, kızlara oğlan, hâşâ sümme hâşâ! .

Öğrenciler de, açılış töreninde öğrenci temsilcisinin konuşturulmamasını protesto amacıyla yemek boykotu düzenlerler.

Uras diyor ki, Amerika’da ben hiçbir üniversitede, gençlere, aman Lincoln ilkelerinden, Washington yolundan ayrılmayın diye öğüt verildiğini duymadım!

Siz yerli rektöre kulak asmayın çocuklar.

Kırk yılda bir de Güngör abinizi, Engin abinizi dinleyin.

Herkesten farklı olun! ‘Orijinal’ olun yani. Tornaya girmeyin.

Ders dışında her şeyle ilgilenin. Kültüre, sanata, spora ağırlık verin. Ben sözgelimi, ikinci sınıfta bilmemne dersinden kaç not aldığımı hatırlamıyorum, o derste anlatılanlar da pek aklımda değil ama, ‘ders dışı okumalarım’ sayesinde bugün ekmek yiyorum. O zamanlar doğru dürüst spor yapmış olsaydım da, bugün iki paket cıgara içerek tıknefes kalmazdım.

Oğlanlar kızlarla, kızlar da oğlanlarla gezsinler. Sinemaya, tiyatroya, dans etmeye gitsinler. Ayıp da değildir günah da. Karşı cinsi tanıyın. Tanıyın ki, ileride, yıkılmış evliliklerin enkazı altında, bir elinizde bavulunuz, öbür elinizde dokuz-on yaşlarında bir çocukla kalakalmayın.

Düşünün. Tartışın. Kendinize özgü prensipleriniz, kendi fikirleriniz olsun.

Kendinizin olsun fikirleriniz, onları ne rektörünüzün ne dekanınızın, ne hocanızın oluşturmasına izin vermeyin. Dinleyin söylediklerini, öğrenin, ‘hisse kapın’ ama kendi düşüncenizi kendiniz oluşturun.

Gazete okumakla yetinmeyin. Kitap okuyun. Çok ve çeşitli kitap okuyun hem de... Paranız çıkışmıyorsa ödünç alın okuyun. Beş kişi bir kitabı ortak alıp sırayla okuyun. Ne halt ederseniz edin, bir şekilde okuyun.

Ve en önemlisi, karşı görüşteki yazarları da okuyun.

Sol görüşteyseniz, mutlaka Hitler’in ‘Kavgam’ına da bir göz atın, sağ görüşteyseniz Marx’ın ‘Kapital’ini karıştırın mesela. Allah’a inanmıyorsanız oturup Tevrat’ı, İncil'i, Kuran’ı anlamayı deneyin.

Hiç kimsenin sizi kendi görüşü doğrultusunda ‘doldurmasına’ izin vermeyin, her görüşün her yanını inceleyin, tartın, sonra kendi kararınızı verin.

Ve, düşüncelerinizden korkmayın. Onlar sizindirler ve muhteremdirler.

Onları savunmaktan da korkmayın.

Muhtaç olduğunuz kudret, ‘damarlarınızdaki asil kanda’ olduğu kadar, düşüncelerinizdedir.

Düşünce diyoruz tabii, papağan çığlığı, ahmak hezeyanı, ya da hazırlop slogan değil.

YİRMİ SEKİZ YIL BİR AY ÖNCE

Dün odamda temizlik yaptım.

Sonbahar temizliği.

Oturdum eski dosyaları ayıkladım bir güzel, gereksiz pılıyı pırtıyı attım, toz toprağı süpürdüm, kitapları düzene soktum, kesikleri, eski gazeteleri elden geçirdim.

Elime geçen, sapsarı kesmiş bir Son Havadis oldu, kenarları pıyrım pıyrım, kat yerlerinden de eprimiş, açıp katlarken dikkatli olmak gerekiyor yırtılmasın diye.

Tarihi, 18 Eylül 1961 Pazartesi. Tastamam yirmi sekiz yıl bir ay önce.

Sahibi Kemal Pekün'dü, öyle ya, başyazarı Gökhan Evliyaoğlu, (o zamanlar daha 'baş muharrir' deniyor), yazı işleri müdürü de Hami Tezkan.

Adalet Partisi Genel Başkanı Ragıp Gümüşpala, Milli Birlik Komitesi üyesi ve Devlet Bakanı Sıtkı Ulay'la elli beş dakika süren bir görüşme yapmış. Yanında da genel sekreteri Şinasi Osma varmış.

Adviye Fenik, 'Sarı Çizmeli' köşesinde sonbaharın geldiğini, yaprakların sarardığını yazıyor. Faruk Timurtaş, Tevfik Fikret'i anlatan bir makale döktürmüş, Doktor Recep Doksat ağız kokusundan nasıl kurtulmak gerektiğinden, dişleri sabah akşam fırçalamanın erdemlerinden dem vuruyor. İlhan Darendelioğlu, sonraları, biz artık liseye geçtiğimizde kitabı da çıkacak 'Türkiye'de Komünist Hareketleri'ni tefrika ediyor, Doktor Hikmet'in Vatan Partisi'ni anlatmış o gün, o 18 Eylül 1961 günü.

Eh, karşı sayfada başka bir köşede de Nihal Atsız, ‘Bozkurtların Ölümü’nün yüz altmış üçüncü tefrikasına ulaşmış.

Falımda, sonu iyi çıkacak bir iş hakkında görüşmeye çağrılacağım yazılı, pek gitmek niyetinde değilmişim ama ‘menfaatim gitmekliğimi icabettiriyormuş’. Hayırdır.

18 Eylül 1961, tastamam yirmi sekiz yıl bir ay önce...

Şişli’de kafesinden kaçan bir papağan iki kadını birbirine düşürüp karakolluk etmiş, Sabri Acarsoy taksitle soba satıyor, Limasollu Naci yabancı dil kurslarına çağırıyor herkesi, Sivas’ta trafik kazasında üç kişi ölmüş, Meksika’da ayaklanma bastırılmış, Şevket Rado, üç sütuna yirmi santimetre üzerinden verdiği ‘Hayat Mecmuası’ ilanında, ‘bulamamak ihtimaline karşı bayi ve müvezzilerinize şimdiden sipariş ediniz’ öğüdünü veriyor.

İstanbul Radyosu’nda akşam saat sekizde Bob Azzam konseri var, herhalde ‘C’est Ecrit Dans Le Ciel’i akordeonla çalıp söyleyecek. Ankara Radyosu’nda kayda değer bir halt yok.

Cumhuriyet Halk Partisi’nde Kasım Gülek’çilerle İsmail Rüştü Aksal’cılar birbirlerine girmişler! Genel merkezin gösterdiği adaylar Adana’da Gülek takımına yenilmişler, İsmail Rüştü pek içerlemiş bu işe, parti meclisi toplanacakmış, genel merkez, aday yoklamalarının iptalini istiyor. (Tastamam yirmi sekiz yıl bir ay önce oluyor bunlar).

Irak’ta Kürt ayaklanması sürüyor, hatta tehlikeli bir hal alıyormuş.

İstanbul’da hava birdenbire bozmuş, ortalığı seller götürmüş, trafik felce uğramış, yirmi sekiz yıl bir ay önce.

Fenerbahçe-Gençlerbirliği maçında kavga çıkmış. Perişanlıktan bir türlü kurtulamayan Beşiktaş, Karagümrük’e boyun eğip 1-0 yenilmiş. Taraftarlar Beşiktaş’ı yuhalamışlar. Yirmi sekiz yıl bir ay önce. Galatasaray da İzmirspor’la 1-1 berabere kalmış, goller Niyazi ve

Gürcan'dan, Galatasaray sahada o ünlü on biriyle diziliyor, yirmi sekiz yıl bir ay sonra gözümü kapayıp ezbere sayabildiğim on biriyle: Turgay, Candemir, Küçük Ahmet... Uğur, Ergun, Büyük Ahmet... Samim, Recep, Bahri, Selçuk, Niyazi.

Buna karşılık Fenerbahçe Gençlerbirliği'ni 2-1 yenmiş!

Evet ya, ortalıkta artık sisli hayal perdelerinin ardmda kalan takımlar var, milli lig puan durumuna bakınca isimleri kelebekler gibi uçuşuyorlar: Karagümrük.. İstanbulspor.. Altınordu.. Vefa.. Yeşildirek.. PTT... Feriköy... Demirspor.

Harbiye'deki, Hilton Oteli karşısında, Babil Sokak köşesinde beş odalı ev satılık, otuz sekiz bin lira! Acıbadem'de iki oda bir salon, gömme banyolu apartman katı otuzbeş bin.

İş arayanlar köşesinde bir kadıncağız, evlere dikişe gidermiş, yevmiye kırk lira istiyor.

Atlas Sineması'nda Diana Dors'un 'Yavaş Yürü Yabancı' filmi oynuyor, Emek'te Marilyn Monroe 'Bazıları Sıcak Sever'le milleti kırıp geçiriyor, Emek'te iki film birden üstelik, ikinci filmde Brigitte Bardot, 'Kadın ve Kuklası'. Hafta sonu iki on beşe gitmeli. Konak'ta bir Doris Day filmi, Lale'de Alan Ladd, Lüks'te Yves Montand, Baba Montand, 'Dehşet Yolcuları'nda. Şan'da Eşref Kolçak 'Namus Uğruna', Kenan Pars, 'İzmir Ateşler İçinde', Ünal'da Efgan Efekan, Yavuz'da Muhterem Nur, Muzaffer Tema, Yeni Melek'te Burt Lancaster, Zafer'de Kim Novak, hangi birine yetişeceksin?

18 Eylül 1961... Yirmi sekiz yıl bir ay önce.

Son Havadis'in manşeti:

Menderes de idam edildi.

Milli Birlik Komitesi ‘tebliğine’ göre, ‘düşük başvekil’ Adnan Menderes’in ‘sıhhi muayenesi’ yapılmış, sağlığının bütünüyle düzeldiği raporla saptanmış, onlar ‘tesbit edildi’ diyorlar o zaman, Sedat Tavat, Nevzat Yeğinsu, Galip Bozalioğlu, Ahmet Karahaliloğlu, Zeki Kebabcıoğlu, Sedat Yürütken imzalarıyla.

Sonra bir tek, kısacık paragraf:

Yüksek Adalet Divanı’nca verilen ve Milli Birlik Komitesi’ince tasdik edilen idam cezası hükmü infaz edilmiştir. Tebliğ olunur.

Bu kadar.

Hay Allah, durup durduk yerde bu yazıyı ben neden yazdım şimdi?

ONUN SESİ

‘İlk defa duyuyorum sesini’ dedi eşim!

Ne garip. Ben de otuz yıl sonra yeniden.

29 Nisan akşamı yaptığı radyo konuşması galiba. Araya bol Osmanlıca laflar katıyor gene.

Azıcık ‘kırık’ bir ses bu, hatırlıyorum, o zamanlar düşmanları çirkin yakıştırmalar yaparlardı.

Oysa kadınlar da bayılırlardı ona.

Kara gözlüklerini, ‘hilal’ kaşlarını, ceketinin yeninden beş parmak taşan Frenk gömleğini hatırlıyorum, altın düğmeli.

Onu çok severdim.

Evde herkes koyu Halk Partili, ‘İsmet Paşacı’ olduğu için de, onu sevdiğimden dolayı benimle dalga geçerlerdi.

Eşim, onun sesini ilk kez duyuyor. Öyle ya, ihtilalde bir, asıldığında iki yaşındaymış. Şimdi koskoca kadın!

Vay canına, ihtilalden bu yana otuz, idamlardan beri yirmi dokuz yıl be, sahi.

Bu arada biz de büyüdük de tohuma bile kaçtık!

Küçük Philips radyomuzdan dinlerdim onu. Transistor daha yeni icat

edilmiş, henüz endüstriye uygulanmamıştı, ortalığı pıtırak gibi minicik pilli radyolar kaplamamıştı daha. Lambanın ısınması için iki-üç dakika bekliyorsun, önce uzak denizlerden büyülü telsiz bip bipleri, uzaydan birtakım sinyaller... (O zaman daha 'uzay' değil, 'feza' deniyor!)

Ve eve de Yelpaze alınıyor haftadan haftaya, bir de elbette Hayat Mecmuası, dikkat isterim. 'Yaşam Dergisi' değil, Hayat Mecmuası. Rahmetli Şevket Rado, İbrahim Çamlı ve Hikmet Feridun Es öyle uygun görmüşlerdi.

'I Found My Love in Portofino' şarkısı ortalığı kırıp geçiriyor. Atlas Sineması'nda 'Kwai Köprüsü' mü, 'Mihracenin Gözdesi' mi, 'Hint Mezârı' mı yoksa?

O zamanlar, İstanbul Radyosu'nda 'reklamlar geçidi' var. Orhan Boran'ın eğlence programları. Halide Pişkin öleli iki yıl olmuş.

Halide Pişkin adını hatırlayan var mı şimdi?

Ne garip, 'Kwai Köprüsü' yeniden oynadı televizyonda geçenlerde. Sir Alec Guiness, Kwai kumsalında "ne yaptım ben" dedi yeniden.

Ve Adnan Menderes'in sesi yeniden duyuldu. Bizler için yeniden, 'gençler' için ilk kez!

Ya biz ne yaptık Adnan Bey? Biz ne halt ettik beyefendi?

Otuz yıl sonra mı dank edecekti kafamıza?

Suzan Sözen'in Sanera romanını bilir misiniz siz?

Ya, Ayhan Aydan'm, Yassıada'da, Salim Başol'a, "evet ben bu adamı sevdim reis beyefendi, siz sevginin ne olduğunu bilir misiniz" demesini? Ortalık tısss.

Siz, Dolmabahçe'den Yassıada'ya kalkan vapuru hatırlar mısınız?

Ve bebek davası, köpek davası gibi birtakım rezillikler. Tanık yok, kanıt yok, sırf onları kamuoyunda aşağılamak için.

Ve onun sesini.

Yıkılmış, tükenmiş, 'arz edeceğim reis beyefendi' diye titreyen sesini.

İçmeyip biriktirdiği uyku haplarını yuttuktan sonra midesi yıkanmış, sakalları uzamış, burnunun deliklerinden borular çıkan fotoğrafını?

Önce hayatını kurtardılar, sonra öldürdüler. İnfaz Kanunu öyle emrediyordu.

'Her cuma Yassıada'dan uçup namazını Mekke'de kıldığını, dönüp hücresine girdiğini' söylerlerdi beri yandan! 'Demokratların' onu kurtarmak için Marmara Denizi'nin altından adaya tünel kazdıklarını bile söylediler!

İmralı'ya giden motorda, Celal Bayar'ın, 'arkadaşlar, hariciye vekilimiz Fatin Rüştü Bey şimdi size dış politikamızın esaslarını anlatacak' dediğini duymuş muydunuz?

Ve, Ethem Menderes'in mi, Emin Kalafat'ın mı, o gece Kur'an okuduğunu?

Namık Gedik'in, pencereden atladıktan sonra kan içinde, şişmiş yüzünün resmini görmüşlüğünüz var mı gazetelerde?

Hasan Polatkan'ı 'yediği' için mi asmışlardı? Fatin Rüştü Zorlu'ya 'Mister Yüzde Beş' lakabını kim yapıştırmıştı peki?

Siz hiç ‘I Found My Love in Portofino’ şarkısını dinleyip yeni çıkmış çakal eriği yerken ihtilal haberi aldınız mı?

İhtilal olmasaydı Halk Partisi’ni kapatacak, malına mülküne el koyacaktı.

İşi, İsmet Paşa’yı asmaya kadar vardırır mıydı peki?

İsmet Paşa’nın oğlu törene katılmayacakmış.

Adnan Bey’in ailesi de, eski CHP’ye sahip çıkan hiç kimseyi cenazede görmek istemiyoruz demiş.

Her ikisi de ayıp. Çok ayıp.

Ne zaman bitecek bu kardeş kavgası, ne zaman, ne zaman?

Otuz yıl geçti üzerinden, yetmedi mi?

SAPIR SAPIR DÖKÜLÜYOR

Çirkin caddeler, çirkin sokaklar, çirkin binalar, çirkin taşıtlar, çirkin insanlar...

Çiğ güneşle şakır şakır yıkanan bir cehennem.

Havaya bulut bulut kalkan, insanın üzerine yapışan, gözüne kaçan toz toprak. Çiğ güneşin altında cayır cayır yanan alüminyum doğrama. Ne yana dönsen, nereye baksan alüminyum doğrama.

Yapış yapış sıcakta, otobüs bileti parçaları, balgam kalıntıları, terlik tekleri, ayaktan çıkarılıp atılmış çorap eskileri, cıgara izmaritleri.

Kapı aralarında 'kaldırımcılar', çengelli iğne, Nescafe, Tobler çukulata, Fa marka duş şampuanı satıcıları.

Susuzluktan, bakımsızlıktan külrengine dönmüş parça parça, yama yama asfalt üzerinde, çatlamış, kırılmış betonlarda, on yıl önce emir ve komuta altında zorla yaptırılıp şimdi her parçası ayrı dingildeyen kırmızı kaldırım taşları üzerinde, turşu suyu satıcılarının, gezgin köftecilerin, kokoreççilerin geceden bıraktıkları lekeler, yol yol akan pis bulaşık sızıntıları, hıyar kabukları, üzerine bölük bölük sinek konup kalkan çöp birikintileri.

Işık denizinde göz acıtan sözüm ona 'yapılar'. Kendine mimar sıfatını yakıştıran bazı şaşkınların her boşluğa domalttıkları sakil apartman bozuntuları. Her biri ayrı yükseklikte, arada çürük diş gibi tek katlı, iki katlı, mozayik suratlı rezillikler. Kişiliksiz, sevimsiz, kötü binalar.

Hepsi birbirine benzeyen, toplaşan üç-beş çeşit, hepsi yirmi yıl öncesinin modelleri, sevimsiz arabalar.

Sağa, sola, öne arkaya, akla gelebilecek her yöne ve her şekilde bırakılmış otomobiller. Aralarında üç-beş adım atınca tıkanıp kalıyorsun, geçecek yol yok.

Motor gürültüsü, korna, küfür, çıldırtıcı uğultu içinde, otomobillerin, minibüslerin, otobüslerin, kamyonların aralarında, önlerinde, şaşkın tavuklar gibi sağa sola koşuşturan başörtülü kadınlar. Ellerinde, eteklerinde milyonlarca çocuk.

Otobüs duraklarında salak salak birbirine bakınan milyonlarca zavallı. Birbirinin üzerine çıkmadan belediye otobüsüne binmeyi başaramayanlar. 'Arkaya doğru ilerlemek' için sürücünün uyarısını bekleyenler. 'Müsaade eder misiniz' sorusuyla karşılaşınca, sakatatçı dükkânı vitrininde pişmiş koyun kellesi gözleriyle sizi süzenler.

'İnecek var' düğmesine altı kişi arka arkaya basanlar, önündeki adamın beşinci kez düğmeye bastığını, minik ampulun yandığını gördüğü halde içi rahat etmeyip gene dokunanlar düğmeye.

Elbette ampul çoğu zaman bozuk, elbette belediye otobüsünün içini 'bok götürüyor', elbette doğru dürüst açılıp kapanmıyor kapılar, elbette 'körüklülerin' körükleri çatlak patlak.

İnsanın önüne önüne 'bileeeyt' diye haykırıp atlayan sabi sübyan, kafalar üç numara tıraşlı, yarık yarık, dizler bere içinde, iyi su satanlar, kâğıt mendil satanlar, Amor marka prezervatif satanlar, kol saati satanlar, kaset satanlar.

Ellerini kollarını lap lap kaz kanadı gibi iki yana açа açа yürüyen köylüler. Birbirine toslamadan on metre ilerleyemeyenler. Dirsek vuranlar, ayağa basanlar, kadın popolarına parmak atanlar.

Erkeklerin üzerinde üniforma: Kısa kollu, eskiden rengi beyaz olup da terden ve kirden artık dönmüş gömlek. Lacivert pantalon. Gömleğin içinden, iki tarafa sarkmış 'atlet fanilası', cebinden Samsun ya da Maltepe paketiyle çakmak görünecek. Paketle çakmak, kimi zaman çorabın içinden de çıkabilir, terden ıslanmış, yamulmuş. Çorap

saydam, ‘merserize’.

Kadınların ayaklarında ya hacı yeşili plastik terlik, ya topuğu yenmiş, sayası çarpılmış, parmakları açıkta bırakan şerit şerit beyaz iskarpin.

Temmuz sıcağında ağzı burnu kapalı, kara çarşafın içinde zırıl zırıl terleyen, leş gibi kokan kadıncağızlar.

Milyonlarca yamuk, şekilsiz zavallı. Ne erkeği erkeğe, ne kadını kadma benzeyen milyonlarca zavallı köylü.

Şu 1990 yılında.

İstanbul’un yazında.

Güneş, yorgunluk ve telaş.

İstanbul sapır sapır dökülüyor.

İstanbul’u kim bu duruma düşürdüyse alsın, uygun bir yerine soksun!

TAHARET YA RESULALLAH!

İlk duyduğumda dehşete kapılmıştım.

Askerdik; ikinci bölük üçüncü takıma, Kastamonulu Rıfat Çavuş, değme üniversite profesörünün anlatamayacağı açıklıkta, veremeyeceği lezzette ‘ders gösteriyor’, tüfek nasıl doldurulur kapatılır emniyete alınır, düşmanın göğsüne sapladığın süngüyü, herifin kaburga kemiklerine takıp kırmadan nasıl çekip çıkaracaksın, falan.

İşte bizim takım, ilk ‘aptesane terbiyesini’ de Rıfat Çavuş’tan aldı:

Popo, kesinlikle musluktan akan suyla yıkanacak! İncir yaprağına, ya da taşa silinmeyecek! Ola ki sildin, taş helanın çukuruna atılmayacak, yoksa kubur tıkanır!

O güne kadar Türk insanını, hele Anadolu köylüsünü tanıdığımı sanırdım. O gün, poposunu taşa silip taşı da kubura atan yaratık hakkında hemen hiçbir şey bilmediğimi öğrendiğim gündür, Rıfat Çavuş sağolsun.

O günden bu yana da daha yakından inceledik, daha iyi öğrendik, daha çok tanıdık elbet.

Şimdi nereden çıktı sabah sabah bu ‘müstekreh muhabbet?’

Funda Özkan hemşirem geçen cumartesi günü Sabah’ın arka sayfasında, Akbulut’un değme demecinden, Demirel'in onca çıkışından, İnönü’nün her açıklamasından daha önemli haberini yakalayıp patlatmış da ondan.

Tuvalet kâğıdı kullanmıyoruz!

Amerika Birleşik Devletleri'nde kişi başına düşen temizlik kâğıdı tüketimi, yılda 20 kilo, bizde 360 gram.

Temizlik kâğıdı deyince yalnız popo rulosu sanmayın ha, bunun içinde mendil, peçete, havlu her bir şey var.

Avrupalı bizden 23 kat fazla kullanıyormuş temizlik kâğıdını.

Bunun popoya hasredilmiş olanı da, Avrupa'da adam başına yılda 4.5 kilo, Türkiye'de 160 gram.

Otomobillerde kullanılan kutu mendil tüketimi, Avrupa'da 224 gram, bizde 6 gram.

Cep mendili de, Avrupa'da 532 gram, bizde 47 gram.

Toplam temizlik kâğıdı tüketimi, Japonya'da kişi başına yılda 10 kiloyu, Kore'de 4,5 kiloyu, Kuveyt'te de 3 kiloyu buluyormuş.

Ama bu alanda Ürdün'ü ve İran'ı sollamışız. Ürdün'de kelle başına senede 250 gram, İran'da da 110 gram temizlik kâğıdı kullanılıyormuş.

Bütün bunlar neden böyleymiş?

Türkiye'de 1970 yılında ilk temizlik kâğıdını üreten İpek Kâğıt şirketinin genel müdürü Erdal Karamercan, nedenini 'halkımızın tuvalet kâğıdı yerine taharetlenmeyi tercih etmesine' bağlıyor, ikinci bir açıklama 'gelir düzeyinin düşüklüğüymüş.'

Haminnemin taharet bezi vardı, aptesanenin arkasında, kuytu bir yerlerde asılı durur; bununla silineceksin de, fazla da bekletmeden 'ilaca yatırıp' bir güzel temizleyip paklayacaksın!

Çok kişinin de vardır Türkiye'de.

Şehirlilerin tabii, 'Osmanlı köklerinden' bütün bütüne kopmamış olanların.

Osmanlı'nın yüz yıl sömürüp hayvan derekesine düşürdüğü Anadolu köylüsü, taharet bezi yerine incir, asma yaprağı, o da bulunamadı mı taş parçasıyla görür işini.

Şimdi, taharet bezinden tuvalet kâğıdına geçebilen geçiyor, kafası çalışan, azıcık 'hijyen' nedir bilebilen, bir de parası yeten.

Ama 'kâğıt yerine taharetlenme' alternatifi biraz havada kalan bir açıklama.

Çünkü, Türk milleti, genellikle poposunu hem yıkayan hem silen bir insan topluluğu. Önce yıkanıyor, sonra kurulanıyor. 'Yıkama' ve 'kurulama' eylemleri birbirini izliyor, bu ikisi birbirine karşıt değil yani, birini gerçekleştirince ötekinden vazgeçmek gerekmiyor.

Bakın, gâvur öyle yapmaz! Gâvur yalnızca silinir.

Yıkamak isteyen Müslüman'la da bir güzel dalgasını geçer deyyus.

Oysa biz, popo temizliğine de çift katlı sağlıklı çözümü bulmuş insanlarız da farkında değiliz! Hem yıkama, hem silme işlemi.

Bu yüzden, onların tuvaletlerinde yalnızca kâğıt vardır, musluğu boşuna arama, bulman mümkün değil. Bizim apartman aptesanelerinde, elinin altmda hem akar su, hem kâğıt rulosu makarası.

Da... Şu ‘makas’ açılmasaydı, uçurum bu kadar derinleşmeseydi Türk insanının iki ana kesimi arasında.

Bir kısmı Kleenex’e, Selpak’a silinirken, öbür bölümü taşa silinmeseydi...

Yoksa bu böyle sürüp gittikçe Avrupa Topluluğu’ na gireceğinizi falan mı sanıyorsunuz?

Evet, gâvurlar kıçlarını yıkamasını bilmiyorlar ama, silinmesini bilmeyeni de almıyorlar aralarına!

Oysa ne güzel gerçekleştirmişiz ‘sentezi’, farkında olmadan.

Hem o, hem bu.

Keşke, Doğu’yla Batı arasında bulduğumuz çözüm yalnız kenef alanında kalmasaydı. Bilimde, kültürde, sanatta, politikada, toplum düzeninde de şu sentezin yolunu keşfetmiş olsaydık!

CAN AZERBAYCAN

Türkiye'de bulunan Azeriler, Hazar adında bir gazete çıkarıyorlar.

Elbet kimsenin haber ve agâhı yoktur!

Televizyonda Mehmet Ali Birand'ın '32. Gün' programına çıkıp konuşan kırçıl sakallı Azeri liderinin, Azerbaycan Halk Cephesi önderinin adını da kimse bilmez. Adı, Ebulfez Ali Elçibey.

Rus boyunduruğunda adını Aliyev yapmışlar da, şimdi bunu silip Alisoy dedirtiyor kendine.

Bu adam, Hazar gazetesine demeç vermiş. Kimse okumaz.

Adam 'Türkiye sağolsun' diyor, kimse iplemez.

Lehçesiyle, Türkçe'sinin bir hoşluğuyla, bir tuhaflığıyla dalga geçer ancak.

Ve de, 'adamlar tıpkı bizim gibi Türkçe konuşuyorlarmış yahu' diye şaşa kalır.

Hani, İngiltere'ye gittiğinde, 'adamlar ne kadar kalkınmış, ne kadar ilerlemiş birader, kültür seviyesi çok yükselmiş, vallahi İngiltere'de hamallar bile çatır çatır İngilizce konuşuyor' deyip şaşıp kalan hayvan gibi.

Azerbaycan, yetmiş ikinci bağımsızlık yıldönümünü kutluyor, yüreği hem buruk, hem yaralı. Bu da kimin umurunda?

Adamlar, Kızılordu birlikleri Baku'yu bastığında, 'bize ilaç ve kan gönderin, silah gönderin' diye feryat etmişlerdi, uluslararası ince politika uğruna sırtımızı döndük. Bunu da kimse hatırlamaz.

(Ama 'Bulgaristan'dan göçedecek soydaşları bağrımıza basacağız' diye atıp tutup sonra da onları aç açık bırakmak, karılarına kızlarına saldırmak, ekmeğimize ortak olacaklar diye irkilip tırsmak elimizden gelir, çok şükür!)

Azerbaycan'ın 28 Mayıs 1918 günü bağımsızlığını ilan ettiğini, tamı tamına yirmi üç ay sonra, 28 Nisan 1920'de o zamanlar Milletler Halk Komiseri olan Stalin'in onayı, Troçki'nin emriyle Kızılordu tarafından ezilip Sovyet İmparatorluğu'na katıldığını da bilmeyiz biz.

Azerbaycan bağımsızlığının önderi Mehmet Emin Resulzade'nin adım da hiç mi hiç duymuşluğumuz yoktur.

Bolşeviklerin 'halklara özgürlük' sloganını ciddiye almışlardı da garipler! 'Milletlerin kendi kaderlerini kendileri tayin hakkı' ilkesinin uygulanacağını sanmışlardı saftırıklar, Bolşevikler devrim yapınca Çar İmparatorluğu'ndan, Rus boyunduruğundan sıyrılırız ummuşlardı.

Şimdi ayyıldızlı bayrak yeniden dalgalamyor Baku ve Gence'de. Evet, yıldızı sekiz köşeli, kırmızısının yanında yeşili de olan bir bayraktır bu, ama ayyıldızlı bir bayraktır.

İlk fırsatta yeniden bağımsızlıklarını ilan edecekler!

Estonya'yla, Letonya'yla, Litvanya'yla oturup konuşmayı, tartışmayı tercih eden Gorbaçov, onları kan ve ateşle ezmeyi denese bile.

Şimdilik, Azerbaycan Parlamentosu milletvekilleri meclise giremiyorlar, çünkü Baku meclisi Kızılordu tanklarıyla çevrili.

Ama ilk fırsatta bağımsızlık kararını açıklayacaklar. Muttalip devlet

başkanı, Bahtiyar Vahapzade belki de başbakan, Alisoy belki de meclis başkanı.

Köle gibi değil, insan gibi yaşayacaklar, onurlarıyla.

Böylece bağımsız Türk devletlerinin sayısı üçe çıkacak.

Kan ve gözyaşında boğulur mu, dayanırlar ve dayatırlar mı bilinmez. Bu, biraz da Türkiye Cumhuriyeti'nin tutumuna bağlı olacak.

Ama arka çıkamayız ki biz, sonra kesiverir Sovyetler Birliği doğal gazı!

Öyle değil mi? Nemize lazım canım, başımıza dert mi alacağız?

İki üç demeç patlatırız, onlar bizim canlarımızdır falan.

Televizyonda da üç beş Azeri türküsü.

Daha olmazsa, bazıları 'hem Azeriler Sünni değil Şii'dir' diye açıklama yaparlar.

Hadi namus, şeref, haysiyet, vatan, özgürlük, bağımsızlık falan gibi kavramlar çoktan gözden düştü, bir sosyete dergisinin deyimiyle 'in' değil 'out' sayılıyor artık, demode.

Hiç olmazsa tüccar kafasıyla düşünün be, avantanıza bakın!

Adamlar, size ucuz petrol, pamuk, ipek, demir-çelik satalım, sizden bilgisayar, teknoloji, 'know-how' alalım diye ağlıyorlar.

Azerbaycan, Latin alfabesine geçme kararı aldı! Kiril alfabesini

bırakıyorlar!

(1929 yılından 1939 yılına kadar Latin alfabesi kullandıklarını, sonra bunun gene Stalin'in emriyle Rus yazısına çevrildiğini de duymamışsınızdır Allah bilir.)

Bunun önümüze ne ufuklar açacağını kavrayabiliyor musunuz?

Baku caddelerinde, Gence sokaklarında avaz avaz satılan, kapış kapış okunan Türkiye gazeteleri. Dükkânlarda Türkiye yazarlarının kitapları!

Kitabım üç beş binden fazla satmıyor diye ağlayan yazara, birdenbire üç yüz bin, beş yüz bin kişi tarafından okunma olanağı!

Toplam satışı üç milyon barajını aşamayan Türkiye basınına, birdenbire bunu sekize ona katlama fırsatı!

İşte sana bir tüyo sevgili Babıali, değerli gazete patronu ve yöneticisi, muhterem dergi, kitap yayıncısı. Yüce Türk sanayicisi, ithalatçısı, ihracatçısı, taciri ve de üçkâğıtçısı. Aklın varsa Azerbaycan'la ilgilenirsin!

HÜRRİYET GEYİĞİ

Ben öyle bir eşeğim ki, Refik Halid'i ancak otuz beşimde keşfetmiştim!

Refik Halid'i bildiniz mi?

Türkçeyi en güzel kullanan üç-beş ustamızdan biri. Onun gibi yazabilmek için neler vermezdim. Ya da Falih Rıfkı gibi tadını çıkarabilmek için Türkçe'nin, mesela.

Şimdilerde kim okur acaba Refik Halid'i? Reşat Nuri'yi, Yakup Kadri'yi, Halide Edib'i kaç kişi karıştırır?

Bizim kuşak bu imzalara yıllar yılı 'ortamektep muharriri' gözüyle baktı, okulda kendilerinden soğutulup bıktırıldığımız için de sonradan dönüp açmadık kapaklarını.

Ne önemli, ne büyük yazarlar olduklarını, bizim çağdaş klasiklerimiz sayıldıklarını da ben ancak otuz beş yaşımdan sonra 'idrak' edebildim. Acaba daha kaç kişi vardır bu düşünceye gelen?

Refik Halid'in anılarının ikinci cildi İletişim Yayınları'ndan çıktı, 'Bir Ömür Boyunca' birincisi, 'Minelbab İlelmihrab' da üstadın mütareke dönemi hatıratıdır. Hürriyet ve İtilaf fırkasına hem yanaşıp hem de ondan nefret edip, iliklerine işlemiş İttihatçı düşmanlığını da bir türlü aşamadığı için Anadolu'da başlayan kurtuluş çabasına veryansın ettiği, Posta-Telgraf Müdürlüğü yaptığı ve Refet Paşa İstanbul'a girince Ali Kemal'in akıbetine uğramaktan korkup Beyrut'a kaçtığı dönem. Yıllarca 'yüz ellilikler' listesinde kalıp ancak 1938'de yeniden görebilmek üzere Türkiye'yi.

Refik Halid, meşrutiyetten sora İstanbul'a getirilen ünlü bir hayvanı anlatıyor. Kahraman-ı hürriyet Resneli Niyazi Bey'in ünlü geyiğini!

Niyazi, Enver'in gölgesinde kalmıştı hani. Parsayı Enver toplayıp, 'yaşasın Niyaziler Enverler, varolsun hamiyetli askerler' türküsü gözden düşünce küsmüş, hürriyet vaadiyle gelip hürriyeti boğan eski silah arkadaşlarından soğumuş, sessiz sedasız köşesine çekilmişti.

Sessiz sedasız da öldü gitti. Tıpkı, Manastır'da Şefik Paşa'yı vuran arkadaşı Mülazım Atıf Bey gibi. Niyazi genç öldü, Atıf, iki büklüm bir ihtiyar, Atıf Kamçıl olarak. Niyazi'nin bir adı kaldı yadigâr, bir de geyiği. Atıf ı hatırlayan çıkar mı?

Nice yıllar sonra, ikisinin el ele çekilmiş resimlerini, pardon, 'alınmış fotografılerini' görmüştüm, ikisi de iyiniyetli, saf, temiz, isimsiz kahraman olmaya çoktan gönüllü, iktidar kavgasına, ayak oyunlarına bulaşmayacak doğru düzgün insanlardı, köşelerine kaçıp meydanı Enver'e bırakmayı tercih ettiler, koca imparatorluğu batırmanın ağırdan da ağır sorumluluğundan, suçluluğundan böylece kurtuldular.

İkisini de çok seviyorum.

Enver'i?.. Hayır!

Çünkü, bir sürü hatasımn, suçunun yanı sıra, muhalif gazeteci vurdurmuştu Enver.

İşte, Enver'in, Bahçekapı'da börekçi fırınının önünde, sonradan ödül niyetine Ankara valisi yapacağı Abdülkadir'e vurdurduğu Ahmet Samim, Niyazi'nin geyiğine 'gazal-i hürriyet' adını takmışmış. İttihatçılara muhalif 'Sada-yı Millet' gazetesindeki köşesinde.

Ama halk arasında pek tutmamış bu, kısaca 'Niyazi Bey geyiği' diyorlarmış.

1908 yılı sonbaharıdır.

Niyazi Bey, Makedonya dağlarına çıktığında, kafasında, üzerinde ‘ya hürriyet ya ölüm’ yazılı kara kalpak, yanında bu hayvancık.

23 Temmuz’da meşrutiyet ilan edilince, Makedonyalı çeteciler İstanbul’a akın ediyorlar, elbette geyik de onlarla birlik.

“Gelir de arkadaşları gibi refah yüzü mü görür, bir saray ahırına mı sokulur, önüne yonca demetleri, sütle yoğurulmuş kepek, arpa yahut yulaf mı konulur? Hayır...” diyor Refik Halid.

Şehzadebaşı’nda, Direklerarası köşesinde ünlü Letafet Apartmanı’nın ışık girmez, hava almaz bodrum katına bağlamışlar. O zamanın parasıyla bir kuruşa bilet kesip halka gösteriyorlarmış! Toplanan parayı ‘Cemiyet-i Mukaddese’ye’, yani İttihat ve Terakki’ye gelir kaydetmek üzere!

Refik Halid o sıra on dokuz yaşındadır, Mekteb-i Hukuk öğrencisi. Geyiği görmeye gitmiş.

İçeri girince, yaş gübre ve mayhoşlaşmış kuru ot kokusundan genzi yanmış, gözleri sulanmış. İçerisi zifir gibi karanlık, göz gözü görmüyor. Neden sonra, karanlığa alışınca... Zavallı geyiği kalın, kirli bir iple dipteki kazığa bağlamışlar, önünde nemli ot kırpıntıları, boyaları yer yer dökülmüş, porselen eskisi, çamurlu tortuyla sıvanmış bir leğen, su kabı niyetine.

Kara ve iri çok güzel gözleri öylesine mahzun.

“Bu gözlerde Resne dağlarının ve eski hürriyetinin hasreti yanıyordu, belki nedamet de vardı, cinsdaşlarını bırakıp insanlar arasına katıldığına, hürriyet dağyesine karıştırıldığına, fırsat eldeyken kendilerinden ayrılıp dağ yolunu tutmadığına, yanındakilere güvendiğine pişmandı.”

Halk geyiğe, hoplayıp zıplama gibi marifetleri bulunmadığından olacak, fazla ilgi göstermemiş. Cemiyet-i Mukaddese, umduğu parayı

toplayamamış.

Kesilip, eti bir Beyoğlu lokantasına mı satılmıştı? O yıllarda Tokathyan gibi büyük otellerde av eti niyetine karaca falan sunulduğuna göre, bakıcısı birkaç mecidiye kazanmıştır zavallı geyik sayesinde, diyor ustamız.

Abide-i Hürriyet tepesine asıl bu geyiğin gömülmesi gerekirdi Talat'la Cemal yerine. "O, bir zamanlar beraber dolaştığı arkadaşlarının, kıtallere, harplere, perişanlıklara karışmadan silinip ortadan kaybolması itibarıyla en masumuydu".

Kimi zaman, ülkemiz, insanımız, hele aydınımız üzerine koca koca ciltler dolusu araştırma kitabı yerine, küçücük bir anı parçası nasıl da çok daha aydınlatıcı, ışık tutucu olabiliyor.

Sabah gazeteye gidiyorum, bir de baktım, Dolmabahçe Sarayı önünde demirlemiş İngiliz gemileri!

Ulan! Ne oluyoruz?

Meğer Çanakkale törenlerine katılmak üzere gelen konuklarmış...

Geçenlerde de haftalık mizah dergilerinden birinde nefis bir karikatür vardı... İki kişi, Sayın Sözen'in Galatasaray'a oturttuğu tramvay vagonunun önünde konuşuyorlar... Biri diyor ki: Hey gidi günler hey! Anadolu paramparça, İstanbul'da tramvay... Tıpkı savaş yılları gibi!... Nostaljiye bak! Bugünlerde Refik Halid'e iyiden iyiye sardırdım ya, içim dışım mütareke oldu... Sanki Pera Palas'a çay içmeye gidip otursam az sonra General Harrington kapıdan giriverecek!

Ustanın 'Bir Ömür Boyunca'sını bir gecede yuttum, döndüm, ilk cildini, 'Minelbab İlelmihrab'ı yeniden deviriyorum...

1919 yazı. Refik Halid, Damat Ferit Paşa Hükümeti tarafından Posta-

Telgraf Genel Müdürlüğü'ne getirilmiş.

Mustafa Kemal Paşa, ordu müfettişi sıfatıyla gittiği Samsun'dan Amasya'ya geçmiş, başkaldırmakta, Sivas'ta kongre toplamaya çalışıyor. Damat Ferit tarafından görevden alınmış da, 'beni ancak padişah azledebilir' deyip hükümet kararını tanımıyor, oyalama taktiği güdüyor şimdilik. Daha sonra, Vahideddin tarafından da görevinden alınınca ordudan istifayı basacaktır. Hükümet, Mustafa Kemal'in ülkenin dört bir yanına çektiği, İzmir'in işgalini kınayan, halkı direnmeye çağıran telgrafların postaneler tarafından kabul edilmemesini istiyor, telgrafları alıp çekecek posta memurlarının cezalandırılmalarını da elbette Refik Halid'den bekliyor!

Bakın ne yazmış Refik Halid, anılarının burasında:

"Ne demiş de şu belalı işin başma geçmiştim? Ve ne diyordum da hâlâ kalmakta ısrar ediyordum? Bu, ahretliğin dayak yediği kapıdan bir türlü çıkamaması, kocanın, ihanetini gördüğü karışım bir türlü bırakamaması, kadının hiç sevmediği kocasından ayrılamaması gibi bir haldir. Biraz iradesizlik, biraz itiyad, biraz mahcubiyet birleşerek insanı bağlıyor. Ta bıçak kemiğe dayanıncaya kadar... Zaten politikacılar, iş başından çekilmenin zamanım bilselerdi hem kendileri şeref bulmuş, hem de dünyada her devlet kurtulmuş, her millet rahat etmiş olurdu!"

Sonra, birkaç sayfa aşağıda diyor ki:

"Asıl ders budur. Çekilmenin zamanını bilmek. Bir devlet adamı, yerinde kalmak için bahaneler icadına çalışmamalıdır. Tabii bir duruş vardır, öyle duramadın mı, siyaset derhal yerini bir başkasına terki icabettirir.

(...) Dizginini tutamadığı ve üzengisine basamadığı atın sırtında durmakta ne mânâ var? (...) Bu vaziyette, dizginler kopmuş, eğer kaymış, üzengiler kurtulmuş, hâlâ çizilmiş belli bir hedefe doğru gitmek mümkün olur mu? Nasrettin Hoca gibi, siyasiler de ancak düştükleri zaman 'zaten inecektik' derler, düşmeden inmenin yanına yanaşmazlar!

(...) İkbal atının sırtından inmemeyi anlarım. Hatta son raddeye kadar durmayı bile. Fakat ya o at sana alışkındır, veyahut da, geme güvenir, kamçının darbesinden emin olursan. Yoksa ne atta ünsiyet, ne bazuda kuvvet, ne de elde metanet olursa insan o zaman cambazhanelerdeki sarsak palyaçolara döner!"

Bunları da Damat Ferit Paşa için söylüyor.

Damat Ferit Paşa'nın sonunu bilirsiniz. Vatan haini damgası kıçında, defolup gitmek ve yurt dışında gebermek.

Refik Halid de 1922 sonbaharında kaçmış, sonradan 'yüz ellilikler' listesine alınmış ve Türkiye'ye ancak 1938'de dönebilmişti.

İşte 1924 yılından sesleniyor. Tam altmış altı yıl öncesinden.

Anlayana elbette. Anlayabilecek olana.

Türkiş Muhabbet

İMPARATORLUK TOPRAĞI MI ORALARI?

Biraz ‘fikir jimnastiği’ yapalım.

Meseleye iki ayrı perspektiften bakalım. Öyle bakalım ki, iki ayrı açı sonunda birleşsin, aynı yere varsın.

Birinci açı: Yarım Türkiye teklifi!

Avrupa Topluluğu üyesi ülkelerin delegelerinin iki hafta önce Antalya’da yapılan toplantıda ağızlarından kaçırdıkları öneri.

Hani, Türkiye, bu yüzölçümü ve bu nüfusuyla fazla büyük diyorlardı ya, ‘doğu safranızı atarsanız sizi aramıza alırız’!

Diyorlardı ki, Türkiye’nin doğu ve güneydoğu bölgesi olmasa, hiçbir sorunu kalmaz! Suriye, İran, Irak gibi ülkelerle didişmesi sona erer. Türkiye’nin elinde kalacak batı bölgesinden toplanan vergi size yeter. Kalan toprakların turizm geliri, sanayi üretimi, ihracatı sizi gül gibi yaşatır. Büyük şehirleriniz, doğudan akıp kendilerini istila eden insan selinden kurtulur, nefes alır. Türkiye’ye kalacak 30 milyon nüfus da makul düzeyde sayılır.

Hani böyle diyorlardı da, hiçbir ülke yöneticisi bu deyyusları hemen sınır dışı etmeyi aklına getirmiyordu, üstelik Turgut Özal uçağını göndermişti heriflerin ulaşımı sağlansın için.

Hani, Trakya, Avrupalı sayılır, Marmara, Ege, Akdeniz, Karadeniz de öyle, hadi sıkalım sıkalım İç Anadolu’yu da kabul edelim, diyorlardı, ama Doğu ve Güneydoğu, asla! Onun için, bırakın gitsin, kopup ayrılsın!

Türkiye bugünkünün yarısı olsaydı Avrupa Topluluğu'na çok daha kolay girebilirdi, demişlerdi hani.

Yani, bırakın doğu topraklarınızda bir Kürdistan, bir de Ermenistan kurulsun, ses etmeyin!

Lausanne'ı unutalım. Sevres Antlaşması'nı gözden geçirip, bütününü değilse bile bazı maddelerini yeniden uygulamaya koyalım.

Bedelini de size Avrupa Topluluğu üyeliği şeklinde ödeyelim, 'nakdî' değil de 'aynî' olaraktan!

Bu duaya amin diyecek Türk var mıdır aramızda?

Vardır, vardıır....

Hele zırt pırt Avrupa'ya gitmek kolaya binince... Hele, hayatında uğramadığı ve uğramayacağı, yolunu izini bilmediği, haritada yerini gösteremeyeceği uzak ve tuhaf isimli kasabalardan artık sözlüye kalkmak zorunda kalmayınca coğrafya dersinde!

Artık, orada, uzakta varolan bir köy, gitmesek de görmesek de bizim köyümüz olmaktan çıkınca! Bu şarkıyı ezberlemek gerekmeyince artık.

İkinci açı: Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanıp dağılma süreci bitmiş midir, bitmemiş midir?

Buna karar vermiştik, kesin bir sonuca ulaşmış, bitmiştir demiştik, üstelik Lausanne'da kendileriyle görüşüp onaylatmıştık da yetmiş yıl kadar önce ama, yeniden gündeme getiriliyor. Yeniden düşünüp kararımızı gözden geçirmemiz isteniyor.

Ve imparatorluğumuzdan biraz daha toprak tasfiye etmemiz!

Macaristan'dan, Kırım'dan başlayıp vere vere bugünkü sınıra geldik tıkıştık. Yetmez diyorlar. Yetmiş yıl kadar önce yeter demişlerdi, tamam, peki, buraya kadar, artık bir yer istemeyeceğiz sizden. Ama şimdi iş değişti, ı ıh, hele az daha bağışlayın babanızın çiftliğini!

Kürdistan ve Ermenistan olduğunu ileri sürdükleri topraklara, imparatorluğumuzdan elimizde kalmış son parçalar diye bakıyorlar, oraları da verin hele!

Biz de hayır diyoruz, kimseye verecek tek karış kalmadı artık!

Göz diken, gelir sıkıyorsa zorla alır!

Tabii bizim kadar saftırık olmadıklarından silahı başkalarının, maşaların eline verip o yoldan da zorluyorlar, ama asıl kullandıkları top tüfek değil, ekonomi.

Direniyoruz. Bakalım bizi bu düşünceye yatırabilecekler mi? 'Şahsi emellerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhid edebilecek' yönetici çıkar mı içimizden?

Belki de ilk adım Kıbrıs. Önce orayı bırak bakalım hele, sonra da, (ya da aynı zamanda) şu Doğu işini görüşelim diyorlar.

Önümüzdeki dönemde bu konu ciddi ciddi tartışılmaya başlanırsa şaşırmayın.

'Bırakalım mı, ne dersiniz' soruları sorulmaya başlanırsa kendi aramızda.

Ve, imparatorluğun dağılması bitti mi sürüyor mu, Misak-ı Milli sınırı gerçekten artık daha geri çekilemeyeceğimiz sınır mıdır yoksa Musul konusunda yapmış olduğumuz gibi az daha geri basabilir miyiz, versek de kurtulsak mı, yani sözgelimi Sırbistan'la Güneydoğu

Anadolu arasında, Eflak-Boğdan'la Doğu Anadolu arasında ne fark var canım, bağışlayıp savuştursak mı bu belayı başımızdan tartışması çıkarsa. Evet, bu sınır için kan döküldü can verildi, ama ona bakarsanız Macaristan için de kan döküp can vermiştik diyecekler bulunursa.

Memlekette sütü bozuk çok! Ya da, son günlerin moda deyimiyle, soyu kırık!

Ama sorun, sütle ya da soyla açıklanıverecek kadar basit değildir.

İş 'arpada' bitiyor, arpada!

Paranın da, bilindiği gibi ne dini imam, ne soyu sopu vardır.

HINZIRLIK BU YA!

Arapçası sanırım ‘el hınziyr’, Türkçe’de bildiğiniz ‘domuz’ anlamına geliyor.

‘Domuzluk’ demek ağır kaçacağından, bu isimden üretilen deyimi, ‘hınzırlık etmek’ şeklinde kullanıyoruz, yumuşatıyoruz aklımız sıra.

Ben ara sıra pek severim. Huyum kurusun.

Hınzırlık etmeyi!

Hınzırlık bu ya, ne zamandır aklıma takılan bazı düşünceleri geri itmeye uğraşıyorum, durup durup, bir uygun fırsatta yeniden ortaya çıkıyorlar. Menderes, Zorlu ve Polatkan’dan artakalan iskeletlerin İmralı adasında geçici mezarlarından çıkarılıp yeniden kefenlenerek Bayrampaşa’da yaptırılan anıtkabire taşınmaları sırasında, sözgelimi.

(Aslında ‘anıtkabir’le ‘anıtmezar’ birbirinin tıpkısının aynısı ya, Atatürk’ün mezarını çağrıştırıp tepki uyandırmasın diye ‘kabir’ yerine ‘mezar’ kelimesini kullanmayı tercih ettiler, dikkat ettiler buna.)

Alın işte size, parantez içinde bir hınzırlık mesela!...

Da, asıl kafamı kurcalayan şu: 27 Mayıs ve sonrasında, Menderes’i taparcasına seven ‘kitleler’ neden onu korumak için küçük parmaklarım bile kıpırdatmadılar?

Evet, ‘sopa’ Milli Birlik Komitesi adı verilen cuntanın elindeydi ama, bir ayaklansaydı o ‘kitleler’, alimallah tükürükle boğarlardı darbeci subayları ve onların emrindeki, alt tarafı Osman Koksal’ın Çankaya Köşkü Muhafız Alayı’yla birkaç zırhlı birliği. İhtilal ‘beyaz’ olmasaydı, kan dökülseydi, Muhsin Batur’un Eskişehir’den kalkacak uçaklarının

bombardımanı bile engel olamazdı cuntanın zor duruma düşmesine. Hatta tutunamayıp, darbenin başarısız kalmasına!

Tısss... Hani, kitleler neredeydiler? Londra'da geçirdiği o uçak kazasından sağ salim dönüşünde, biricik oğlunu Menderes'in ayakları dibine yatırıp kurban niyetine kesmeye bile kalkacak kadar gaddar budalaların içlerinde yer aldığı kitleler?

(Aynı sersemliği, İzmir rıhtımına çıkan Fethi Bey'e karşı da göstermişlerdi 1930 yılında. Polisin ateş açıp vurduğu bir küçük çocuk, Serbest Fırka üyesi babası tarafından Fethi Okyar'ın ayakları dibine yatırılmıştı, 'bu şehidimiz sana feda olsun, yeter ki bizi mutemetlerin elinden kurtar' gibilerden de bir şeyler söylemişti adam, yanılmıyorsam.)

Kaldı ki, ordu da bütünüyle Milli Birlik Komitesi'nin ne emrinde, ne yanındaydı. Kuvvet komutanları, ordu, kolordu komutanları, yüksek rütbeliler nasıl oldu da kuzu kuzu birkaç albayın, yüzbaşının ve hatta teğmenin emri altma girebildiler? Silahlı ya da silahsız en küçük bir direnme, cuntayı çok güç durumlara düşürebilirdi...

Aklıma takılıyor, soruyorum öylesine işte. Hınzırlık bu ya!

Ohohooo, daha neler neler takılıyor aklıma...

Maksat hınzırlık olsun için!

Demokrasi memokrasi ayağından attıkları zaman mangalda kül bırakmayan cici beyler, 12 Eylül sabahı neden kaçacak delik aradılar?

Daha 11 Eylül günü 'bu sefer bu iş tamamdır abi, akşama sabaha devrim hazır, patladı patlayacak' diye şişinip gezinen arkadaşlarımız, neden çil yavrusu gibi dağıldılar sıkıyı görünce?

Dört yüz küsur kişi. Milletvekilleri.. Milletin vekilleri.. Ama şu

partiden, ama bu partiden.. Ama sağcı, ama solcu.. Neden gidip meclis kapısının önüne yatamadılar, Fransız Devrimi'nin başlama kıvılcımını çakan Mirabeau gibi, 'biz buraya halkın iradesiyle geldik, ancak süngü zoruyla çıkarız' deyip direnemediler?

Evet... Birkaçı orada ölebilirdi...

Ama bir daha da kimse darbe marbe yapmaya kolay kolay cesaret edemezdi bu memlekette!

Hınzırlık bu ya... Aklıma geliyor işte bu tür sorular. Kendi kendime sorup duruyorum.

Daha neler neler...

Merak ediyorum. Merak bu ya. Acaba içinizde kaçınız, 1919 yılında, ya da 1920'de İstanbul'u, işini gücünü, karısını, çoluğunu çocuğunu, rahatını bırakıp İzmit, ya da İnebolu üzerinden Anadolu'ya kaçardı, Mustafa Kemal'in kuvvetlerine katılmaya?

Acaba kaçınız, diyelim Enver'le görüşecek rütbeniz ya da 'içtimai mevkiiniz' var, yüzüne karşı küt diye savaşa girmenin yanlış olduğunu söylemeye cesaret ederdiniz?

(Yakup Cemil, Meserret Kıraathanesi'nde ileri geri konuştu diye kurşuna dizilmişti, biliyorsunuz.)

Acaba hanginiz, İsmet Paşa'ya çıkıp da, aman paşam fırsat bu fırsat, gel etme eyleme, şu On İki Ada'yı kapalım zaman geçmeden, derdiniz?

Şimdi acaba, kim gece yatağına yatınca 'Musul'u da Kerkük'ü de alsak hiç de fena olmaz hani' diye düşünüp, sabah kalkınca daktilosunun başına oturuyor, 'savaş kışkırtıcıları, serüvenciler' diye saldırıyor sağa sola?

Hınzırlık değil mi?... Sorayım dedim.

KÖYLÜLÜĞÜ BİTİRMEK

Ağzınıza sağlık hocam...

Hay Allah sizden razı olsun.

Çünkü, bütün bu toz duman arasında, Türkiye'nin dününe, bugününe, çok daha önemlisi, yarınına ilişkin en önemli, temel sorunu, tek 'hayati' gerçeği dile getirdiniz.

Ülkemizin belki de en önde gelen 'bilim kadım', sosyolog Profesör Doktor Mübeccel Kıray, bir gazeteye verdiği demeçte, 'Türkiye nasıl kurtulur' gibilerden kabaca özetlenen temel meselemize şu çözümü öneriyor, daha doğrusu, tartışılmaz çıkış yolunu belirtiyor:

"Tek şansımız, köylülüğü bitirmek."

Evet.

Türkiye'nin başka hiçbir şansı yoktur, 'doğru dürüst' bir ülke olacaksa, olması isteniyorsa.

Zaten 'gidişat' da bu yöndedir de, farkına varamayan bir tek bizim saftırık solcular kaldı.

Çağdaşlaşma demek, köylülüğün 'tasfiyesinden' başka bir şey değildir.

Ve Türkiye'nin en azından son elli yılı da bu çabanın özetinden başka bir şey değil.

Türkiye'nin çektiği sancı, köylülüğün tasfiyesinin epey geç kalması,

İkinci Dünya Savaşı sonrasına rastlaması -ya da Kemalist yönetimin bilinçli tercihiyle- bırakılması, sürecin ancak 1950 yılından başlayarak hızlanmasıdır.

Sağ, köylülüğü çözüp, kırlardan kentlere göçü yürüttüğü ölçüde başarılı olmuştur.

Ve sol da, gidip gidip köylülüğe dönmeye çalıştığı, köylülüğe 'prim verdiği' oranda çuvalladıkça çuvallamıştır.

Hele köylülük temeli üzerine bir de sosyalizm kurmaya kalkışanların içine düştükleri durum, en hafif deyimiyle hüzün verici olmuştur bu açıdan, daha ağır deyimiyle kepazelik sayılmazsa.

Ve bugün bazı çevrelerce hâlâ ite kaka yürütülmeye çalışılan Köy Enstitüleri edebiyatı da, bir siyasi miyopluğun, bir ahmaklığın, bir zavallılığın ifadesinden başka bir şey değildir ne yazık ki.

Sanmayın ki, Batı'da başka türlü gelişmiştir bu işler.

Sanmayın ki, Batılı çile çekmemiştir, 'köylülüğü çözme' sorununu çözene kadar.

Sanayileşmenin, çağdaşlaşmamn, ilerlemenin tarihi, kırların çözülmesinden, kentlerin gelişmesinden başka bir şey değildir. Dünyanın her yöresinde böyledir bu.

Ama Batı, köylülerin çift bozup gelip büyük şehire yığılmalarını 'kendi toplum dinamiği' içinde, bilimin, tekniğin ve sanayinin gelişimi içinde kendi doğrultusunda vakitlice çözebildiği için, sancılar dedelerin zamanında çekilmiş, bugüne, torunlara refahı paylaşmak kalmıştır.

1840'larda, İngiltere'de maden ocaklarında 12-13 yaşlarında oğlanlı kızlı çocuklar, günde on altı saat kırbaçla döve döve çalıştırılırlardı.

O zaman ‘insan hakları’ pek kimsenin umurunda değildi. Çünkü hızlı endüstrileşme, sermaye birikimi ve bolca artı-değer yaratılması gerekiyordu yönetici sınıfa.

Bugün mümkün değildir.

Biz, Batı’mn kan, çile ve gözyaşı pahasına yüz elli-iki yüz yıl önce geçtiği aşamalardan bugün geçmeye çalışıyoruz, hem de toplumun kendi doğal gelişme akışı içinde değil, bir tür ‘hızlandırılmış eğitim’ gibi her şeyi birkaç on yıla sıkıştırmaya çalışarak.

Sıkıntı, bundandır.

Ve kolay kolay da geçmeyecek bir sıkıntıdır bu.

Üstelik bizim, Batı gibi, sömürecek dış pazarımız da pek yok ki, biriken refahtan kendi çalışan sınıfımıza pay verelim, sesini keselim. (Aha buna da sosyaldemokrasi diyorlar.)

Üstelik, amansız nüfus artışı, çift bozan köylü kalabalıklarının şehirler tarafından azar azar, usul usul sindirilmesine yol açacağı yerde, yığılmaya neden oluyor.

O zaman da ortaya, köylülükle bağlarım koparmış sanayi proletaryası değil, ne köylü ne şehirli, ne işçi ne bir bok, pespaye lumpen-proletarya çıkıyor. Lahmacunu, minibüsü, arabesk kasetleri ve kaldırım ortasında şehirli kadına attığı parmağıyla.

Köylülüğün bitirilmesinin bu kadar gecikmesi, böyle tökezlenmesinin günahı, büyük ölçüde İttihatçılar-Kemalistler-Sosyaldemokratlar çizgisi mensuplarına aittir.

Bu büyük toplum dönüşümü zamanında başlatılmamış, çok geç kalınmış ve ‘dinamiğin’ ipleri, aynı ‘misyonu’ kör topal, kendi

bildiğince, çoğu zaman çarpık çurpuk yerine getirmeye uğraşan sağ iktidarlara bırakılmıştır.

Gene de Türkiye, gereğinden çok daha fazla sancı çekerek de olsa, gideceği yere doğru ağır aksak ilerliyor.

Yani, köylülüğün bitirilmesine.

Başka yol, başka hedef, başka çözüm yoktur ve olamaz.

Soruna bu açıdan bakarsanız, birdenbire, ‘kır kesiminin belini kıran’ Turgut Özal’a artık eskisi gibi küfür etmemeye başladığınızı da hayretle göreceksiniz!

Bir düşünün hele.

Önyargılarınızdan, saplantılarınızdan, sizi aptal yerine koyan, aslında kendileri ahmağın daniskası birtakım gazetelerin ve gazetecilerin etkisinden sıyrılıp düşünün.

KISA YOLDAN KÖŞEYİ DÖNMENİN PÜF NOKTASI

Günde ortalama bir buçuk milyon lira cirosu varmış!

Günde!

Bilmemne Holding değil söze konu edilen, Topkapı Garajı'nin genel memişhanesi! Umumi tuvalet.

'Makul' bir hesapla, saatta 300 kişi girip çıkıyor, her giren gene 'ortalama düşünürsek' 200 lira gibi bir para bırakıyormuş. Günde bir buçuk milyona yaklaşıyor!

Bir de memleket ekonomisi geriye gidiyor diyorsunuz, sizi nankörler sizi. Bakınız, Allah sayesinde ve Reis-i Cumhur Hazretleri Sayın Turgut Özal sayesinde memlekette ne gibi yeni ve bereketli iş alanları açılmış!

Paramız yok, geçinemiyoruz, ay sonunu getiremiyoruz diye ağlayıp zırlayacağınıza, kapın siz de bir yerlerden bir kenef ibriği, geçin bir aptesanenin kapısına, koyun tek bacağı, topal masanın üzerine melamin tabağınızı, yanına içinde kolonyadan çok Terkos suyu bulunan plastik şişeyi. Sefanızı sürün, kulpu kırık ibriği bırak, ağzı çatlağı al, kenarı ezik ibriği bırak, sapı çiçeklisini al diye diye girene çıkana!

Durduğunuz yerde de tıkır tıkır para basın, para! Günde bir buçuk milyon, ayda kırk beş milyon lira!

Nankörler! Bir de memlekette geçim sıkıntısı var dersiniz.

Daha ne yapsın Reis-i Cumhur Hazretleri sizin için!

Canım, iş kurmak öyle sanıldığı kadar da kolay değil elbette. Azıcık zahmeti olacak. Topkapı Garajı Mafyası'na kaç milyon haraç, İstanbul Belediyesi'nin bu işe bakan memurlarına ne kadar hediye verileceğini bilemem, artık onu da bir zahmet soruşturup siz öğreniveriniz.

Rakip kenefçinin adamları tarafından bıçaklanmak falan gibi küçük riskleri de vardır mesleğin, eh artık ona göre tedbirinizi alacaksınız, 'boş' dolaşmayacaksınız mesela. Reis-i Cumhur Hazretleri sayesinde çok şükür bugün cennet vatanımızda tabanca sebil! Birkaç milyon harcayıp bir 'makine' uydurursunuz.

Günde bir buçuk milyon lira kazandığınız aptesaneyi de sakın temiz tutmayınız, e mi?

Çünkü masraf olacak. Şurada günde bir buçuk, ayda kırk beş götürürken tutup da Arap sabununa, paspasa, potasyum permanganata para dökmenin âlemi var mı yani?

Alt tarafı memişhane işte. Giren bastırsın parayı. Sizin cebinizden beş kuruş çıkmasm.

İsteyene, suratınızı bir karış asarak, 'kasa fişi' fatura ney de verirsiniz. Hocapaşa Vergi Dairesi, sıra no sekiz yüz yetmiş yedi bin üç yüz altmış dört, Ka De Ve dahil iki yüz lira, bir adet çiş bedeli.

Eskiden bunun 'büyüğü' ayrı, 'küçüğü' ayrı ücrete tabiydi, şimdilerde yeni moda, neyini yaparsan yap aynı parayı ödetiyorlar insana.

Bir hesaplayın, açıktan kaç lira kazanıyor memişhaneci.

Siz aynı mesleğe soyunduğunuz vakit, bir yandan paracıkları istif ederken, bir yandan da musluklara sabun koymamaya da özen gösteriniz.

Ya da en azından öyle bir kalıp koyun ki, sabundan çok kaldırım taşına benzesin.

Daha ucuza gelir de.

Musluğa da çöplükten bulacağınız hortum parçasını kesip takın, su yandan yandan akıp herkesin üstünü başını ıslatsın.

İçerideki iğrenç kokudan ve de pislikten iğrenip öğürenlere de, Terkos katılmış kolonyadan tutarsınız.

Plastik şişenin içindeki kolonya kalıntısının da özellikle hacıyağı kokmasına dikkat ediniz. Sürenin üç gün üstünden çıkmasm.

Sonra da, yarım yamalak Türkçe'nizle birtakım sefil varakpârelerden kafanızı gözünüzü yara yara zar zor okuduğunuz bazı haberler üzerine mahalle kahvesinde ahkâm kesip, bizi Avrupa Topluluğu'na almayan gâvurlara verip veriştiriniz!

Bu mesleği pek müstekreh, sektörü itici bulduysanız eğer, başka bir köşe dönme kapısı salık vereyim.

Aygaz tüpü takıcılığı!

Geçen gün bizim tüpü değiştirmeye gelen oğlan, şöyle bir sağına soluna bakındı eve girince, vay be, dedi, sen yaşıyorsun abi, biz sürünüyoruz!

Hiç sevmediğim bir cümleyi kullandım 'sen benim kim olduğumu biliyor musun' dedim.

Bilmiyormuş tabii.

İlkokul mezunuymuş, Aygaz bayii ustasından ayda üç yüz bin lira net ücret alıyormuş.

‘Bahşişiyle mahşişiyle ayda kaça geliyor toplam, şunu açık söyle bakayım’ diye sıkıladım oğlanı.

‘Eh işte, ayda bir milyon lirayı buluyoruz abi, ama kurtarmıyor’ dedi.

Vallahi hararetle tavsiye ederim.

Aptesanecilik kadar kârlı değil ama, akmasa da damlar.

Bu arada siz de oturunuz ve ağlayınız ey emekli generaller, emekli hâkimler, emekli savcılar, emekli genel müdürler.

Bu memlekette, kenef bekçisi kadar, Aygaz tüpü değiştiricisi kadar kıymetiniz yok!

GODOT SELAM SÖYLEDİ!

Godot geçen gün beni aradı.

Hani, “emekliler Godot’yu bekliyorlar” yazmıştık ya. Godot da, her zamanki Godot’luğunu yapıp bir türlü gelmiyordu gene. “Bir kerecik de geliver artık, ne olur!” demiştik.

Okumuş. Geçen gün telefon etti. Selam, dedi, ben Godot.

Yahu nerelerdesin, dedim.

Anlattı.

Emekli öğretmen Yaşar Ergun, Sümerbank’a gitmiş.

Yılbaşı geliyor ya, ‘üstüne başına’ birşeyler alacak. Ucuz da Sümerbank’ın malları, genel müdür sağolsun depo fazlası ayakkabı gibi ürünleri on bin liradan satıyor. Adamcağız fakire fukaraya yardım olsun, iyilik edeyim, hem onlar sevinsin, ucuz ucuz alıp sıcacık giysinler ayaklarına, hem de elimde kalmış fazla mal stokunu eriteyim dedi de. Fırçayı da yedi bakanlıktan, vay, sen nasıl çifti on bin liradan ayakkabı satarsın, burası gomoniz memlekâtı mıdır? Ayakkabıyı üç yüz bin liradan satacağız ki milletin iliği kemiği iyiden iyiye sömürülsün de şu dış borçları ödeyebilelim!

Evet, emekli öğretmen Yaşar Ergun, İzmir’de oturuyor. Geçenlerde, Sümerbank’m Karşıyaka şubesine gitmiş. Üstüne başına bir şeyler alacak.

Emekli maaşları, bu cennet vatanda ila maşallah Sümerbank’tan taksitle maksitle bile birşeyler almaya yetmediğinden, şimdi bunlar tutarlar benden kefil isterler diye, yanına da gene emekli öğretmen

Aslan Yıldırım'ı, arkadaşını almış.

Kredili alışveriş yapmak istediğini belirtip, arkadaşını kefil göstermiş.

Kabul etmemişler!

Çünkü efendim, emeklinin kefaleti kabul edilmezmiş!

Oturup ağlayınız ey emekli paşalar, emekli genel müdürler, emekli konsoloslar, büyükelçiler. Koca bir devletin onca sorumluluğunu yıllarca omuzlarında taşımış bürokratlar!

Kefilliğiniz kabul edilmiyor! Hem de nerede? Mafya'nın çek senet tahsilatı işlerinde değil, devlet kuruluşu Sümerbank'ta!

Oturup ağlayınız.

Eskiden, biliyorsunuz, Osmanlı yargı sisteminde, tiyatro oyuncularının, çalgıcıların, fahişelerin de 'şahadetleri' kabul edilmezdi, hepsi bir tutulup 'düşük, ikinci sınıf insan' muamelesi görürler, adam yerine konmazlardı.

Yakında başınıza bu da gelirse şaşmayın! Yakında, Türkiye Cumhuriyeti'nin mahkemelerinde tanıklığınız da geçerli olmayacak bu gidişle!

Belki, bu gidişle, lokantaların kapılarına, parkların girişlerine, 'zenciler, köpekler ve emekli memurlar giremez' diye tabela da koyarlar!

Vallahi şaka etmiyorum, nah buraya yazdım, o günleri de görürseniz hiç şaşmayın.

Emekli öğretmen Yaşar Ergun'la birlikte Sümerbank'a gidip kendisi de birşeyler satın almak isteyen ve o da emekli öğretmen arkadaşı Aslan Yıldırım'ı kefil gösteren Nasuh Bilgen kızmış köpürmüş. 'Yıllarca devlete hizmet ettik, devlet bize güvenmiyor' diyor.

Neden güvensin Nasuh Bey? Siz, devletin gözünde, kırk yıl posası çıkarılıp sonra paçavra gibi buruşturulup çöplüğe atılacak birer piyondan başka nesiniz ki?

Sümerbank yetkilileri de, 'emekli maaşına haciz koyduramıyoruz, bu nedenle kefil olarak kabul etmiyoruz onları' demişler.

Yok bir de haciz mi koyduracaktınız? Adamlar zaten yarı aç, üç kuruşlarına da siz el koyun bari.

Hangi emekli, borç taksidini, vadesi gelmiş senedini ödemiyor bakalım? En güvenli borçlu, emekli memur takımıdır, çünkü onlar, iyi kötü namuslarını koruyabilmeyi başaran zümredir bu memlekette ve bu memleket ayakta duruyorsa da iyi kötü onların yüzü suyu hürmetine duruyor.

Memur, gerekirse aç oturur, gene borcunu öder.

Siz asıl, sizin bankalarınızdan milyonları tokatlayıp soluğu İsviçre dağlarında alan ensesi kalınlardan korkun beyler, memur borcunu tıkır tıkır öder.

Memur çocuğu da öder. Babasından öyle görmüştür.

Nereden mi biliyoruz?

Kendimizden.

Ödeyemiyorsa, gerçekten zor durumda demektir, hepten aç değilse de,

aç kalmasına ramak kalmıştır.

Ama... Emekli memurun kefilliğini kabul etmeyen devlet, hani o ilelebet payidar kalacak Türkiye Cumhuriyeti, emeklinin maaş çekini kırmak için iki kefil istemesini biliyor!

Evet ya, ne sandınız?

Üç ay sonrasının maaş çekini kırdırmaya gidin bakalım da İş Bankası'na, ya da Ziraat Bankası'na, iki kefil göstermeden kırıyorlar mı?

Tabii, emekli olmamaları kaydıyla, bulacağınız kefillerin!

Tüüü, Allah kahretsin be böyle düzeni!

Godot, telefonda bana bunları anlattı işte.

Sonra da, boşuna bekleme dedi, gelmeyeceğim.

Böyle sefil memlekete neden geleyim yahu?

Haksız mı?

MEMURİN

Süleyman Demirel muhterem, devr-i saadetinde, 'Türkiye'de yirmi altı milyon serbest teşebbüs erbabı vardır' gibilerden bir laf etmişti de adama yapmadıklarım bırakmamışlardı.

Bakkalını çakkalını, köşe başında çakmaklara gaz dolduranını, şehirlerarası otobüs garajında 'iyi su' satanını falanını filanını da sayarsanız, doğruydu bu söz.

Doğru olduğu da, sanırım, 'salim arkadaşların' bekledikleri devrim bir türlü gerçekleşmedikçe, onların kafalarında yer alan işçi ve memur sınıfının sandıklarından çok daha cılız, çok daha güçsüz, sayıca çok daha az olduğu görüldükçe anlaşılıyor.

Kendi köşesinde, Mehmet Altan kardeşim 'gazete okurları arasında çok ağırlıklı bir yer tutan sabit gelirliler, Türkiye'de çoğunlukta değildirler; ülkemizde yayın organlarının politikalarını okurlar belirledikleri için memurlara yapılan yetersiz zamlar gazete manşetlerinde hemen olumsuz yankı bulur ama, alavere dalavere okkanın altına giden de hep o kesim olur' gibilerden bir laf etmişti.

Sanırım o da tepki görecektir.

Mehmet efendilik etmiş, 'memurların aç ve açık kalmaları, Türkiye'de büyük çoğunluğun hiç mi hiç ipinde değildir' diye yazmamıştı.

Ama ne yazık ki gerçek budur. Evet, acı gerçek. Haftalık mizah dergilerinde yazıp çizen 'devrimci' çocukların pek takıldıkları, fırsat buldukça zikredip bizimle dalgalarını geçtikleri deyimimizle, acı ama gerçek!

Bakın Güneş Taner ne diyor? "İnsanlarımızın yüzde altmış dördü kendi işine sahiptir. Enflasyonun yüksek olması da işlerine

gelmektedir!”

Hadi dalganızı geçiniz mizah yazarı arkadaşlar, acı ama gerçek bu.

Bu nedenle de, memur maaşları ve gülünç zamlar birkaç gün boyunca o siyah-beyaz ve sevimsiz memur gazetelerinde manşet olur, ondan sonra da unutulur gider işte.

O gazeteleri çıkaran, yöneten, o gazetelerde yazıp çizen ve hayatlarında pazarlayıp satacak başka da pek bir sermayeleri olmayan arkadaşlar, evirip çevirip memura sendika ve grev hakkı isterler.

Haklı doğru ve yerinde bir istektir bu. Biz de destekleriz kendi gücümüzce.

Ama, sendika ve grev hakkı dileyen hiçbir memurun oturup da beş dakika bile üzerinde düşünmediğine emin olduğumuz bir başka acı gerçek de söz konusudur.

Memurun sendikası ve grev hakkı olacaksa, işverenin devletin de lokavt hakkı doğacaktır!

Bunu bir kere daha yazalım ve altını da iyice çizelim şimdi:

Memura grev hakkı, devlete de lokavt hakkı, madalyonun birbirinden ayrılmaz iki yüzüdür! Bunlar, birbirlerinin ‘mütemmim cüzleridirler’; biri olmadan öteki de bulunmaz, biri gerçekleşince öteki de doğal olarak varolur.

Öööö, yani demokratik bir rejimde demek istiyoruz tabii canım. Türkiye demokratik olacak ya çıkmaz ayın son çarşambasında.

Söyleyin, aranızda hangi memur razı olacaktır buna?

Ay, yoksa ‘salim arkadaşlar’ memurun sendikası ve elinde grev silahı bulunsun, buna karşılık devletin lokavt hakkı olmasın mı istiyorlar? Demokrasi anlayışları, ‘rabbena hep bana’ düzeyinde midir?

Hadi erkekçe itiraf etsinler, öyledir.

Cennet sandığınız Sovyetler Birliği’ndeki uygulama neydi biliyor musunuz yetmiş yıl boyunca? Devletin hem lokavt, hem her bir şey, hem de tutuklama, sürüm sürüm süründürme, hatta Stalin döneminde sorgusuz sualsiz adam öldürme hakkı vardı da, işçiye grev mrev hak getire! ‘Grev demek üretimi baltalamak demektir, camna okuruz’ diyorlardı işçiye!

Ama elbette, on beşer günlük avanta gezilerle o ülkeye gidip siftinen değerli yazarlarımız, bu gerçeğe gözlerini kapadılar, gelip burada anlatmadılar. Beleş votkayı ve havyarı sindirebilmek için geviş getirmekle meşguldüler hazretler.

(Hâşâ sümme hâşâ Kâbe tavaf eder gibi gidip çiçek koydukları Nazım’ın mezârı sessizdi bu konuda; karısı Vera da, Sovyetler’de işçi sınıfının durumu hakkında hiçbir şey anlatmıyordu üstelik! Ne Ekber Babayef, ne Radi Fiş oralarda dönen rezillikleri açıklayacak değillerdi bizim saftırıklara, hoş, sayıp dökselerdi de bizimkiler hangi ferasetle anlayabileceklerdi ki?)

Yani ezcümle arz etmek isterim ki, memur zümresi daha çok ağlayıp sızlanacak, daha çok aç kalacaktır.

Biz de memur çocuğuyuz, biliriz bunun ne demek olduğunu. Çocukluğumuz ve ilkgençliğimiz başka türlü geçmiş değildir.

Ama, ayda beş yüz bin liraya sürünmek zorunda kalan zavallı memurun yerine, aynı işi ayda üç yüz bin liraya yapmaya hazır ve daha da çok sayıda daha da zavallı insan gelip yığıldığı sürece Türkiye’nin nüfusuna, bu böyle sürüp gidecektir.

Memurin, onları korurmuş gibi yapan üçkâğıtçıların dolduruşuna hep gelerek.

SENDİKALAŞSAK DA MI AĞLASAK?

Vaktiyle reklamcılık yapardım, girip çıktığım sürüyle ‘acentadan’ birinde, çok iyi bir ‘yaratıcı bölüm başkanı’, mükemmel bir iş adamı, ama insan olarak beş para etmez herifin teki olan amirimden maaşıma zam istedim, tuttu, zam yerine, anlayana Korkut Ata öğüdünden kıymetli bir cümle söyledi:

‘Enginciğim, para verilmez, kazanılır. Para orada öylece durur, sen almasını bileceksin!’

Hak da öyledir ya, verilmez, alınır hani.

Ama, dünyanın her ülkesinde hak verilmiyor alınıyor da, Türkiye’de her nedense tam tersi.

Bu memlekette hak alınmaya hiç çalışılmaz, hep verilmiyor diye ağlaşılır ne hikmetse!

Çatır çatır, söke söke, gırtlağa basa basa alınması gereken haklar, buğdayı getirenden değirmencinin un hakkı misali, neden arta arta ancak yüzde yirmi beşte kalıyor diye höykürülüyor.

Ve, elimden hangi iş geliyor, neye yararım, benim yaptığım işin tıpkısının aynısını üstelik daha ucuza yapacak kaç milyon kişi sırada bekliyor, tahsilim terbiyem ne, kolumdaki zenaat bileziği altın mı gümüş mü yoksa bakır mı teneke mi diye de düşünülmüyor bu arada da.

(Ayda iki yüz bin lira alıyorum, diye sızlanıyor adam, azıcık daha zahmetli, ama beş misli kazandıran bir iş gösteriyorsun, ‘ama benimki sağlam abi’, yanıtı geliyor, ‘sigortası, emekliliği garanti’.)

Değer ölçüleri öylesine allak bullak oldu ki, herkes hiç uğraşmadan çok kazanmak derdinde. Yarışta yaya kalınca da huysuzlanıyorlar.

Ve de, işin cılkı çıkınca da sokağa dökülüp yürüyorlar işte.

Yürüsünler.

Yürümekle yollar aşınmayacak.

Ve iktidar, memura beş kuruş fazla zırnık koklatmayacak.

Çünkü, sebeb-i hikmeti, çalışandan alıp çalışmayana vermek, emekçiyi soyup ensesi kalını gözetmektir.

Bunun böyle olduğu yıllardır yazıla çizile biliniyor da, memur gene de ‘bu ne biçim hükümet’ diye zırlıyor.

Böylece gidecektir.

Memurun aklına gelebilen tek çözüm, daha fazla para isterim diye ağlaşmak olduğu sürece.

Belki günün birinde, bıçak iyice kemiğe dayanınca, istemek yerine uzanıp almayı da akıl ederler!

Onun yolu da, sendikadan, grevden geçer.

Ama bizim memurumuz, sendikayı da amirinden bekliyor.

Devlet verirse alacaklar. Zammı da örgütü de.

‘Yukarıdakiler’ uygun görürlerse sendika kuracaklar.

Onlar da hiçbir zaman uygun görmeye yanaşmayacaklarından, sendika vuslatı hep başka baharlara kalacak!

Böyleyizdir biz, kendimizi kandırmakta pek ustayızdır.

Devrimi yaptık yapıyoruz, akşama sabaha bu iş tamam diye öteriz, sonra darbe gelince de saklanacak delik ararız.

Elimize tüfeği alıp dövüşmek, direnmek aklımızın köşesinden geçebilemez. Ağlayıp sızlanmak daha kolay çözümdür çünkü.

Yüce meclisin üstünlüğünü her fırsatta ata tuta dile getiririz, canı sıkılan tankı kapıya dayayınca da o kapının eşiğine yatmaya büzüğümüz sıkmaz.

Şimdi de zam diye, sendika diye ağlaşıyoruz.

Kurmak aklımızın ucundan geçmiyor!

Büyüklerimiz izin verirlerse kuracağız, vermezlerse ı-ıh.

Haa... Sendikalaşmak için azıcık sıkıntıya katlanmak gerekiyor çünkü.

Kuracaksın kapatacaklar, bir daha kuracaksın, bir daha kapatacaklar.

Birkaç kişinin canı yanacak, gerekirse ‘içeri girmeyi’, girip yatmayı göze alacaksın.

Komünistler, yitip gitmiş, hiçbir umarı da çıkarı da kalmamış davaları uğruna nasıl yıllarca sürünmeye katlanıyorlar?

Onların liderleri var. Siyasi partilerin, meslek kuruluşlarının, düşünce akımlarının, işçi sınıfının. Hep var.

Hani neredeydirler memur zümresinin önderleri?

Hani neredeydirler, memurun hakkını hukukunu kanırta kanırta arayıp soracaklar?

Hakkın verilmesini beklemeyip, alacak olanlar?

Aman neme lazım, başıma bela mı çekeceğim? Karışma kardeş, sonra şahit yazarlar. Bu milletin enayisi ben miyim arkadaş?

Bu kafayla daha çok ağlarsınız, size yüzde yirmi beş çok bile, eski Enerji Bakanı Sayın Kurt'un buyurdukları gibi!

Bekleyin bakalım, parti başkanları 'Hodri Meydan'a çıkıp ahkâm kessinler, belki o zaman maaşınız yüzde bilmem kaç daha artar!

YİYEN BİLİR!

Eşref Şefik'i hatırladınız mı?

Yeni kuşaklar elbette bilebilemezler, bizim çocukluğumuzda ve ilk gençliğimizde Türkiye'nin pek renkli kişilerinden biriydi rahmetli. Uzmanlık alanı, yalnızca Frenklerin 'bon buvant, bon vivant' deyimiyle tanımladıkları kişiliğiyle 'iyi yaşama zanaatı' değil, bir yandan da güreş, avcılık, balıkçılık. Ne zaman güreş 'müsabakası' olsa Eşref Şefik mikrofonda lafa takla attırıyor. Woody Allen'in o tadına doyulmaz filminde anlattığı 'radyo günleri'nde, bizim kendi radyo yıllarımızda, akşamları saat altıda, geceleri saat onda başlayıp süren 'reklamlar geçidi'nde de, avcılık, balıkçılık üzerine sohbetler.

(Ama ne yıllar! Reklam spotlarının aralarında çalınan minik minik melodiler, diyelim 'Maureen, Michelle' şarkısının ilk cümleleri, Metin Ersoy'un Trinidad İngilizcesi'yle 'Matilda, Matilda, şi teyk mi mani, ran Venezuela' diye başlayan kalipsosu -önce hanımlar, şimdi beyler, haydi balkon!- 'ı hı ha ha, aguugu agu gu' diye gü-lüveren bebeğin, bugün yaşı ferah ferah otuzu aşmış o minik yavrucuğun sesi hâlâ kulaklarımızda çınlamıyor mu? İpana On Bir Soru Bilgi Yarışması! Orhan Hançerlioğlu her perşembe gecesi başka bir öykü okuyor, 'istek parçaları' programlarında çalınanlar, ya Twist Again, ya The Shadows topluluğunun bol elektrogitarh tangoları.)

Eşref Şefik'in de, genizden çapaklı sesiyle futbol maçı anlatırken 'şimdi müsaade ederseniz bir sütümü içeyim' incisi unutulur mu? Günahı o zamanlar söyleyenin boynuna, rahmetlinin Mithatpaşa Stadyumu'nun camlı spiker kulübesinde, Lefter deniz tarafındaki kaleye top taşır, Suat ile Kadri 'gazhane tarafına' inmek üzere paslaşırlarken süt niyetine gizli gizli rakı çektiği rivayet olunurdu!

İşte Eşref Şefik'in 'reklamlar geçidi' kuşağında yer alan avcılık, balıkçılık ve güreş sohbetlerinden de esas akılda kalan, bir, İngiliz kısrağı Rossanna'ya döl vermek üzere 'tayyareyle' getirtilen Arap aygırının Rosanna'yı görünce ne halt ettiği! Yanılmıyorsam ertesi hafta apar topar yayından kaldırılmıştı söz konusu program!

Bir de tabii, üstadın iç kazık, dış kazık tarifi.

Efendim bunlar birer yağlı güreş terimi. Enseye şaplağı çekip öbür elinle de kispetin üzerinden okkalayıp çeviriyorsan pehlivanı, ‘dış kazık’ oluyor. ‘İç kazık’ da, elbet bunun kispetin içinden yapılanı. Orta parmağı da uygun bir yere takacaksın ki adamı amuda döndürüp sırtını yere yapıştırması kolay olsun.

İmdi, rahmetli bu programda dinleyici mektuplarını cevaplıyor ya, hani Celal Şahin taklidini yapardı Taksim Belediye Gazinosu’nda, dinleyici soruyor, “kumda yatıp da tek gözüyle geçen tayyareye bakan balık olur muymuş”, Eşref Şefik de “vallahi onu da bir zahmet balıklara sorun kardeşim” şeklinde yanıt veriyor.

İşte “iç kazık nedir” diye sormuşlardı bir keresinde.

Aynen şöyle cevap verdi rahmetli Eşref Şefik:

“Yiyen bilir!”

Şimdilerde, zorunlu tasarruf dedikleri de ne ola ki, biz içinden çıkamadık, şunu bir yazsanız Engin Beyciğim sorgusuyla ne zaman karşılaşsam, içimden Eşref Şefik’in tanımını vermek geçiyor.

Yiyen bilir!

İki yılda, devlet, çalışanlardan zorla, cebir ve şiddet yoluyla, 3 trilyon 600 milyar lira para kesmiş.

6 milyon ücretli vatandaştan. Bunun içinde işçi de var memur da.

Bu amansız tutarın biriken faizlerinin üçte biri, kurbanlara geri

ödeniyor.

Ödenen miktar, anaparanın yalnızca yüzde 8'i.

Üstelik, bütün bankaların yıllık faiz oranları yüzde 80'lere ulaşırken, devletin işçiden memurdan, ücretliden zorla kesip biriktirdiği bu müthiş tutara, topu topu yüzde 12 faiz tahakkuk ettirilmiş!

Böylece, çalışanın 'en kabadayısının' eline geri sayılacak para 120 bin lira. En 'garibanı' 60 bin lira alabilecek.

Bozdur bozdur harca! Yaza da yeter kışa da.

Şimdi bu akıl almaz uygulamayı nasıl niteleyelim? Gülünç mü diyelim, korkunç mu? Yoksa dilimizi tutamayıp hükümete başka türlü bir laf dokundurup başımızı derde mi sokalım?

En iyisi, sözü rahmetli Eşref Şefik'e bırakalım.

Essual: Zorunlu tasarruf nedir?

Elcevap: Yiyen bilir!

İYİ MUUUZ!

Geçen gün bir memur emeklisiyle konuşuyordum.

‘Bu kış bol bol muz yedik’ dedi.

Allah Allah. Cumhuriyet Gazetesi’ne bakılırsa, yememesi, yiyememesi gerekiyordu.

Hem de öyle Anamur değil, ya Chiquita, ya Bonita.

Kocaman kocaman. Şemsiye sapı, ya da dedemin bastonu gibi.

Böylece vatanına ihanet edip, yabancı sermayeye satılmış (!)

Arkadaşlara sorarsan tastamam öyle.

Kivi de yemiş. Manavda iki bin liraya kadar çıkıyor fiyatı ama, Eminönü Meydanı’nda tanesi sekiz yüz!

Üstelik ‘akşam pazarında’ daha da düşüyormuş fiyat.

Adıyamanlılar satıyorlarmış Eminönü’nde kiviyi. Müşteriye kolaylık olsun diye de, hani ‘badem’ adıyla sattıkları salatalığı soyup dört şak eder, tuza banar gibi, bıçakla kivinin kabuğunu çıkarıp öyle veriyorlarmış.

Kivi de ne menem bir meyvedir, diye soracak bazılarınız. Tanesi sekiz yüz lira, neden bir tane alıp yemiyorsunuz? Cebinde tadımlık bir kiviye verecek sekiz yüz lirası olmayan vatandaş, ancak solculuk ticareti yapan ukalâ gazetelerin sevimsiz haberlerinde yaşıyor.

Vatandaş aç, diye feryadı basıyorlar. Üstelik bunu da, akşam yemeğinde mideye indirdikleri mayonezli levreğin üzerine geğirirken yazıyorlar. Ya da Avrupa gezilerinden dönüşte.

Vatandaş da, tanesi bin iki yüz liraya hindistan cevizi alıyor işportacıdan, tepesini delip dikiyor kafasına, suyunu içiyor. Sonra kabuğunu kırıp içini de yiyor afiyetle.

'Deppesini dep, gabbugunu del, dikivir ağzına' şeklinde yol gösteriyorlarmış tüketiciye, Eminönü Meydanı'nda işporta manavları, bir muhabir arkadaşın haberine göre.

Bir tek tezgâhta günde ortalama yetmiş-seksen hindistan cevizi, yüz elli-iki yüz kivi satılıyormuş. Bu yalnız Eminönü'nde ve yalnız bir tek işportacıda.

Ananas daha pahalı elbette. Avokado gibi iyiden iyiye tuhaf meyveleri de pek arayıp soran yok. Onlar daha çok Nişantaşı-Teşvikiye-Topağacı, Cihangir-Galatasaray-Balıkpazarı, ya da Caddebostan-Suadiye-Bostancı yörelerinde satılıyorlar. Yahu siz ne diyorsunuz, ben Levent'te bir bakkalda guava suyu gördüm! Hiç tatmamıştım, ancak Latin Amerika romancılarının eserlerinden okuyup öğrenmiştim guava meyvesinin varlığını.

Ama kalkıp İstanbul'a gelmiş Anadolu köylüsü çoktan kivi ve hindistan ceviziyle tanışmış da tadını almış! Kabuğunu soyup soyup indiriyor mideye, tepesini delip delip dikiveriyor suyunu kafaya.

Adıyamanlı Ekrem Kaplan, gazete muhabirine, "abi" demiş, "biz çocukluğumuzda Adıyaman'da portakal bile bilmezdik."

Ben size bir şey söyleyeyim de şaşın. Meysu'yu bilirsiniz. Hani portakalı, elması, şeftalisi, vişnesi, kayısısı var. Şimdi bir de ananas suyu çıkardı piyasaya!

Yanılmıyorsam, bir litrelik mukavva kutularda bildik meyvelerin suları üç bin lira da şimdilerde, ananas dört bin. Yüzde otuz fiyat farkı eklemişler yani üzerine.

Olacak elbet o kadar. Neden bakkala koşup bir kutu ananas suyu almıyor, dikmiyorsunuz kafanıza? Çoluğunuza çocuğunuza da verin, kana kana içsin yavrucaklar.

İşit de inanma! Türkiye'de Türk firması mukavva kutuda ananas suyu üretip satıyor! Hem de Kayseri'de kutulanmış!

Vay canına. Köylüler sonunda mandolin çalmaya başladılar mı ne?

O işin şakası tabii.

Ama kör kör parmağım gözüne sefalet edebiyatı yapmanın da gereği yok demek ki.

Demek ki, insanımızın önemli bir kesimi için sorun, parasızlıkta değil, yaşamayı bilmemekte.

Başka türlü emekli memurun bol bol muz yemesini nasıl açıklayacaksınız?

O İstanbullu, biliyor. Bakın işte parası da çıkışıyor demek ki. Eh, Adıyamanlı da kıyısından köşesinden öğreniyor işte.

Eskiden portakalı bilmeyen köylü şimdi kivi yemeye başlamış.

Yirmi-otuz yıl sonra bu iş tamamdır.

Şimdi bana 'dönek' diyecek bazı budalalar.

Oysa solculuk başka şey, dangalaklık gene başka!

SELAM SÖYLEN AMCAMA, MUALLİM!

Öğretmenler Günü kutlandı.

Eee n'olacak? Yerli Malları Haftası da kutlanıyor, Çikita muzunun, Amor prezervatifinin satıldığı ülkede!

Atatürk'ü anma haftası bile var, onu da geçen ay başında kutladık, sonra Basın Müzesi'ni basıp cumadan çıkınca polisle çatıştık.

Birkaç yıl önce Kadınlar Günü kutlanmıştı, ondan önce de Hayvanları Koruma Günü.

Olabilir canım. Memlekette adalet yok, Adalet Bakanlığı var, kültür yok, Kültür Bakanlığı var, sağlık yok, Sağlık Bakanlığı var, spor yok, Spor Bakanlığı var, eğitim yok, Eğitim Bakanlığı var. Vara bir de Öğretmenler Günü oluvere!

Öğretmenler Günü'nde, o olmayan eğitimin bakanlığı, okullara ne göndermiş biliyor musunuz? Sayın Turgut Özal'ın 'posterini'! Bir de, sayın bakan Avni Akyol'un yakışıklı resmini. Bir de, Hazret-i Peygamber'in Hadis-i Şerifleri kitabını!

Sayın Özal'ın resmine bakıp göğüs geçiren, Sayın Akyol'un fotoğrafına bakıp bakıp gönenen, Hadis-i Şerif okuyup okuyup iman tazeleyen öğretmen İ.A. da "akşamları kahve kahve dolaşıp lahmacun, köfte ne bulursam satıyorum, seyyar satıcılık yaparken öğrencilerime yakalanacağım diye de ödüm patlıyor" demiş.

Ona posterini gönderen Sayın Cumhurbaşkanı da, "milletimizin değişmesini, gelişmesini ve yücelmesini sağlamada en büyük rol öğretmene düşmektedir" buyurmuşlar.

‘İmamlara düşmektedir’ demekten utanmış herhal, belki o mesajı da mübarek Ramazan Bayramı’nda Diyanet İşleri Başkanlığı’na gönderir, yeni ve değişik bir posteriyle birlikte!

Öğretmen İ.A, ayda 450 bin lira alıyormuş, evli, bir çocuk babası. Kira evine ayda 350 bin lira ödüyormuş. Kalan 100 binle kendini karısını, çocuğunu besleyecek.

Besleyemeyecek elbette. Onun için dersten sonra gidip lahmacun satacak. Karısı da evlere çamaşıra temizliğe gidecek. Oğlan da otobüs duraklarında abonman bileti pazarlamacılığına talim.

Öğretmen N.K. ‘boş zamanlarında’ sıhhi tesisat tamirciliği yapıyormuş, ayda 400 bin lira maaşın üzerine 200 bin de oradan ekliyor.

Öğretmen E.Ö, dokuz yıldır yeni elbise alamamış.

‘Yemiyorlar’ tabii Öğretmenler Günü Möğretmenler Günü, ana avrat dümdüz gidiyorlar.

Yani sizin anlayacağınız, muallim, amcama selam söylüyor!

Ah öğretmenler ah... Cumhuriyet yönetimi sizi fena dolduruşa getirdi!

‘Yükselen yeni nesil’ size emanet edildi. Sırtınız sıvazlandı, pohpohlandınız, küçük dağları sizin yarattığınız söylendi size, önünüze dev aynası tuttular.

Eh, o zamanlar memlekette bürokrat iktidarı vardı, malı büyük başlar götürüyordu ama, alt kadrolarına, sizlere de ‘akmasa da damlıyordu’ işte. İsmet Paşa ara sıra gaz, tuz, şeker, sabun, Sümerbank patiskası pazeni gönderince savaş yıllarında dünyalar sizin oluyordu.

Hani, sizin Erdal’ın babası!

O zamanlar da üç kuruşa talim ediyordunuz ama, ara sıra bu gibi ‘devlet kıyakları’ bir yana, havanız vardı!

Oysa hiçbir zaman sendikanız, grev hakkınız olamamıştı, mesela. ‘Hiç ona takılan yoktu’ aranızda!

Bürokrat iktidarının borazanı gazeteler de, bir yandan sen aslansın, sen kaplansın diye yağlama yıkama yapıp dolduruşa hız veriyor, bir yandan da Hitler Baba’larına övgüler düzüp ‘artık bir Alman gerçeğini kabul etmek zorundayız’ şeklinde başyazılar döktürüyorlardı.

Yıllar sona karşınıza solcu ayaklarında çıktılar, gene aslanlar kaplanlar sizlerdiniz güya!

O gazeteleri, faşistlere inat ve de gıcıklık olsun diye otobüste vapurda trende ‘bir bayrak gibi’ açа açа az mı sopa yediniz 80 öncesinde? Savaş yıllarının namlı faşistlerinin, nevzuhur sosyalistlerin gazetelerini?

Ah muallim ah. Ah ki seni fena dolduruşa getirdiler!

Bugün, İsviçre’de bir öğretmen senden 10 kat, Amerika’da bir öğretmen senden 8,5 kat, Suudi Arabistan’da bir öğretmen senden 4 kat, Güney Kore’de bir öğretmen senden 2 kat, Nijerya’da bile bir öğretmen senden 1,6 kat fazla maaş alıyor, biliyor musun?

Sanayileşmeyi, şehirleşmeyi erteleDiler ‘ayılar İstanbul’a yığılmasın’ diye, seni doldurup ‘eğitim ordusunda bir nefer gibi’ savaşa sürdüler.

Eh, er maaşının yüksek olduğu da ne zaman görülmüş ki?

Hatırlar mısın? Yirmi yıllık bir öğretmen, maaşf yetmediği için yaz tatili aylarında inşaat işçilerine köfte ekmek satmaya uğraşırken

iskeleden düşüp ölmüştü.

Senin için çizilen gelecek bu.

Amcalarına benden de selam söyle, muallim!

OSMANLI MAARİFİ'NDE 'ÖNLÜK' MES'ELESİ!

Okullar açılıyor. Millet, Saddam'la mı uğraşsın, sağanak gibi boşanan zamlarla mı, susuzlukla mı, trafikle mi, hava kirliliğiyle mi, Adnan Menderes'in anıtkabiriyle mi, çoluğunun çocuğunun okuluyla mı, şaşırdı.

Beni de şu önlükler sorunu ilgilendiriyor, ne yalan söyleyeyim.

Hayır, 'okul malzemesi, önlükler, kalem defter ateş pahası' deyip herkesin söylediğini yineleyecek değilim.

Çok daha önemli, daha 'temelli' bir soruna dikkat çekeceğim.

Şimdi avlularında mıyıl mıyıl kedi yavruları gibi, o güzelim cıvıltılar yükselecek ilkokulların... Ama... Uzaktan bakınca, piyade taburu gibi bir örnek, kara önlüklü, ak yakalı, penguen misali giydirilmiş, kızlı erkekli binlerce minik yumurcak.

'İlkokul üniforması'! Adı bile tuhaf. Bu iki kelimenin yan yana gelmesi bile garip!

Bacak kadar çocuklara üniforma giydirilmesini savunanlar bin dereden bin su getiriyorlar. Estek köstek. Efendim, 'çocuğun öğrenci olma bilincini pekiştirirmiş' kara önlük. İkincisi kir kaldırırmış! Üçüncüsü, değişik sosyoekonomik çevrelerden gelen çocuklar arasında sınıf farkını, hani laf aramızda, pek güzel gizliyor!

Sınıf farklarını ortadan kaldıramayanlar, ya da yumuşatamayanların başvurduğu bir tür aldatmaca değilse ya nedir bu?

Bu sene, bakanlık, 'geleneksel siyah renk çocukların içini karartıyor

diye', bir karar almış, artık önlükler donuk mavi, ya da mat gri falan olacakmış. Siyahtan daha az sevimsiz olmayan o renkler hangi küçük yavrunun içini cıvıltıyla dolduracaksa?

'Üniforma olayı' ortadan kalkıyor değil yani, yalnızca renk değiştiriyor. Temel sorun, olduğu gibi yerli yerinde.

Neden bacak kadar çocuklar asker ediliyor efendiler?

Aslına bakarsanız, ben, yedi yaşındaki çocuğun varlığının neden Türk varlığına armağan olması gerektiğini de bugüne kadar anlayabilmiş değilim hani.

İlkokul böyle, ya ortaokul, lise?

'İdare heyeti azası', yönetim kurulu üyesi misali lacivert ceket, gri pantalon, boyunbağı oğlanlara... Kızlar, kadınlıkları gizlensin diye mümkün olan en kötü, en sevimsiz, en çirkin kılıklarda; donuk, içine gömlek giyilen kolsuz forma. Üzerine lacivert hırka. 'Besleme' kıyafeti.

Ayakta uzun, kalın, siyah çorap. Liseli kızın cinselliği, sınıf arkadaşı oğlanların bakışlarından korunacak, hatta belki de 'erkek öğretmenin zihnini bulandırması' önlenecek böylelikle!

Ayıptır yahu.

Bir ülkenin kızıyla erkeğiyle gençlerini böyle aşağılamak ayıptır.

Bu kadar silmek kişiliklerini, bastırmaya, ezmeye, yoketmeye çalışmak.

Hiç düşündünüz mü, neden 'yabancı okullarda' üniforma zorunluluğu yoktur?

Neden Galatasaray Lisesi'nde on iki yıl okuduk da hiç kimse giyimimize kuşamımıza karışmayı aklına getirmedi, hem ilkokulda, hem ortaokulda, hem lisede.

Neden Robert Kolej'de okuduk da hiç kimse bize numara vermeyi düşünmedi?

Adımız, soyadımız geçerliydi orada. Bir okul numaramız yoktu.

Çünkü, yaşımız küçük de olsa biz o okullarda birer sıra neferi, piyade askeri değil, birer bireydik. Böyle büyüdük, böyle yetiştik.

Öğrenci olma bilinci çocuklara üniforma giydirerek aşılanmaz, muhterem eğitimciler.

Bu yöntemle, topluma insan değil, orduya asker kazandırılır ancak.

Daha açık söyleyeyim mi?

Aslında, sizin bu kafanızla, değil çocuk, ıspanak bile yetiştirilebilemez!

Birbirlerini yemekten zaman kalırsa, değerli 'muhalefet mensupları' çıksınlar da bu konuda iki çift laf etsinler.

Gülmeee, gülmeee...

'SHP'nin başını kim çekecek' sorunundan yüz kere daha önemli, 'Osmanlı'da önlük mes'elesi'!

LAMI CİMİ VAR MI?

AT bize yarar mı?

Yaramaz diyor AT yetkilileri. AT size yaramaz. Her Türk erkeğinin geleneksel tutkusu avrat ve pusatı bütünleyen at değil elbette söz konusu olan, Avrupa Topluluğu.

1963'de Türkiye'yle imzaladığımız ortaklık anlaşması bir 'kozmetikten' ibaretti diyorlar. Bir makyajdı bu, amaç, Yunanistan'la yaptığımız anlaşmanın bir benzerini Türkiye'yle yaptığımız izlenimini vermekti size. Aramızdaki ekonomik farklılıklar çok büyüktü, bizim buralarda hiç kimse günün birinde Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'na girebileceğini ciddi olarak düşünmüyordu bile!

Nilgün Cerrahoğlu hemşiremiz, Brüksel'den açık açık bu görüşü derlemiş.

Adamlar alenen, Türkiye'nin o sıralar amacı AT'ye girmek değil, Yunanistan'dan aşağı kalmış olmamaktı diyorlar. Kaldı ki, Menderes, Polatkan ve Zorlu'yu asalı daha iki yıl olmuş ülkeyi 'adam yerine koyan' da yoktu Brüksel'de.

Az gelişmişliğinin ötesinde, Türkiye farklı, bambaşka bir dünyaydı bizim için, diyorlar bugün de böyledir!

Görüşmeleri yürüten rahmetli Haşan Esat Işık'ın olumlu kişiliği azıcık etkili olmuş 1963 anlaşmasını imzalamalarında!

Deştiğin zaman da, daha derinden şu görüş dökülüyor ortalığa:

Türkler Avrupa'da Rönesans'ı öldürdüler! Bu unutulamaz. Osmanlı İmparatorluğu Doğu Avrupa'yı istila ettiği zaman Avrupa henüz

Rönesans'ı tamamlamamıştı, kişi özgürlükleri, yaratıcılık, özgür düşünce gibi kavramlar yeni yeni geliştiriliyordu bu bölgelerde. Osmanlı İmparatorluğu, Doğu Avrupa topraklan üzerinde yarı sürekli bir askeri yönetim kurdu. Bugün de, Osmanlı yönetimi altında yaşamış bu ülkelerin ne kadar geri kaldıklarını görüyoruz.

Anlaşıldı mı şimdi Vehbi'nin kerrakesi, herifçioğlunun bize nasıl baktığı?

Ve soruyor herifçioğlu... Avrupa'ya ait olmaya can atan İstanbullu bazı ayrıcalıklı sınıflar dışında, Türkiye'nin büyük çoğunluğu kendini ne denli Avrupalı hissediyor, sorarım size!

Ve ekliyor: Kemalist aydınlar ve Türk sosyalistleri bile kendilerini geniş anlamda Avrupa'ya ait hissetmiyorlar!

Atatürkçü ve vatansever olan bu kesimler, Avrupa'nın kapitalizmini de istemiyorlarmış.

Sonra da, kendinizi bize tanıtmayı ne ölçüde başarabiliyorsunuz bakalım, diyorlar. Portekizli Pessoa kadar bile tanınan bir tek şariniz var mı örneğin bizim buralarda? 1987'ye kadar Frankfurt Kitap Fuarı'na bile katılacak haliniz yoktu!

Daha hâlâ lamı cimi kalmış mıdır?

Almıyorlar işte kardeşim, istemiyorlar, biz hopursak da bopursak da olacak iş değil bu!

Görelim, bilelim de, hâlâ 'Avrupa Topluluğu'na girmek üzere olduğumuz şu günlerde' diye başlayan enayi köşeleri döktürmeyelim gazetelerde.

Ve de, 'Atatürk sağ olsaydı' şeklinde cart curt atarken, Avrupa Topluluğu'na girmenin Atatürk'ün politikalarıyla ne ölçüde

bağdaştığını da bir düşünelim. 1930'ların 'asr-ı saadetine' özlem çekip bir yandan da AT kapısı aşındıran aydınlarımız.

Şimdi bakınız, bir başka aydın; Profesör Doktor Asım Erdilek ne diyor mesela?

Hani hem Atatürkçü hem Avrupacı bir gazetede sık sık yazılarına yer verilen Profesör Erdilek?

"Türkiye, kurtuluşunu Avrupa Topluluğu'na katılmakta görmekte, başka alternatifleri ciddi olarak düşünmeye veya tartışmaya yanaşmamaktadır"diyor, İşletme ve Finans adlı ciddî dergiye verdiği bir demeçte...

1963'ten sonra Türkiye, Avrupa Topluluğu'na girmenin hep lafını etmiş, bu yönde ciddi adımlar atmamıştır, diyor. Avrupa Türkiye'yi istemiyordu pek ama, Türkiye'nin de Avrupa'yı istediği söylenemezdi. O zaman ne halt etmeye imzalandı şu 1963 anlaşması?

Türkiye, diyor Profesör Asım Erdilek, 1930'larda devletçiliği özel girişime tercih ettiği dönemeçten başlayarak, dış dünya ile karşılıklı bağımlılık ya da bağlılık yerine 'otarşiyi', yani kendi kendine yeterlilik politikasını benimsedi. İhracatın gelişmesine dayanan dışa , dönük sanayi yerine, içe dönük, 'ithal ikamesine' dayalı sanayiden yana oldu. Değeri piyasalarda saptanan ve 'konvertibl' olan Türk Lirası yerine, değeri merkezi otorite tarafından resmi olarak saptanan ve konvertibl olmayan ulusal parayı yeğ tuttu. Faiz hadleri de bu şekilde saptanageldi.

Böylece, zaten cılız Türk finans sektörünün dünyayla bağları koparıldı, devlet, dış ekonomik ilişkileri doğrudan miktar kısıtlamalarıyla yürüttü, vergilerle ve piyasa kanalıyla değil. Sermaye ithali yerine işgücü ihracı tercih edildi. 1930'larda saptanan bu politika, 1963 anlaşmasından soma değiştirilmedi!

Avrupa Topluluğu'na girmek için değil, tam tersine girmemek için tutulacak yoldu bu!

1980’den sonra da Sayın Özal’ın pek sevdiği gâvurca deyimle girişilen ‘transformasyon’, bir başlangıç adımı oldu bu politikanın değiştirilmesinde, ama yeterli olmaktan çok, çoook uzak!

Bu durumda nasıl, neyinle, nene güvenip giriyorsun öyle mahalle hamamına girer gibi Avrupa Topluluğu’na?

ANAP’ın sözde liberalliği koskocaman bir soytarılıktan ibaret. AT’a girmek gerdeğe girmek kadar kolay mı sanıyorsun? Hoş, ANAP kılavuzluğuyla AT’ye girmek, el smokiniyle gerdeğe girmeye benzemeyecek mi?

Canım bunlar da Profesör Erdilek’in değil, benim kendi görüşlerim tabii!

DAHA ÇOK DÖKÜLÜRLER!

Arka sayfada kocaman bir başlık: “Hukukçular dökülüyor!”

Ben bunu bir yerlerden hatırlayacağım. Nereden nereden. Tabii canım, kendi yazımdan! Taa, 1989 Eylülü’nde bir günden.

Şimdi arkadaşımız Nuray Kalcı, fakiri doğrulamış oluyor, sağolsun. Biz de zamanında “hukukçular dökülüyor” yazdığımızda hukuk camiası ayağa kalkmıştı. Hatta, Barolar Birliği Başkanı Önder Sav bir protesto mektubu göndermiş, hukukçuların dökülmediğini savunmuştu da, aradan iki hafta geçmiş geçmemişti, pat sayın başkandan bir demeç: Avukat arkadaşlarımızın durumu içler acısı!

Perhizleri ve lahana turşularını bir yana bırakıp, bizim Nuray'ın haberine bir daha bakalım:

1990 Haziranı’nda, İstanbul Hukuk Fakültesi son sınıfında okuyan 2000 öğrenciden yalnızca 100’ü mezun olabilmiş!

Bin dokuz yüz kişi, Eylül’e!

Eylül’de yüz-iki yüz kişiden fazlasının okulu bitirebileceğine dair hiçbir belirti, umut yok üstelik.

Belirlemelere göre, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nin bütün sınıflarında bulunan öğrenciler, yani hukuk okuyan çocukların tümünde, başarı oranı yüzde 10 dolaylarında bulunuyormuş!

Hukuk’u dört yılda bitirebilen parmakla gösteriliyor.

Çoğu, 7-8 yılda ancak diploma alabiliyorlar.

İstanbul Hukuk'ta kayıtlı toplam 5561 öğrenci, yılda ancak 500 kadar mezun çıkarıyor.

Fakülteye her yıl giren yeni öğrenci sayısı da 800.

Öğrenciler, bir anfide ortalama 1500 kişinin ders dinlediğini, ara ve arka sıralarda hocanın sesini duymanın, ne dediğini anlamanın imkânsız olduğunu yana yakıla dile getirmişler öte yandan.

Başka önemli bir yakınma konuları, 'hocalarına ulaşamamaları'. Hocaların çoğu ya bir şirkette hukuk danışmanı, ya da yazıhanesinde özel iş peşinde bulunduğundan, asistanlar da çocukların sorunlarına karşılık vermekte yetersiz kaldıklarından, öğrenci perişan.

Öbür taraftan öğretim üyesi de binlerce kâğıt okumaktan bunaldığını belirtiyor. Hocaların yakınma konularından biri de ve belki de en önemlisi de, kalabalık faktörü.

"Ülkenin bu kadar hukuk mezununu ne yapacağını merak ediyoruz! Öğrenciyi mezun etsek bir türlü, etmesek bir türlü! Hukuk fakültelerinin her yıl 200'den fazla öğrenci almamaları gerekir! Eğitimin düzeyi düşüyor, atılmaların önüne geçilemiyor, başarısızlıklar da artıyor" demişler.

Bu, İstanbul Hukuk.

Ya bir de, neredeyse önüne gelen her kasabada açılan kıytırık 'hukuk mekteplerini' düşününüz.

Amansız nüfus artışını, her yıl çok daha yüksek sayıda üniversite kapışma yığılan gençleri hesaba katınız.

'Ara mesleklerin' eğitimini verecek okulların yok denecek kadar

cılızlığını da unutmayınız; lise mezununa da iyi-kötü ekmek kapısı aralayacak eğitim olanaklarının sefilliğini.

(Üniversiteyi bitirenlerin köfte-ekmek sattığı ülkede, lise diplomalı hangi ekmeğin hangi köftesiz kapısını açabilecekse artık.)

Ve hadi geliniz de bu meseleyi çözünüz bakalım!

O zaman tabii adliye binaları, ayağı lastik pabuçlu, poposu kot pantalonlu, gömleğinin yakası bir yanda bağrı öbür yanda, sakalı üç günlük avukatlarla dolacak. O zaman tabii, doğru dürüst Türkçe konuşmasını bilemeyen, apartman kapıcısı olamayacak adama davanı emanet etmek zorunda kalacak, paranı, malını, mülkünü, önünde yaşanacak yıllarını, hatta canını onun zavallı paspallığına terkedeceksin.

O zaman tabii, adliye binaları, içinde adalet dağıtılan birer saraydan ziyade, dökümtü çayocağı, sidik kokan aptesanesi, kırık bankları, karbon kopya kâğıdı kalıntısı kapkara parmak izleriyle leş gibi duvarları, dosyalarını farelerin kemirdiği arşiv odaları ve içi sıra otuz yıllık külüstür Remington'lar tıkırdayan duruşma 'salonlarıyla' birer izbeye dönüşecekler.

O zaman tabii, günde kırk davaya bakıp, öğleden sonra bir de 'keşife' gidip maaşa üç-beş kuruş katma çabasında yargıçlar, her duruşmaya ortalama dört dakika ayırmak zorunda kalmaktan, geceleri yüklenip eve kat kat dosya taşımaktan bitkin, bunalmış, topu ikide bir 'bilirkişiye' atacaklar.

O zaman tabii, itle kopukla, hırsızla uğursuzla, katille caniyle uğraşıp, ev ev dolanıp Aygaz tüpü değiştiren ilkokul mezunu çocuk kadar bile para kazanamayan savcılar, az önce tutukladıkları mülti-milyarder kaçakçının elini kolunu sallaya sallaya adliye kapısından çıkıp gittiğini görüp kahrolacaklar.

O zaman elbette, "hukuk mesleği ulvi bir meslektir, ıslah edilsin" yazımıza alınan bazı devrimci bacılarımız, tutup bize paspallığı,

ilkelliği, köylülüğü, zavallılığı savunmaya kalkacaklar.

Her yıl 200 yerine 800 kişinin girdiği, her yıl 500 kişinin çıkabildiği 5000 kişilik Hukuk Fakültesi'ni 4 yıl yerine 8 yılda bitirebilen bacılarımız.

Hadi gelin de çözün bu meseleyi.

OTOBURLAR

Bir daha belediye otobüsüne binince dikkat edin. Bu sabah işinize giderken mesela.

Bakın bakalım, onlardan kaçını farkedebileceksiniz?

Otoburlardan...

Dikkat edin bakalım, kaç kişi, sizin ya da bir başkasının ‘inecek var’ düğmesine bastığınızı, kapının üzerindeki minik ampulun yandığını gördüğü halde uzanıp bir de kendisi basıyor?

Kaç kişi, otobüsün arkasından birisi sesini yükseltince dönüp aval aval bakıyor?

Ve de kaç kişi, otobüsün levhasında kapı gibi son durağının adı yazdığı halde sürücüye son duraktan geçer mi diye soruyor?

Kaçta kaçı, sürücünün ‘arkaya doğru ilerleyelim beyler’ uyarısını duyup olduğu yerde çakılı kalıyor?

Ve kaçta kaçı, ‘müsaade eder misiniz’ diye sorup hamle ettiğiniz zaman yüzünüze bakıp hiç kıpırdamıyor?

Bakın bakalım, kaçta kaçımızda, genç yaşımızda iri ve çirkin birer ‘lahmacun göbeği’ oluşmuş?

Biz ayrıca kendi yazarlık tecrübelerimizden de birtakım sonuçlar çıkardık. Ve de çetelesini tutuyoruz.

Kaç okuyucu, milletçe dünyada olup bitenlerle ilgilenmeyip Fenerbahçe-Beşiktaş maçını tartışmamızı eleştirdiğimizde, yazıyı tersinden anlayıp bizi hasta takım taraftarı sanıyor?

Bu memlekette kaç kişi ‘mefhum-u muhalif kavramının uzağından bile geçmemiş yani.

Kaçı, bizim, solcuları eleştirince sağcı, sağcıları eleştirince solcu, Demirel'in bir demecini beğendik diye Süleymancı, Bedrettin Nurettin’den daha iyi belediye başkanıydı yazınca Dalancı olduğumuz zehabına kapılıyor?

Kimin yalnızca bulgur pilavıyla beslendiği ortaya çıkacak o zaman.

Meslektaşımız Ali Rıza Kardüz bir yazısında bizler için Azerbaycan’da olup bitenlerden çok daha önemli bir soruna değinmişti.

Avrupa ülkelerinde kişi başına yılda 104 kilo et tüketilirken, Türkiye’de bu rakamın 25 kiloyu bile bulmadığını yazıyordu.

Buna karşılık, Avrupalı yılda kişi başına 85 kilo buğday tüketiyormuş. Türk milleti, kişi başma yılda 235 kilo!

Ve soruyordu Kardüz. Neden tren yolunda, motorlu taşıt yolunda hiç ezilmiş aslan, kaplan, kurt, tilki görülmez de, yamyassı, paramparça olan zavallı hayvancıklar hep koyunlardan, ineklerdendir?

Neden acaba?

Dünyadaki kaç ülkeden biriydik sebzesi meyvesi kendine yeten, Sayın Mustafa Kâmil Zorti?

Bununla övünüyordunuz hani,

‘Yemeyeceğiz, içmeyeceğiz, dışarıya satacağız’ diyordunuz. Böylece dış borçları ödeyeceğiz demiyordunuz elbette, işin püf noktasını halk öğrenmemeliydi.

Sanki çok yiyip içiyorduk da Sayın Zorti!

Siz herhalde askerlik yapmışsınızdır Sayın Zorti (!), hatırlarsınız, bilirsiniz, bulgur pilavına kaşık sallayan köylü çocukları, kırk yılın başı tabur mutfağından pirinç pilavı çıkınca nasıl birbirinin üzerine basıp saldırırlardı bölük yemekhanesine, koşun koşun pirinç pilavı var diye haykıra haykıra.

Pirinç lükstü, o zavallılar için!

Ve de manga ve masa arkadaşım, tam karşımda oturan Kırşehirli Osman, bulgur pilavını kıymalı taze fasulya ve cevizli kadayıfla karıştırıp aynı tabakta kaşığının tersiyle ezer, sonra oturup o bulamacı yerdi hapır hupur!

Ben de açtım çoğunlukla, midem kalkardı, öğürürdüm ama bırakıp çıkamazdım yemeği, ben de kendi yemeğimi yerdim çaresiz.

Sonra, günün birinde, tavuk çıkmıştı karavanada. Etini, hiç sevmediğim halde derisini sıyırmış (açlıktan), bir güzel gövdeye indirmiş, tavuktan çok irice bir kargaya benzeyen hayvanın incecik kemiklerini bırakmıştım tabağın kenarında.

Kırşehirli Osman, saldırdı, artık kemikleri kendi tabağına aktardı. Bir de kızdı bana, ‘devlet malıymış’ onlar, nasıl ziyan eder mişim?

Kendisi Kırşehir Eğitim Enstitüsü mezunuydu, toplam kırk beş gün okula gitmiş, bir ara Milli Cephe Koalisyonu döneminde icat edilen, daha doğrusu koalisyonun aşırı sağcı kanadı tarafından kendi yandaşlarının kolayca okul bitirebilmeleri amacıyla uydurulan ‘hızlandırılmış eğitim’ düzeninde avantadan diploma almıştı.

Yüksek okul mezunu sayıldığı için bizimle birlikte askerlik yapıyor, ikide bir takım çavuşuna çıkışıyordu, ‘ben yüksek tahsilliyim arkadaş!’

O çocuğun hatası değildi olup bitenler.

Bize sergilediği hayvanlık da...

Utanması gereken, Kırşehirli garip Osman değil, insanımızı buğdaya, bulgura mahkum edip aç bırakanlar, aptal edenlerdi.

Bu iki tabloyu yanyana koyup karşılaştırır mısınız bir zahmet?

Bugün İstanbul’da yaşayan bir ailenin en büyük iki harcama kalemi, beslenme ve barınma. Aylık gelirin yarısı mutfağa ve ev kirasına gidiyor yani. Ulaşım, kültür, eğitim, giyim-kuşam vesaire çok sonra geliyorlar, çok küçük oranlarda.

İstanbullu, yüzde 60’a yakın oranda sağa sola belediye otobüsüyle ya da ‘halk otobüsüyle’ gidip geliyor. Yüzde 30’dan fazlası minibüse biniyor. Yüzde 22’sinin özel arabası varmış, yüzde 13’ü de vapura binermiş.

İstanbul’da yaşayanların yaklaşık üçte ikisi sinemaya, tiyatroya hiç gitmezmiş, kitap, dergi almazmış. Yaklaşık üçte birinin evine gazete hiç girmezmiş!

Bu birinci tablo. Daha doğrusu geniş bir tablodan bazı ayrıntılar. Profesör Emre Kongar yönetiminde gerçekleştirilen bir araştırmanın sonuçlarından örnekler.

İki: 1990 yılının ilk dört ayında, müzik seti satışlarında tam yüzde 578 artış gözlenmiş!

Televizyonda da, yılın ilk altı ayında üretim yüzde 123, satışlar yüzde 115 artmış.

Elektrik süpürgesi satışları yüzde 22, buzdolabı satışları yüzde 21, fırın satışları yüzde 12 artmış. Onlar daha az satılıyorlar!

Evet, video satışlarında artış daha da az, yüzde 6 kadar.

Ama gene de 'artıyor'! Galileo Galilei'nin dünya için, "eppur si muove", ama gene de dönüyor, dediği gibi!

Tabii o, 'gene de' derken, Engizisyon Mahkemesi'nin dangalaklığına karşı çıkıyordu, 'siz ne derseniz deyin' anlamında; Türkiye'de beyaz eşya ve dayanıklı tüketim mallarındaki üretim ve satış artış hızı da, bizim bazı aklıevvelleri yalanlar gibi.

'Batmakta olan Türkiye'den' görünümler bunlar.

'Sancılı, yangınlı' ülkeden.

Apartman kapıcısının Marlboro içtiği, gecekondusunda renkli televizyon bulunan memleketten.

En garibanın yastığının altında çil çil 'Ata' altınları yatan toplumdan.

Belediye otobüsünde çift bilet yerine tek bilet atıp altı yüz lira 'tasarruf sağlamak için sürücüyle çata çat kavga edip, kerimesinin düğününde beş-on milyon lira harcamaktan geri kalmayan insanların yurdundan.

İstanbul Ticaret Odası'nın Profesör Emre Kongar ile Profesör Taner Berksoy'a yaptırdığı araştırmanın sonuçlarına göre, ailelerin yaklaşık üçte birinde, birden fazla kişinin çalıştığı, ailelerin ortalama dört

kişiden oluştuğu şehirden.

Ulaşımda ‘yürümeyi’ seçen insanların oranının yüzde 30’u bulduğu, buna karşılık yürüyenlerin evinde de renkli televizyon kurulu olduğu İstanbul’dan.

Semt pazarlarından alışveriş eden yüzde 21’e karşılık, ‘süpermarketten’ alışveriş edenlerin oranının yüzde 31’i bulduğu İstanbul’dur bu ha.

Gecekondular da dahil olmak üzere, halkının yarıdan fazlasının kendi oturduğu evin mülkiyetine sahip olduğu İstanbul, uyumayın!

İstanbul’u bırak, Türkiye’ye bak diyeceksiniz. Peki.

Bugün Türkiye’de, on beş yaşın üzerindeki nüfusun yüzde 90’ının televizyonu, yüzde 88’inin de radyosu olduğu açıklandı.

Ayrıca yüzde 48 de, pilli ‘cep radyosuna’ sahipmiş.

Nüfusun yüzde 83’ünün buzdolabı varmış, yüzde 58’inin fırını, yüzde 37’sinin çamaşır makinesi, yüzde 33’ünün elektrik süpürgesi.

Yüzde 33’ünün meyve sıkacağı, gene yüzde 33’ünün saç kurutma makinesi, ‘fönü’ var!

Her yüz kişiden 72’sinin büfesi ve vitrini bulunuyormuş. Salon takımı olan yüzde 65.

Nüfusun yüzde 70’inin teybi var.

Yüzde 15’te de video.

Şimdi deyin bakalım bana, yaşadığımız sefillik, parasızlıktan mı, yoksa düpedüz köylülükten mi?

Artık bilmem iktidar mahfillerinden mi, bilmem muhalefet canibinden mi, bizi bir kandırıp ‘işleten’ var ki, vallahi haberiniz olsun, yakalarsam fena yapacağım!

HAFİYESİ MAHMUT

Boşuna umutlanmayın albayım.

Dışarıda ince ince yağmur yağacak ama, pis bir alışkanlıkla karının karnına sizin emektar kırk beşliği boşalttıktan sonra karı ‘seviyordum Mayk’ diye inlemeyecek, siz de tükürüp dışarı çıkınca kendinizi Elli İkinci Cadde’de bulamayacaksınız.

Dışarısı bildiğimiz Samsun Cumhuriyet Meydanı, parkın ortasındaki heykel de George Washington ya da Abraham Lincoln değil, Mustafa Kemal Atatürk çünkü.

Emekli albay Şenol Bektaş, Samsun’da özel dedektiflik bürosu açmış. Hayırlı olsun.

Yanında ‘ikisi bayan’ (birinin adı Velda mı?) dört eleman çalıştıran Albay Bektaş, şimdilik aldığı işlerin genellikle ‘karısından şüphelenen kocalarla, kocasından şüphelenen kadınlardan’ geldiğinden yakınıyor.

Ya ne bekliyordunuz albayım? Siz masanıza oturmuş Bourbon viskinizi yudumlarken kapı açılacak, içeriye o saltanatlı sarışın Mary Astor ya da kızıl saçlarım bayrak gibi dalgalandıran Lauren Bacall girecek, sizden sevgilisinin katilini bulmanızı mı isteyecekti, serüvenin sonunda katil bizzat kendisi çıkmak üzere?

İstanbul’da bir dedektiflik bürosu açan Orhan Eryetkin de benzer sorunlardan yakınıyor, ‘kimisi karısını, kimisi kocasını takip ettirmek derdinde, ya da kızını evlendirmek isteyen birisi, damat adayının geçmişini öğrenmek istiyor’...

İş yapacağı adamın piyasadaki durumunu, mali gücünü öğrenmek isteyenler de çıkmıyor değilmiş.

Bu istekleri karşılamak basit, bunlar küçük konular, çerez gibi. Biz dedektifliği daha şümullu bir hale sokmak istiyoruz, demiş Sayın Eryetkin.

Nasıl olacak acep o iş?

New York Savcısı'yla kapışacaksınız da silah taşıma ruhsatınıza mı el koyacak? Yoksa katilin villasına gidip kendisiyle teke tek hesaplaşırken adamları kafanıza bir şey indirip sizi bayıltacaklar da sucuk gibi sımsıkı bağlayacaklar da... Ayağınızın ucuyla sobayı devirip ateşe bileğinizi tutan ipleri uzatıp yakacak, böylece kurtulup kırk beşliğinizi toplayacak, gidip çete reisini mi vuracaksınız?

Zor iş, zor.

Yahu burası Amerika değil, sadece 'Küçük Amerika!'

Burada sabah akşam viski içip dedektiflik yapamazsınız, adamı karakola şikayet edip içeri attırırlar ayyaş diye.

Odanızın kapısında da bomba gibi sarışın oturtamazsınız, o bomba gibi sarışını bulsam ben nikâhlayacağım yahu! Burada olsa olsa aylığı iki yüz bin liraya Kız Sanat Enstitüsü mezunu gagamet çalıştırılır 'kâtibe' niyetine o büroda.

Burada özel dedektiflik yapmaya kalkan da, ya Sayın Eryetkin gibi emekli MİT üyesi olur, ya da Sayın Bektaş gibi emekli S-3 subayı!

Öyle olmazsa polis anasını ağlatır o özel dedektifin.

Ya da adama, 'senet tahsili' için gelirler işte, reddetmek zorunda kalırsın. Kalır mısın gerçekten?

Ondan öte de işin gücün, kocasına boynuz taktıran karının gizli

fotoğrafını çekmek, ağacın dalına tüneyip, dostunun yatak odasının penceresine doğru.

Burada öyle uzun uzadıya ölçüp biçip, tasarlayıp cinayet işleyen yok ki albayım, burada millet kafası kızınca çekip topluyu takır takır indiriveriyor adamı aşağı. Hangi karanlık cinayetin hangi gizini çözeceksin? Pipo da tüttürsen, şöminenin başına geçip ayağını da uzatsan düşünsen, katilin ayakkabısının çamur izinden bunun Elazığ çamuru olduğunu keşfedip İstanbul'a hangi şehirlerarası otobüsle indiğini de keşfetsen, nafile!

Bu memlekette daha 'polisiye roman' yazılmıyor ki dedektiflik yapılsın.

Hiç boşuna kendini kandırma albayım, karısını aldatan heriflerin fotoğraflarını kıskanç eşlere satıp alacağın üç kuruşu emekli maaşına katmaya bak, hiç öyle serüven merüven bekleme bu işten.

Bazı aklıevveller de, 'aman ne güzel memleket kalkınıyor, işte bizde de özel dedektif büroları kuruluyor, Amerika'ya yetiştik' diye sevinmesinler.

Önce Amerikan tipi katil yetiştirmemiz gerekiyor (!)

Bunun için de önce insanlarımızın koyun olmaktan çıkıp 'birey' mertebesine yükselmeleri gerekiyor ki, şöyle ağız tadıyla adam gibi cinayet işleyebilsinler (!)

GAZETECİNİN ÖLÜMÜ

Deli Turhan da gitti işte...

Sami vuruldu, Kâmil komadan çıkamadı. Abdi de vurulmuştu, Hasan Fehmi de, Ahmet Samim de...

Ya gelir bir mermi bulur seni bir köşede, ya da böyle bir yatarsın yatağına geceüstü, bir daha kalkamazsın. Mafya babasının, itin kopuğun kurşunundan kurtulanı cıgara dumanı, yürek çatlağı alır yere çalar.

Türkiye'de gazetecinin ortalama ömrünün kırk dört yıl sekiz ay olduğunu biliyor muydunuz?

"Erken ölecek nasılsa" diye kız vermeyecekler neredeyse!

Türkiye'de gazeteci... Hele yazar... Hele hele, gazeteci-yazar; piyanist-şantör gibi, mühendis-cumhurbaşkanı gibi, avukat-başbakan gibi 'çizgili meslek'.

Türkiye'de gazeteci-yazar olacağına git Patagonya'da aptesane bekçisi ol daha iyi! Hiç olmazsa başın ağrımaz.

Deli Turhan'ı ağara yedi, bir de gazetecilik. Örsan'ı da cıgara, rakı, deli güneş, bir de gazetecilik. Sami'yi Kürt baba, Kâmil'i bir deli Laz, bir de gazetecilik.

Abdi'nin sonu, kuyruklarına bastığı silah ve eroin kaçakçılarının elinden oldu. Ahmet Samim'i, köşesinde her gün 'giydirdiği' İttihatçı bozuntuları öldürdüler, özgürlük, eşitlik, kardeşlik çığlıklarıyla gelip diktaya yönelenler, katlanamadılar bir gazeteci parçasının çıkıp da kendilerini eleştirmesine.

Bahçekapı'da, börekçi fırınının önünde vuruldu Ahmet Samim, Hasan Fehmi de Galata Köprüsü üzerinde. Börekçi fırını yakın yıllara kadar açık kaldı, şimdi yanılmıyorsam hazır giyim satan bir mağaza, bir kıyısında da İstanbul'un gelmiş geçmiş en iyi 'örücüsü' çalışırdı, sonra orasını da Tekel bayii yaptılar.

Ahmet Samim'i vuran Abdülkadir, fırından çıkıp polis karakoluna sığındı, tabancasını bakıma yağlamaya verdi, beklerken komiserle orta kahve içtiler. O zamanlar İstanbul Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı değildi elbette! Birkaç yıl sonra Abdülkadir'i Ankara Valisi yaptılar İttihatçı ağabeyleri, Ahmet Samim'i öldürme ödülü.

O fırının önüne küçük bir heykelcik, bir büstçük dikmek, bir plaket çakmak 1910 yılından beri hiç kimsenin aklına düşmedi.

Tıpkı, Abdi'nin vurulduğu köşeye, kendi evinin beş metre ilerisinde öldürüldüğü o sokağın başına bir plaket çakmak kimsenin aklına gelmediği gibi, ne Sarı Bedri'sinin ne Doktor Nurettin'inin. Ne de Nezih Bey ilgili ve yetkilileri uyarmayı düşündü bu konuda.

Ya yatağında cıgara dumanına, yürek çatlağına teslim olanı kim anacak? Belki ansiklopedide minicik bir madde, Basın Müzesi'nde yuvarlak bir fotoğraf, iki satır yazı, doğum tarihi, ölüm tarihi, aç parantez, kapa parantez. O kadar.

Hep 'kalıcı birşeyler' yazmak umuduyla yaşarsın gazeteciliği, sen öldükten sonra arkandan iki kitap bırakmak istersin, bir türlü kısmet olmaz. Daha az cıgara içmek, daha az koşuşturmak istersin, evine vakitlice gitmek, barlara meyhanelere fazla takılmamak, yaşadığın o amansız gerginliği rakıda eritmeye az ara vermek...

Olmaz bir türlü, kısmet olmaz. Üç saniyede bir çalan telefonun zili gelir evinde de bulur seni, ya sayfa değişecektir, ya bir yerlerde bir haberler gelişmiştir, ya da birileri sabah erken kalkıp darbe yapmışlardır!

Ancak mezarda dinlenirsin. Deli Turhan gibi. Örsan gibi. Abdi gibi. Sami gibi. Haşan Fehmi, Ahmet Samim gibi.

Ve daha binlerce gazeteci gibi.

Sağlığını soranlara, iki cıgara tıksırığı arasında, ‘demir gibiyim’ diyeceksin, yiğitliğe kazurat sürülmez çünkü. Nasılsın iyi misin sıradanlığında hal hatır sual edenlere, iç güveyisinden halliceyiz valla yuvarlanıp gidiyoruz işte cevabım vereceksin, açık vermemek için. Bugün ne yazayım diye oflayıp puflarsan, birileri hemen arkandan dedikodu çıkarır, tamam işte, herif konuya sıkıştı, sonra en yakın arkadaşın tutar sana kılçık atar kendi sayfasından, o köşe yazarı oldu da ben olamadım kıskançlığının kaçınılmaz dar sokağında.

Hiç dostun olmaz. Olanı da kaçırırsın elinden, asmaya götürseler doğru bildiğini yazmaktan dönmeyen, önüne babanın oğlu gelse gözünün yaşına bakmayan enayilerdensen eğer, Doğrucu Davut’luğa soyunduysan aptal gibi.

Binlerce düşman kazanırsın.

Gazetecilik, düşman kazanma, dost yitirme sanatıdır çünkü.

Ve kimbilir hangi gün, ya bir mermi gelip seni bulur bir köşede, ya da yatarsın yatağına, sabah kalkamazsın.

İyi günlerinde, az dalga geçip arkandan iki kitap bıraktıysan ne devlet. Tabutun musalla taşından kalkana kadar iki taşra politikacısı âdet yerini bulsun için başsağlığı telgrafı çeker karına, arkadaşların sayfanda ikişer paragraf seni ne kadar sevdiklerini, ne çok özleyeceklerini ileri sürerler, unutmayacaklarına yemin billah ederler, çoğu da yalandır ha!

Nezih Bey de kara gözlüklerini takıp Cemiyet’in merdivenlerinin ikinci basamağında durur, senin ne büyük adam olduğunu hatırlatır.

Sonra götürürler, gömerler.

Hepsi bu.

BU DA KELLE-İ MİLLET!

Ihsan Sabri Bey, ‘köşke’ ilk çıktığında duyduğu hayal kırıklığını dile getiriyor.

Köşk dediğin elbet Çankaya.

Hani, diyor, Fatih’te düğün salonları vardır, aynı onlara benziyordu!

Cumhurbaşkanının yatak odası da, kendisine Sirkeci otellerini hatırlatmış.

Çağlayangil hadi diyelim kalantor adam, elbet rahatsız olacak böyle yerlerde, ama Türkiye Cumhuriyeti’nin başı da herhalde daha doğru dürüst bir yuvada kalmalıydı. Nitekim, İhsan Sabri’nin anlattığı dönem, Korutürk öncesi, hele hele İsmet Paşa zamanı. Amiral Korutürk, özellikle de Emel Hanım, köşkün sağının solunun derlenip toparlanmasına, çeki düzen verilmesine önayak olmuşlar.

Haa, bu arada, 1968 yılında General De Gaulle geldiğinde, (toprağı bol olsun) iki metre boyuna uygun yaptırılan özel yatak da şu anda Başbakanlık Konutu’ndaymış, içinde kısa boylu, şişman, gözlüklü bir adamla kısa boylu, şişman, gözlüklü bir kadın yatıyor 9 Kasım gününe kadar.

Sayın Çağlayangil’in azıcık da buruklukla andığı Çankaya dekoru, fakire de bir başka yüce makamı, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ni hatırlattı. Meclisi ilk görüp gezdiği günü.

Daha önceleri televizyondan bol bol seyretmiştik ya, bir soğukluk, bir sevimsizlik, bir, benzetmesi ayıp, Albert Speer havası! Speer, Hitler’in ‘baş mimarı’, 1930’ların Berlin’inin sağım solunu Nazi mimarisi örnekleriyle sıvayan adam hani, Alman faşistlerinin nisbeten kültürlüsü, okuryazar, eh ayağı düzgün olanı.

1930’larda pek de içli dışlı olduğumuz aynı Alaman tosunları, gelip gelip Ankara'nın da orasını burasını kendi ruhsuz, sevimsiz, suratsız yapılarıyla donatmamışlar mıydı? Gidin bakın eski bakanlıklara, Türk Hava Kurumu, Dil-Tarih, opera, ne bileyim, ‘resmi’ binalara.

Koyu kahverengi badana, dört köşe, kurt, murt gibi alametler. Önünden geçerken şöyle bir kafanızı kaldırın, bakın tren istasyonuna, şimdi yıkılmış gitmiş o eski Kızılay merkezini hatırlayın hele bir, Ulus tarafına uzanıp İş Bankası’nı, Ziraat Bankası’nı da görün. Sonra bir de Etnografya Müzesi’ni ‘kesin’ uzaktan, rahmetli Arif Hikmet Bey’in, Mimar Kemalettin’in o bir süre yaratmaya uğraştıkları, sonraları nedense tu kaka edilen sentez çabaları, ‘Osmanlı baroku’, ‘Türk kokan modernizm’ girişimleri bin kere daha sevimli, daha sıcaktır.

Tabii gene halt ettik, yeni meclis binasını da bir Alman’ın ellerine bıraktık, 1950’lerde. İçinde Demokrat Parti tayfasıyla anlı şanlı Adnan Menderes saltanat sürecekti, Cumhuriyet Halk Partisi’ni Tahkikat Komisyonu marifetiyle kapattırmış olaraktan, tek başına. Ne siyasi, ne de fiziki ömrü yetti, yeni binaya ihtilalle gelen Kurucu Meclis yerleşti.

O günden sonra iki ihtilal daha gördük ama gidenler gelenler hep orada barındılar.

Şiddetle salık veririm, gidip geziniz. İlinizin milletvekiline mektup yazınız, davetiye göndersin, başka türlü sokmazlar. Bizim sarı basın kartı ayrıcalığımız var, canımız çektiği zaman elimizi kolumuzu sallaya sallaya girebiliyoruz da, siz davetiyenizi alıp dolaşınız.

Ne soğuk, ne sevimsiz yerdir.

Kişiliksiz, kahverengi sıralar. Çubuk çubuk, tapu dairesi, vergi şubesi veznesi, kebapçı kasası gibi kürsü.

İki yanda iki ‘kulis’, iktidar kulisi, muhalefet kulisi, uzun uzun uzanıp giden orta halıları, mermer, soğuk, ruhsuz, insanın içini ürperten

mermer. Çok yüksek, gereğinden çok fazla yüksek tavan.

Gece olunca son müşterisi çekilmiş, külhanı söndürülmüş, suları kesilmiş, artık kurnalarında tasları çınlamayan, zemininde artık nalınlar takunyalar tıkırdamayan bir çarşı hamamını andırıyor!

Türkiye Cumhuriyeti'nin Büyük Millet Meclisi'ne daha sıcak, daha sevimli, daha güleryüzlü, daha 'faşizm kokmayan' bir yapı yakışmaz mıydı?

Ankara Berlin midir? Türkiye Cumhuriyeti de Üçüncü Reich mı yoksa?

Yoksa bu iç karartan, tatsız, kişiliksiz mekânda yaşadıkları için mi politikacılarımız bir türlü şu memleketin belini doğrultamıyorlar, birbirlerini yemekten vakit kaldıkça?

Grup toplantı salonlarını görmüşsünüzdür televizyonda. Parti gruplarının toplandıkları yerleri. Uçuk cilalı, kıyı semtlerde üçüncü sınıf mobilyacıların üstelik bir katır yükü paraya şişiriverdikleri kötü kanapelere, yatak takımlarına, yemek masalarına iskemlelerine benzeyen doğramalar!

O kürsüden kükreyip sine-i millete dönsen ne olur, dönmesen ne yazar?

Desenize, sine-i millet sanki çok mu 'elegan'?

Sine-i millet dediğin, köşe başmda çakmaklara Aygaz dolduran garibanın yanından seğirten arabesk kasetçinin arabası, gezgin lahmacuncu, belediye otobüsüne abonman bileti satıcısının çığırtısı oldukça.

BRAVO FEMİNİSTLER!

Ne o, şaştınız mı?

Bizi ‘kadın düşmanı’ ilan edenler, feminizme karşı olduğumuzu düşünenler.

Bu başlık ciddi. Dalga geçmiyoruz, serzenişte bulunmuyoruz, ‘mefhum-u muhalif’ yoluyla dediğimizin tam tersini söylemeye çalışmıyoruz. Gerçekten, feministlere yürekten bir bravo diyoruz.

Ne münasebetle mi?

Medeni Kanun’un 159. maddesinin kaldırılması ya da değiştirilmesi amacıyla verdikleri mücadele dolayısıyla.

Açalım kara kaplıyı bakalım, ne diyor o madde.

“Karı koca, mallarını idare için hangi usulü kabul etmiş olursa olsun, karı, kocanın sarahaten veya zımnen müsaadesi ile bir iş veya san’at ile iştigal edebilir!”

Osmanlıca’dan çeviri: Kadın, kocasının izni olmazsa bir işte çalışamaz.

Feministler, bu maddeye karşı kampanya açmışlar.

Kendilerini yürekten destekliyoruz.

Çünkü bu madde çağdışıdır.

Karım bir işyerinde çalışacak, ben ‘kafam basmazsa’ Emniyet Müdürlüğü’ne dilekçe vereceğim, iki polis kolundan tutup eve getirecek ite kaka. Kanun bana bu hakkı veriyor.

Yok öyle şey!

Kadın erkekle eşit olacaksa, hiçbir erkeğin böyle bir hakkı olmamalıdır. Ya da aynı hak kadına da tanınmalı, kadın da kocasının işini, işyerini beğenmiyorsa, yazılı izin vermediği sürece erkek çalışamamalı.

Karının çalışmasını istemiyorsan, anlaşamıyorsunuz, geçinemiyorsunuz demektir. Ayrılırsın kardeşim. Boşanırsın, olur biter. Ama onu zorla evde oturtmaya hakkın olamaz.

Hani ‘hayat müşterekti’? Nerede kaldı, lafta mı? Hani, kadın da evin yükünü paylaşacaktı? Mutfakla, yemekle, bulaşıkla, çamaşırla kalmıyor, bir de aile bütçesine katkı olsun diye gidip sabahtan akşama kadar ömür tüketiyor, dirsek çürütüyor bir işyerinde. Kucaklayıp alnından öpeceğin, ayağının altına varını yoğunu sereceğin, elini sıcak sudan soğuk suya sokturmayacağın yerde, zart zurt ediyorsun, vay efendim, ben izin vermeden nasıl çalışırmış?

Yok öyle şey hemşerim. Geçti o devir.

Ama sen ‘çalışmak’ kavramını, ‘kötü yola düşmek’ gibi algılıyorsan, o başka. İşyerinde erkeklerin karına yan gözle bakacağından korkuyorsan, daha doğrusu, karına güvenmiyorsan, daha da doğrusu, asıl kendine güvenmiyorsan, işin zor!

İzmirli Hatice Albayrak vesile olmuş feministlerin eylemine. Hem evinde günlük, olağan ‘ev kadınlığını’ yapıyor, hem de halk türküleri söyleyerek ekmeğini kazanıyormuş. Kocası da getirdiği paraya hemen el koyarmış tabii. Hatice’nin canına tak edince boşanma davası açıyor, kocası da Medeni Kanun’un 159. maddesini hatırlatıp ‘verdiği çalışma iznini geri aldığını’ bildiriyor.

İzmir Dördüncü Sulh Hukuk Mahkemesi, Hatice'nin içine düştüğü 'mağduriyeti'Anayasa'ya aykırı bulup dosyayı Anayasa Mahkemesi'ne göndermiş.

Şimdi feministler, söz konusu madde aleyhinde kamuoyu yaratmaya çalışıyorlar.

Küçük bir katkı da bizden. Haklıdırlar çünkü.

Böyle feminizme can kurban! Kadın haklarını savunacağız diye diye işi erkek düşmanlığı etmeye vardırmayan, cinsel sapıklık içinde bulanan bazı kadınların erkek bedenine duydukları nefrete feminizm kılıfı uydurmaya çalışmayan, akıllı uslu, gerçekten kadının ezilmesine, sömürülmesine karşı savaşan bacılarımızın elbette yanlarındayız.

Ne zaman karşılarında olduk ki?

Gençler hatırlamazlar, 1968'lerde Amerika Birleşik Devletlerinde bir 'Kara Panterler' örgütü vardı, bunların reisi de şarkıcı Miriam Makeba'nın kocası Stokely Carmichael derler karayağız bir delikanlı.

Zenci haklarını savunuyorlardı, ama Carmichael işin cılkını öyle bir çıkarmıştı ki, 'koydukları eylem' sonunda gidip, siyah ırkın beyaz ırktan üstün olduğunu savunmaya varmıştı!

Bizim feministlerden dileğimiz, Carmichael'in hatasını tekrarlamamaları. 'Amaaan kardeş, erkek milleti değil mi, hepsinin boynu altında kalsın' zihniyetiyle erkek düşmanlığı gibi saçmalıklara sapılmaması.

Eşit olacağız. Uyum içinde, birbirimizi severek, birbirimize omuz vererek, birbirimizi bütünleyerek varolacağız.

Anlaştık mı?

Ben size başka bir ‘tüyo’ vereyim. Kadının kızlık soyadını atıp kocasının soyadını alması da saçma sapan bir iş. Bununla da savaşın.

Doğacak çocuk babasının soyadını alsın, tamam, madem ‘ataerkil’ toplum düzeninde yaşıyoruz. (Aslına bakarsanız bu da tercihe tabi olmalı ya, neyse, daha bunu gündeme getirmenin sırası gelmedi galiba.)

Ama kadın, birey olarak kendini, geçmişini nasıl silip değiştirebiliyor? O güne kadar kendisini tanımlayan soyadını nasıl silip atabiliyor?

Medeni Kanun’un bu 153. maddesi de tartışılmalıdır.

Bir toplumun ‘köylülükten kurtulması’ yolunda kilometre taşları, dev adımlardır bunlar, atılabilirlerse.

OROSPU DA EŞİTTİR

İffetli kadının ırzına geçerseniz yandınız.

‘Hayat kadınını’ omuzlayıp kaldırır götürürseniz, hadi gene iyisiniz. Cezanız üçte iki oranında indiriliyor.

Çünkü efendim, ‘hayat kadını’ nasıl olsa başına gelene alışıkmış!

Eh, alışmış da kudurmuştan beterdir ya!

Göstereceği direnme de, fuhuşu meslek edinmiş olduğu için, suçu işleyen kişi tarafından haklı olarak ciddiye alınmayabilirmiş!

Anayasa Mahkemesi söylüyor bunu! Hem de öyle üyelerinden birinin demeci memeci şeklinde değil ha, fahişelere yönelik saldırılara daha az ceza kesileceğini bildiren gerekçeli kararında!

Evet, anlı şanlı Anayasa Mahkemesi bunu söyleyen. Hani şu, başı sıkışan ‘sol’ partilerimizin, sağ iktidarların çıkardığı kanunlar iptal edilsin diye medet umdukları, koştukları kapı.

Ama on bir üyesinden dördü karşı çıkmışlar, demişler ki, ‘bu aldığınız karar, Anayasa’mn eşitlik ilkesine aykırıdır arkadaşlar’.

Karara katılanlar da diyorlar ki karşı görüş olarak, ‘iffetli bir kadının zorla kaçırılması ya da ırzına geçilmesi, onun onurunu, toplumdaki ve yaşadığı ortamdaki saygınlığını giderilmesi olanaksız ölçüde kıracaktır. Oysa aynı eylemle karşılaşan fuhuşu meslek edinmiş bir kadının aynı ölçüde zarar gördüğünü söylemek güçtür. Fuhuşu meslek edinmiş, onu ticari bir iş olarak görmüş olduğu için, bu tür kadının kişisel ve cinsel özgürlüğü, iffetli kadınınki kadar bozulmuş sayılamaz.’

İlk bakışta ne kadar mantıklı, değil mi? Öyle ya, ha bir eksik ha bir fazla, ne farkeder fahişe için canım? Sorun, saldıran hergelenin parayı vermeden kaçmış olmasından kaynaklanan teknik bir sorun alt tarafı!

(Şu 'hayat kadını' lafım hiç sevmediğim için onlara gene bizim bildiğimiz Türkçe'yle fahişe demek daha doğal geliyor bana, ya da düpedüz orospu. Sahte kibarlıklardan hiç hoşlanmam, bunlara 'hayat kadını' dersek, aynı mantıktan giderek erkek eşcinsellere falan da 'hayat adamı' mı diyeceğiz yani? Oysa bu deyim, mesela bazı politikacılarımıza daha bir yakışıyor!)

Öyle buyurmuş anlı şanlı Anayasa Mahkemesi. Az iffetlilerle çok iffetlileri ayırmış.

Üstelik bu karara on yıl süreyle itiraz etmek yasak! Sayın Türk maganda ve zontaları böylece 2000 yılına kadar teşvik priminden yararlanmış olacaklar. Anayasa Mahkemesi demeye getiriyor ki ırz düşmanlarma, enayilik etme, komşunun karısına asılacağına git Zürafa Sokağı'ndan ya da Mete Caddesi'nin kaldırımında bekleşenlerden seç beğen saldıracağın kadını, üç misli az yatar, kısa zamanda hoplayıp çıkarsın evelallah, görmemişe dönersin!

Şimdi kızıp 'bu ne rezilliktir' desek gene bir kesim okuyucu terslenecek, ağzını bozuyor diye.

Bazıları, ne yani diyecekler, namuslu kadınla orospuyu aynı kefeye mi koyuyorsun?

İkisinin de insan, ikisinin de kadın olduğunu unutup.

Peki. Aynı mantıktan gidelim. Eşit olmayan cezayı savunanların mantığından.

Bir sivili öldürmekle bir güvenlik mensubunu öldürmek de ayrı ayrı

cezalara bağlansın mesela. Öyle ya, sivil silahsız. Oysa polis ya da asker silahlı. Ölüme daha yakın. Adamın işi canını tehlikeye atmak, gerek halkın güvenliği, gerekse ülkenin güvenliği uğruna. Sivili vurursan idam ye de, diyelim, silahlı güvenlik mensubunu öldürürsen yirmi yılla kurtar paçayı, onlar bu işlere alışık olduklarından (!)

Ne dersiniz? Mantık, aynı mantık. Bu konuyu düzenlemek üzere çıkarılacak yasada işin daha da ayrıntısına inilip birtakım inceliklere girilebilir üstelik. Sözgelimi, askerlik yapmış olanları öldürmenin cezası azıcık azaltılabilir, ne de olsa onların silahla tanışmışlığı var (!)

Şu fahişeler meselesinin de ince ayrıntıları saptanabilir.

Mesela, kadınlara taksimetre gibi 'fokufokumetre' takalım, koyunlarına bin erkekten daha az almış olanlara yapılacak saldırılara üç yıl ceza keselim, bin erkekle beş bin erkek arası iki yıl olsun, on bin erkekten yukarısında, artık kadının iffeti iyiden iyiye elden gitmiş sayılacağından, üç ayla 'yırtsın' ırzına geçen!

Namuslu kadınlara verilecek cezaları saptamada da, kadının bakire olup olmadığına bakalım. Bakire değilse iffeti zaten sakatlanmış anlamına gelir, cezada indirim yapılır.

Buna karşılık, ömr-ü hayatında hiçbir çocukla konuşmamış olan kızlara saldırının cezasını ağır tutalım.

Kız diskoteğe gitmişse ceza azıcık indirilsin, oğlanlarla pastanede oturmuşsa biraz arttırılsın mesela.

İffeti elden gitti diye koca bulamıyorsa, ırz düşmanı daha fazla yatsm içeride, hayırlı bir kısmeti çıktıysa tecavüzcü indirimden yararlansın.

Aynı mantığı daha da ileri götürelim.

Umur görmüş devlet adamları suç işlerlerse daha az ceza görsünler

mesela.

Hadi çıkarın baklayı ağzınızdan Anayasa Mahkemesi üyeleri!

UNITED STATES OF TURKEY

Ya da isterseniz, Bundesrepublik Türkei!

Çünkü yakın bir gelecekte Türkiye Cumhuriyeti böyle anılacak gibi görünüyor. Türkiye Federal Cumhuriyeti. Tabii, birileri çıkıp da onu Türkiye İslam Cumhuriyeti yapmazlarsa! (Bazılarının 'Türkiye Halk Cumhuriyeti' tasarısının vuslatı 'bir bahar-ı muhayyel'e kalmış gibi görünüyor, artık kısmetse yirmiikinci yüzyıla mı mesela?)

Efendim, Türkiye'yi 'Amerikan tarzı' federal bir ülke yapma yönünde çabalar varmış, hatta tasarılar, girişimler. Ankara'dan böyle haberler geliyor.

'Eyalet sistemi' getirilecekmiş.

Türkiye'nin 13, 15 ya da 18 eyalete bölünmesi düşünülüyor.

Eski İçişleri Bakanı Mustafa Kalemli zamanında hazırlanan tasarı, şimdi yeniden gündeme gelmiş, üzerinde çalışılıyormuş bakanlıkta.

Türkiye'yi 'küçük Amerika' yapma hülyasıyla yaşayıp ölmüş olanların ruhları şad olsun, bu yönde bir adım daha atılıyor işte.

İlk aşamada il sayısı arttırılacak, vilayetler 120'ye kadar çıkarılacakmış. Bunun tartışması birkaç gün önce yapılmıştı basında da, yüz numara kim olacak diye gırgır bile geçilmişti, hatırlayacaksınız. Piyangonun kendilerine vuracağı konusunda kuşkuya kapılan Karabüklüler, neredeyse "aman bizi il yapmayın, ilçe kalalım daha iyi, yeter ki 100 numara olmayalım plakalarda" diye telaşa düşmüşler!

(Bir zamanlar 'Türkiye'nin altmışsekizinci vilayeti' diye tanımlanan

Münih hiç alınmış mıydı, bu özelliğini Aksaray'a kaptırınca?)

İşte il edilmesi planlanan ilçelerden bazıları: Polatlı, Alanya, Fethiye, Tatvan, Lüleburgaz, Üsküdar, Bakırköy, Ereğli, Akşehir, Tavşanlı, Elbistan, Kozan, Ödemiş, Söke, Kilis, Nazilli, İskenderun, Salihli, Akhisar, Bolvadin, Bafra, Fatsa, Çorlu, Düzce.

İkinci aşamada da, iller grup grup toplanarak eyaletler meydana getirilecek.

Mesela, Erzurum, Diyarbakır, Gaziantep, Adana, Samsun, Trabzon, Ankara, Konya, İzmir, Bursa, İstanbul ve Zonguldak'ın eyalet merkezleri olmaları düşünülüyor, çevrelerindeki daha küçük iller bunlara eklenecekler.

İstanbul'un üçe bölünmesi söz konusu. Telefon numaralarının 1, 3 ve 5 başlangıç rakamlarına göre İstanbul, Üsküdar-Kadıköy, Şişli-Beyoğlu ve asıl, 'eski' İstanbul (sur içi ve dışı) olmak üzere üç ile ayrılacak diyorlar. Bakırköy de belki bir dördüncü il. Samandıra'yı, Sultanbeyli'yi, Kemerburgaz'ı, Esenyurt'u ve Avcılar'ı da ilçe yapacaklarmış. İlçelik kuşu, ya Güngören ya Sefaköy'ün de başına konacak gibi görünüyor.

Kadıköy'de dev boyutlarda yeni bir "hükümet konağı" inşa etmek üzere yer aranmaya bile başlanmış.

Hayırlı uğurlu olsun. Da...

Vitrin fiyakasının ötesinde, bu yeni ve "radikal" düzenlemenin ne getirip ne götüreceği enine boyuna tartışılıyor mu?

İlçe yapılıp onurlandırılan döküntü gecekondu semtlerinin, il boyutuna çıkan Bakırköy gibi nüfusu milyonlarla ölçülen azman yerleşim merkezlerinin sakinleri sevinecekler, gurur duyacaklar, (belki de ilk seçimde koşa koşa gidip oylarını ANAP'a verecekler, hesap bu ya!), tamam da, ortaya çıkacak sorunlar?

Evden işe, işten eve “şehirlerarası fiyatına” mı gidilip gelinecektir mesela?

Yani, diyelim Bakırköy’den altı yüz liraya binilip Taksim’de inilen otobüse, artık yirmi otuz bin lira mı ödenecektir? (Bir zamanlar Yalova’yı İstanbul’dan ayırıp eskiden olduğu gibi gene Bursa’ya bağlamayı düşünmüşlerdi de, Yalova halkı hop oturup hop kalkmıştı. Çünkü, o zamanın parasıyla beş liraya gidilen vapur yoluna gene o zamanın parasıyla elli lira toka etmek gerekecekti!)

Herhalde hayır. Öyleyse?

‘Mülki’ rahatlıktan öte ne anlamı olacaktır bu yeni düzenlemelerin? Nüfus dairesine işin düştüğü zaman zaten kendi kayıtlı olduğun yere başvuruyorsun, pasaport çıkarmak istediğin vakit zaten ikametgâhına göre ya Cağaloğlu’na gidiyorsun doldurulmuş matbu dilekçeyi teslim etmeye, ya Bostancı’ya. Öyle değil mi?

Polisin yönetiminde ve olaylara ulaşımında rahatlık sağlanır. Belki.

İmar planlarına, ruhsat düzenlemelere belki daha bir kolaylık gelir, böylece gecekondulaşmayı falan önleyebileceklerini sanıp birkaç yıl avunurlar. Hepsi bu.

Bir de elbette, coğrafya dersinin “müfredatı”, okul atlasları değişir, anababalar çocuklarına yeni atlas almak için masrafa gireceklerinden küfürü basarlar, gazeteler de otuz kupona son değişiklikleriyle ‘yeni idari taksimatı’ gösteren atlas dağıtıp tiraj alırlar.

Eğer karar verdilerse yaparlar. İktidarın gözü, her konuda olduğu gibi burada da tabii kara kesilecektir. Niyet ettilerse, United States of Turkey ya da Bundesrepublik Türkei’ı da yaratacaklardır. Yalnız. Galiba gözden kaçan bir küçük nokta var.

Eğer gerçekten “federal sisteme” gidilecekse, Amerika misali; eyalet valileri halk tarafından seçiliyorlar, seçilirler, seçilmelidirler.

Merkezi idareyle, Ankara Hükümeti’yle eyalet yönetimleri ayrı partilerden, mesela taban tabana zıt, aykırı görüşlerde olurlarsa ne yapacağız? Eyalet sistemi, kendi hukukunu da getirecek midir Amerika Birleşik Devletleri’nde olduğu gibi? Diyelim, medeni hukuk, bir eyalette, öbür eyalettekinden farklılık gösterecek midir? Trabzon’da boşanmak kolay, Samsun’da çok güç mü olacaktır örneğin? Ya ceza hukuku? Bir şey çalsak, İstanbul’da iki yıl, Erzurum’da beş yıl mı yiyeceğiz yani?

Her eyaletin ayrı polisi olacak, bunlar ayrı üniforma mı giyeceklerdir? Yoksa federasyona dönüşelim derken aslında konfedarasyona mı gidilmek isteniyor?

Yahu Amerika’da bu tartışma yüzünden çıkan iç savaş 1861’den 1865’e tam dört yıl sürmüştü!

İş oraya varırsa, acaba Diyarbakır Eyaleti ne gibi taleplerle çıkacaktır Ankara’nın karşısına? Hadi bütün bunlar tartışılsın da. gülelim azıcık.

OY VERMEYİN!

Bakın ne diyor adam?

‘Memleketin durumundan fazlasıyla memnunsanız, bize oy vermeyin’ diyor!

Vatanınıza ve bayrağınıza olan sevginiz, tuttuğunuz futbol takımının sevgisinden sonra geliyorsa, bize oy vermeyin diyor, istemez.

Şu anda politika sahnesinde gördüğünüz adamlar size yeterli geliyorsa, gidip onlara verin oyunuzu, bize vermeyin, gerekmez.

Hayat düzeyiniz size yeterli geliyorsa, tıkırındaysa işleriniz, bize oy verip de ne yapacaksınız? Vermeyiniz.

‘Rabbena, hep bana’ kafasındaysanız eğer... Türkiye’nin mutlu bir ülke olması için yalnızca sizin çıkarlarınızın öne çıkmasını istiyorsanız, başkalarının da çıkarı, başkalarının da mutluluğu, başkalarının da hakkı hukuku sizin için önemli değilse, zaten bu avantayı size sağlamış olanlar var demektir, onlara verin oyunuzu.

Size göre demokrasi, beş yıldan beş yıla bir pazar günü gidip oflaya puflaya sandığa oy atmaktan ibaretse, öyle yapmaya devam edin. Bize kulak asmayın hiç.

Demokrasinin yalnızca ‘seçimle gelmekten’ ibaret olduğunu sanıyorsanız, seçimle gitmenin, gitmesini bilmenin en büyük erdem olduğunun farkında değilseniz, oturdukları koltuklara kazık kakanları tercih ediniz.

Size göre adalet, ‘hep sizin haklı olmanız’ anlamına geliyorsa, bize oy verip de ne yapacaksınız?

Liberalliği ahlaksızlıkla bir tutanların palavralarına inanıyorsanız, eh, oyunuz onların olsun, bize lazım değil!

Vergi ödemeden, ağaçları kesip biçerek, karaları ve denizleri kirleterek yurtsever olunabiliyorsa, bunu yapan çok kişi var zaten, onların safına geçin.

‘Devlet malı deniz’ midir sizce? ‘Size dokunmayan yılan bin yaşasın’ mı? Öyleyse bizim seslendiğimiz seçmen kitlesinin içinde siz yoksunuz kardeşim!

O zaman denizlerin kuruması, ortalıkta yılanların kaynaşması da sizi hiç mi hiç rahatsız etmiyor demektir. Biz ne yapalım sizin gibilerin oyunu?

Kadına kıymet vermiyorsanız... Karınıza kızınıza ‘ikinci sınıf insan’ muamelesi yapıyorsanız. Bu memleketin, kadınına değer vermeden ‘adam olacağına’ inanıyorsanız, sizin gibi düşünenler az değil, gidip onlara veriniz oyunuzu.

Ekonomik kalkınmanın temelinde ahlak, saygı, sevgi olmayınca o ekonomik kalkınmanın kalkınma sayılacağını düşünüyorsanız... Hişt... Oyunuzu hangi partiye vermeniz gerektiğini kulağınıza söyleyelim!

Sizin için neyin doğru neyin yanlış, neyin iyi neyin kötü, neyin güzel neyin çirkin olduğuna sizin yerinize, sizin adınıza hep başkalarının karar vermesi sizi hiç rahatsız etmiyorsa. Bize oy verip de ne elde edeceksiniz hemşerim? O karar verenlere verin siz de...

Türk milletinin demokrasiye layık olmadığını, demokrasiye hazır olmadığını düşünenlerdenseniz... Eh o zaman oy moy vermenize de gerek yok zaten, ‘iyi saatte olsunlar’ halleder meseleyi, siz de rahat edersiniz.

Bu nüfus artışıyla Türkiye'nin belini doğrultabileceğini, nüfus planlamasının, artışın önünü kesmenin şart olmadığını sanıyorsanız. Gene bize oy vermeyiniz, geleceğin yüz milyonluk İstanbul'unda gürültü, pislik, işsizlik ve açlık içinde size mutluluklar dileriz.

Politikayı yalnızca karşısındakini karalama, harcama, ezme olarak alıyorsanız. Bunu yalnızca bir çıkar çatışması olarak algılıyorsanız. Sizin gibi düşünen çok! Oyunuz elbet bizim değil onların olmalı.

Ve de... Üretmeden tüketmeyi marifet sanıyorsanız. Bunun mümkün olabileceğine inanıyorsanız.

Bize oy vermeyiniz!

Heh heh... Şimdi ne yaptım biliyor musunuz?

Teaser kullandım.

Bir reklamcılık terimidir bu... Reklamcılar, satacaktan malın adını hemen açıklamak istemedikleri, millette merak uyandırmaya çalıştıkları zaman bu yola başvururlar. Kısa kısa filmler, küçük küçük basın ilanları hazırlayıp sunarlar önce.

Hani İbo televizyonda bir hafta boyunca söölüüm mü, söölüüm mü deyip durdu da millet acaba ne söölüücek bu diye çatladı ya. İşte onun gibi.

Ben de yukarıda temel görüşlerini zikrettiğim, 'bize oy vermeyin' diyen partinin adını şimdilik açıklamıyorum.

Soona söölüücem!

VEHBİ'NİN KERRAKESİ

Evet, ne diyordu PİAR ve SIAR araştırma kuruluşlarının yöneticisi, Gallup'un Türkiye temsilcisi Bülent Tanla?

Yani, bilimin bulguları nelerdi Türkiye'nin bugünkü kamuoyu eğilimleri hakkında?

Bir kere şu: Araştırmalar gösteriyor ki, Türk toplumu, giderek, toplumcu davranış eğiliminden, bireyci davranış eğilimine geçmekte, bu eğilim içine girmektedir.

Evet, bu çok önemli bir göstergedir. Neden ANAP'ın hâlâ 'batmadığının', neden solun toplam oylarının bir türlü artmadığının, neden 141-142'nin kalkmasına yalnızca halkın yüzde 8'inin taraftar olduğunun göstergesi.

Başka bir bulgu: Türk halkının beklentilerinin düzeyi henüz hâlâ çok düşük. Türk halkı, karnı doysun, evinde televizyonu olsun da programlan seyretsin, çocuğu da iyi okusun okulda istiyor, köyünde, kasabasında doktor bulunsun, falan. Hayattan çok önemli, çok yüksek düzeyde beklentileri yok yani. Ama, beklentiler eskiye oranla gene de çok yükselmiş sayılıyorlar. Karşılığı gelmeyince de hemen hayal kırıklığına düşüp iktidara sırt çeviriyor halk. (Daha önce sözünü etmiş olduğum, ayda bir milyon lira kazanan ama bunu yeterli bulmayan Aygaz tüpü takıcısı çocuğu hatırlayınız!)

İnsanlar beklentilerini önem sırasına koyabilmekten de uzak durumdalar. Mesela, otomatik çamaşır makinesi istiyorlar ama, diş fırçası istemiyorlar!

Türk insanı, serbestliği seviyor, özgürlüğü değil! Keyfine düşkün. Köşe başındaki bakkaldan rahatça Marlboro alıp alamayacağı, onu, Haydar Kutlu'nun hapisten çıkıp çıkamayacağından çok daha fazla ilgilendiriyor. Marlboro'yu kendisine sağlayacağı için ANAP'a yönelip,

Marlboro fiyatı yükselince de basıyor yaygarayı, dönüyor sırtını.

Tanla'nın İşletme ve Finans dergisine verdiği demeçte aktardığı bilimsel bulgulara göre, Türkiye'de herşeye rağmen iyi kötü yüzde 35'lik bir kesim tasarruf yapabiliyor. Ucu ucuna yaşayan, yüzde 65. Ama, kimilerinin ileri sürdüğü ya da sandığı gibi daha fazla değil.

'Aile içi dayanışma' da, kayıtlara geçmeyen, endekslerde, istatistiklerde görünmeyen ekonomik boyutlarıyla, bütün verileri altüst edecek, bütün analizleri yanıltıcı kılacak düzeyde. Kayıtsız kuyutsuz, vergisiz, sigortasız çalışıp kazananların, hem de azımsanmayacak ölçüde kazananların sayısı, sanıldığından çok daha yüksek Türkiye'de...

Yani öyle herkes açlıktan kıvranmıyor. Sürüm sürüm sürünenler ücretli ve maaşlı kesim, memurlar, işçiler ve emekliler... Onların da önemli bir kesimi, hanımı gündeliğe, temizliğe, çamaşıra, baldızı dikişe nakışa gönderip, çocuğa da duraklarda otobüs bileti ya da ibrikle 'iyi su' sattırıp idare ediyor durumu.

Tanla'nın yaptığı araştırmalara göre, sınırlar açılsa, Türk halkının yüzde 80'i de dışarıda yaşamak istiyormuş!

Almanya'da özellikle. Ama geleneklerinden de kopmak istemiyor bu yüzde 80.

Şeriatçıları çok üzecek bulgular var mesela. Televizyonun dine aykırı olduğunu düşünenlerin oranı yalnızca yüzde 7'ymiş. TRT'nin yayınlarının dine aykırı olduğunu düşünenler de taş çatlasa yüzde 16.

Türk halkı, İslam'a bağlı. Ama bir çeşit 'Türk Müslümanlığı' bu, İslam'ın 'kendi işine geldiği gibi' bir yorumu. Çoğunluk, belki Ramazan'dan Ramazan'a ya da bayramdan bayrama namazını kılan, orucunu otuza tamamlamayan, fitresini zekâtını veren ama rakısını da içen, karısını kızını da öyle fazla açık saçık değil ama 'makul ölçülerde' eli yüzü meydanda gezdiren cinsinden.

İslam dünyasına, özellikle İran ve Arap ülkelerine soğuk bakıyor Türk halkı. Yunanistan meselesiyle de sanıldığı kadar ilgilenmiyor.

Barış istiyor. Kavga gürültü istemiyor.

Turgut Özal'ın Çankaya'dan indirilip indirilmeyeceği meselesinden de bıkmış durumda. 'Adam çıktı oturuyor işte orada, siz onu indirmeyi bırakın da enflasyonu nasıl indireceğinizi söyleyin bana' diyor.

Belediyelerden de, beleş süt, ekmek, sabahın köründe beleş otobüs yerine, sağlam ve kalıcı projeler üretmelerini bekliyor.

Bülent Tanla, araştırmalarının sonuçlarına bakarak, Dalan'ın yeni partisinin mutlaka yüzde 10 barajının üzerine çıkacağını da saptamış. İktidara gelir mi bilmem diyor, ama 90'lı yıllarda Türkiye bir dizi koalisyonlarla yönetilecek!

Bilimin elde ettiği bulgular, bize verdiği sonuçlar, bunlar.

Bunları görüp üzerinde kafa yormayan boşa konuşmuş olur.

Ve de İngilizce'deki deyimiyle wishful thinking'de, yani kendi özlemlerini gerçeklerin yerine koyup onları ısrarla savunmada, işine gelen gerçeği kabul edip işine gelmeyeni reddetmekte direnen, kendini kandırmış olur yalnızca.

DEDENİZİN YADİGÂRIDIR

Evet, Türkiye'nin iki yüz yıl kadar tutan yakın tarihi, hele cumhuriyet dönemi, hele hele şu son on yılı, emeğin sömürülmesine dayalı bir 'siyasi ve ekonomik model' uygulamasıdır. Bunu, sağır sultan bile biliyor.

Güya emeği sömürmediğini ileri süren ama uygulamada bunun tam tersini gerçekleştirip, üstelik emeğin sömürüsü düzeninin emekçilere dağıttığı bazı refah kırıntılarını da üretememiş, yarım yüzyılı aşkın süre insanlara kan, acı ve gözyaşından, kırımdan, kıyımdan, kıtlıktan ve yokluktan başka bir şey de sağlayamamış olan alternatif sistem, kocaman bir fiyaskoyla sonuçlanıp çöktüğüne göre de, Türkiye'nin önümüzdeki on yılları, geçmiş on yıllarından temelde farklı olmayacaktır.

Çatışma, 'pastanın çoğunu hep kendisi yemek isteyenlerle', 'pastadan çalışanlara da daha kalınca dilimler kesilmesini isteyenler' arasında sürebilir ancak. Pastanın bütününü yiyenin önünden çekip kendi önüne almak isteyeceklerin başarı şansları kalmamıştır. Kimseye hiçbir kırıntı vermemeye kalkışacaklar da sürgit söktüremezler o bencilliği.

Çatışma, bugüne kadar çok eziyetli, ağrılı, sancılı geçmiştir.

Bundan böyle daha da sancılı geçecektir.

Neden mi?

Çünkü Batı'da da öyle olmuştur.

Çünkü, bugün Türkiye'de yaşanan sıkıntının bin beteri, Batı'da da yaşanmıştır, ama eskiden... Yüz elli yıl kadar önceleri.

Biz, Batı'nın geçtiği o aşamadan şimdi şimdi geçmeye başladığımız için azap içindeyiz.

Yani, bugün yaşadığımız acıyı, dedelerimiz vaktiyle yaşamayıp topu bize attıkları için zordayız.

Sanayi devriminin başlangıcında, çağın en ileri ülkesinde, buhar makinesini icat edip üretime uygulayan İngiltere'de sekiz yaşında çocuklar, üstelik kız erkek ayırımı yapılmadan, günde on altı, hatta on sekiz saat, üstelik döve döve, kırbaçla çalıştırılıyorlardı!

Bugün söz konusu değildir. Onun için de, İngiltere'nin iki yüz yıl önce sağladığı sanayi gücü, sermaye birikimi, bugün sağlanamıyor.

Ve bugün, işinden çıkıp evine geldiğinde ayağını uzatıp yirmi dört kanal renkli televizyonunu seyrederken birasını yudumlayan İngiliz işçisi, kavuştuğu rahatlığın temelinde, dedesinin dedesinin günde on sekiz saat kırbaçla çalışmış olduğu gerçeğinin yattığını unutmuşa benziyor.

Ve biz de, İngiliz işçisinin bugünkü rahatlığına gıpta edip siftiniyoruz. Dedemizin dedesi, iki yüz yıl önce o acıyı çekmemiş olduğu için.

O acıyı, bugün kendimiz çekmeye de hiç mi hiç niyetimiz yok. İnsanlık dışı olduğundan, hiç kimse bizi o acıyı çekmeye de zorlayamaz. Zorlarsa, kan çıkar!

Dedemizin dedesi çekmiş olsaydı o acıyı, bugün biz rahat edecektik, onun çilesini hiç anmadan. Bugün biz çekseydik o acıyı, yüz elli-iki yüz yıl sonra bizim torunumuzun torunu çok daha iyi yaşayacaktı, bizi hiç hatırlamadan.

Geçmiş ola!

Evet, hele şu son on yılda, Türkiye'de bir sınıf yaratılmak isteniyor. Üretim araçlarının mülkiyetini elinde tutan, kâr, faiz ve rant gelirleriyle iyi yaşayan bir burjuva sınıfı.

Daha önce yaratılmamış olduğu içindir! Daha doğrusu, daha önce, dedemizin dedesi zamanında, kendi kendini yaratamamış olduğu için.

Osmanlı düzeni, bu sınıfın doğup büyümesine uygun değildi.

Tanzimat'la birlikte uç verdi bu sınıf. İttihatçılar, devlet eliyle besleyip palazlandırmaya çalıştılar onu. Kemalistler, bu adımı az daha öteye götürmeyi denediler.

Bu sınıf, güç kazandıkça, kendisine devlet desteği veren Osmanlı kalıntısı bürokrat yönetime sırt çevirir oldu, 1950 yılında da onu devirip iktidara geçip yerleşti iyiden iyiye.

Ama daha cılızdı.

Şu son on yılda, iyice semirmiştir.

Artık, sandığınızdan çok daha güçlüdür. Bütün ipler elindedir. Topu tüfeği de vardır, kolay kolay başa çıkamaz, alt edemezsiniz.

Ama, toplumun kendi 'dinamiklerinden' doğup büyümediği, dışarıdan dayatıldığı için yoz bir sınıftır. Servet edinmiş, üretim araçlarını ele geçirmiştir ama, kendi kültürünü üretememiştir.

Üretemeyecektir de.

Ünlü bilim adamı Andre Gunder Frank'ın aslında Latin Amerika burjuvazisi için bulduğu muhteşem deyimle, bir lumpen-burjuvazidir.

Ama sömürü, daha çoook sürecektir Türkiye'de.

Ve sosyaldemokrasiye, ama, artık çoktan tarihe karışmış da bir tek politikacılarının farkında olmadıkları sosyaldemokrasi kılıfı uydurulmuş İttihatçılığa değil, gerçek sosyaldemokrasiye, çok sonra sıra gelecektir. Pasta büyüsün ki bölüşebilelim, öyle değil mi?

Dolayısıyla, Türkiye'nin ekonomik, siyasi ve toplumsal dinamiklerinin geriden gelmesinden kaynaklanan bu duruma, içinde yaşadığınız tarih diliminin başınıza getirdiği talihsizliğe boşu boşuna küfür etmeyin huysuzlanıp. Küfürle değiştiremezsiniz onu.

O size dedenizin yadigârıdır!

PATLAR MI?

Profesör Çiğdem Kâğıtçıbaşı, üniversitede bizim hocamızdı. Üçüncü sınıfta mıydık neydik, sanırım Boğaziçi'ne yeni gelmişti daha. Amerika'dan mı, Ortadoğu'dan mı, Hacettepe'den mi, şimdi çıkaramayacağım. Ama onun, çevremizde, karşımızda kürsüde görmeye pek alıştığımız Amerikan çocuklarından, kolej oğlanlarından kızlarından, kimisi fena halde 'CIA ajanı' kokan birtakım karanlık öğretim üyelerinden çok farklı, 'Amerikan bilimi' deyip dalga geçtiğimiz behaviorist (davranışçı) zibidiliklere iltifat etmeyen gerçek bir bilim kadını olduğunu sezmiştik.

Çok önemli, çok iyi bir sosyolog, daha doğrusu sosyal psikolog olduğunu anlamamız için de birkaç ders yetecekti. Çünkü, kendi aramızda 'Metin, Sabri, Ayşe, Dilek' gibilerden kısaca sayıp geçtiğimiz, ama buna karşılık hep saygıyla 'Çiğdem Hanım' diye andığımız ve anacağımız kadın, öldür Allah Emile Durkheim'a takılmış kalmış 'içtimaiyatçılardan' da değildi, ne bileyim, bir Nihat Nirun, bir Nurettin Şazi gibi mesela. Şimdi artık, Cahit Tanyol, Şerif Mardin, Mübeccel Kıray gibi Türk sosyolojisinin devlerinin arasında hakettiği yeri almıştır çoktan.

Hocama bu uzunca saygı paragraflarını neden mi giriş yaptım? Durup dururken değil elbette. Geçenlerde gazeteci arkadaşımız Özcan Ercan'a çok önemli şeyler söylemiş de...

Çiğdem Hanım, bugün elbette her Türk sosyologunun kafasını fena hâlde kurcalaması gereken ama ne hikmetse kimilerinin hiç 'takılmadığı' kentleşme olgusuna dikkat çekiyor. (Evvelce sanayinin gelişmesini incelemiş ve ortaya pek başarılı doktora tezleri de koymuş olan bazı sosyolog arkadaşlar, fakültenin verdiği maaş az gelince dükkân açıp toptan ve perakende ticaretle iştigale koyulduklarından ilgilenemiyorlar herhalde bu konuyla.)

Çiğdem Hanım diyor ki, biz gelişmeye yalnızca ekonomik olarak bakıyoruz, sosyal gelişmeyi gözardı ediyoruz.

Sri Lanka'dan örnek veriyor, evvelce Seylan diye bildiğimiz ada devletinden. Sri Lanka'mn milli geliri, Türkiye'nin milli gelirinin ancak yarısı kadarmış. Ama, çocuk ölümleri, bizdekinin üçte biri kadarmış orada! Bizde, Çiğdem Hanım'ın deyimiyle, 'utanılacak düzeyde'.

Oysa gelirimiz yüksek. Yani, bu sefer Çiğdem Hanım'm değil, bu fakirin deyimiyle, 'millette para var abi'. Ama adaletli dağılımı sağlanamıyor. Sağlık, eğitim hizmetleri götürülemiyor. Dolayısıyla, gerdanında çil çil beşi bir yerdeleri sallanan kadının bebesi, yaşını doldurmadan ölüp gidiveriyor anasının altınlarına rağmen. Ya, altını küpüyle döksen doktor yok yakınlarda ya da, burnunun dibindeki hastaneye çocuğunu vakitlice götürmek için altınını bozdurmayı akıl edemiyorsun!

Konuşmasının daha da önemli bölümü şu: Çiğdem Hanım, köyden kente göç edenlerin gelip yığılmalarının yarattığı tehlikelere de parmak basmış. Gelir dağılımı dengelenmez, ekonomik zorluklar bu hem köylü hem kentli, ne köylü ne kentli, yarı köylü yarı kentli kitlenin amaçlarını engellerse, hoşnutsuzluk ve kızgınlıklar tepkiye dönüşebilir..

Şimdilik dönüşüyor da dönüşmesine, bu tepki, kaldırımda omuz atıp geçme, belediye otobüsüne ite kaka doluşma şeklinde beliriyor belki de. Gecekondu halkı, henüz o pek korkulan ve eninde sonunda beklenen sosyal patlama noktasma daha varmış değildir.

Çünkü, 1950'den başlayarak gelen 'birinci kuşak', kendini geride bıraktığıyla, köyüyle, köylüsüyle karşılaştırıp pek mutlu oluyor.

İkinci kuşakta çıkıyor ortaya, kentlinin durumuna, düzeyine bakıp homurdanmalar ve üçüncü kuşak da artık bir serseri mayındır, yılgın, umutsuz ve saldırgan.

Sosyal patlama bekleyenler, (Çiğdem Hanım'ı bundan tenzih ederiz), çoğunlukla da sosyal patlama olsun özlemini çekenler galiba bu arada. Halk patlayacak, iktidar devrilecek, kendi adamları gelecek başa, ya da belki bu kargaşadan bir devrim çıkaracaklar! Hesap bu.

Mı acaba?

Yani patlar mı?

Halk?

Bu halk?

Yoksa homurdanmayı sürdürüp, ‘birbirine sarmakla’ mı yetinir?

Bugün çoğu İstanbullu, yeni bir 6/7 Eylül 1955 gecesinin korkusuyla yaşıyor. ‘Gecekondular üzerimize yürüyecekler’ karabasanı çok kişide yaygın.

Çiğdem Hanım’ın yukarıda belirttiği gelişme ‘trendi’ sürerse, böyle de olacaktır.

Da, bu bir ‘sosyal patlama’ mıdır?

Patlama olmasına patlama, sosyal olmasına sosyaldir de, acaba sosyal patlama mıdır?

Bir lümpen ayaklanması, üstelik örgütsüz mü örgütsüz, kısa sürede çapula dönüşüp, ayaktakımının dükkân ve ev yağmalamasından öteye gidebilir mi?

Ve bu ‘patlama’, arkasından, bazı arkadaşların özlediği o iktidar değişikliğini mi getirir, bırakın bir yana devrimi mevrimi?

Yoksa, çok kolay bastırılacak bu tür rezillikler, yeni ve daha koyu baskı dönemlerinin bahanesini mi oluştururlar?

Düşününüz ve öyle ‘sosyal patlamalardan’ medet ummayınız kendi kafanıza göre.

DEMOKRAT MISINIZ?

Aman canıım, tabii ki demokratız. İlahi Engin Beyciğim, bu da soru mu yani şimdi?

Son zamanlarda pek moda. Bizim bey de demokrat. Geçen gün komşu Şefika'nımın kocasına sordum, o da demokratmış.

Peki, öyleyse size bir test yapacağım. Bakalım ne kadar demokratsınız?

(Hani, haftalık Fransız dergilerinden aşırıp aşırıp çarşaf gibi yayınlar ya bazı arkadaşlar haftadan haftaya, "bilmemne misiniz", "ne kadar bilmemnesiniz", "bilmemneliğin neresindesiniz" gibilerden; "a" şıkkı beş puan, "b" şıkkı üç puan, "c" şıkkına iki puan veriniz, "d" şıkkına sıfır puan yazınız, şimdi toplayın bakalım puanları, a'ları b'ler den çıkarıp c'lere bölün, elde ettiğiniz sayıyı bir kenara not edip arka sayfadaki tabloda bilmemnenizi okuyun. İşte bunun gibi!)

- Sizce bir ülkenin ordusu, yabancı düşmana karşı savaşmaya mı yarar, yoksa kendi halkına karşı darbe yapmaya mı?

- Çevrenizde aksayan, yürümeyen işler gözlediğinizde, belediyenizin başkanına, bölgenizin milletvekiline mektup yazıp protesto etmek hiç aklınızın köşesinden geçti mi bugüne kadar? Yoksa yalnızca içinizden küfür etmekle mi yetiniyorsunuz?

- Orgeneral Necip Torumtay istifa edince sevindiniz mi?

- Torumtay'ın istifasının ardından, "işte birkaç güne kadar ordu darbe yapar da Özal'ı devirir inşallah" diye dua ettiniz mi?

- Son zamanlarda pek moda olan 'seçilmişler-atanmışlar' tartışmasında hangi yanı tutmak size çekici geliyor?

- Serbest seçim sistemi, sizin parti iktidara gelecek gibiyse iyi midir?

- Bağlı olarak: Tutmadığınız parti kazanacak gibi görünüyorsa kötü müdür?

- 12 Eylül'e karşı mısınız?

- Karşıysanız, neden direnmek aklınıza gelmedi?

- Korktuysanız, sizin hakkınızı savunmak amacıyla direnişleri hep başkası mı yapsın?

- Sizin çıkıp da söylemeye çekindiğiniz gerçekleri yazması için yüreklendirdiğiniz, yazmıyor diye kızdığınız gazeteci kodese girince, haftada bir gün ziyaretine gidip kendisine iki paket cıgarayla iki çift temiz don-fanila götürmeyi kabul ve taahhüt ediyor musunuz?

- Sizin evde herhangi bir seçmen sizin verdiğiniz partiden başka bir partiye oy verdi, bunu size söyledi. Bozulur musunuz?

- Hanım, yabancı erkeklerin de bulunduğu bir işte çalışabilir mi?

- Mahdum tiyatrocu, kerime balerin olmak istiyor. Ya da oğlan zurna çalmak istiyor, kız da göbek atmak. Karışmaz mısınız, yoksa Osmanlı tokadını basar mısınız?

- Sizce, 'karının karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmeyeceksin' özdeyişi, atalarımızın o derin sağduyularıyla bulmuş oldukları, yüzyılların deneyimiyle Anadolu'nun bağrından kopup süzülüp gelmiş büyük ve önemli bir gerçek midir?

- Söyleyin bakalım: Diyelim ki Komünist Partisi seçimi kazandı ve

iktidara geldi. Sizin de fabrikanız var. Kapıyı çekip çıkacak, anahtarı partinin ilçe başkanma teslim edecek misiniz?

- Son soru: Bu sefer, diyelim ki Şeriatçı Parti iktidara geldi... Yani İslamcılar, hani Sayın Ecevit'in Ecevitçe'siyle 'köktendinciler', oy çokluğuyla seçim kazanıp hükümet kurdular. Sizce uygun mudur? Kabullenecek misiniz?

- Ne yani, iktidarı onlara mı bırakacaksınız?

- Yoksa orduyu mu yardıma çağıracaksınız?

- Sizce cahil halkımız kandırılıyor mu bu seçimlerde?

- Demokrat mısınız?

Aman canıım, onu bilmeyecek ne var? Bu da soru mu yani şimdi Engin Beyciğim, elbette demokratız!

Ya da belki, belli bazı kişilere, en en en bir son bir soru daha mı yöneltmek gerekecek:

- Ananız güzel mi sizin?

HALT! PAPİEREN!

O müthiş deneyi hiç unutmak mümkün mü?

Sosyoloji tarihine geçecek bir olaydı. Batı'da gerçekleştirilse üzerine cilt cilt kitap yazılmıştı şimdiye kadar, üniversitelerde doktora tezleri hazırlanmıştı hakkında. Batı'da değil Türkiye'de yapıldığı için bir gazetenin bir günlük manşet üstü haberinde kaynadı gitti.

Bizim Ferhan hergelesi mi akıl etmiş (Şensoy), gazeteci arkadaş mı düşünüp önermiş bilmem. Ferhan o sıralar Küçük Sahne'de Kari Valentin'in skeçlerinden derlediği 'İçinden Tramvay Geçen Şarkı'yı oynuyor, bizim Hümüş'le (Hümeyra) karşılıklı döktürüyorlar her akşam. Hem gülünçlü hem hüzünlü, pek keyifli bir oyun.

Nazi Almanyası'nda geçiyor. Eh, içinde elbette bol miktarda kara üniformalı SS...

Ferhan bunları Küçük Sahne'nin giriş kapısına dikmişti, gelen seyirciye biletin yanı sıra kimlik soruyorlar, arama yapıyorlar, millet dehşet içinde! Çocuklar rollerini belki de fazlaca ciddiye aldıklarından, kimi akşam havaya kaptırıp kendilerini, seyirciyi kolundan tuttukları gibi 'mevcutlu' olarak koltuğuna oturtmalar mı ararsın, duvara dayayıp itip kakmalar mı, bir muhabbet kıyamet gidiyordu!

Sonra da sahneye çıkıp rollerini sürdürüyorlardı elbette. Ferhan Şensoy, Batı'da örnekleri pek yaygın bir tiyatro tarzını uygulamak istemiş, oyuncuyla seyirciyi sahneden önce tiyatronun fuayesinde yüz yüze getirerek Nazi zagonunun sıkıntısını insanlara 'doğrudan' yaşatmayı denemişti. Öyle ya, ancak filmlerden tanıdığınız SS subayının 'canlısı' karşınızda.

İşte bu SS rolü oynayan çocukları tiyatronun önüne, İstiklal Caddesi'ne çıkarıp gelenin geçenin yolunu kesmeyi, kimliğini sorup duvara dayayıp üzerini aramayı denediler günün birinde! Bakalım halkın

tepkisi ne olacak diye.

Sonuç korkunçtu.

Bir tek Allah'ın kulu itiraz etmedi! Siz de kim oluyorsunuz demedi! Hangi devirde yaşıyoruz, Nazi subayı da nereden çıktı, diye sormadı! Burası Türkiye yahu, elin Alaman SS'inin burada ne işi var, diye merak etmedi!

Herkes kuzu kuzu kimliğini çıkarıp gösterdi, ellerini duvara dayayıp üstünü başmı arattı!

Hadi, diyelim, sokaktan geçen sıradan, cahil vatandaş yakın tarihi, Hitler'i, SS'i falanı filanı bilmek zorunda değil, bilmesi beklenemez ama, Beyoğlu'nun ortasında kapkara bir yabancı üniforma, kollarda gamalı haçlar, şapkalarının üzerinde kurukafa kokartları.

Vay ki pes!

Yaa, işte böyle... Bu müthiş deney ve onun müthiş sonucu gargaraya geldi, kaynadı, unutuldu gitti gazete haberinde. Belki fakültedeki derslerinden artakalan zamanlarında dükkân açıp ticaretle iştigal eden bazı anlı şanlı sosyologlarımız ilgilenirler de konuya eğilirler, yazı mazı, makale falan, kitap mitap döktürürler diye hatırlatalım dedik.

Şimdi nereden mi aklıma düştü bu iş, üç yıl olmuş geçeli üzerinden?

Bir gazete bir araştırma yapmış da. Tıpkı iç haberler, dış haberler, kültür-sanat, spor servisleri gibi özel bir 'insan hakları servisi' var bunların.

Yüz kişiye sormuşlar, 'gecenin bir saati polis kapınızı çalıp evinizi aramak istediğini söylese ne yaparsınız' diye. Yalnızca altı kişi, 'elinde mahkeme kararı ya da savcılık izni olup olmadığını sorarım' demiş. Doksan dört kişi, kuzu kuzu açıyor kapısını ardına kadar, gelen polis

midir, terörist midir, hırlı mıdır, hırsız mıdır bakmadan. Kaldı ki, polisin hası da olsa izinsiz arama yapması yasak!

İşkence görürse, polisi 'amirine' şikayet edermiş yüz kişide on beş kişi.

Haksız yere tutuklanırsa ne yapacağını da, kırk yaşında bir ev kadını, 'beddua ederim' şeklinde açıklamış.

Kocalarından dayak yerlerse, yüz kadından otuzu karakola gitmeyi, onu boşamayı düşünüyor. Geri kalanlar 'üzülüp ağlamakla' yetiniyorlarmış.

Beklediği otobüs durağa geç gelirse belediyeden hesap sormak yerine 'ne yapalım, arkadan başkası gelir' şeklinde düşünen, yüzde seksen sekiz.

Çocuğunu öğretmen döverse, rapor alıp şikâyetçi olmayı düşünen de, yüz kişide yalnızca bir kişi!

Ama herkes, Türkiye'de askere gitmeme hakkının bulunmadığını çok iyi biliyor. 'Askerlik yapmayı reddetme hakkınız var mı' sorusuna 'hayır, yok' diyenlerin oranı yüzde yüz.

Yahu, burası, gözaltına alındığında avukatıyla görüşmek istediğini söyleyen zanlıya, komiserin, 'son zamanlarda televizyonda çok fazla Amerikan dizisi seyrettin galiba' dediği ülke.

İkinci Dünya Savaşı'nin bitiminden kırk beş yıl sonra SS subayı sözü dinleyen insanların ülkesi.

Hangi insan hakkı be kardeşlik? Biz, insan hakkını, ispat hakkım değil, olsa olsa Beşiktaşlı Baba Hakkı'yı bilir, İsmail Hakkı'yı tanırız!

BAŞKANLIK SİSTEMİ NİÇİN OLMASIN?

Ortalık toz duman.

Türkiye'nin gündemini belirleme bayrağını herkese ve herşeye rağmen elinde tutan Ozal'ın ortaya attığı "başkanlık ya da yarı başkanlık sistemi" tartışmasında her kafadan bir ses çıkmakta.

DYP yarı başkanlık sistemine "olur" diyor. ANAP Amerikan sisteminden yana.

SHP ikisine de yanaşmıyor. Cumhurbaşkanını eskisi gibi gene meclisin seçmesini istiyor. Çünkü halkın, doğrudan seçimde Sayın İnönü'ye oy vermeyeceğinin farkında.

Bu partiyi destekleyen yayın organı, meclisten gene bir emekli general, ya da bir emekli hakim, kimbilir, belli mi olur, belki de bir emekli fizik profesörü seçtirmenin derdinde.

Başkanlık sisteminin bizim bünyemize uymayacağını ileri sürüyorlar kimileri.

Bu memlekette herkes değişimden, yenilenmeden yana ama hemen hiç kimse neyin değişmesi, neyin nasıl yenilenmesi gerektiğini bilmiyor ya. Bir değişim önerisi ortaya atılınca da hemen gelsin itiraz! En b.üyük karşı çıkma, değişimi en çok ister görünenlerden üstelik.

Nedenmiş o?

Niçin uymazmış başkanlık sistemi?

1299 yılından 1918 yılına kadar tam 619 yıl 'bir tür başkanlık

sistemiyle' yönetilen ülkeye niçin uymuyormuş o dedikleri? 1950 yılına kadar önce ebedi şef, sonra milli şef diktasıyla yönetilen memlekete mi uymuyor o sistem?

1950'den sonra da on yıl bir başka diktayla, 'rakip başkan' tarafından götürülen rejim mi çok yabancı başkanlık düzenine?

Yoksa, iki ihtilal sonrası toplam dört yıl ciddi ciddi sopa altında, esip üfüren, asıp kesen başkanlarla yönetilmiş ülkeye mi çok ters kaçıyor?

Bu memlekette, 1299 yılından beri fiilen başkanlık sistemi yürüdü mü yürümedi mi?

Kim kimi kandırıp kim kimin gözünden hangi gerçeği kaçırmaya uğraşıyor?

Yoksa... 'Bizim işimize gelen başkan iyi, başkasının işine gelen, bizimkine gelmeyen başkan kötüdür' mantığıyla mı 'muhalefet' yapılıyor, İnönü'nün ya da bir emekli generalin seçileceği bir garantilense, o zaman belki başkanlık sisteminin erdemleri de sayılıp dökülecek.

Peki halk ne diyor?

Gallup Enstitüsü'nün gerçekleştirdiği son kamuoyu yoklamasına göre, halkın yüzde 82.4 gibi çok yüksek, hem de çok çok yüksek bir çoğunluğu, cumhurbaşkanı seçimini meclise bırakmamaktan, cumhurbaşkanını kendi eliyle doğrudan seçmekten yana...

Ne yani, başkanlık sistemi bu ülkede hiç görülmedi işitilmedi, uygulanmadı da sanki, Fransız Dördüncü Cumhuriyeti'nden kopya ettiğiniz parlamenter sistem mi çok cuk oturuyor bünyemize?

Başkanlık sistemi, 'kuvvetler ayrılığı' ilkesinin doruğu değil mi? Peki sizin de Tanzimat'tan bu yana istediğiniz, Osmanlı mülkünde Frenk

zagonu yürütmek değil miydi yahu? Daha ne işte?

Başkanlık sisteminde yürütme çok güçlü.

Bu istenmiyor muydu?

Yoksa zayıf yürütme mi isteniyordu?

Peki siz Frenk mektebinde Montesquieu falan okumuştunuz, orada kuvvetler ayrılığı ilkesi savunulmuyor muydu hem?

Ötekilerin günahı ne? Amerikan mektebinde okumuş olmaları mı?

Birilerini ‘Batı hayranlığı’, hatta ‘Batı uşaklığıyla’ suçlayanlar sanki kendileri hangi yöne bakıyorlar?...

Durum böyle olunca da, yaygara etmenin ne gereği var? Sanki parlamenter rejim pek bir yerli mah!

HERKESİ MEMNUN EDECEK YAZI

Turgut Özal istifa etmelidir.

Yerine bizim komutan gelmelidir.

Yıldırım Akbulut da istifa etmelidir.

İktidara, bize avanta sağlayacak birileri yerleşmelidir.

Hep başkaları yiyor, biraz da biz yiyelim.

Erdal İnönü büyük adamdır. Süleyman Demirel de büyük adamdır. Hatta Bülent Ecevit de büyük adamdır. İktidara onlardan biri de gelebilir ama, en iyisi benim gelmemdir tabii.

Hiçbir Müslüman genç kız başını bağlamamalıdır. İnsanlar, ancak benim uygun göreceğim giysileri, benim onaylayacağım şekilde giyebilirler.

Plajlarda, benim karımdan başka bütün kadınlar üstlerini açmalıdırlar.

Plajlarda, benim göğüslerimden daha güzel göğüslere sahip hiçbir kadın üstünü açmamalıdır.

Komşumuz, bizden daha varlıklı olmamalıdır.

Video kulübünden, benim seyretmek istediğim film kasetini başka hiç kimse almamalıdır.

İnsanlar, ancak benim kafama uygun düşünceler üretebilirler.

İnsanlar, ancak benim partime oy verirlerse adam sırasından sayılırlar.

Memur maaşları arttırılmalıdır. İşçi ücretleri de arttırılmalıdır. Faiz ve rant gelirleri de onlardan aşağı kalmamalıdır. Bütün bunlara kaynağın nereden sağlanacağı, nasıl üretileceği benim değil, hükümetin sorunudur.

Bu memlekette her şey ve herkes bana çalışmalıdır. Buna karşılık, ben elimi sıcak sudan soğuk suya sokmamalıyım.

Savaşa hayır.

Saddam gırtlağımızı da sıksa, savaşmak bize yakışmaz. Gerçi biz, Orta Asya'dan kopup gelmiş cengâver bir milletiz ama, savaşmaya büzüğümüz yoktur.

Biz şimdilik, bayramlarda nutuk atarak durumu idare edelim, bütün yurtta, dış temsilciliklerimizde ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde törenler yapalım.

Kimse bizim rahatımızı bozmamalıdır.

Ben askere gitmek istemiyorum. Benden başka herkes gitmekle yükümlüdür.

Ordumuz ancak darbe yapmaya yarar.

Aslında darbe çok kötü bir şeydir. Darbe olmamalıdır. Olacaksa da darbeyi 'bizimkiler' yapmalıdır. Darbeyi bizimkiler yaparsa iyi, başkaları yaparsa kötüdür.

Anayasa değiştirilmeli, yeni anayasa kendi kafamıza göre yazılmalıdır. Bizimkilerin yaptığı anayasa iyidir, başkalarının yaptığı anayasa yaramaz.

Trafik kurallarına, benden başka herkes uymakla yükümlüdür.

Bütün kadınlar, bana gülücük yapmakla görevlidirler. Herhangi bir kadının bana yüz vermemesi fevkalâde ayıptır.

Bütün erkekler beni beğenmek zorundadırlar. Herhangi bir erkeğin bana iltifat etmemesi çok büyük bir terbiyesizliktir.

Karım, eşşek gibi yemek yapmaya, bulaşık, çamaşır yıkamaya, ütü ütülemeye, evi temizlemeye mecburdur.

Kocam, eşşek gibi beni beslemeye mecburdur.

Vergi verilmelidir. Vergi çok iyi bir şeydir. Vergi toplanmazsa memleket kalkınmaz. İradesiyle kendini vergilendiren halk, millettir. Benim vermemem kaydıyla, herkesten gırtlağına basa basa vergi elbette alınmalıdır.

Demokrasi de çok iyi bir şeydir. Demokrasi bir faziletler rejimidir. Çağdaş ülkeler demokrasiyle yönetilirler. Türkiye'de de demokrasi olmalıdır. Ancak bu demokraside, benden farklı düşünenler bulunmamalıdır.

Benden azıcık farklı düşünen, benim düşmanımdır. Çanına ot tıkanmak, susturulmalıdır. Gerekirse vurulup öldürülmelidir.

Aslında cinayet işlemek çok kötü bir şeydir. Allah'ın verdiği canı Allah alır. Ancak, özel durumlarda, bu ilke geçerli değildir.

Hangi canı Allah'ın, hangi canı benim alacağıma da Allah adına gene

ben karar veririm.

Madde bir: Ben daima haklıyım.

Madde iki: Benim haksız olduğum durumlarda, birinci madde uygulanır.

Ben en akıllıyım. Ben en bilgiliyim. Ben en yakışıklıyım. Ben en güzelim.

Bütün gazetelerde okuduğum her şey doğrudur.

Televizyonun bütün programları iyidir.

Gazete sayfalarında resimlerini gördüğüm, sinemada seyrettiğim bütün kadınlar genç ve güzel, bütün erkekler güçlü ve çekicidir. Türkiye'de bütün sanatçılar çok yetenekli ve çok başarılıdırlar. Bu açıdan, Antalya Film Şenliği'ne katılan herkese de bir ödül verilmesi gerekirdi, örneğin.

Bu yazıyı ben yazmadım, siz yazdınız.

Lütfen okuduktan sonra altını imzalayınız.